

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

19 mei 2003

ONTWERP VAN DECREET

betreffende het integraal waterbeleid

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	61
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen	117
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	150
Advies van de Raad van State	171
Ontwerp van decreet	181

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. Algemene toelichting

Met dit ontwerp van decreet wil de Vlaamse regering een decretale basis creëren voor een integraal waterbeleid in Vlaanderen. Dit ontwerp is bijgevolg een eerste titel van het decreet betreffende het integraal waterbeleid dat later nog zal worden aangevuld met meer specifieke decretale bepalingen in titels bij dit decreet en uitvoeringsbesluiten. Dit ontwerp van decreet beoogt in hoofdstuk I de introductie van nieuwe definities, in aanvulling op de definities van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid¹ (hierna genoemd DABM), die specifiek gericht zijn op integraal waterbeleid en zijn geïnspireerd op de definities uit Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor Communautaire maatregelen betreffende waterbeleid (hierna genoemd Kaderrichtlijn Water)², het Verdrag van Helsinki inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren (1992)³ en recente nieuwe inzichten en studies. In hoofdstuk II wordt integraal waterbeleid gedefinieerd, worden de belangrijkste doelstellingen toegespitst op integraal waterbeleid gedefinieerd, alsook de voor het integraal waterbeleid noodzakelijke milieubeginselen en andere voor het integraal waterbeleid relevante beginselen. Hoofdstuk III omvat de algemene instrumenten van het integraal waterbeleid. In hoofdstuk IV worden de watersystemen geografisch ingedeeld op stroomgebiedsniveau, bekkenniveau en deelbekkenniveau. De indeling in stroomgebiedsdistricten (internationaal) en stroomgebieden (Vlaams, bij ontstentenis van een internationale consensus) is voorzien in de Kaderrichtlijn Water. Het bekkenniveau wordt in de Kaderrichtlijn Water deelstroomgebied genoemd. Deze deelstroomgebieden of bekkens kunnen verder worden ingedeeld in wat we in de

Vlaamse context deelbekkens noemen. Het deelbekkenniveau is als kleinste beheersniveau ingevoerd wegens het belang dat aan de betrokkenheid van de lokale besturen bij de voorbereiding en uitvoering van integraal waterbeleid wordt gehecht. Deze lokale betrokkenheid is echter niet beperkt tot het deelbekkenniveau, maar ook prominent aanwezig op het bekkenniveau. Aan deze beheersniveaus wordt een organisatiestructuur gekoppeld (Hoofdstuk V) die terugvalt op vierbestuurlijke niveaus: het internationaal niveau, het niveau Vlaamse Gewest, het provinciale en gemeentelijk niveau. De organisatie en de keuze voor deze bestuurlijke niveaus zijn voor wat het internationaal niveau betreft geïnspireerd op de Kaderrichtlijn Water en de Verdragen inzake de bescherming van de Maas⁴ en Schelde⁵ (verder afgekort Maas- en Scheldeverdrag (1994)), voor het niveau Vlaamse Gewest op de huidige gewestbevoegdheden en voor het niveau gemeenten en provincies op onder meer de huidige beheersbevoegdheden inzake de onbevaarbare waterlopen. Dit ontwerp van decreet streeft binnen deze respectievelijke bevoegdheden tot een integratie van het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het integraal waterbeleid. Via de vorming van een waterschap wordt een meer permanent overleg inzake integraal waterbeleid op lokaal niveau uitgebouwd. In hoofdstuk VI komt de voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid aan bod. Dit omvat de verplichte planning opgelegd door de Kaderrichtlijn Water op het stroomgebiedsniveau, en de beleidsplanning via de waterbeleidsnota, de planning op bekkenniveau en de planning op het niveau van het deelbekken. Op het bekkenniveau introduceert het ontwerp van decreet de bekkenbeheerplannen, en ter opvolging ervan de bekkenvoortgangrapporten. Aanvullend worden deelbekkenbeheerplannen opgemaakt. In hoofdstuk VII wordt aan de basisverplichtingen uit de Kaderrichtlijn Water een decretale basis gegeven. Het betreft de milieudoelstellingen, de maatregelenprogramma's, de verplichte analyses en beoordelingen, de programma's voor monitoring en het register van beschermde gebieden. De mini-

¹ B.S. 3 juni 1995, gewijzigd door het decreet van 19 april 1995, B.S. 4 juli 1995, door het decreet van 8 juli 1996, B.S. 19 oktober 1996 en door het decreet van 17 juli 2000, B.S. 11 augustus 2000.

² Pb. L. nr. 327.

³ Wet van 29 september 2000 houdende instemming met het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren en de bijlagen I, II, III, IV en V, gedaan te Helsinki op 17 maart 1992, B.S. 16 december 2000.

⁴ Verdrag tussen het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waalse Gewest, de Franse Republiek en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de bescherming van de Maas, ondertekend in Charleville-Mézières op 26 april 1994 en in Antwerpen op 17 januari 1995.

⁵ Verdrag tussen het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waalse Gewest, de Franse Republiek en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de bescherming van de Schelde, ondertekend in Charleville-Mézières op 26 april 1994 en in Antwerpen op 17 januari 1995.

muminhoud van de stroomgebiedbeheerplannen en de maatregelenprogramma's maken deel uit van respectievelijk Bijlage I en Bijlage II bij het ontwerp van decreet. De inhoud van beide bijlagen is de implementatie van de bijlagen V en VI van de Kaderrichtlijn Water. De inhoud van de bekkenbeheer- en deelbekkenbeheerplannen is uitgewerkt in bijlage III en IV bij het ontwerp van decreet. De inhoud van deze bijlagen is geïnspireerd of afgestemd op de reeds bestaande methodologie inzake ontwerpplannen op bekkenniveau en de DuLo-waterplannen in het kader van de gemeentelijke milieuconvenant.

Het "voorontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid, Titel I. Doelstellingen, beginnelen, organisatie, voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid" werd op 19 juli 2002 een eerste maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering. De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen werden bij een schrijven van respectievelijk 23 juli 2002 en 24 juli 2002 van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw gevraagd een advies over het voorontwerp van decreet uit te brengen. De MiNa-Raad en de SERV hebben hun advies respectievelijk uitgebracht op 14 oktober 2002⁶ en 11 december 2002. De Raad van State, afdeling wetgeving, gaf zijn advies op 17 april 2003.

Een aantal opmerkingen die werden gemaakt door de MiNa-Raad en de SERV betreffen aangelegenheden die moeten worden geregeld in de opvolgende titels bij het ontwerp van decreet of in prioritair te nemen uitvoeringsbesluiten. Omwille van het integraal karakter van de regelgeving en het dringend karakter van bepaalde uitvoeringsaspecten kan vormelijk mogelijk worden uitgegaan van een algemeen uitvoeringsbesluit "Besluit tot uitvoering van het integraal waterbeleid" dat wordt opgedeeld in een organisatorisch luik (Hoofdstuk I) en een instrumenteel luik (Hoofdstuk II).

Onder "Hoofdstuk I. Samenstelling en organisatie van de waterbeheerstructuren" kan aan volgende artikelen nadere uitvoering worden gegeven :

- artikel 25, § 3 (instellen + samenstelling + taakstelling CIW) ;

- artikel 27, § 1 (aanwijzing Vlaamse vertegenwoordigers + nadere regels voor de werking bekkenbestuur) ;
- artikel 29, § 1, derde lid (samenstelling en werking bekkenraad) ;
- artikel 31, § 1, 1° (non in nominem aanwijzen Vlaamse vertegenwoordigers in waterschap zonder rechtspersoonlijkheid) ;
- artikel 31, § 6 (nadere regels samenstelling en werking waterschap zonder rechtspersoonlijkheid) ;
- artikelen 35, § 2, 41, § 2 en 49, § 2 (voorwaarden voor informatieverstrekking bij opmaak stroomgebiedbeheerplannen, bekkenbeheerplannen en deelbekkenbeheerplannen) ;
- artikelen 36, § 1, 42, § 1 en 50, § 2 (nadere invulling inhoud stroomgebiedbeheerplannen, bekkenbeheerplannen en deelbekkenbeheerplannen voorzover dit nu niet reeds is uitgewerkt in de bijlagen I, III en IV van het ontwerp van decreet, en methodologie voor de opmaak van de plannen).

Onder het "instrumenteel luik" kan aan volgende artikelen nader uitvoering worden gegeven :

- artikel 8, § 3 (aanwijzen instantie + adviesprocedure) ;
- artikel 8, § 5 (nadere regels voor het vaststellen van schadelijke effecten) ;
- artikel 10, § 1, 3° (bepalen van uitzonderingen voor aanbrengen van ruimingslib grachten) ;
- artikel 10, § 2, derde lid (regels voor oeverzonebeheer) ;
- artikel 11, (onteigeningsmachtiging aan provincies en gemeenten) ;
- artikel 18, tweede lid (aanduiden stroomgebieden) en artikel 20 § 1 (afbakenen bekkens) ;
- artikel 19, § 5 (bepalen en toewijzen van grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen aan stroomgebiedsdistrict) ;
- artikel 20, § 2 (bepalen en toewijzen van grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen aan bekkens) ;

⁶ MiNa-Raad, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid, 14 oktober 2002

- artikel 21, § 1 (afbakenen deelbekkens) ;
- artikel 21, § 2 (bepalen en toewijzen van oppervlaktewaterlichamen aan deelbekkens) ;
- artikel 63 (nadere regels voor de inhoud en uitvoering van de analyses en beoordelingen) ;
- artikel 69 (nadere regels omtrent de inhoud en uitvoering van monitoringprogramma's) ;
- artikel 73 (nadere regels omtrent opstellen, inhoud en bijwerken register van beschermde gebieden).

In een later stadium kunnen volgende zaken eveneens worden opgenomen in een uitvoeringsbesluit :

- artikel 27, § 2, tweede lid (nadere omschrijving plannen en programma's)
- artikel 12, § 1, tweede lid (aanwijzen instantie die namens de Vlaamse regering het voorkooprecht uitoefent)
- artikel 12, § 2, tweede lid (grondruil)
- artikel 51 (milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewater, grondwater en waterbodems, evenals milieukwantiteitsnormen)
- artikel 64 (vaststellen maatregelenprogramma's en nadere regels in verband met de afstemming op en integratie van maatregelenprogramma's in bestaande waterbeheerplannen of maatregelenprogramma's).

In de verdere titels bij het ontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid moet zeker aandacht worden besteed aan de oppervlaktewaterkwaliteit, de grondwaterkwaliteit, de verdere afstemming van het waterbeleid met VLAREM I en VLAREM II, de verdere optimalisatie van het beheer van de waterwegen en de onbevaarbare waterlopen en hun aanhorigheden, en de toepassing van natuurtechnische milieubouw. Waar nodig moet de internationale en Europese regelgeving worden geïntegreerd. Het luik “water bestemd voor menselijke aanwending”, dat met het oog op een tijdige omzetting van de Europese richtlijn reeds decretaal werd goedgekeurd in het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending⁷, kan als een afzonderlijke titel in het decreet geïntegreerd worden.

⁷ B.S. 23 juli 2002.

In dit ontwerp van decreet wordt niet ingegaan op de administratieve of strafrechtelijke handhaving, en regulerende instrumenten van fiscale aard. Bepaalde aspecten van handhaving en heffingen maken het voorwerp uit van andere decretale initiatieven.

II. Toelichting bij de artikelen

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Luidens artikel 19, § 1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen moeten de decreten van het Vlaamse Parlement vermelden of zij een gemeenschaps- dan wel een gewestbevoegdheid regelen. Dit ontwerp van decreet betreft een gewestaangelegenheid. De inhoud ervan betreft immers hoofdzakelijk het leefmilieu en het waterbeleid inzake waterwegen en onbevaarbare waterlopen.

Artikel 2

Dit artikel bepaalt het territoriaal toepassingsgebied van het ontwerp van decreet. Het is van toepassing op de “watersystemen gelegen in het Vlaamse Gewest”. Omwille van de territoriale begrenzing van het Vlaamse Gewest is het niet van toepassing op de territoriale zee en de zeegebieden van België. Als grens geldt de basislijn (i.e. de gemiddelde laaglaagwaterlijn).

Artikel 3

§ 1 bepaalt dat de definities vervat in artikel 1.1.2., § 1, DABM, van toepassing zijn op dit ontwerp van decreet.

Artikel 1.1.2, § 1, DABM, bevat een definitie van de volgende begrippen : milieu, verontreinigingsfactoren, emissie, verontreinigen, verontreiniging, onttrekking en immissie. Een aantal van deze begrippen, namelijk de begrippen “milieu” en “verontreiniging”, worden in dit ontwerp van decreet

gebruikt. Daarvan is in § 2 geen afwijkende definitie opgenomen teneinde de coherentie van de milieuwetgeving te bevorderen. De definities van “milieu” en “verontreiniging” vervat in het artikel 1.1.2., § 1, 1° en 5°, zijn dermate geformuleerd dat zij ook de aquatische ecosystemen en rechtstreeks van aquatische ecosystemen afhankelijke terrestrische ecosystemen impliceren. De schade aan materiële goederen en de beleevingswaarde van het milieu of aan een ander rechtmatig milieugebruik door de mens worden eveneens begrepen onder deze definitie.

Opgemerkt weze dat de definities vervat in artikel 1.1.2, § 2, DABM, niet van toepassing zijn op dit ontwerp van decreet. Het bleek immers nodig om van de definities af te wijken.

In § 2 wordt een reeks begrippen gedefinieerd die in het ontwerp van decreet worden gebruikt. Het is nodig nader bij die begrippen stil te staan. Deze begrippen worden niet alfabetisch gerangschikt omdat het voor een goed begrip vaak nodig bleek andere begrippen reeds op voorhand te definiëren.

1° “Kaderrichtlijn Water” : de Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, kortweg Kaderrichtlijn Water genoemd, beoogt de reorganisatie van het communautair waterbeleid teneinde een verdere achteruitgang van de toestand van het oppervlaktewater te voorkomen en zowel de kwaliteit als de omvang van de waterreserves in het grondwater en de aquatische ecosystemen te beschermen en te vergroten, behoudens enkele uitzonderingen. Dit waterbeleid is in hoofdzaak gericht op het water dat ten gevolge van natuurlijke processen via de stroombekkens naar zee vloeit, en houdt rekening met de kwantitatieve en kwalitatieve aspecten van de natuurlijke interacties van oppervlaktewater en grondwater in ieder stroombekken, met inbegrip van de “estuaria”, andere “overgangswateren” en kustwateren. Het communautair kader omvat gemeenschappelijke doelstellingen, basismaatregelen en begripsomschrijvingen. De Kaderrichtlijn Water vertrekt van een gecombineerde benadering van de bestrijding van verontreiniging, waarbij bestrijding aan de bron samengaat met de vaststelling en handhaving van milieukwaliteitsnormen. De Kaderrichtlijn Water vormt ook de omzetting van de internationale verplichtingen van de Europese Unie

krachtens het Verdrag inzake grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren en het Verdrag inzake het gebruik van wateren voor andere doeleinden dan de scheepvaart.

2° “binnenwateren” : de definitie van binnenwateren is overgenomen van artikel 2, 3° van de Kaderrichtlijn Water, met dien verstande dat de woorden “territoriale wateren” zijn vervangen door “territoriale zee”. De verwijzing naar territoriale wateren in deze context is juridisch niet correct. Onder het permanent of op geregelde tijdstippen stilstaande of stromende water op het landoppervlak kan worden verstaan “al het stilstaande (waaronder ook de private vijvers) of stromende zoet water, dat permanent of op geregelde tijdstippen op natuurlijke of kunstmatige wijze een deel van het landoppervlak inneemt, ongeacht of deze in verbinding staat met een watersysteem of wordt gevoed door hemelwater.

3° “oppervlaktewater” : deze definitie is gebaseerd op de definitie van artikel 2, 1° van de Kaderrichtlijn Water, die oppervlaktewater omschrijft als “binnenwateren, met uitzondering van grondwater, overgangswater en kustwateren en, voorzover het de chemische toestand betreft, ook water van de territoriale zee”. De in dit ontwerp van decreet voorgestelde definitie verwijst expliciet naar de binnenwateren, met uitzondering van het grondwater. Dit impliceert dat zowel het permanent of op geregelde tijdstippen stilstaande of stromende water op het landoppervlak als het overgangswater moeten worden begrepen onder de omschrijving van oppervlaktewater. De kustwateren en de territoriale zee daarentegen niet, omdat die buiten de bevoegdheid vallen van het Vlaamse Gewest. Hieromtrent is een samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en het Vlaamse Gewest aangewezen.

4° “grondwater” : deze definitie werd overgenomen uit artikel 2, 2° van de Kaderrichtlijn Water. Grondwater behelst zowel het water dat in contact staat met het oppervlaktewater, als de dieper liggende lagen. Het betreft echter enkel het water dat “in direct contact met de bodem en de ondergrond” staat. Door deze toevoeging is duidelijk dat het water dat zich ondergronds in leidingen e.d.m. bevindt, van deze definitie is uitgesloten. Deze definitie is eveneens conform met de definitie in het decreet

van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending.⁸

5° “watervoerende laag” : deze definitie is gebaseerd op de definitie van artikel 2, 11°, van de Kaderrichtlijn Water.

6° “oppervlaktewaterlichaam” : voor de toepassing van de bepalingen van de Kaderrichtlijn Water wordt voor elk stroomgebiedsdistrict het oppervlaktewater en grondwater ingedeeld in oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen. De definitie van oppervlaktewaterlichaam sluit aan bij die van oppervlaktewater, die op zijn beurt verwijst naar de definitie van binnenwateren. In de definitie van “oppervlaktewaterlichaam” is er ook sprake van wachtbekken. Laatstgenoemd begrip behoeft geen nadere precisering, vermits het identiek is aan het begrip wachtbekken, zoals omschreven in artikel 2, 5°, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de waterkeringen (hierna genoemd Waterkeringsdecreet)⁹. Verder werd in de definitie ook het begrip spaarbekken toegevoegd. Het begrip waterbekken uit de Kaderrichtlijn Water werd niet overgenomen aangezien de draagwijdte ervan reeds in definitie vervat zit en aangezien in Vlaanderen het begrip bekken reeds wordt gebruikt als synoniem voor deelstroomgebied.

Het in de Kaderrichtlijn Water opgenomen criterium “van aanzienlijke omvang” wordt, na vergelijking met de Engelstalige versie van de Kaderrichtlijn Water, in het ontwerp van decreet niet weerhouden. In de Engelse tekst is een oppervlaktewaterlichaam ‘a discrete and significant element of surface water’, terwijl in de Nederlandse tekst gesproken wordt over ‘een onderscheiden oppervlaktewater van aanzienlijke omvang’. De Kaderrichtlijn Water lijkt hier dus bedoeld te hebben onderscheiden en betekenisvolle oppervlaktewateren. Noch de Kaderrichtlijn Water, noch dit ontwerp van decreet hebben immers de bedoeling om oppervlaktewaterlichamen waarvan de omvang niet aanzienlijk is, zoals grachten en beken, uit te sluiten.

In de analyses en beoordelingen (zie artikel 60 van dit ontwerp) die eind 2004 moeten zijn uitgevoerd, zullen voor elk stroomgebiedsdistrict de oppervlaktewaterlichamen worden vastgesteld. In de stroomgebiedbeheerplannen wor-

den kaarten opgenomen met de ligging en de grenzen van de oppervlaktewaterlichamen (zie bijlage I, 3.1. bij het ontwerp van decreet). De analyses en beoordelingen zullen bovendien de oppervlaktewaterlichamen indelen in categorieën, namelijk rivieren, meren en overgangswateren of aanwijzen als kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen (zie artikel 52 van dit ontwerp). Vervolgens wordt elke categorie ingedeeld in typen (bijlage II Kaderrichtlijn Water). Voor de typen oppervlaktewaterlichamen zullen tenslotte referentieomstandigheden worden bepaald die de basis zullen zijn voor de vaststelling van de milieudoelstellingen met betrekking tot de ecologische toestand van oppervlaktewater (bijlage V Kaderrichtlijn Water).

7° “grondwaterlichaam” : overeenkomstig artikel 60 van het ontwerp van decreet zullen in de analyses en beoordelingen voor elk stroomgebiedsdistrict ook de grondwaterlichamen worden vastgesteld.

De definitie van grondwaterlichaam is overgenomen uit het artikel 2, 12°, van de Kaderrichtlijn Water.

8°, 9°, 10° “rivier”, “meer”, “overgangswater” : de invoeging van een definitie van “rivier”, “meer” en “overgangswater” in het ontwerp van decreet is vooral belangrijk als basis voor het indelen van de oppervlaktewaterlichamen in categorieën. Zoals reeds vermeld bij 6°, worden overeenkomstig artikel 60 van het ontwerp van decreet de oppervlaktewaterlichamen ingedeeld in de categorieën rivieren, meren en overgangswateren. Deze categorieën worden verder onderscheiden in typen oppervlaktewaterlichamen. Voor de verschillende typen dienen typespecifieke referentieomstandigheden te worden bepaald aan de hand van biologische, hydro-morfologische, chemische en fysisch-chemische kwaliteitselementen (zie bijlage V Kaderrichtlijn Water). Deze kwaliteitselementen worden gedifferentieerd voor de klassenindeling van de ecologische toestand.

8° “rivier” : de definitie van “rivier” is gebaseerd op de definitie uit het artikel 2, 4° van de Kaderrichtlijn Water. Waar in de Kaderrichtlijn Water echter van een niet nader toegelicht “binnenwaterlichaam” wordt gesproken, werd er hier om redenen van duidelijkheid voor geopteerd de terminologie “oppervlaktewaterlichaam” te hanteren. Deze verduidelijking wordt eveneens gestaafd doordat verder in de Kader-

⁸ B.S. 23 juli 2002.

⁹ B.S. 1 juni 1996.

richtlijn Water enkel nog sprake is van de typologering van oppervlaktewaterlichamen (Bijlage II Kaderrichtlijn Water).

9° “meer” : de definitie is overgenomen van artikel 2, 5° van de Kaderrichtlijn Water.

10° “overgangswater” : de definitie van overgangswater is gebaseerd op de definitie in artikel 2, 6° van de Kaderrichtlijn Water, met dien verstande dat de definitie is aangepast aan de Vlaamse situatie. In Vlaanderen zijn bepaalde overgangswateren niet gelegen aan kustwateren of een riviermonding. Het Kanaal van Gent naar Terneuzen op Vlaams grondgebied is een overgangswater zonder in de nabijheid te liggen van kustwateren. Het water in de haven van Zeebrugge is een overgangswater zonder in de nabijheid van een riviermonding te liggen. Om deze redenen werden de verwijzingen naar riviermonding en kustwateren niet opgenomen in de definitie van overgangswater, maar vervangen door de “nabijheid van zeewater”.

11° “kunstmatig waterlichaam” & 12° “sterk veranderd waterlichaam” : deze definities zijn respectievelijk overgenomen uit de artikelen 2, 8° en 9° van de Kaderrichtlijn Water. Sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen betreffen die oppervlaktewaterlichamen die van natuurlijke oorsprong zijn, doch door fysische wijzigingen ingevolge menselijke ingrepen wezenlijk zijn veranderd van aard, terwijl kunstmatige oppervlaktewaterlichamen door menselijk toedoen tot stand zijn gekomen (bv. kanalen).

Zoals reeds in 6° gesteld, worden de oppervlaktewaterlichamen binnen een stroomgebiedsdistrict ingedeeld in een van de oppervlaktewatercategorieën – rivieren, meren, overgangswateren, kustwateren – of aangemerkt als kunstmatig dan wel als sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam.

13° “stroomgebiedsdistrict” : deze definitie is gebaseerd op de definitie uit artikel 2, 15° van de Kaderrichtlijn Water. De referentie aan het “gebied van land en zee” refereert niet aan de bestaande bevoegdheidsverdeling, doch vestigt er wel de aandacht op dat – in overeenstemming met de Kaderrichtlijn Water – de kustwateren niet uit het oog mogen worden verloren. Hieromtrent kan desgevallend een samenwerkingsakkoord worden gesloten tussen de federale Staat en het Vlaamse Gewest. Grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen die

aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria niet volledig tot een bepaald stroomgebied behoren, worden toegewezen aan het meest dichtbij gelegen of meest geschikte stroomgebiedsdistrict (cf. artikel 19, § 5).

14° “stroomgebied” : deze definitie is gebaseerd op de definitie uit artikel 2, 13°, van de Kaderrichtlijn Water. In afwijking van de Kaderrichtlijn Water werd een referentie naar “kanalen” toegevoegd om rekening te houden met de hydrologische gesteldheid van Vlaanderen, volgens dewelke een aantal wateren in zee uitmonden via een kanaal (bv. het Boudewijnkanaal, Kanaal Gent-Terneuzen, enz.). De referentie naar “delta” of “estuarium” werd geschrapt, aangezien deze in Vlaanderen niet voorkomen.

15° “deelstroomgebied of bekken” : deze definitie is gebaseerd op de definitie uit artikel 2, 14°, van de Kaderrichtlijn Water. “Deelstroomgebieden” worden volgens het ingeburgerde taalgebruik aangeduid als “bekkens”. In tegenstelling tot de Kaderrichtlijn Water werd het noodzakelijk geacht dat de bekkens een zekere invloed kunnen uitoefenen op het bijbehorende grondwater. Om die reden kan een bepaald grondwaterlichaam ook aan een bekken worden toegewezen (cf. artikel 20, § 2).

16° “watersysteem” : Dit begrip vervult een centrale rol in het integraal waterbeleid. Een watersysteem vormt de basiseenheid van het integraal waterbeleid. Hetgeen men onder een watersysteem verstaat, heeft dan ook een belangrijke impact op de verdere invulling en realisatie van het integraal waterbeleid. Eén of meerdere watersystemen vormen ook de basis van de geografische afbakening van het integraal waterbeleid. Voor het geografisch begrenzen van watersystemen wordt uitgegaan van een stroomgebiedsbenadering. Het kader van deze geografische afbakening wordt decretaal veranderd in hoofdstuk IV van dit ontwerp van decreet.

Het watersysteem wordt opgevat als een fysieke eenheid met een sterke interne samenhang tussen grond- en oppervlaktewater, de daarbij behorende waterbodems en oevers, en het natuurlijk milieu. De samenhang tussen deze bestanddelen kan morfologisch, hydrologisch, hydro-ecologisch of ecologisch zijn. Nog maar weinig rivieren of beekdalen zijn gespaard gebleven van menselijke ingrepen. De aldus aanwezige technische infrastructuur oefent eveneens een invloed uit op het betrokken water-

systeem of bepaalde componenten ervan. Daarom wordt deze infrastructuur ook opgenomen in de definitie van watersysteem. Het betreffen bruggen, dijken, sluizen en stuwen, vis-trappen, enz.

- 17° “schadelijk effect” : de definitie van schadelijk effect is geïnspireerd op de definitie van grensoverschrijdende effecten in artikel 1, 2°, van het Verdrag van Helsinki van 1992.¹⁰ De Kaderrichtlijn Water hanteert enkel een definitie van verontreiniging die beperkt is tot het inbrengen van stoffen en warmte (artikel 2, 33°) en laat bijgevolg niet toe tot een geïntegreerde benadering van het waterbeleid te komen. De definitie van de Kaderrichtlijn Water sluit schadelijke effecten uit die betrekking hebben op bv. een wijziging in de waterkwantiteit of fysische veranderingen van de watersystemen. Door een definiëring van schadelijke effecten krijgt o.m. het voorzorgsbeginsel, het vervuiler-betaalt-beginsel en het herstelbeginsel uit het ontwerp van decreet een ruimere draagwijdte die beter aansluit op de filosofie van integraal waterbeleid. Niet elk effect komt in aanmerking. Er worden enkel nadelige effecten geïdentificeerd die betekenisvol zijn. Of deze nadelige effecten al dan niet betekenisvol zijn, wordt onder meer afgewogen in het licht van de doelstellingen van het integraal waterbeleid. Zo zijn onherstelbare verstoringen in de chemische of fysische kwaliteit van het milieu of van het watersysteem ongetwijfeld te beschouwen als betekenisvolle nadelige effecten. Hetzelfde geldt voor activiteiten die een risico impliceren op overstromingen, die de veiligheid van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, aantasten, of die de drinkwatervoorziening of het gebruik van de waterweg als transportmodus aantasten. Maar ook minder vergaande aantastingen kunnen een betekenisvol nadelig effect uitmaken. Een en ander is uiteraard afhankelijk van de draagkracht van het betrokken watersysteem waarin de verandering optreedt. De verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan (zoals het oppervlaktewater of grondwater), zal vaak meetbaar zijn via de in uitvoering van dit decreet vast te stellen milieukwaliteits- of kwantiteitsnormen. Aan het begrip milieu wordt in dit

verband overigens een ruime invulling gegeven. Naast de meer klassieke componenten van het milieu (fauna, flora, bodem, lucht, water, klimaat, het landschap, het onroerend erfgoed en de wisselwerking tussen al deze componenten) worden evenzeer aspecten van gezondheid, veiligheid van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen gelegen buiten overstromingsgebieden tegen overstromingen en allerlei vormen van duurzaam watergebruik (bv. drinkwatervoorziening) beoogd. Onder “vergund geachte woningen en gebouwen” wordt enkel de situatie bedoeld dat het gebouw of bedrijfsgebouw werd opgericht voor 1962. De situatie waarbij het gebouw werd opgericht na de definitieve goedkeuring van het gewestplan en niet in strijd zou met het de bestemming, op voorwaarde dat zowel de gemeente als AHROM niet meer blijken te beschikken over de vergunningsdossiers uit de betrokken bouwperiode, kan niet worden beschouwd als “geacht vergund te zijn”, tenzij de betrokkene het tegendeel kan bewijzen (bv. door het voorleggen van een bouwvergunning). De bron van het schadelijk effect zijn “menselijke activiteiten” met gevolgen op de toestand van het watersysteem. Natuurlijke fenomenen (bv. uitzonderlijke droogte of regenval) die een wijziging in de toestand het watersysteem veroorzaken, worden dus niet geïdentificeerd. Voor het overige komen alle menselijke activiteiten in aanmerking.

- 18° “verontreinigende stof” : in de Bijlage VIII van de Kaderrichtlijn Water werd een indicatieve lijst van de belangrijkste verontreinigende stoffen opgenomen. Artikel 2, 31°, van de Kaderrichtlijn Water definieert “verontreinigende stof” als iedere stof die tot verontreiniging kan leiden.

Om een goede chemische toestand van oppervlaktewater en grondwater te bereiken, mogen de concentraties van verontreinigende stoffen de vastgestelde milieukwaliteitsnormen niet overschrijden (zie definitie 26° “goede chemische toestand”). Overeenkomstig artikel 16 van de Kaderrichtlijn Water zullen uit de verontreinigende stoffen voor oppervlaktewater prioritair stoffen en prioritair gevaarlijke stoffen worden geselecteerd.

De Vlaamse regering heeft op grond van artikel 2.2.1. van het DABM de bevoegdheid de maximaal toelaatbare verontreinigingsfactoren te bepalen, dus de bevoegdheid om de verontreinigende stoffen vast te stellen.

¹⁰ Wet van 29 september 2000 houdende instemming met het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren en de bijlagen I, II, III, IV en V, gedaan te Helsinki op 17 maart 1992, B.S. 16 december 2000.

19° “prioritaire stoffen” : in de Bijlage X van de Kaderrichtlijn Water is, bij Beschikking 2455/2001/EG van het Europees parlement en de Raad van 20 november 2001, de lijst opgenomen met prioritaire stoffen, die worden geselecteerd uit die verontreinigende stoffen die een significant risico voor of via het aquatisch milieu betekenen.

Voor prioritaire stoffen moeten beheersingsmaatregelen worden genomen met het oog op de progressieve vermindering van de lozingen, emissies en verliezen ervan in oppervlaktewater (artikel 16, lid 1, 2° en 6°, van de Kaderrichtlijn Water). De lijst van prioritaire stoffen vervangt de overeenkomstig richtlijn 76/464/EEG vastgestelde lijst van de als prioritair aangemerkte stoffen in de mededeling van de Commissie aan de Raad van 22 juni 1982 (artikel 22, derde lid, Kaderrichtlijn Water). De Vlaamse regering zal de lijst van prioritaire stoffen moeten vaststellen.

20° “prioritaire gevaarlijke stoffen” : in de lijst van de prioritaire stoffen van de Kaderrichtlijn Water zijn ook prioritaire gevaarlijke stoffen opgenomen.

Voor prioritaire gevaarlijke stoffen moeten maatregelen worden genomen met het oog op de stopzetting of geleidelijke beëindiging van de lozingen, emissies en verliezen ervan in oppervlaktewater (artikel 16, 1°, 3° en 6°, van de Kaderrichtlijn Water).

De Vlaamse regering zal de lijst van prioritaire gevaarlijke stoffen moeten vaststellen.

De definities 21° tot 39° hebben betrekking op de in artikel 51 van het ontwerp van decreet bedoelde milieudoelstellingen.

21° “toestand van het oppervlaktewater” : artikel 2, 17°, van de Kaderrichtlijn Water definieert de toestand van het oppervlaktewater als de toestand bepaald door de chemische toestand en de ecologische toestand (of in het geval van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen het ecologisch potentieel). De toestand van het oppervlaktewater wordt echter eveneens bepaald door de kwantitatieve toestand van deze. Hierbij is de slechtste toestand van deze drie elementen bepalend.

22° “goede toestand van het oppervlaktewater” : overeenkomstig artikel 2, 18° van de Kaderrichtlijn Water is de toestand van een oppervlaktewaterlichaam goed indien de chemische toestand en de ecologische toestand (of in het geval van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen, het ecologisch potentieel) goed zijn. In 2015 dient, onder voorbehoud van enkele mogelijke verlengingen en met uitzondering van de kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen, de goede chemische en ecologische toestand van het oppervlaktewater te worden bereikt. In 2015 dient, onder voorbehoud van enkele mogelijke verlengingen, de goede chemische en een goed ecologisch potentieel van de kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen te worden bereikt (artikel 4 Kaderrichtlijn Water). Ook de kwantitatieve toestand is bepalend voor het bereiken van een goede toestand voor het oppervlaktewater.

23° “toestand van het grondwater” : artikel 2, 19°, van de Kaderrichtlijn Water definieert de toestand van het grondwater als de toestand bepaald door de chemische toestand en de kwantitatieve toestand. Hierbij is de slechtste toestand van beiden bepalend.

24° “goede toestand van het grondwater” : overeenkomstig artikel 2, 20°, van de Kaderrichtlijn Water is de toestand van een grondwaterlichaam goed indien de chemische toestand en de kwantitatieve toestand goed zijn. In 2015 dient de goede chemische en kwantitatieve toestand van het grondwater te worden bereikt (artikel 4 Kaderrichtlijn Water).

25° “chemische toestand” : de Kaderrichtlijn Water definieert in artikel 2, 24° en 2, 25° de goede chemische toestand van oppervlaktewater en grondwater, maar bevat geen definitie van de chemische toestand. In het ontwerp van decreet wordt de chemische toestand gedefinieerd als de aanduiding van de concentraties van verontreinigende stoffen van een oppervlaktewaterlichaam of een grondwaterlichaam ten opzichte van de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwaliteitsnormen. Overeenkomstig artikel 2.2.1. van het DABM beschikt de Vlaamse regering over de bevoegdheid om de milieukwaliteitsnormen te bepalen. De milieukwaliteitsnormen zullen door de Vlaamse regering moeten worden aangevuld, bv. inzake biota en sedimenten, en mogelijk bijgestuurd om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water.

De betekenis van het begrip ‘milieukwaliteitsnorm’ zal, na de in artikel 74 van het ontwerp van decreet doorgevoerde wijziging aangaande

biota en sedimenten, in de Vlaamse regelgeving (artikel 2.2.1. DABM) ruimer zijn dan in de Kaderrichtlijn Water. In de Kaderrichtlijn Water heeft het begrip milieukwaliteitsnormen enkel betrekking op de chemische toestand, terwijl het begrip milieukwaliteitsnormen in het DABM zowel betrekking heeft op de chemische als de ecologische toestand.

Overeenkomstig artikelen 16 en 17 van de Kaderrichtlijn Water kunnen op Europees niveau maatregelen en (chemische) milieukwaliteitsnormen worden vastgesteld. Indien dit niet gebeurt, zullen de Lidstaten zelf de milieudoelstellingen moeten vaststellen. Bijlage V van de Kaderrichtlijn Water bevat richtsnoeren voor het vaststellen van (chemische) milieukwaliteitsnormen.

26° “goede chemische toestand” : artikel 2, 24° en 2, 25° van de Kaderrichtlijn Water bepalen dat de chemische toestand van een oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam goed is indien de concentraties van verontreinigende stoffen voldoen aan de toepasselijke milieukwaliteitsnormen en andere voorwaarden. Voor de chemische toestand van grondwater zijn naast de milieukwaliteitsnormen zoals gedefinieerd in de Kaderrichtlijn Water nog andere voorwaarden bepalend, zoals veranderingen in de geleidbaarheid, effecten van zout of andere intrusies. Deze voorwaarden vallen echter onder het toepassingsgebied van het begrip milieukwaliteitsnormen in het DABM.

De resultaten van de monitoring van de chemische toestand worden ingedeeld in “goed” en “niet goed”.

27° “ecologische toestand van het oppervlaktewater” : De Kaderrichtlijn Water verwijst in artikel 2, 21° voor de definitie van ecologische toestand naar bijlage V. In bijlage V zijn biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen opgenomen om de ecologische toestandsklassen in te delen. In de huidige Vlaamse regelgeving zijn nog geen milieudoelstellingen met betrekking tot de ecologische toestand van oppervlaktewater opgenomen. Overeenkomstig artikel 2.2.1. van het DABM heeft de Vlaamse regering de bevoegdheid om deze kwaliteitselementen te bepalen. Het begrip milieukwaliteitsnormen in het DABM omvat immers ook de vaststelling van deze kwaliteitselementen.

De ecologische toestand dient te worden ingedeeld in de klassen “zeer goed”, “goed” en “matig”.

De Vlaamse regering zal tevens de kwaliteitselementen moeten bepalen die bepalend zijn voor een matige ecologische toestand. Als milieudoelstelling geldt echter het bereiken van de goede ecologische toestand of het goed ecologisch potentieel en indien mogelijk, de zeer goede ecologische toestand of het maximaal ecologisch potentieel. Indien deze milieudoelstellingen niet worden bereikt, mag de bestaande toestand – behoudens de in artikelen 55 en 56, §§ 2 en 3 bedoelde gevallen – in geen geval achteruitgaan (artikel 51, § 4).

28° “goede ecologische toestand van het oppervlaktewater” en 29° “zeer goede ecologische toestand van het oppervlaktewater” : de toestand van een oppervlaktewaterlichaam is goed respectievelijk zeer goed, indien wordt voldaan aan de voor de goede ecologische toestand respectievelijk zeer goede ecologische toestand door de Vlaamse regering vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen. De resultaten van de monitoring van de ecologische toestand dienen te worden ingedeeld in de klassen “zeer goed”, “goed”, “matig”, “ontoereikend” en “slecht”.

30° “ecologisch potentieel” : voor kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen gelden minder strenge milieudoelstellingen dan voor andere oppervlaktewaterlichamen. Als milieudoelstelling geldt minstens het bereiken van het goed ecologisch potentieel in plaats van de goede ecologische toestand. De Kaderrichtlijn Water heeft geen definitie opgenomen van het ecologisch potentieel. In artikel 2, 23°, verwijst de Kaderrichtlijn Water voor de definitie van ‘goed ecologisch potentieel’ naar bijlage V. Naar analogie van de definitie van ecologische toestand is in het ontwerp van decreet een definitie van ecologisch potentieel opgenomen.

Het ecologisch potentieel dient te worden ingedeeld in de klassen “maximaal”, “goed” en “matig”.

31° “matig ecologisch potentieel”, 32° “goed ecologisch potentieel” en 33° “maximaal ecologisch potentieel” : de toestand van een kunstmatig of sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam is goed respectievelijk maximaal, indien wordt voldaan aan de voor het goed ecologisch potentieel respectievelijk maximaal ecologisch po-

tentieel door de Vlaamse regering vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen. Omdat het met het oog op de uitzonderingsmogelijkheden ten behoeve van kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen (vervat in de artikelen 53 tot 57) nuttig kan zijn als voorwaarde op te leggen dat zij minstens moeten voldoen aan het “matig ecologisch potentieel” waar het bereiken van een “goed ecologisch potentieel” niet mogelijk blijkt, wordt in artikel 3, § 2, 31°, de mogelijkheid voorzien tevens de kwaliteitselementen voor een “matig ecologisch potentieel” te bepalen. De resultaten van de monitoring van het ecologisch potentieel dienen ingedeeld te worden in de klassen “goed en hoger”, “matig”, “ontoereikend” en “slecht”.

34° “goede eco-hydrologische toestand van het grondwater” : naar analogie van de goede ecologische toestand van het oppervlaktewater wordt een vergelijkbare definitie gegeven voor het grondwater, met dat verschil dat vanuit wetenschappelijk oogpunt niet kan worden gesproken van de ecologie (bij gebrek aan biotische bestanddelen), maar van eco-hydrologie waarbij ook de kwaliteit en de kwantiteit van het grondwater in relatie tot het milieu is betrokken. Anders gesteld : een goede eco-hydrologische toestand van het grondwater houdt de juiste hoeveelheid grondwater, met de juiste kwaliteit (samenstelling) en dit op het juiste tijdstip in. Dit alles is van belang bij de beheersing van problemen zoals verdroging.

35° “kwantitatieve toestand van het grondwater” : in artikel 2, 26° van de Kaderrichtlijn Water is een definitie van kwantitatieve toestand opgenomen. Een nadere omschrijving is opgenomen in bijlage V (punt 2.1.2.) van de Kaderrichtlijn Water waarnaar in de definitie van goede kwantitatieve toestand in artikel 2, 28°, van de Kaderrichtlijn Water wordt doorverwezen. In artikel 51, § 1, tweede lid wordt aan de Vlaamse regering de bevoegdheid gegeven milieukwantiteitsnormen vast te stellen. Hiervoor dient dezelfde procedure te worden gevolgd als voor de vaststelling van milieukwaliteitsnormen overeenkomstig het DABM.

In de huidige Vlaamse regelgeving zijn nog geen milieudoelstellingen met betrekking tot de kwantitatieve toestand opgenomen. Zoals reeds in 24° (goede toestand van het grondwater) gesteld, dient in 2015 de goede kwantitatieve toestand van het grondwater te worden bereikt.

36° “goede kwantitatieve toestand van het grondwater” : de kwantitatieve toestand van een grondwaterlichaam is goed indien de grondwaterstand en het evenwicht tussen de directe en indirecte onttrekking en aanvulling van het grondwater voldoet aan de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen. De milieukwantiteitsnormen worden overeenkomstig artikel 51 van dit ontwerp van decreet door de Vlaamse regering vastgesteld.

De resultaten van de monitoring van de kwantitatieve toestand dienen te worden ingedeeld in de klassen “goed” en “ontoereikend”.

37° “beschikbare grondwatervoorraad” : deze definitie is gebaseerd op de definitie uit artikel 2, 27°, van de Kaderrichtlijn Water.

38° “kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater” : de laatste jaren doen zich in Vlaanderen herhaaldelijk problemen voor die verband houden met de kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater : waterstanden zijn al dan niet permanent te laag om scheepvaart toe te laten op bepaalde als bevaarbaar ingedeelde waterlopen, de lage waterstand in sommige onbevaarbare waterlopen zorgt in de zomer voor een verdrogingeffect op het omringende land, en piekdebieten in regenwateraanvoer, vaak geconcentreerd in voor- en najaar, zorgen her en der voor steeds terugkomende overstromingen. Het is dan ook overduidelijk dat de kwantitatieve toestand van ons oppervlaktewater nauwlettend moet worden gevolgd om waar nodig tijdig ingrijpen mogelijk te maken. Dit werd uitdrukkelijk voorzien in artikel 68, 1°, b), van dit ontwerp.

Men zal echter tevergeefs naar een definitie van kwantitatieve toestand van oppervlaktewater zoeken in de Kaderrichtlijn Water. Deze besteedt nauwelijks aandacht aan de kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater ; alle definities over “kwantitatieve toestand” hebben betrekking op grondwater. Vandaar de behoefte om een eigen definitie te geven van kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater. De inhoud ervan spreekt voor zich : het gaat om de hoogte van de waterstand in het oppervlaktewater, waarbij gedegen rekening moet worden gehouden met seizoensgebonden schommelingen. Gemiddelde waterstanden alleen geven onvoldoende relevante informatie om tot een goede waterhuishouding te komen die multifunctioneel gebruik van het oppervlaktewater toelaat.

39° “goede kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater” : in navolging van de opname van een definitie van “kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater”, werd eveneens een definitie opgenomen aangaande de “goede kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater”. Het feit dat ook voor oppervlaktewateren zal kunnen worden bepaald naar welke kwantitatieve toestand moet worden gestreefd, is van belang voor de multifunctionele benadering van het waterbeleid. Het vastleggen van peilen en debieten voor de scheepvaart wordt in dit verband ook als een milieukwantiteitsnorm beschouwd.

40° “waterdiensten” : deze definitie is gebaseerd op de definitie van “waterdiensten” in het artikel 2, 38°, van de Kaderrichtlijn Water. Met “economische actoren” worden onder andere de industriële en agrarische actoren bedoeld. In de Kaderrichtlijn Water wordt het kostenterugwinningsbeginsel op “waterdiensten” van toepassing verklaard (cf. infra). Het antwoord van de Europese Commissie omtrent de schriftelijke vraag van 4 juni 2002 in hoeverre het gebruik van waterkracht een waterdienst uitmaakt, heeft niet geleid tot enige verduidelijking¹¹.

41° “bestrijdingsmiddelen” : in de federale regelgeving inzake productnormering maakt men een onderscheid tussen bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik (= bestrijdingsmiddelen) en voor niet-landbouwkundig gebruik (= biociden). Beide groepen vallen onder het toepassingsgebied van de Kaderrichtlijn Water. Om die reden werd in het ontwerp van decreet een alomvattende definitie van bestrijdingsmiddelen ingeschreven, die werd geïnspireerd op het decreet van 21 december 2001 houdende vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest.

42° “talud” : het begrip talud speelt een belangrijke rol in het kader van de regeling inzake oeverzones. Artikel 10, § 1, bepaalt immers dat de oeverzone van oppervlaktewaterlichamen, met uitzondering van de waterwegen, minstens de taluds ervan omvat. Gelet op de consequenties die het juridisch statuut van een oeverzone impliceert op de uitoefening van het eigendomsrecht is het omwille van de rechtszekerheid

wenselijk dat ook het begrip talud wordt gedefinieerd. Het talud wordt opgevat als de strook land binnen de bedding van een oppervlaktewaterlichaam vanaf de bodem ervan tot aan het begin van het omringende maaiveld of de kruin van de berm. Met dit laatste begrip beoogt men de situatie te vatten waar de bedding van een oppervlaktewaterlichaam een zacht glooiende berm vormt (bv. de Maas). In deze gevallen wordt de top van de berm beschouwd als het eindpunt van het talud.

43° “oeverzones” : het voorzien van oeverzones langs oppervlaktewaterlichamen biedt meerdere voordelen : (1) inzake milieuhygiëne (betere waterkwaliteit), (2) inzake natuurbehoud (betere levensmogelijkheden voor fauna en flora in en om het water), (3) inzake het beheer van de waterwegen of waterlopen (minder erosie en afloop van verontreinigd hemelwater, waardoor er minder geruimd moet worden en het slib een betere milieukwaliteit heeft), en (4) inzake de landbouw (tegengaan erosie, het halen van milieuhygiënische normen bevorderen door afloop van door landbouwactiviteiten verontreinigd hemelwater naar het oppervlakte- en grondwater te beperken).

Oeverzones zullen worden aangeduid op basis van een of meerdere functies :

- de natuurbehoudsfunctie moet worden opgevat zoals begrepen in artikel 2, 10° Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21 oktober 1997¹² (hierna genoemd : Decreet Natuurbehoud), namelijk het instandhouden, herstellen en ontwikkelen van de natuur en het natuurlijk milieu door natuurbescherming, natuurontwikkeling en natuurbeheer en het streven naar een zo groot mogelijke biologische diversiteit in de natuur. Daar waar op oevers al een hoge natuurwaarde bestaat, kan instandhouding volstaan, elders zal herstel zich opdringen, al dan niet voorafgegaan door natuurontwikkeling om daartoe de nodige voorwaarden te creëren.
- de tweede mogelijke functie van oeverzones is de bescherming tegen inspoeling van grond (bescherming tegen erosie), meststoffen en andere nutriënten en bestrijdingsmiddelen. Hier heeft de oeverzone dus de functie van bufferstrook.

¹¹ Schriftelijke vraag E-1571/02 van Rolf Linkohr (PSE) aan de Commissie, 2002/C 301 E/194, PB.C. 5 december 2002.

¹² B.S. 10 januari 1998.

- de derde mogelijke functie is gesitueerd in het licht van het behoud en het herstel van de natuurlijke werking van watersystemen. Het kunnen voorzien van (bredere)oeverzones is vaak een belangrijke randvoorwaarde om de natuurlijke werking van oppervlaktewateren – waarbij het aanvaarden van een zekere dynamiek van het oppervlaktewater als uitgangspunt geldt (hermeandering, restauratie van de van nature overstroombare gebieden,...)- mogelijk te maken.

Deze drie functies kunnen uiteraard samen voorkomen, maar het is ook mogelijk dat de ene of de andere functie primeert, naargelang de concrete omstandigheden op het terrein. Het is vanzelfsprekend niet uitgesloten dat in de oeverzone nog andere functies voorkomen, maar deze worden niet in aanmerking genomen bij de afbakening ervan.

Oeverzones worden voorzien langs alle oppervlaktewaterlichamen, wat betekent dat ze niet enkel langs waterwegen en onbevaarbare waterlopen kunnen voorkomen, maar ook rond stilstaande wateren. De Kaderrichtlijn Water legt immers niet enkel normen op voor stromend water, ook stilstaande wateren moeten worden beschermd vanuit milieuhygiënisch – en natuurbehoudsoogpunt.

De aanduiding van de omvang of breedte van de oeverzones gebeurt in de stroomgebiedbeheerplannen, bekkenbeheerplannen of deelbekkenbeheerplannen (artikel 10). Waar vereist zal de aanleg van de zones de inzet behoeven van de instrumenten voorzien in afdeling 3 “Verwerving van onroerende goederen, aankoopplicht en vergoedingsplicht” van hoofdstuk III “Algemene Instrumenten van het integraal waterbeleid van het ontwerp van decreet (artikelen 11 tot en met 16, artikel 17, § 1, van dit ontwerp).

44° “overstromingsgebied” : artikel 3, 44°, definieert het begrip overstromingsgebied als een gebied dat door bandijken, binnendijken, valleiranden of op andere wijze wordt begrensd en dat op regelmatige tijdstippen overstroomt of kan overstroomen en dat als dusdanig een waterbergende functie vervult of kan vervullen. Het begrip overstromingsgebied speelt een belangrijke rol in het integraal waterbeleid. Het is onlosmakelijk verbonden met de behoefte aan ruimte voor water, dat op de eerste plaats te

maken heeft met de veiligheidsfunctie die watersystemen vervullen.

Hoewel deze overstromingsgebieden het klassieke actieterrein uitmaken van het waterbergingsbeheer (met inbegrip van de buffering en de kering van het water), en deze functie ook in de definitie van artikel 3, 44°, centraal staat, zijn ze evenwel niet alleen belangrijk vanuit oogpunt van de veiligheid en bescherming tegen overstromingen die de veiligheid aantasten van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden. Deze gebieden zijn ook van belang bij het hydrologisch en ecologisch behoud en herstel van watersystemen.

De definitie van artikel 3, 44° dekt overigens zowel de gebieden waar de overstromingen gecontroleerd gebeuren als die waar de overstromingen op natuurlijke wijze, buiten elke menselijke ingreep om, plaatsvinden (zoals bv. schorren en slikken).

Het Waterkeringsdecreet definieert de begrippen “bandijk” (artikel 2, 2°, Waterkeringsdecreet : ieder in beginsel onoverstroombare verhoging die langs een waterloop of landinwaarts is aangebracht om de hoge waterstand in die waterloop te keren) en “binnendijk” (artikel 2, 3°, Waterkeringsdecreet : iedere verhoging die niet rechtstreeks aan het water ligt en aangebracht is om de overstroming te beperken wanneer de bandijk overloopt of het begeeft), die in de hier gehanteerde definitie worden gebruikt om één van de wijzen aan te duiden waarop overstromingsgebieden kunnen worden afgebakend. Daarnaast kan een overstromingsgebied ook zijn of worden begrensd door valleiranden of op gelijk andere wijze, zoals een wegberm e.d.m.

Een belangrijk kenmerk van overstromingsgebieden betreft het op “regelmatige tijdstippen” plaatsvinden van overstromingen. Daarmee wordt gerefereerd aan de terugkeerperiode of retourperiode, zijnde de gemiddelde tijd waarna er opnieuw een overstroming plaatsvindt. Die periode varieert sterk.¹³ Het heeft dus geen zin om daarop nader in te gaan in de definitie. Uitgesloten uit de definitie van artikel

¹³ Zie hierover meer: Terrens, I., In welke mate zijn overstromingen af te bakenen en te beheersen?, voordracht symposium “Ruimte voor water, de beste verzekering tegen wateroverlast”, Brussel, 15 mei 2001.

3,44° zijn de gebieden die louter toevallig overstromen door een of ander feit zonder dat ter zake een terugkeer aanwezig of te verwachten is. In dat geval ontbreekt immers de vereiste periodiciteit.

45° “beschermde gebieden” : om de doelstelling van het communautaire milieubeleid, uitgedrukt in artikel 1 van de Kaderrichtlijn Water, te kunnen bereiken, dient aan bepaalde gebieden een bijzondere bescherming te worden gegeven. Het betreft oppervlaktewaterlichamen en vaak ook de gebieden daarrond die omwille van hun specifieke bestemming strengere eisen stellen wat de op te leggen en te bereiken milieudoelstellingen betreft. In de toelichting bij artikel 71 wordt verduidelijkt om welke gebieden het gaat.

46° “waterbodems” : deze definitie is geïnspireerd op de definitie die is opgenomen in het Natuurrapport 2001¹⁴. De waterbodem bevat over het algemeen twee belangrijke lagen : de oorspronkelijke of historische bodem van het betrokken oppervlaktewaterlichaam, dit is de onderste laag die in de loop van de jaren bedekt raakt met een tweede laag, die bestaat uit sedimenten en organisch materiaal die van bovenstrooms worden aangevoerd. De bovenste sedimentlaag is de dynamische laag van de waterbodem en wordt voortdurend opgewerveld, zodat er voortdurend zwevend materiaal in het oppervlaktewater aanwezig is. Slibdeeltjes kunnen eveneens het gevolg zijn van bodemerosie, riooloverstorten of zwevende stoffen die in het oppervlaktewater geloosd worden. Deze definitie is voldoende breed geformuleerd opdat al deze lagen erin zijn vervat.

47° “waterweg” : de waterweg speelt een belangrijke rol als drager van een (milieuvriendelijke) mobiliteitsfunctie, waarvan de bevordering in dit ontwerp van decreet overigens als doelstelling is opgenomen. De waterweg zal vaak ook een rol spelen in het kader van het bepalen van de milieudoelstellingen. Vaak zullen deze moeten worden aangewezen als kunstmatig of sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam. De in deze definitie als bevaarbaar aangeduide waterlopen en kanalen refereren aan de waterwegen onder beheer van het Vlaamse Gewest, zoals bedoeld in het Koninklijk Besluit van 5

oktober 1992 tot vaststelling van de waterwegen en hun aanhorigheden overgedragen van de Staat aan het Vlaamse Gewest¹⁵. De Vlaamse regering stelt de lijst van waterwegen vast.

48° “vrije vismigratie” : deze definitie werd opgenomen met het oog op een uniforme interpretatie van de doelstelling vervat in artikel 5, 4°, c), en werd onttrokken aan het artikel 1 van de Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie inzake de vrije migratie van vissoorten in de hydrografische stroomgebieden van de Beneluxlanden, genomen op 26 april 1996 in Den Haag. Het betreft een uitvoering van de Beneluxovereenkomst op het gebied van Natuurbehoud en Landschapsbescherming van 8 juni 1982¹⁶.

49° “water bestemd voor menselijke aanwending” : deze definitie is dezelfde als de definitie bedoeld in artikel 2, 16°, van het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending. Ze wordt in dit decreet volledigheidshalve hernomen.

50° “water bestemd voor menselijke consumptie” : deze definitie is dezelfde als de definitie bedoeld in artikel 2, 17°, van het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending. Ze wordt in dit decreet volledigheidshalve hernomen.

51° “waterketen” : vaak hebben activiteiten in verband met het gebruik van water voor menselijke aanwending of met de collectering en de zuivering van afvalwater een verband met het watersysteem op de punten waar het water uit het watersysteem wordt onttrokken of erin wordt geloosd.

52° “waterrijke gebieden” : deze definitie is dezelfde als de definitie bedoeld in artikel 2, 20°, van Decreet Natuurbehoud. Omdat de term in dit decreet herhaaldelijk wordt gebruikt, wordt de definitie ervan voor de duidelijkheid hernomen. De waterrijke gebieden zijn verder gespecificeerd in Bijlage V van het Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu¹⁷ en bevatten de categorieën vennen, moerassen en waterrijke gebieden.

¹⁴ E. Kuijken, D. Boeye, L. De Bruyn, K. De Roo, M. Dumortier, J. Peymen, A. Schneiders, D. Van Straaten, G. Weyembergh, Natuurrapport 2001. Toestand van de natuur in Vlaanderen: cijfers voor het beleid, Brussel, Instituut voor Natuurbehoud, 2001, 358.

¹⁵ B.S. 6 november 1992.

¹⁶ B.S. 20 oktober 1983.

¹⁷ B.S. 10 september 1998.

HOOFDSTUK II

Artikel 5

Voorwerp, doelstellingen en beginselen

Artikel 4

Dit artikel geeft een omschrijving van integraal waterbeleid. Daaronder moet worden verstaan : het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheeren en herstellen van watersystemen. Dit alles dient te gebeuren met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van dat watersysteem als zodanig. Voorts wordt gesteld dat het integraal waterbeleid niet alleen het multifunctionele gebruik van het water door de huidige generatie moet garanderen, doch evenzeer de behoeften van de toekomstige generaties in rekening moet brengen. Integraal waterbeleid kadert binnen het streven naar duurzame ontwikkeling en impliceert zowel het zoeken naar een evenwicht tussen de ecologische, economische en sociale aspecten als tussen de behoeftenbevrediging van de diverse generaties.

Essentieel aan het integraal waterbeleid is de gecoördineerde en geïntegreerde aanpak, die gericht moet zijn op de ontwikkeling, het beheer en het herstel van watersystemen. Coördinatie impliceert samenwerking tussen alle actoren op welk niveau ook (gewestelijk, bekken, lokaal) die betrokken zijn bij de voorbereiding en de uitwerking van het integraal waterbeleid. De verwijzing naar het “multifunctionele gebruik van watersystemen” maakt het mogelijk om de essentiële samenhang in de praktijk te benadrukken van de kwaliteit en de kwantiteit van het oppervlaktewater, van het grondwater en de watervoorziening, alsook van de natuurlijke werking en het natuurlijk milieu van de waterloop. De invloed van de andere onderdelen van het leefmilieu op de oppervlaktewaterkwaliteit moet langs het integraal waterbeleid worden geëvalueerd en beheerst. Hier dient vooral te worden gezorgd voor een evenwicht tussen de verschillende functies van oppervlaktewateren en grondwater. Bij een verantwoord multifunctioneel gebruik zal niet alleen rekening worden gehouden met zowel de interne functionele samenhangen (relaties tussen kwantiteits- en kwaliteitsaspecten van oppervlaktewater en grondwater), doch ook met de externe functionele samenhangen (de relaties tussen het waterbeleid enerzijds en andere beleidsterreinen zoals ruimtelijke ordening, natuurbeheer, scheepvaart, waterrecreatie enz.) anderzijds.

In artikel 5 van het ontwerp van decreet worden de algemene doelstellingen van het integraal waterbeleid uiteengezet.

De inleidende zin van artikel 5 formuleert meteen het integratiebeginsel. Overeenkomstig dit beginsel moeten de in artikel 5 geformuleerde doelstellingen voor het integraal waterbeleid niet enkel doorwerken in het milieubeleid, maar in alle andere relevante beleidsdomeinen zoals het beleid inzake ruimtelijke ordening, het mobiliteitsbeleid, het energiebeleid of het landbouwbeleid. Het aldus geformuleerde integratiebeginsel heeft echter beperkingen die verband houden met het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet. Zo vallen federale beleidssectoren (zoals kustwateren of aspecten van energie- of prijzenbeleid) buiten de werking van het integratiebeginsel van dit ontwerp van decreet. Voor deze aspecten van het waterbeleid zal het Vlaamse Gewest evenwel maximale afstemming nastreven met het federale beleid.

Deze doelstellingen gelden in de eerste plaats als beleidsdoelstellingen. Zij dienen ook als referentiekader om andere bepalingen van dit ontwerp van decreet waar nodig te interpreteren.

De eerste centrale doelstelling van integraal waterbeleid heeft betrekking op de bescherming, verbetering of herstel van de goede toestand van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen. Deze goede toestand betreft niet enkel de chemische waterkwaliteit, maar raakt evenzeer aan de kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater en het grondwater en aan de ecologische toestand van oppervlaktewater. Ten aanzien van de realisatie van deze doelstelling wordt ook een stipte timing vooropgesteld (2015), die volgt uit de verplichtingen opgenomen in artikel 4 van de Kaderrichtlijn Water. Deze timing krijgt via artikel 51 van dit ontwerp overigens een dwingend karakter.

Er bestaat overigens een nauw verband tussen deze eerste centrale doelstelling en de andere doelstellingen verwoord in artikel 5, die in een of ander opzicht bijdragen tot de realisatie van de centrale doelstelling.

De doelstelling verwoord in artikel 5, 2°, heeft betrekking op het voorkomen en het verminderen van de verontreiniging van oppervlaktewater en grondwater. Deze doelstelling staat ook centraal in de Kaderrichtlijn Water (voor het grondwater wordt die doelstelling expliciet geformuleerd in artikel 1, (d), van de Kaderrichtlijn Water ; voor het

oppervlaktewater volgt die doelstelling uit het samenlezen van de bepalingen van artikel 1 en artikel 4 van die richtlijn). De subdoelstellingen met betrekking tot de progressieve vermindering of de stopzetting van de verontreiniging door prioritair stoffen en de prioritair gevaarlijke stoffen, zijn geïnspireerd op artikel 1, (c), van de Kaderrichtlijn Water. Er worden zowel opzettelijke, incidentele als diffuse verontreinigingen bedoeld. De finaliteit van al deze doelstellingen bestaat erin een goede chemische oppervlaktewaterkwaliteit en grondwaterkwaliteit te garanderen.

Artikel 5, 3°, verwijst naar het duurzaam beheer van watervoorraden, waarbij, rekening houdend met de aanspraken op die voorraden vanuit diverse sectoren (watervoorziening, industrie, natuur, enz.), de behoeften van de huidige en de toekomstige generaties in rekening worden gebracht. Deze doelstelling sluit aan bij de doelstelling die wordt geformuleerd in artikel 1, (b), van de Kaderrichtlijn Water. De doelstelling van artikel 5, 3°, verwijst zowel naar het principe van duurzame watervoorziening als naar het principe van duurzaam watergebruik. Hierbij wordt zowel een evenwicht gezocht tussen de ecologische, economische en sociale aspecten van watergebruik en -voorziening als tussen de behoeftenbevrediging van de diverse generaties. De overheid zal daartoe een breed instrumentarium moeten inzetten (sensibiliseringsbeleid, subsidiëringsbeleid, prijsbeleid¹⁸, vergunningenbeleid, enz.). Deze doelstelling is afgestemd op de doelstelling van het decreet van 24 mei 2002 betreffende het water bestemd voor menselijke aanwending, dat de Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water omzet.

Luidens de in artikel 5, 4°, geformuleerde doelstelling beoogt integraal waterbeleid bovendien het voorkomen van de verdere achteruitgang van aquatische ecosystemen, met inbegrip van de van waterlichamen rechtstreeks afhankelijke terrestrische ecosystemen en van de waterrijke gebieden. Deze doelstelling sluit aan bij het standstillbeginsel, en geldt over het gehele grondgebied. In dit verband worden een aantal subdoelstellingen vooropgesteld, die belangrijk worden geacht om deze doelstelling te realiseren. Deze lijst is niet-limitatief opgevat. Zo wordt nadrukkelijk gewezen op het belang van de natuurlijke werking van watersystemen als belangrijke invalshoek van het integraal waterbeleid. Bij het streven naar een optimale na-

tuurlijke werking is het noodzakelijk dat de natuurlijke structuur van het watersysteem zoveel als mogelijk wordt behouden en, waar mogelijk, wordt hersteld. Het integraal waterbeleid neemt als uitgangspunt dat een zekere dynamiek van het oppervlaktewater moet worden getolereerd en hersteld (hermeandering, restauratie van de van nature overstroombare gebieden, enz.). Er wordt tevens gewezen op het belang van het treffen van maatregelen om de schadelijke effecten van de versnippering ontstaan als gevolg van infrastructuurconstructies of constructies in en langs waterlichamen (bv. stuwen, sluizen, waterkrachtcentrales, ...), ongedaan te maken of te verminderen. De sub artikel 5, 4°, c), vermelde subdoelstelling in verband met vismigratie vindt een grondslag in het artikel 2 van de rechtstreeks werkende Beneluxbeschikking dd. 26 april 1996 inzake vismigratie volgens dewelke bij voorrang de migratie van grote anadrome en katadrome trekvissoorten van en naar de paai- en opgroeigebieden mogelijk moet worden gemaakt en voor alle soorten vis tegen 2010 de vismigratie mogelijk moet worden gemaakt voor alle hydrografische stroomgebieden van de Benelux. Deze verplichting moet redelijk worden opgevat : in kunstmatige oppervlaktewaterlichamen is dit omwille van de scheepvaartfunctie niet altijd mogelijk. In het kader van de sub 4° vooropgestelde doelstelling wordt tenslotte ook gewezen op het belang van het toepassen van technieken van natuurtechnische milieubouw, via dewelke andere beleidsdoelstellingen natuurwaarden realiseren.

In artikel 5, 5°, wordt een strengere doelstelling geformuleerd voor specifieke gebieden. In deze gebieden geldt niet enkel de verplichting tot behoud (standstillbeginsel), maar wordt ook het principe vastgelegd dat het aquatische ecosysteem en de van waterlichamen rechtstreeks afhankelijke terrestrische ecosystemen moeten verbeteren en zodanig moeten worden hersteld, dit tot op het referentieniveau vastgelegd in de toepasselijke regelgeving. De referentieniveaus zullen vooral hun juridische grondslag vinden in de natuurbehoudsreglementering. De aldus geformuleerde doelstelling geven uitvoering aan de centrale doelstelling die wordt verwoord in artikel 1, (a), van de Kaderrichtlijn Water.

Artikel 5, 6°, stelt naast het stimuleren van de nuttige aanwending van hemelwater en de infiltratie hiervan, het organiseren van gescheiden afvoer van afvalwater, hemelwater en effluentwater als doelstelling van integraal waterbeleid voorop. Bij de realisatie van deze doelstelling staat de invoering van een gescheiden rioleringsstelsel centraal. De uitbouw van een gescheiden systeem is evenwel niet

¹⁸ Prijsbeleid inzake drinkwater is evenwel geen gewestelijke, maar een federale bevoegdheid zodat ook op dit vlak overleg is geboden.

beperkt tot het maximaal voorkomen dat hemelwater in het collecteringssysteem voor afvalwater terechtkomt, doch impliceert evenzeer het nuttig aanwenden van hemelwater onder de vorm van het stockeren van een deel ervan voor gebruik en het infiltreren van de rest (artikel 5, 6°, a)). Dit alles kan niet enkel de kwaliteit van het oppervlaktewater ten goede te komen, maar kan ook tegemoetkomen aan andere cruciale vraagstukken van het Vlaamse waterbeleid: de bescherming tegen overstromingen (artikel 5, 6°, c)) en de problematiek van verdroging (artikel 5, 6°, b)). Deze bescherming tegen overstromingen van vergunde en vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwenbuiten overstromingsgebieden vormt een zeer belangrijke bezorgdheid van het integraal waterbeleid, die om die reden in artikel 5, 6, d) wordt verankerd. Deze zorg komt overigens expliciet tot uiting in artikel, 1 (e), van de Kaderrichtlijn Water. Om de schadelijke gevolgen van overstromingen buiten overstromingsgebieden te kunnen minimaliseren, is in toenemende mate ruimte nodig voor het bergen van overvloedige neerslag en voor het afvlakken van de hoger wordende piekdebieten in de waterafvoer van de rivieren. Dit moet worden bewerkstelligd door het herstellen van de natuurlijke werking van het watersysteem, waaronder overstromingsgebieden, (doelstelling die reeds in algemene bewoordingen werd verwoord in artikel 5, 4°, a)).

Voor de kwaliteit van het watersysteem in het algemeen en van de waterbodems in het bijzonder, en voor de beveiliging tegen overstromingen en de vrijwaring van de scheepvaart dient ook aandacht gegeven aan het terugdringen van landerosie, de beheersing van de aanvoer van sedimenten naar en de afzetting van sedimenten en slib in oppervlaktewaterlichamen (artikel 5, 7°). Tegen de nefaste gevolgen hiervan dient een preventief beleid te worden ontwikkeld. Dit gebeurt in dit ontwerp van decreet in belangrijke mate langs de bepalingen in verband met de oeverzones. Een stimuleringsbeleid, zoals het verlenen van tegemoetkomingen voor het toepassen van de Code van goede landbouwpraktijken, blijkt eveneens een nuttig instrument te zijn in de strijd tegen de landerosie.

Vermits de scheepvaart een milieuvriendelijkere transportmodus is, wint de scheepvaart aan belang. De waterwegen dienen dan ook beheerd en ontwikkeld te worden in het kader van het te realiseren Trans-Europese netwerk en de doelstellingen en principes van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen terzake. Het realiseren van intermodaliteit speelt eveneens een belangrijke rol in het uitbouwen van een milieuvriendelijkere transportmodus. De verbinding van de scheepvaart met andere

vervoersmiddelen zoals spoorwegen, bepaalde wegen, moet mogelijk worden gemaakt of behouden blijven. Het is evident dat ook deze doelstelling, evenals elke andere doelstelling, moet worden afgewogen tegen de overige doelstellingen.

In artikel 5, 9°, wordt de integrale afweging van het multifunctioneel gebruik van watersystemen als doelstelling vooropgesteld. Deze doelstelling legt als principe vast dat bij het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het waterbeleid alle functies (bv. gebruik van water bestemd voor menselijke aanwending, recreatie, scheepvaart, enz.) van de daarbij betrokken waterlichamen gelijkwaardig en gelijktijdig in hun onderling verband moeten worden afgewogen. Deze afweging betekent niet dat ook alle mogelijke gebruikers van het watersysteem in de ruime zin effectief een aanspraak zullen kunnen realiseren op het gebruik van een bepaald waterlichaam. Alles hangt natuurlijk af van de draagkracht van het betrokken watersysteem. Zo ligt het voor de hand dat bepaalde recreatievormen moeten worden geweerd indien deze het behoud van een goede ecologische toestand van het betrokken oppervlaktewaterlichaam zou aantasten. Uiteraard zal een en ander ook moeten worden bekeken in het licht van (al dan niet internationale) verplichtingen, zoals met betrekking tot de scheepvaart (bv. realisatie Trans-Europees netwerk).

In een laatste doelstelling wordt de vergroting van de betrokkenheid van de mens bij het watersysteem, onder meer door allerlei vormen van zachte recreatie (zoals zwemmen, wandelen en fietsen) en het vergroten van de beleevingswaarde, als principe vooropgesteld. Integraal waterbeleid kan inderdaad pas slagen mits er een voldoende maatschappelijk draagvlak voor bestaat.

In het tweede lid van artikel 5 wordt de aandacht erop gevestigd dat bij de realisatie van deze doelstellingen rekening moet worden gehouden met het onderling verband tussen het water en andere onderdelen van het milieu, in het bijzonder het met het water verbonden ecosysteem, de relatie tussen het grondwater, oppervlaktewater en hemelwater en de waterkwaliteit- en kwantiteit. In het verleden werden deze aspecten vanuit een sterk sectorale opvatting benaderd. Enkel door dat onderling verband mee in de beleidsbeslissingen te betrekken, is een geïntegreerd waterbeleid mogelijk. Zo heeft de kwaliteit van het oppervlaktewater een directe invloed op deze van de waterbodem. De waterbodem vervult echter een cruciale rol in het waterecosysteem. Anderzijds blijkt dat de verontreinigde waterbodem, bij verbetering van de kwaliteit van

het water, bepaalde toxische stoffen terug afgeeft. Beleidsmatig impliceert dit onderling verband dat het voor het bereiken van een goede chemische en ecologische oppervlaktewatertoestand vaak niet volstaat om beheersingsmaatregelen voor lozingen te treffen, maar dat ook de sanering van waterbodems in overweging dient te worden genomen.

Artikel 6

Het merendeel van de in artikel 6 opgenomen beginselen refereren aan internationaal erkende milieubeginselen, inzonderheid het standstillbeginsel, het preventiebeginsel, het bronbeginsel, het voorzorgsbeginsel, het vervuiler-betaalt-beginsel, het kostenterugwinningsbeginsel, het herstelbeginsel, het participatiebeginsel en het beginsel van hoog beschermingsniveau. Hoewel verscheidene van de door artikel 6 geformuleerde milieubeginselen reeds werden gecodificeerd in het DABM, wordt omwille van de specificiteit van het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet op integraal waterbeleid (dat verder gaat dan het toepassingsgebied van het DABM en een grotere multifunctionaliteit beoogt) geopteerd om deze beginselen eveneens op te nemen. In tegenstelling tot het DABM worden de beginselen ook gedefinieerd. De definiëring van deze beginselen komt tegemoet aan de rechtszekerheid, nu de inhoudelijke betekenis ervan decretaal wordt vastgelegd.

Daarnaast worden in artikel 6 een aantal beginselen opgenomen die niet zozeer refereren aan milieubeginselen, doch die van cruciaal belang worden geacht bij integraal waterbeleid, met name het watersysteem als een van de ordenende principes in de ruimtelijke ordening en het beginsel van de ex-ante evaluatie.

Het spreekt voor zich dat de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en een aantal algemene beginselen van administratief recht, zoals het subsidiariteitsbeginsel, het redelijkheidssbeginsel, het beginsel van de beleidstransparantie, enz. eveneens toepassing vinden in het integraal waterbeleid. Dit behoeft evenwel geen afzonderlijke vermelding in het ontwerp van decreet.

1° het standstillbeginsel : In artikel 6, 1°, wordt het standstillbeginsel gecodificeerd. In de Kaderrichtlijn Water is geen algemene standstillbepa-

ling opgenomen. Wel komt dit beginsel tot uiting in de centrale doelstelling van die richtlijn, zoals in artikel 1,(a), luidens hetwelk aquatische ecosystemen en, wat de waterbehoeften ervan betreft, de terrestrische ecosystemen en de waterrijke gebieden die van deze ecosystemen afhankelijk zijn, voor verdere achteruitgang moeten worden behoed. De gelding ervan kan ook worden afgeleid uit artikel 4 van de Kaderrichtlijn Water. Voor integraal waterbeleid houdt het standstillbeginsel meer bepaald in dat moet worden voorkomen dat de toestand van watersystemen verslechtert. De toepassing van dit beginsel impliceert dat minstens de “feitelijke toestand” van watersystemen moet worden behouden, zelfs als de toestand van het betrokken systeem of bepaalde bestanddelen ervan beter is dan door de normen wordt voorgeschreven. Het betekent ook dat het “juridisch beschermingsniveau” inzake de bescherming van de chemische kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater, de kwantiteit ervan en de ecologische kwaliteit (met inbegrip van ecologisch potentieel) van watersystemen er niet op mag achteruitgaan.

2° het preventiebeginsel : in artikel 6, 2°, wordt het beginsel van preventief handelen bepaald.

Volgens artikel 6, 2°, impliceert het beginsel van preventief handelen dat moet worden opgetreden om schadelijke effecten te voorkomen, veeleer dan deze achteraf te moeten herstellen. Een concrete toepassing van het preventiebeginsel treft men aan in de “watertoetsregeling” van artikel 8 van dit ontwerp van decreet.

3° het bronbeginsel : in artikel 6, 3°, wordt het bronbeginsel vermeld. Dit beginsel is zelfverklarend in samenhang met het preventiebeginsel, in die zin dat preventieve maatregelen om schadelijke effecten te voorkomen, moeten worden genomen daar waar ze ontstaan in de plaats van daar waar deze effecten zich manifesteren. Het bronbeginsel vormt tevens een belangrijk aanknopingspunt bij de verrekening van de kosten voor preventieve maatregelen en de terugkoppeling van de kosten van herstelmaatregelen naar de bron, zoals dit tot uiting komt in het vervuiler-betaalt-beginsel.

4° het voorzorgsbeginsel : in artikel 6, 4°, wordt het voorzorgsbeginsel gedefinieerd in tegenstelling tot het DABM en artikel 174 van het EG-Ver-

drag¹⁹ waar het beginsel wel wordt vermeld, maar niet gedefinieerd. Het voorzorgsbeginsel impliceert immers dat bij het vaststellen en het voeren van een integraal waterbeleid, alle in de inleidende zin van artikel 6 bedoelde overheden en diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, alsook de rechtspersonen belast met taken van integraal waterbeleid, het voorkomen van schadelijke effecten niet kunnen uitstellen wegens een gebrek aan wetenschappelijke zekerheid tussen oorzaak en gevolgen. Uiteraard moet er altijd een afweging worden gemaakt tussen verschillende vormen van risico's op schadelijke effecten, waarbij traditioneel schadelijke effecten voor de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van de mens hoger worden ingeschat dan schadelijke effecten aan andere milieucomponenten of economische overwegingen.²⁰

- 5° het vervuiler-betaalt-beginsel : Op grond van dit beginsel dienen de in de inleidende zin van artikel 6 bedoelde overheden, agentschappen en rechtspersonen ervoor te zorgen dat de kosten van maatregelen ter voorkoming, vermindering en bestrijding van schadelijke effecten en de kosten voor het herstellen ervan worden toegeerekend aan de veroorzaker van die effecten.

Het “de-vervuiler-betaalt-beginsel” komt ook aan bod in de Kaderrichtlijn Water, onder meer ter verklaring van het beginsel van terugwinning van de kosten van waterdiensten en de daarmee samenhangende milieukosten in verband met de aantasting van het aquatisch milieu.²¹ Dit beginsel strekt er niet toe een objectieve aansprakelijkheid in te voeren.

Het “de-vervuiler-betaalt-beginsel”, heeft in zijn enge betekenis slechts betrekking op het beleid inzake milieuhygiëne. Uit de in artikel 5 geformuleerde doelstellingen blijkt dat integraal waterbeleid daarentegen een breder opzet heeft, en beoogt bv. ook de waterkwantiteit en de ecologische aspecten van water. Dit blijkt overigens

uit het begrip ‘schadelijke effecten’ waaraan de toepassing van dit beginsel is gekoppeld. Het vervuiler-betaalt-beginsel krijgt in deze context dus een meer algemene betekenis en omvat dus milieuverstoring, waaronder verontreiniging, onttrekking en aantasting. In dat opzicht leunt het vervuiler-betaalt-beginsel, zoals opgevat in dit ontwerp, erg nauw bij met het breder geformuleerde veroorzakersbeginsel (*Verursacherprinzip*) dat men aantreft in de Duitse milieuwetgeving (*Umwelthaftungsgesetz*). Bij wijze van voorbeeld kan verwezen worden naar de problematiek van het grondwater uit de Sokkel. Het Vlaamse Gewest heeft een heffing ingesteld op het winnen van grondwater. De hoogte van de heffing kan afhankelijk gesteld worden van de mate waarin de betreffende grondwaterlaag bedreigd is. Hiertoe is in de berekeningsformule twee correctiefactoren ingevoegd : een laagfactor en een gebiedsfactor. Deze diversificatie in grondwaterheffing vormt voor de overheid een instrument om, samen met het vergunningenbeleid, de gebruikers te ontraden om dit grondwater nog te gebruiken. De gebruiker veroorzaakt dus geen 'vervuiling', maar wel een 'schadelijk effect', waarvoor de veroorzaker moet betalen om de schade te compenseren.

- 6° het kostenterugwinningsbeginsel : de tekst van het kostenterugwinningsbeginsel is geïnspireerd op artikel 9 van de Kaderrichtlijn Water en is – voor wat betreft de diensten die ten behoeve van de huishoudens, openbare instellingen en andere economische actoren voorzien in onttrekking, opstuwing, opslag, behandeling en distributie van oppervlaktewater, waaronder de opslag, het gebruik of de afvoer van hemelwater – een toepassing van het gebruiker-betaalt-beginsel en – voor wat betreft de opvang en behandeling van afvalwater – een toepassing van het vervuiler-betaalt-beginsel. Het dient benadrukt dat het kostenterugwinningsbeginsel enkel van toepassing is op die instanties die diensten verstrekken ten behoeve van derden. Het kan niet de bedoeling zijn om personen, bedrijven of instanties te bestraffen die inspanningen leveren om op een duurzame wijze met water om te gaan.

Het kostenterugwinningsbeginsel impliceert dat de diverse waterverbruikssectoren (ten minste onderverdeeld in huishoudens, bedrijven en landbouw) een redelijke bijdrage leveren aan de terugwinning van de kosten, en daardoor een bijdrage leveren aan het bereiken van de milieudoelstellingen. In de stroomgebiedbeheer-

¹⁹ Hieruit mag niet worden geconcludeerd dat het voorzorgsbeginsel enkel van toepassing is op milieugebied: Commissie van de Europese Gemeenschappen, Mededeling van de Commissie over het voorzorgsbeginsel, Brussel, 2 februari 2000, COM(2000) 1 def., 9; zie ook Groenboek: De algemene beginselen van het levensmiddelenrecht in de Europese Unie, Brussel, 30 april 1997, COM(97) 176 def.

²⁰ Gerecht van eerste aanleg EG, 30 juni 1999 (Zaak T-70/99).

²¹ Overweging (38) Kaderrichtlijn Water.

plannen en bekkenbeheerplannen moeten de voorgenomen stappen voor de toepassing van het kostenterugwinningsbeginsel en het aandeel dat de verschillende vormen van watergebruik leveren aan de terugwinning van kosten van waterdiensten, worden opgenomen.

De berekening van de kosten van waterdiensten dient te geschieden met inachtneming van de economische analyse volgens artikel 60, 3°, van dit ontwerp van decreet (zie ook Bijlage III van de Kaderrichtlijn Water). De milieukosten en de bronkosten (i.e. de kosten voor de grondstoffen) moeten hierbij in rekening worden gebracht. Bij het bepalen van het waterprijsbeleid kan rekening worden gehouden met sociale, economische en milieueffecten van de terugwinning.

7° het herstelbeginsel : om te voorkomen dat de kwaliteit van de watersystemen verder achteruitgaat en er voor te zorgen dat de doelstellingen uit artikel 5 worden behaald, is het noodzakelijk om de schadelijke effecten die ondanks alle inspanningen niet konden worden voorkomen, daadwerkelijk te beperken, en indien dat niet kan, waar mogelijk te herstellen. Dit betekent dat waar zich in watersystemen of delen ervan dergelijke effecten voordoen, deze ter plaatse daadwerkelijk moeten worden geredieerd en het watersysteem (in principe en waar mogelijk) moet worden teruggebracht in de toestand waarin het zich bevond voordat de schadelijke effecten zich voordeden of tot de van toepassing zijnde referentieniveaus. Was deze toestand zeer goed, dan geldt de herstellplicht in functie van dit referentieniveau ; was de toestand goed of matig dan zijn deze referentieniveaus richtinggevend voor de herstellplicht. Pas als dat om louter technische redenen niet mogelijk is, moet er worden gezocht naar compensatie op een andere plaats. Het is evident dat de veroorzaker of de potentiële veroorzaker van de schadelijke effecten de kosten op zich zal moeten nemen om deze effecten terug weg te nemen of om te voorkomen dat ze zich voordoen.

8° het participatiebeginsel : krachtens het participatiebeginsel worden vraagstukken inzake integraal waterbeleid het best aangepakt met deelneming van alle betrokken burgers op het relevante niveau. Zo dient elke burger o.m. de mogelijkheid te hebben om actief deel te nemen aan het besluitvormingsproces.

Op 25 juni 1998 heeft België in Aarhus (Denemarken) het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden²² ondertekend. Zoals uit de titel van het Verdrag van Aarhus blijkt, wil het Verdrag invulling geven aan het recht van elke burger inzake : 1) toegang tot milieu-informatie, 2) inspraak bij milieubesluitvorming, en 3) toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden. Vooral de artikelen 6 en 7 van het Verdrag zijn in dit opzicht essentieel. Op grond van artikel 7 namelijk moet elke verdragssluitende Partij de passende praktische en/of andere voorzieningen nemen voor inspraak gedurende de voorbereiding van plannen en programma's in verband met het milieu. Overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag moet deze inspraak verlopen in een vroeg stadium, en bovendien tijdig en doeltreffend zijn. Aldus moeten volgens artikel 6, 3, van het Verdrag de inspraakprocedures redelijke termijnen bevatten voor de verschillende stappen van de besluitvorming, en die moeten voldoende tijd laten voor het informeren van het publiek. Daarnaast moet de inspraak in een vroegtijdig stadium gebeuren, op een moment waarop alle opties nog open zijn en er doeltreffende inspraak kan plaatsvinden (artikel 6, 4, van het Verdrag). Tenslotte vereist artikel 6, 8, nadrukkelijk dat de participatie effectief zou zijn, dit wil zeggen dat in de besluitvorming naar behoren zou rekening worden gehouden met het resultaat van de inspraak. De bepalingen van het Verdrag van Aarhus zullen door het voorontwerp van decreet betreffende de openbaarheid van bestuur in de Vlaamse wetgeving worden geïmplementeerd.

Door die uit het Verdrag van Aarhus voortvloeiende verplichting als een basisbeginsel op te nemen in het ontwerp van decreet, worden alle Vlaamse openbare besturen, alle diensten en agentschappen die verantwoordelijkheid dragen over het integraal waterbeleid verplicht om de burgers actief te betrekken niet alleen bij de vaststelling van het integraal waterbeleid (via de waterbeheerplanning), doch ook bij de concrete uitvoering ervan op het terrein. Zo zal ook inspraak moet worden georganiseerd als bijvoorbeeld lokale besturen op hun grondgebied werkzaamheden willen uitvoeren aan een

²² Convention on the Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, Aarhus, 25 juni 1998, in 38 ILM 1999, 517.

waterloop die ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor aangelanden of voor andere naburige besturen.

Het administratiefrechterlijke “probleem-belang-zeggenschap-beginsel” zit in die zin reeds geïncorporeerd in het participatiebeginsel.

- 9° het beginsel van hoog beschermingsniveau : het streven naar een hoog beschermingsniveau wordt gekoppeld aan de ecosysteemkwaliteit van zowel waterlopen en de daarvan afhankelijke terrestrische ecosystemen als de waterrijke gebieden in het algemeen. De absolute ondergrens van dit beschermingsniveau wordt gevormd door het standstillbeginsel.

De toepassing van dit beginsel impliceert ook dat andere (menselijke) gebruiksfuncties van watersystemen, zoals transport, opvang en afvoer van verontreinigde stoffen, recreatie of watervoorziening, zoveel als mogelijk worden afgestemd op de ecologische eigenschappen en dus ook op het natuurlijk functioneren van watersystemen en de daarbij betrokken terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden. Alhoewel het evident is dat bij het vaststellen en uitvoeren van het integraal waterbeleid het multifunctioneel gebruik van watersystemen voor ogen wordt gehouden (artikel 4), wordt het gepast geacht om dit in dit verband expliciet te bevestigen.

- 10° Het beginsel dat het watersysteem een van de ordenende principes in de ruimtelijke ordening uitmaakt, betreft het vraagstuk van de beschikbare ruimte voor het watersysteem en vormt het raakpunt tussen waterbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid. Het uitgangspunt ‘ruimte voor watersystemen’ in het waterbeleid is inderdaad nauw verbonden met het beginsel van het ‘watersysteem als ordenend principe’. Door de fysische structuur als basis voor de ruimtelijke planning te beschouwen, wordt met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen reeds een eerste stap gezet in de richting van een ruimtelijk beleid dat rekening houdt met watersystemen. Om aan dit principe een nog meer sturende functie te verlenen, wordt het noodzakelijk geacht om het beginsel ‘het watersysteem als één van de ordenende principes van de ruimtelijke ordening’ een decretale status te geven.

In een land waar op elke vierkante meter een gebruikersclaim ligt, zullen de fysische wetten van watersystemen uiteraard niet altijd een hoofdrol kunnen spelen. Watersystemen zijn

niet hét, maar wel een belangrijk ordeningsprincipe. Toch valt aan confronterende keuzen aangaande het ruimtebeslag van watersystemen in de komende decennia niet te ontkomen. Daarbij wordt de gewoonte om watersystemen als vanzelfsprekend aan te passen aan de behoeften van tal van maatschappelijke gebruiksfuncties, verlaten door de overheid.

De acceptatie van dit principe moet in ruimtelijke planningsprocessen met name tot uiting komen in randvoorwaarden zoals : voldoende ruimte voor waterberging, behoedzaam omgaan met kwel- en infiltratiegebieden en de rol van water als drager van ecologische verbindingstructuren (bv. oeverzones). Vele (milieu)problemen zijn precies ontstaan omdat geen rekening werd gehouden met de gevolgen van ruimtelijke planningskeuzes op watersystemen en op waterafhankelijke functies. In dit verband dient op de eerste plaats de problematiek van de bescherming tegen overstromingen vermeld.

- 11° Het beginsel van de evaluatie ex-ante : op grond van dit beginsel dient de overheid en de bij het integraal waterbeleid betrokken rechtspersonen de effecten van de voorgenomen beslissing of ingreep te toetsen aan de gevolgen ervan op vlak van het milieu, de socio-economische aspecten en de uitvoerende en handhavende instanties. Het beginsel wordt beschouwd als een decretale verankering van het zorgvuldigheidsbeginsel op grond waarvan de overheid bij het nemen van een beslissing alle relevante feiten en de juridische consequenties daarvan in zijn beoordeling moet betrekken, dat nu reeds de juridische status heeft van beginsel van behoorlijk bestuur.

Artikel 7

Het eerste lid van artikel 7 legt nogmaals de nadruk op het integratiebeginsel, dat reeds tot uiting kwam in de inleidende zin van artikelen 5 en 6, door te bepalen dat de eerder geformuleerde doelstellingen en beginselen op alle aspecten van het integraal waterbeleid van toepassing zijn. Bovendien wordt in artikel 7 bepaald dat bij de verwezenlijking van de doelstellingen en de toepassing van de beginselen van integraal waterbeleid ook rekening wordt gehouden met de sociale en economische gebruiksfuncties. Hoewel zulks evident is in het licht van wat onder integraal waterbeleid wordt verstaan, werd deze bepaling toch expliciet inge-

schreven. De strategie van het integraal waterbeleid bestaat inderdaad in het optimaal combineren van verschillende functies, zowel ecologische als sociale en economische, en dit op voet van gelijkwaardigheid; laat het gebrek aan comptabiliteit tussen functies dit niet toe, dan kunnen hoofd- en nevenfuncties worden onderscheiden. Bij de uitbouw van die hoofdfuncties, dienen deze nevenfuncties dan een randvoorwaarde te blijven. De finale toetssteen bij dit alles wordt gevormd door de draagkracht van het watersysteem.

Het is uiteraard onmogelijk om een limitatieve opsomming te geven van al deze sociale en economische gebruiksfuncties.

HOOFDSTUK III

Algemene instrumenten van het integraal waterbeleid

AFDELING 1

De watertoets

Artikel 8

Dit artikel geeft uitvoering aan het principe van de integratie van integraal waterbeleid bij de planvorming en vergunningverlening. Telkens wanneer er een beslissing wordt genomen op andere beleidsterreinen van het Vlaamse Gewest en van de overige besturen, moet er op basis van dit artikel rekening worden gehouden met het integraal waterbeleid. De betrokken overheid moet dan als het ware het dossier aan een “watertoets” onderwerpen vooraleer een beslissing te nemen. Deze “watertoets” kan in het algemeen worden opgevat als het proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van de mogelijke schadelijke effecten van plannen, programma's of vergunningsbesluiten op het watersysteem. De grootste winst ligt dus bij de vroegtijdige informatievoorziening en afweging. Daarmee fungeert de “watertoets” ook als een belangrijk preventief instrument.

In het eerste lid van § 1 wordt de algemene regeling verwoord. De watertoetsregeling is, voor wat de vergunningverlening betreft, geïnspireerd op de regeling van artikel 16 van het Decreet Natuurbehoud. Omdat het integraal waterbeleid een ruim

toepassingsgebied heeft, wordt het begrip vergunning opgevat in zijn spraakgebruikelijke betekenis. Er kan bv. worden gedacht aan de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning.

In aansluiting met het advies van de SERV over het voorontwerp van decreet integraal waterbeleid²³ wordt de watertoets ook toepasselijk gemaakt op plannen en programma's. Het is inderdaad logisch dat niet enkel op niveau van de vergunningverlening, maar reeds vroeger, tijdens het voortraject van het initiatief of de activiteit, op niveau van de planvorming en de programma's rekening wordt gehouden met mogelijke schadelijke effecten van de voorgenomen initiatieven of activiteiten op het watersysteem. Voor wat betreft de begrippen “plannen” en “programma's” kan worden verwezen naar wat daaronder wordt verstaan in artikel 4.1.1, § 1, 4°, DABM.

Overeenkomstig het eerste lid van artikel 8, § 1, dienen overheden bij het verlenen van een vergunning of bij het goedkeuren van een plan of programma telkens te onderzoeken of de betrokken activiteit of activiteiten een schadelijk effect kan (kunnen) doen ontstaan. Als de uitoefening van de activiteit of activiteiten gepaard gaat met (een reële kans op) een schadelijk effect, dan wordt ervoor gezorgd dat er dusdanige voorwaarden worden opgelegd bij het verlenen van de vergunning of bij de goedkeuring van het plan of programma, dat het ontstaan van elk schadelijk effect wordt vermeden of zo beperkt mogelijk wordt gehouden. Deze voorwaarden kunnen bv. betrekking hebben op de locatiekeuze of de omvang van de activiteiten, de gebruikte materialen (bv. infiltratiesystemen, zoals doorlatende verharding) of bouwwijze (bv. gering verhard oppervlak), enz. Indien het schadelijk effect niet kan worden voorkomen of geen beperkende maatregelen mogelijk blijken, dienen de op te leggen voorwaarden gericht te zijn op herstel Enkel in de gevallen dat het schadelijk effect betrekking heeft op de infiltratie van hemelwater of op de vermindering van ruimte voor het watersysteem wordt ook voorzien in de mogelijkheid tot compensatie op een andere plaats. Voor de andere schadelijke effecten wordt deze oplossing niet weerhouden omdat ze ofwel ter plaatse herstelbaar zijn, ofwel niet of moeilijk gecompenseerd kunnen worden, zoals bij verstoring van het aquatisch ecosysteem of bepaalde milieubestanddelen daarvan. Hoewel ook ruimte schaars is, lijkt het niet (altijd) onmogelijk om de verloren ruimte

²³ SERV, Advies over het voorontwerp van decreet integraal waterbeleid, 27 november 2002, 17, nr. 3.4.1.

voor het watersysteem elders te compenseren. Het gaat dan concreet bv. om zaken als het beschikbaar maken van extra ruimte voor waterberging elders. Bij compensatie wordt ernaar gestreefd om de globale toestand van het watersysteem te herstellen, doch niet via ingrepen op de plaats waar het schadelijke effect optrad. Compensatie dient echter bij voorkeur te geschieden in hetzelfde (deel)stroomgebied. Aldus gebeurt de compensatie binnen hetzelfde watersysteem, en worden de problemen niet afgewenteld op andere gebieden.

Wanneer het schadelijk effect echter niet kan worden vermeden en geen beperkende maatregelen mogelijk zijn, en bovendien herstel of, in voorkomend geval, compensatie onmogelijk blijkt te zijn, wordt de vergunning of de goedkeuring van het plan of het programma geweigerd. Het is niet aangewezen dat activiteiten worden vergund of plannen of programma's worden goedgekeurd als er een reële kans bestaat dat schadelijke effecten, waaronder effecten op de bescherming tegen overstromingen die de veiligheid van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, aantasten, of de gezondheid van de mens (zie definitie van schadelijk effect : artikel 3,17°), worden veroorzaakt. Dit zou ongetwijfeld de aansprakelijkheid van de betrokken overheid in het gedrang brengen.

In het tweede lid van § 1 wordt een strengere regeling voorzien voor het schadelijk effect veroorzaakt op de kwantitatieve toestand van het grondwater. Die regeling wordt verantwoord door de vaststelling dat de jarenlange overexploitatie – in verhouding tot de natuurlijke aanvulling – in Vlaanderen enerzijds de oorzaak of medeoorzaak is van de verdroging van een aantal vochtige tot natte natuurelementen en er anderzijds de oorzaak van is dat het grondwater niet meer bruikbaar is voor bepaalde toepassingen. Deze verdroging vormt in Vlaanderen één van de voornaamste bedreigingen voor de achteruitgang van natuurwaarden, maar heeft ook gevolgen voor menselijke activiteiten als landbouw en watervoorziening. Waterwinning wordt op termijn onmogelijk wanneer ze niet is afgestemd op de draagkracht van het watersysteem. Deze problemen zijn anderzijds moeilijk te remediëren nu de maatregelen om zoetwatertekorten in een bepaald gebied te compenseren (zoals kunstmatige aanvulling van het grondwater) schade kunnen veroorzaken aan aquatische ecosystemen elders. Daarom bepaalt het tweede lid van artikel 8, § 1, dat ingeval het schadelijk effect aan de kwantitatieve toestand van grondwater niet kan worden vermeden door voorwaarden op te leggen, de vergunning slechts kan worden verleend indien

dat noodzakelijk is omwille van een maatschappelijk belang dat dermate belangrijk is dat het belang dat erin bestaat het schadelijk effect aan de kwantitatieve toestand van het grondwater te voorkomen, moet wijken. Deze beoordeling wordt gekoppeld aan het begrip dwingende redenen van groot maatschappelijk belang. Men mag redelijkerwijs aannemen dat de "dwingende redenen van groot maatschappelijk belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard" betrekking hebben op situaties waarin de voorgenomen plannen of projecten aantoonbaar onontbeerlijk zijn in het kader van (i) maatregelen of beleidsopties die gericht zijn op de bescherming van voor het leven van de burger fundamentele waarden (gezondheid, veiligheid, milieu), en (ii) fundamentele beleidsmaatregelen voor de Staat en de samenleving, (iii) de uitvoering van economische of maatschappelijke activiteiten waardoor specifieke openbare dienstverplichtingen worden nagekomen. Zo kan de bevoorradingsproblematiek met betrekking tot openbare drinkwatervoorziening naar omstandigheden worden beschouwd als een dwingende reden van groot maatschappelijk belang dat prevaleert op de vaststelling dat de grondwaterwinning daartoe een schadelijk effect veroorzaakt omdat de grondwaterspiegel onder het gewenste niveau daalt. In ieder geval moet de overheid die over de vergunning of het plan of de programma beslist, aannemelijk maken dat de actie een dwingende reden van groot maatschappelijk belang dient die de toepassing van de afwijkingsregeling rechtvaardigt.

Nu verstoring van de kwantitatieve grondwatertoeestand vaak het gevolg is van de samenloop van verschillende activiteiten, wordt bepaald dat de beoordeling over het plaatsvinden van dit effect dient te worden beschouwd in het licht van alle relevante vergunde activiteiten, plannen of programma's. De combinatiebepaling wordt voor de watertoets beperkt tot de relevante vergunde activiteiten of bestaande plannen en programma's. Het is voor de overheid immers onmogelijk om ook alle voorgenomen activiteiten, plannen of programma's te betrekken in die beoordeling, omdat die onmogelijk allemaal kenbaar zijn. Het toepassen van deze combinatiebepaling wordt opgevat als een inspanningsverbintenis. Naarmate instrumenten zoals het vergunningenregister en plannenregister voorzien in het decreet op de ruimtelijke ordening, beschikbaar zullen zijn, kan die toetsing met meer nauwkeurigheid gebeuren.

Indien de afwijkingsregeling wordt toegepast omwille van een dwingende reden van groot maatschappelijk belang zal de overheid voorwaarden

bepalen om het schadelijk effect op de kwantitatieve toestand van het betrokken grondwaterlichaam maximaal te beperken, te herstellen of eventueel te compenseren.

De uitdrukkelijke motiveringsplicht voorzien in § 2 van dit artikel werd ingevoegd om te benadrukken dat de beslissingen bedoeld in de eerste alinea moeten worden getoetst vanuit de doelstellingen en beginselen van integraal waterbeleid. Naarmate de stroomgebiedbeheerplannen, bekkenbeheerplannen en deelbekken- beheerplannen goedgekeurd zijn, wordt ook daar naar verwezen in de motivering van de beslissing. Deze plannen zullen immers de concretisering van het integraal waterbeleid uitmaken, waardoor ze voor de overheid een handig instrument zijn om de beslissingen bedoeld in de eerste alinea te motiveren.

Nagaan of er zich schadelijke effecten kunnen voordoen en welke voorwaarden men best oplegt om ze te vermijden, te beperken, te herstellen dan wel te compenseren ligt niet altijd voor de hand. Vandaar dat de Vlaamse regering in § 3 de opdracht krijgt een instantie aan te wijzen die in deze aangelegenheden deskundig advies kan verstrekken. Het ligt voor de hand dat dit advies wordt gegeven door een administratie of instelling die bevoegd is voor het integraal waterbeleid of een bepaald facet daarvan.

Het vragen van een dergelijk advies is evenwel verplicht zolang er nog geen stroomgebiedbeheerplannen, bekkenbeheerplannen en deelbekken- beheerplannen goedgekeurd zijn indien er twijfel bestaat over het al dan niet optreden van een schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te voorkomen, te beperken, te herstellen of, in voorkomend geval, te compenseren. Of er twijfel bestaat, moet worden beoordeeld door de betrokken overheid. Neemt de betrokken overheid onnodige risico's en ageert zij niet zorgvuldig, dan dreigt haar aansprakelijkheid in het gedrang te komen. Advies vragen bij de daartoe aangewezen instantie zal in dergelijk geval dan ook vaak onmisbaar zijn. Dit geldt zelfs ingeval de procedure voor het verlenen van een vergunning voorziet in adviesverlening van een waterbeheerder, want ook deze heeft niet noodzakelijk inzicht in het integraal waterbeleid zolang de voornoemde waterbeheerplannen niet voorhanden zijn.

Om er voor te zorgen dat het vragen van advies in het kader van dit artikel de vergunningsprocedure of de totstandkomingsprocedures voor plannen of programma's niet te zeer bezwaart, beschikt de aan te wijzen instantie over een maand om advies te

verlenen indien in de te doorlopen procedure niet reeds enig advies moet worden ingewonnen. In de andere gevallen waarin wel reeds voorzien is in enige adviesverlening door besturen, instellingen, enz, beschikt de aangewezen instantie over dezelfde termijnen om advies te verlenen als de overige adviesverleners. Is de aldaar voorziene termijn langer dan een maand, dan beschikt de in uitvoering van dit ontwerp van decreet aan te wijzen instantie dus evenzeer over deze langere termijn om advies te verlenen. Is de termijn korter, dan zal de aangewezen instantie haar advies binnen deze kortere termijn moeten geven. De belangrijkste vergunningsprocedures, zoals deze voor de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning, en procedures voor de totstandkoming van plannen voorzien meestal reeds in een adviesverleningsprocedure. Deze procedures worden dus geenszins vertraagd door de noodzaak advies te vragen aan de aangewezen instantie. Aan de Vlaamse regering wordt tevens de bevoegdheid gegeven om nadere regels te bepalen over de wijze waarop dit advies moet worden aangevraagd en de integratie van dat advies in bestaande adviesprocedures. Het komt dus aan de Vlaamse regering toe om terzake zoveel mogelijk te stroomlijnen. Zoals gebruikelijk bij adviesverlening is het verstrekte advies niet-bindend. Dit betekent evenwel niet dat de overheid zomaar aan dat advies voorbij mag gaan. De algemene motiveringsplicht vereist immers dat afwijken van adviezen enkel rechtsgeldig kan gebeuren indien dat degelijk gemotiveerd wordt.

Paragraaf 4 bevat een koppelingsbepaling met de MER-procedure. Het blijft uiteraard de overheid die de beslissing neemt over de vergunningverlening of de goedkeuring van het plan of programma.

De bevoegdheid die in § 5 aan de Vlaamse regering wordt gegeven, heeft tot doel richtinggevend te kunnen optreden om de overheden te helpen bij het beoordelen van de effecten van activiteiten of handelingen op watersystemen of delen ervan en bij het zoeken naar gepaste voorwaarden om schadelijke effecten te vermijden, te beperken, en indien dit niet mogelijk is, te herstellen of eventueel te compenseren.

Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen "richtlijnen" en "nadere regels". Het verschil tussen beiden is gelegen in het feit dat richtlijnen worden opgevat als aanbevelingen zonder normerend karakter, terwijl regels via een uitvoeringsbesluit daarentegen wel verbindend zijn. Richtlijnen zijn dus een meer flexibel instrument, waarin aanbevelingen worden gedaan in verband met de beoorde-

ling van de effecten van activiteiten of handelingen op watersystemen en bij het zoeken naar gepaste voorwaarden om schadelijke effecten te voorkomen, te beperken, en indien dit niet mogelijk is, te herstellen of eventueel te compenseren.

Op de eerste plaats kan de Vlaamse regering criteria aangeven die dienen te worden gehanteerd bij het beoordelen van de (onmogelijkheid van de) herstel- of compensatieplicht. Aangeven welke handelingen of activiteiten een schadelijk effect kan hebben, kan gebeuren aan de hand van een loutere opsomming ervan; een opsomming van activiteiten en handelingen uitgevoerd in bepaalde voor het integraal waterbeleid te beschermen gebieden (zoals infiltratiegebieden, gebieden voor drinkwaterwinning ten behoeve van openbare drinkwatervoorziening, overstromingsgebieden, enz...) of door beide te combineren (bepaalde handelingen in bepaalde gebieden).

AFDELING 2

Oeverzones

Artikel 9

Daar de Kaderrichtlijn Water o.a. streeft naar het behoud en het herstel van aquatische ecosystemen en andere ecosystemen die rechtstreeks afhankelijk zijn van aquatische ecosystemen (artikel 1, a), Kaderrichtlijn Water) en de waterkwaliteit van al het oppervlaktewater wil behouden en waar nodig verbeteren – doelstellingen die ook expliciet gelden in dit ontwerp van decreet – kunnen oeverzones niet beperkt blijven tot bepaalde soorten oppervlaktewater. Ze moeten integendeel rond alle stromende én stilstaande oppervlaktewaterlichamen kunnen worden voorzien. De Kaderrichtlijn maakt immers geen onderscheid in de te beschermen ecosystemen naargelang ze aan een stilstaand dan wel aan een stromend water zijn gelegen. Dankzij de vergevorderde technische kennis inzake natuurtechnische milieubouw rond waterlopen kan zelfs een ten behoeve van de scheepvaart versterkte oever een zekere natuurbehoudsfunctie vervullen en beschermen tegen erosie en andere inspoeling. Niettemin moet voor de afbakening van oeverzones een onderscheid worden gemaakt naargelang het waterwegen dan wel andere oppervlaktewaterlichamen betreft.

Deze functies worden onmiskenbaar vervuld door de (al dan niet schuine) rand van de bedding, wat

waterbeheerders het talud noemen. Het ligt dan ook voor de hand dat de oeverzone op zijn minst dat talud omvat. Het principe dat geldt voor alle oppervlaktewaterlichamen, behalve de waterwegen, is dat de oeverzone minstens het talud ervan omvat.

Indien dit ten behoeve van het integraal waterbeleid nodig is, zullen oeverzones worden afgebakend die meer dan het talud alleen omvatten. Omdat een daadwerkelijke impact op de te beschermen ecosystemen en op het water zelf steeds een zekere schaal behoeft waarop de maatregelen worden gepland en genomen, zullen oeverzones op de eerste plaats worden afgebakend in de bekkenbeheerplannen, althans indien zij het belang van het deelbekken overstijgen. Dankzij de bottom-up-benadering voorzien in de totstandkoming van de plannen, wordt het mogelijk om reeds op dat planningsniveau te bepalen waar precies bijkomende oeverzones moeten komen. Maar ook het deelbekkenniveau is een bruikbaar niveau, inzonderheid voor de afbakening van oeverzones op heel beperkte schaal langsheen kleinere oppervlaktewaterlichamen.

Uit diverse studies²⁴ is gebleken dat de breedte van de oeverzone bepaald wordt door de concrete noden op het terrein. Daar maatwerk hier aangegeven is, werd geen maximumgrens voor de breedte van een oeverzone opgelegd. Verwacht mag worden dat bijvoorbeeld langs onbevaarbare waterlopen van eerste categorie op die plaatsen waar bredere oeverzones nodig zijn de breedte ervan zal schommelen tussen vijf tot tien meter. Waarom een oeverzone wordt afgebakend en waarom een bepaalde breedte wordt weerhouden, zal blijken uit de motivatie.

Uiteraard is bij het afbakenen van oeverzones, die een bijzondere erfdienstbaarheidzone uitmaken, een ruime inspraak van het publiek noodzakelijk. Door te bepalen dat de breedte wordt vastgelegd in bekkenbeheerplannen – of in voorkomend geval het deelbekkenbeheerplan – is meteen aan die voorwaarde voldaan, nu de totstandkoming van die plannen in ruime inspraakmogelijkheden voorziet.

De tweede paragraaf van artikel 9 bepaalt dat ook voor waterwegen oeverzones kunnen worden afgebakend. Het talud van een waterweg is vaak om veiligheidsredenen of omwille van watergebonden

²⁴ Zie voor een overzicht: J. Van der Welle en K. Decler, Bufferzones. Natuurlijke oeverzones en bufferstroken voor herstel van onbevaarbare waterlopen in Vlaanderen, Brussel, Instituut voor Natuurbehoud, 2001, 147p + bijlagen.

activiteiten verhard (kaaimuren, enz.). Voor waterwegen wordt het talud dus niet automatisch beschouwd als deel uitmakend van een oeverzone. De afbakening ervan gebeurt omwille van de schaal van die waterwegen bovendien in het stroomgebiedbeheerplan of bekkenbeheerplan. Waterwegen overschrijden inderdaad vaak het belang van het bekken, zodat het logisch voorkomt dat oeverzones op dit planniveau reeds worden afgebakend. Naar aanleiding van de aanduiding van die oeverzones in de stroomgebiedbeheerplannen zal dit telkens worden gemotiveerd.

Artikel 10

Juist omdat maatwerk aangewezen is, worden in het ontwerp van decreet enkel de minimum geldende erfdienstbaarheden voor oeverzones opgeleijst. Tot zolang waterbeheerplannen waarin de oeverzones worden afgebakend niet bekendgemaakt zijn in het Belgisch Staatsblad, zullen de erfdienstbaarheden uiteraard enkel van toepassing zijn op de taluds.

Het is aan de Vlaamse regering om indien nodig andere maatregelen, waaronder erfdienstbaarheden, te voorzien. Daarbij kan desgewenst een onderscheid worden gemaakt tussen die oeverzones of stukken van oeverzones waar natuurbehoud of de natuurlijke werking van het watersysteem primeert, dan wel de bescherming tegen erosie en andere inspoeling op de eerste plaats komt.

De inhoud van de erfdienstbaarheden uit § 1 hoeven niet te verbazen : gezien de functies die de zone vervult, is het vanzelfsprekend dat er in principe niet wordt bemest (in de omgeving van het wateroppervlak, dit naar analogie van wat vroeger reeds in het Mestdecreet daaromtrent in artikel 17, § 1, 7°, werd voorzien), ook niet via ruimingsslib, of dat er geen bestrijdingsmiddelen in worden gebruikt. Voor dit laatste verbod geldt wel een algemene en een specifieke uitzondering. Bij acute en redelijkerwijs niet te voorziene plagen geldt een tijdelijke uitzondering op dit verbod, mits men niet beschikt over afdoende alternatieve bestrijdingsmiddelen, en dit vooraf wordt gemeld aan de bevoegde administratie. Het betreft in casu voornamelijk de beheerder van de waterloop of waterweg. De specifieke uitzondering heeft betrekking op rodenticiden aangewend in het kader van rattenbestrijding. Deze uitzondering verhindert evenwel niet dat men in bepaalde omstandigheden op grond van andere regelgeving, zoals de natuurbe-

houdsreglementering, niettemin kan gehouden zijn om mechanische rattenbestrijding toe te passen.

De term “meststof” in artikel 10, § 1, 1°, verwijst naar meststof zoals gedefinieerd door artikel 2, 13°, van het Mestdecreet.

Om te vermijden dat oppervlaktewaterlichamen en de daarbij behorende oevers worden beschadigd of vernietigd, bepaalt artikel 10, § 2, 4°, dat er geen grondbewerkingen mogen plaatsvinden binnen een minimumafstand van één meter vanaf de bovenste rand van het talud. Om inspoeling van sedimenten, meststoffen of bestrijdingsmiddelen in de oeverzone te voorkomen, wordt bovendien bepaald dat landinwaarts uitgevoerde grondbewerkingen moeten worden uitgevoerd in overeenstemming met de code van goede landbouwpraktijk.

Wat het oprichten van constructies in de oeverzone betreft, ligt het voor de hand dat alle bouwwerken en vaste inrichtingen op de oppervlakte van de oeverzone moeten worden vermeden. Het is immers overduidelijk dat deze de functie van de oeverzone belemmeren. Uitzondering wordt gemaakt voor die constructies die noodzakelijk zijn voor het beheer van het oppervlaktewaterlichaam, zoals bijvoorbeeld sluizen en dijken en voor de aanleg van bruggen. Ondergrondse constructies zoals gas-, water- en andere leidingen voor nutsvoorzieningen kunnen uiteraard ook. Ook constructies die aansluiten bij de economische of transportfunctie van het betrokken oppervlaktelichaam, zoals aanlegsteigers of kaaimuren en loskades voor een nabijgelegen haven of watergebonden industriegebied, moeten mogelijk blijven. Het spreekt voor zich dat constructies die noodzakelijk zijn voor het beheer van de oeverzone in het licht van de functie(s) ervan, zoals vogelkijkhutten, zitbanken, verhardingen met het oog op dijkrecreatie of afsluitingen om ervoor te zorgen dat grazende runderen het talud niet vertrappelen, eveneens moeten kunnen. Dit geldt ook voor kleinschalige infrastructuur in functie van de realisatie van de doelstelling vermeld in artikel 5, 10°, van dit ontwerp, bv. de aanleg van fietspaden. Voor de definitie van werken van algemeen belang wordt verwezen naar het artikel 103, § 1, van het Decreet Ruimtelijke Ordening.

Deze werken moeten bij voorkeur worden uitgevoerd met technieken van milieutechnische natuurbouw, althans in de mate dat dit mogelijk is. Met deze bepaling wordt invulling gegeven aan de doelstelling opgenomen in artikel 5, 4°, d, van dit ontwerp en wordt aangesloten bij de functies die de oeverzone kan vervullen. In bepaalde gevallen, zoals bij het bouwen van een brughoofd, zullen

deze technieken echter niet altijd kunnen worden aangewend. Uiteraard is het gebruik van deze technieken overbodig voor de werken die gericht zijn op het herstel van de natuurlijke werking van het watersysteem, zoals de grondwerken in functie van hermeandering.

Voor het opleggen van de erfdienstbaarheden van openbaar nut wordt in principe geen vergoeding voorzien. Dergelijke erfdienstbaarheden moeten in principe zonder enige vergoeding in het algemeen belang worden gedoogd, aldus vaste rechtspraak van het Arbitragehof²⁵, het Hof van Cassatie²⁶ en de Raad van State²⁷. Alleen ingeval de gebruiksbeperking dermate verregaand is dat er sprake is van volledige beroving van het rechtmatige gebruik en genot van de strook, is vergoeding noodzakelijk. De Vlaamse regering dient evenwel te voorzien in een vergoedingsregeling voor particuliere grondeigenaars of -gebruikers indien in de oeverzone andere dan de in het ontwerp van decreet vermelde maatregelen worden getroffen die verder gaan dan wat de voor het bereiken van de basismilieukwaliteitsnormen is vereist of voor de maatregelen is vereist voor het realiseren van het standstillbeginsel. Dit neemt niet weg dat op basis van de algemene instrumenten daartoe, eveneens tot grondverwerving kan worden overgegaan. De erfdienstbaarheden kunnen eveneens betrekking hebben op niet-milieugerichte maatregelen, vermits oeverzones ook andere functies kunnen hebben. In dat geval kan wel in een vergoeding worden voorzien.

Om het beheer van oeverzones mogelijk te maken moet uiteraard worden voorzien in een toegangsrecht voor de beheerders van het betrokken oppervlaktewaterlichaam, en de mogelijkheid om materiaal en materieel nodig voor het beheer te plaatsen op gronden van aangelande eigenaars, gebruikers en eigenaars van kunstwerken. Zonder deze erfdienstbaarheden kan het beheer immers niet worden uitgevoerd.

²⁵ Arbitragehof nr. 40/95, 6 juni 1995, B.S. 4 augustus 1995, B. 11.2; Arbitragehof nr. 63/96, 7 november 1996, B.S. 25 januari 1997, B.3; Arbitragehof, nr. 18/99, 10 februari 1999, B.S. 26 februari 1999, B.7.3.3.).

²⁶ Cass. 1 oktober 1934, Pas. 1934, I, 397; Cass. 16 maart 1990, Arr.Cass., 1989-90, 922.

²⁷ R.v.St. 14 november 1966, nr. 12061, arrest Braun de ter Meeren; R.v.St. 16 juni 1981, nr. 21.269, arrest-Bourgeois.

AFDELING 3

Verwerving van onroerende goederen, aankoopplicht en vergoedingsplicht

ONDERAFDELING A

Onteigening ten algemene nutte

Artikel 11

Het vermelden van deze algemene onteigeningsgrondslag²⁸ voor het verwezenlijken van de doelstellingen van het integraal waterbeleid benadrukt dat niet enkel het onteigenen voor het verwezenlijken van infrastructuurwerken van algemeen belang kan zijn.

Zo kan het noodzakelijk zijn om stroken langs de waterloop te onteigenen om via een aangepast beheer van die strook (oeverzones, zie artt. 9-10) de natuurlijke werking van (een deel van) watersystemen te herstellen, om noodzakelijke waterkeringswerken uit te voeren, om overstromingsgebieden aan te leggen, aan te passen of in te richten, of ter uitvoering van werken met het oog op het aanleggen, aanpassen of inrichten van waterwegen als milieuvriendelijke transportmodus.

Daar het uiteraard in eerste instantie de waterbeheerders zijn die belast worden met het integraal waterbeleid, zijn zij het die in hoofdzaak gebruik moeten kunnen maken van het onteigeningsinstrument.

ONDERAFDELING B

Recht van voorkoop

Artikel 12

Dit artikel maakt toepassing van artikel 14 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat aan de decreetgever de mogelijkheid biedt om, binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen, een recht van voorkoop in te voeren. De toepassing ervan door de Vlaamse de-

²⁸ Dergelijke algemene onteigeningsgrondslag is ook terug te vinden in artikel 69, § 1, Decreet Ruimtelijke Ordening en artikel 41, § 1, Decreet Natuurbehoud.

creetgever is overigens niet nieuw (bv. Decreet Natuurbehoud, Vlaamse Wooncode, Decreet op de Ruimtelijke Ordening, Havendecreet). Het instrument van de voorkooppregeling wordt in het kader van het integraal waterbeleid ingezet om gronden te verwerven die zijn gelegen binnen de overstromingsgebieden of oeverzones. De verwerving van gronden binnen deze gebieden is cruciaal voor de realisatie van de doelstellingen van het integraal waterbeleid, onder meer voor de beveiliging tegen de schadelijke gevolgen van overstromingen die de veiligheid aantasten van vergunde of vergund geachte woningen of bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden. De beschermde gebieden zijn niet opgenomen omdat voor de gebieden die in dit verband voor verwerving in aanmerking komen reeds een voorkoopprecht of een aankoopplicht vanwege de overheid geldt op basis van sectorale wetgeving, met name het Decreet Natuurbehoud. Om tegemoet te komen aan de opmerking van de Raad van State, die de oorspronkelijke tekst van het voorontwerp strijdig achtte met artikel 14 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in zoverre deze zonder enige beperking een recht van voorkoop toekent bij verkoop van *alle* onroerende goederen die geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in afgebakende overstromingsgebieden en oeverzones (advies punt 4), werd het ontwerp aangevuld met de bepaling dat het recht van voorkoop niet van toepassing is op onroerende goederen van het openbaar of privaat domein van de federale overheid en van andere gemeenschappen en gewesten.

De begunstigde van het recht van voorkoop is het Vlaamse Gewest. In het tweede lid van § 1 wordt bepaald dat de Vlaamse regering een agentschap kan machtigen om in haar naam en voor haar rekening binnen de door haar bepaalde voorwaarden het recht van voorkoop uit te oefenen. Er wordt daarbij in eerste instantie gedacht aan de VLM, gelet op haar ervaring inzake de uitoefening van het recht van voorkoop in het kader van het Decreet Natuurbehoud en de ruilverkaveling. De tekst van artikel 12 sluit evenwel niet uit dat de Vlaamse regering een ander agentschap machtigt.

Artikel 12, § 2, eerste lid, bepaalt dat het recht van voorkoop pas kan worden uitgeoefend vanaf de bekendmaking van de stroomgebiedbeheerplannen, bekkenbeheerplannen of de deelbekkenbeheerplannen waarin de overstromingsgebieden en oeverzones op kaart worden afgebakend. Voordien zal men bijgevolg slechts tot verwerving van die gebieden kunnen overgaan op grond van andere instrumenten, zoals onteigening of vrijwillige aankoop.

Het recht van voorkoop van de overheid doet volgens artikel 12, § 2, tweede lid, geen afbreuk aan de voorkooppochten die bestonden op het ogenblik van het in werking treden van het decreet betreffende integraal waterbeleid. Deze voorrangsbepaling is analoog met de regeling die terzake is voorzien in artikel 37, § 1, van het Decreet Natuurbehoud en artikel 88, § 3, van de Vlaamse Wooncode. Het is ook de bedoeling om pachters die gronden bewerken die verworven zijn via het recht van voorkoop door de Vlaamse overheid in het kader van dit ontwerp van decreet, uitruilmogelijkheden te bieden voor hun verpachte gronden indien zij vrijwillig verkiezen om uitgeruild te worden. Deze bepaling werd afgestemd op het artikel 37, § 4, van het gewijzigde Decreet Natuurbehoud buiten deze gebieden. Hiertoe zal een decretaal initiatief worden genomen om een bank operationeel te maken die de uitruil van landbouwgebruik naar de agrarische structuur tot doel heeft. Indien het recht van voorkoop wordt uitgeoefend door het Vlaamse Gewest in het kader van dit ontwerp van decreet en de gronden zijn verpacht aan een landbouwer in hoofdberoep dan moet de pachtwet worden gerespecteerd. Dit impliceert dat de pacht pas afloopt na het beëindigen van de pachttermijn of vroeger indien daartoe een overeenkomst met de pachter wordt bereikt.

In § 3 worden de gevallen bepaald waarin het recht van voorkoop niet van toepassing is. Het recht van voorkoop is meer bepaald niet van toepassing indien wordt verkocht aan :

- de echtgenoot van de (mede-)eigenaar ;
- de wettelijk samenlevende partner van de (mede-)eigenaar ;
- de afstammelingen de (mede-)eigenaar ;
- de aangenomen kinderen van de (mede-)eigenaar ;
- de afstammelingen van de echtgenoot van de (mede-)eigenaar ;
- de aangenomen kinderen van de echtgenoot van de (mede-) eigenaar ;
- de afstammelingen van de wettelijke samenlevende partner van de (mede-)eigenaar ;
- de aangenomen kinderen van de wettelijk samenlevende partner van de (mede-)eigenaar ;

- de echtgenoten van deze afstammelingen of aangenomen kinderen ;
- de wettelijk samenlevende partners van deze afstammelingen of aangenomen kinderen.

Voor de toepassing van dit artikel wordt onder samenwonende partners verstaan degene die met de eigenaar (of één van mede-eigenaars) of de afstammelingen of de aangenomen kinderen van de eigenaar (of één van mede-eigenaars, of van de echtgenote of de samenlevende partner van de eigenaars of één van de mede-eigenaars), wettelijk samenwoont in de zin van artikel 1475, § 1, B.W. dat werd ingevoerd bij wet van 23 november 1998 tot invoering van de wettelijke samenwoning. Het betreft een toestand van samenleven van twee personen die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeenschappelijke woonplaats. De reden waarom wordt geopteerd voor een verwijzing naar het begrip “wettelijke samenwoning” is gelegen in het feit dat dit meer rechtszekerheid verschaft en meer garanties biedt tegen mogelijke fraude.

In § 4 wordt de fundamentele regel gevestigd dat het goed, waarop met toepassing van § 1 een recht van voorkoop kan worden uitgeoefend, slechts kan worden verkocht nadat de verkoper aan de begunstigde van het recht van voorkoop de gelegenheid heeft gegeven om hun recht van voorkoop uit te oefenen.

Artikelen 13 en 14

Deze artikelen regelen het recht van voorkoop in geval van openbare verkoop respectievelijk in geval van verkoop uit de hand. Inhoudelijk zijn de artikelen 13 en 14 geïnspireerd op de procedure die onder meer werd uitgewerkt in artikelen 37, § 3, en 38 van het Decreet Natuurbehoud, artikelen 86 en 87 van de Vlaamse Wooncode en artikelen 66 en 67 van het Decreet Ruimtelijke Ordening.

Artikel 15

Dit artikel verplicht de instrumenterende ambtenaar om kennisgeving na verkoop over te maken aan de begunstigde van het recht van voorkoop, dit zowel bij onderhandse verkoop als bij openbare verkoop. Deze verplichting wordt niet strafrechtelijk gesanctioneerd binnen dit ontwerp van decreet.

Dit neemt niet weg dat miskennen van deze kennisgevingsverplichting aanleiding kan geven tot de civielrechtelijke aansprakelijkstelling van de betrokken ambtenaar, onverminderd eventuele tuchtrechtelijke maatregelen.

Artikel 16

Artikel 16 bevat een regeling voor het geval het recht van voorkoop zou zijn miskend. Deze regeling is inhoudelijk sterk verwant met de regeling opgenomen in artikel 51 van de pachtwet, die ook de sanctieregeling van artikel 88 van de Vlaamse Wooncode, artikel 39 van het Decreet Natuurbehoud en artikel 68 van het Decreet Ruimtelijke Ordening heeft geïnspireerd. De begunstigde van het recht van voorkoop heeft meer bepaald het recht om ofwel de indeplaatsstelling te vorderen, ofwel een schadevergoeding te eisen gelijk aan 20 % van de verkoopprijs. De verjaringstermijn van dit recht verschilt naargelang de begunstigde, met toepassing van artikel 16, al dan niet kennis heeft gekregen van de verkoop : indien aan de begunstigde kennis werd gegeven van de verkoop geldt een omwille van de rechtszekerheid opgenomen bijzondere verjaringstermijn van honderdtachtig kalenderdagen (6 maanden) na de kennisgeving ; bij gebreke daarvan gelden de gemeenrechtelijke verjaringstermijnen. Wordt de verplichte kennisgevingprocedure niet nageleefd dan weegt de zorg om rechtszekerheid – zorg die de invoering van een verkorte verjaringstermijn rechtvaardigt – niet langer op tegenover het algemeen belang dat werd miskend. Daarom wordt geopteerd om in deze laatste hypothese de gemeenrechtelijke verjaringstermijnen te hanteren. Dit laatste moet de instrumenterende ambtenaren ertoe aanzetten om zorgvuldig om te gaan met de kennisgevingverplichting en moet eventuele frauduleuze pogingen om het decretaal recht van voorkoop te ontwijken, ontmoedigen.

ONDERAFDELING III

Aankoopplicht en vergoedingsplicht

Artikel 17

Artikel 17, § 1, voorziet een koopplicht in overstroomingsgebieden of oeverzones. Het is in die gebieden dat de eigenaar van onroerende goederen een blijvende betekenisvolle minderwaarde kan onder-

vinden ingevolge het integraal waterbeleid. De regeling is geïnspireerd op de koopplichtregeling voorzien in artikel 42 van het Decreet Natuurbehoud. De koopplicht zal eveneens slechts van toepassing worden na de bekendmaking van waterbeheerplannen waarin de overstromingsgebieden en oeverzones zullen afgebakend zijn, omdat op dat ogenblik die afgebakende gebieden op tegenstelbare wijze kenbaar zijn en rechtsgevolgen kunnen hebben.

Om aanspraak te kunnen maken op de plicht tot aankoop door het Vlaamse Gewest moet de eigenaar aantonen dat, ten gevolge van de afbakening als overstromingsgebied of oeverzone waarbinnen het onroerend goed is gelegen, de waardevermindering van zijn onroerend goed ernstig is ofwel de leefbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering ernstig in het gedrang komt. De Vlaamse regering dient nadere regels vast te stellen in verband met de procedure en de voorwaarden van de aankoopplicht, en met betrekking tot de berekening van de vergoeding.

De toepassing van de koopplicht voor eenzelfde onroerend goed mag niet worden gecumuleerd met andere schadevergoedingen en planschaderegelingen.

In § 2 wordt een vergoedingsregeling uitgewerkt voor het geval dat de gebruiker van een onroerend goed, gebruikt binnen een afgebakend overstromingsgebied, inkomenstenverlies aantoonst dat is veroorzaakt door de effectieve inschakeling van dat onroerend goed in de waterbeheersing. Gedacht kan worden aan de gecontroleerde overstrooming van landbouwgronden gelegen binnen een overstromingsgebied. Deze vergoedingsregeling is uiteraard pas van toepassing na de bekendmaking van waterbeheerplannen waarin de overstromingsgebieden zijn afgebakend, vermits pas vanaf dat ogenblik die gebieden effectief kunnen worden ingeschakeld in de waterbeheersing. Niets belet evenwel dat de overheid de gronden, met het oog op de inschakeling ervan in gecontroleerde overstrooming, voordien verwerft via andere instrumenten zoals onteigening of vrijwillige verkoop. In dat geval kan de eigenaar overigens geen aanspraak maken op een vergoeding overeenkomstig dit ontwerp van decreet.

In analogie met wat is bepaald in het tweede lid van § 1, moet de Vlaamse regering nadere regels vaststellen in verband met de procedure, de voorwaarden en de berekening van de vergoeding. In verband met dit laatste bepaalt het ontwerp van decreet, in bepaalde mate in analogie met artikel

15septies van het Mestdecreet, dat met de berekening van de omvang van de vergoeding rekening wordt gehouden met de beginselen bepaald in dit decreet, met name het standstillbeginsel en het “de-vervuiler-betaalt”-beginsel, en met de verordenende bepalingen inzake ruimtelijke ordening, met name de stedenbouwkundige voorschriften van de plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen. Er is geen vergoeding verschuldigd indien het inkomstenverlies het gevolg is van bepalingen die aan de gebruiker worden opgelegd door andere regeling, zoals de mestwetgeving of de natuurbehoudsreglementering.

De vergoedingen zijn overigens niet cumuleerbaar met andere vergoedingen voor hetzelfde onroerend goed.

HOOFDSTUK IV

De geografische indeling van watersystemen

AFDELING 1

De stroomgebieden en de stroomgebiedsdistricten

Artikel 18

Om te voldoen aan de verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water dienen de Lidstaten de op hun grondgebied gelegen stroomgebieden aan te wijzen. Op het Vlaamse grondgebied zijn vier stroomgebieden gelegen, namelijk dat van de Schelde, van de Maas, van de IJzer en van de Brugse Polders. Het betreft een feitelijke vaststelling. Van belang voor een goede uitvoering van het integraal waterbeleid is wel dat er duidelijkheid bestaat over de grenzen van de stroomgebieden. Om die reden wordt de Vlaamse regering belast met het nauwkeurig aanduiden van die grenzen op kaart.

Artikel 19

Om te voldoen aan de vereisten van de Kaderrichtlijn Water moeten de stroomgebieden worden toegewezen aan een stroomgebiedsdistrict. Binnen dit stroomgebiedsdistrict moeten de passende administratieve regelingen, met inbegrip van de aanwijzing van een passende autoriteit, worden genomen voor de toepassing van de bepalingen van de Ka-

derrichtlijn Water. Indien de stroomgebieden het grondgebied van meer dan een Lidstaat bestrijken, zoals het geval is met de vier in Vlaanderen gelegen stroomgebieden, worden zij elk toegewezen aan een internationaal stroomgebiedsdistrict. In dat geval dragen de betrokken Lidstaten samen zorg voor de passende coördinatie om de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water te bereiken en haar voorschriften na te leven. Zij kunnen daartoe gebruikmaken van bestaande structuren die in het kader van internationale overeenkomsten zijn gevormd en een bestaande nationale of internationale organisatie als bevoegde autoriteit aanwijzen.

De stroomgebieden van de Schelde en de Maas worden respectievelijk toegewezen aan de internationale stroomgebiedsdistricten van de Schelde en de Maas. Met instemming van de partijen bij het Scheldeverdrag (1994) en de partijen bij het Maasverdrag (1994) kunnen de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (hierna genoemd ICBS) en de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Maas (hierna genoemd ICBM) worden aangewezen als bevoegde autoriteit voor de coördinatie van het waterbeleid binnen het stroomgebiedsdistrict. De partijen bij voormelde verdragen hebben daaromtrent principiële overeenstemming bereikt (Verklaring van Luik, 30 november 2001), wat intussen heeft geleid tot de Verdragen van Gent (3 december 2002). Deze verdragen dienen evenwel nog te worden geratificeerd. Niettemin hebben de verdragspartijen zich reeds geëngageerd om ze vanaf 1 januari 2003 toe te passen.

In de tweede alinea wordt een opvangregeling voorgesteld, die, in het licht van voorgaande, wellicht zonder voorwerp is.

De Kaderrichtlijn Water biedt de mogelijkheid dat kleine stroomgebieden worden samengevoegd met grotere of aangrenzende kleine stroomgebieden om, waar dienstig, een stroomgebiedsdistrict te vormen. Gezien hun omvang lijkt het aangewezen het stroomgebied van de IJzer en het stroomgebied van de Brugse Polders samen te voegen met het stroomgebied van de Schelde en deze toe te wijzen aan het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde. Zulks kan enkel gebeuren met instemming van de partijen bij het Verdrag inzake de Bescherming van de Schelde. Bij gebrek aan instemming van deze partijen zullen, in samenspraak met de Franse, respectievelijk Nederlandse overheden, toch nog afzonderlijke autoriteiten moeten worden opgericht voor de coördinatie van het waterbeleid binnen het internationaal stroomgebiedsdistrict

van de IJzer en het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Brugse Polders.

Grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen die niet volledig een bepaald stroomgebied volgen, worden bepaald en toegewezen aan het meest dichtbijgelegen of meest geschikte stroomgebiedsdistrict.

AFDELING 2

De bekkens

Artikel 20

De stroomgebieden van de Schelde en de Maas worden nader ingedeeld in bekkens. Zulks zal gebeuren aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria zodat de afbakening op objectieve gronden plaatsvindt én toch zo goed als mogelijk aansluit bij de huidige praktijk. De stroomgebieden van de IJzer en de Brugse Polders zijn te klein voor een verdere indeling. Zij gelden tevens als bekkens. Binnen het Vlaamse Gewest is het bekken zowat het belangrijkste niveau voor het voeren van een integraal waterbeleid.

Omwille van de duidelijkheid zullen de grenzen van de bekkens door de Vlaamse regering op nauwkeurige wijze op kaart worden afgebakend.

Grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen die niet volledig een bepaald bekken volgen, worden geheel of gedeeltelijk toegewezen aan het meest dichtbijgelegen of meest geschikte bekken.

AFDELING 3

De deelbekkens

Artikel 21

De bekkens, die toch een vrij omvangrijk gebied kunnen beslaan, worden verder opgedeeld in meer kleinschalige deelbekkens. Met het oog op een groot maatschappelijk draagvlak, dienen de deelbekkens zoveel mogelijk in overleg met de belangrijkste betrokken besturen (gemeenten, provincie of provincies en Vlaams Gewest) te worden afgebakend, zonder evenwel de in hoofdzaak hydrografische aspecten uit het oog te verliezen.

HOOFDSTUK V

Organisatie van het integraal waterbeleid

AFDELING 1

Het stroomgebiedsdistrict

Artikel 22

In uitvoering van artikel 13, 2°, van de Kaderrichtlijn Water moet Vlaanderen participeren aan de opmaak van de internationale stroomgebiedbeheerplannen. De eerste plannen moeten afgewerkt zijn tegen 22 december 2009 en worden nadien om de zes jaar herzien. Er moet zoveel mogelijk worden gestreefd naar een gemeenschappelijk plan met alle Lidstaten van een stroomgebiedsdistrict (een of meerdere aangrenzende stroomgebieden). Opdat de internationale stroomgebiedbeheerplannen binnen de door de Kaderrichtlijn Water vastgestelde termijnen zouden kunnen worden opgesteld, getoetst en bijgesteld, dienen de bevoegde autoriteiten voor de internationale stroomgebiedsdistricten waartoe de Schelde, de Maas, en, in voorkomend geval, de IJzer en de Brugse Polders behoren, te worden geoperationaliseerd. Artikel 22 verplicht daarom de Vlaamse regering om daarvoor de passende initiatieven te nemen. De principes van integraal waterbeleid indachtig is het inderdaad logisch dat Vlaanderen zich inzet om maximale afstemming te bereiken met zijn buurgewesten en buurlanden.

In de tweede paragraaf wordt een opvangbepaling voorzien ingeval er niet kan worden gekomen tot een internationaal stroomgebiedbeheerplan, zodat minstens voor de op het Vlaams grondgebied liggende delen een stroomgebiedbeheerplan wordt opgemaakt. Kan er geen internationaal stroomgebiedbeheerplan worden opgesteld, dan verplicht artikel 13, 2°, van de Kaderrichtlijn Water elke lidstaat immers om ten minste voor zijn eigen deel van het internationaal stroomgebiedsdistrict een stroomgebiedbeheerplan op te stellen. Om hieraan te voldoen, wordt in artikel 22, § 2, bepaald dat de Vlaamse regering in deze hypothese alleszins een Vlaams stroomgebiedbeheerplan zal vaststellen overeenkomstig Afdeling 2 van Hoofdstuk VI van dit ontwerp van decreet. In dat geval zal het Vlaamse Gewest trachten een optimale coördinatie te bewerkstelligen met de andere gewesten en met de federale overheid wat de kustwateren en het productbeleid betreft.

Artikel 23

Teneinde aan de verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water inzake de opstelling van de stroomgebiedbeheerplannen te kunnen voldoen, zullen de Vlaamse regering en de door haar aangewezen besturen, de Vlaamse diensten en agentschappen alsmede de bekkenbesturen verplicht moeten meewerken aan de opstelling van deze plannen. Daarin moeten de doelstellingen van de desbetreffende internationale stroomgebiedsdistricten nader worden bepaald en moeten de maatregelen worden omschreven die vereist zijn voor de realisatie van die doelstellingen. Bedoeling is om daarbij zoveel mogelijk een “bottom-up” benadering te volgen. De stroomgebiedsdistricten zullen als het ware worden gevoed vanuit de bekkens.

AFDELING 2

Het Vlaamse Gewest

Artikel 24

De Vlaamse regering wijst in het kader van het integraal waterbeleid een minister aan die bevoegd is voor de coördinatie en de organisatie van de planning van het integraal waterbeleid. Het integraal waterbeleid impliceert regelmatig en gestructureerd overleg tussen de beleidsverantwoordelijken van het waterbeleid en de verantwoordelijken van andere beleidsdomeinen.

Op niveau van de Vlaamse regering moet de Vlaamse regering de grote krachtlijnen van het integraal waterbeleid bepalen. Te dien einde stelt zij een waterbeleidsnota vast (zie artikel 32).

Artikel 25

Beleidsafstemming is ook vereist op het niveau van de ambtelijke structuren. Hiervoor wordt een Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) ingesteld, waarvan de samenstelling en de werking verder zal worden bepaald door de Vlaamse regering. Het staat echter wel vast dat de CIW multidisciplinair en beleidsdomeinoverschrijdend moet zijn samengesteld. De CIW zal het overlegplatform zijn dat de beleidsafstemming op het hoogste ambtelijke niveau nastreeft. Het is de bedoeling dat in de CIW het topmanagement zal zetelen van de entiteiten uit de beleidsvelden die

een belangrijke rol vervullen inzake waterbeleid en -beheer (de beheerders van watersystemen) of die er een belangrijke impact op hebben (zoals bv. de ruimtelijke ordening). Qua samenstelling is deze Commissie bijgevolg vergelijkbaar met het huidige VIWC (Vlaams Integraal Wateroverleg Comité). Er wordt echter de voorkeur gegeven aan de terminologie 'Coördinatiecommissie'. In de CIW worden minstens ambtenaren van de ministeries van leefmilieu, mobiliteit en ruimtelijke ordening opgenomen.

Het is de bedoeling dat ter ondersteuning van de CIW een planningscel wordt aangewezen die eveneens multidisciplinair en beleidsdomeinoverschrijdend is samengesteld en die op het niveau van het Vlaamse Gewest zal instaan voor de voorbereiding, de controle en de opvolging van het integraal waterbeleid. De interne organisatie van de Vlaamse administratie, waarvan de CIW deel uitmaakt, is evenwel een taak die behoort tot het exclusieve bevoegdheidsdomein van de Vlaamse regering en behoeft derhalve geen nadere uitwerking in dit decreet.

Tenslotte dient er op gewezen te worden dat het maatschappelijk overleg op het niveau van het Vlaamse Gewest niet hoeft te worden geregeld, vermits hiervoor reeds de geëigende adviesorganen, zijnde de MINA-Raad en de SERV, kunnen worden aangesproken.

Paragraaf 2 gaat in op de opdrachten van de CIW. Die situeren zich specifiek op de voorbereiding, de controle en de opvolging van het integraal waterbeleid, de bewaking van een bepaalde graad van uniformiteit in de werking van de onderscheiden bekkens, en de uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse regering inzake integraal waterbeleid. De opdrachten van de CIW zijn niet opgesomd in het ontwerp van decreet, maar zij dient onder meer te worden belast met :

- 1° het voorbereiden van de waterbeleidsnota en het voorbereiden van de herziening ervan ;
- 2° het voorbereiden op het niveau van het Vlaamse Gewest van de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen en het voorbereiden van de herziening ervan ;
- 3° het organiseren van het openbaar onderzoek met betrekking tot de in artikel 37, § 1, bedoelde documenten ;
- 4° het uitwerken van richtlijnen voor en het concept van de stroomgebiedbeheerplannen, de

bekkenbeheerplannen en, in voorkomend geval, van de deelbekkenbeheerplannen ;

- 5° het onderling afstemmen van de stroomgebiedbeheerplannen en de bekkenbeheerplannen ;
- 6° het inventariseren van de strijdigheden tussen de bindende bepalingen van een nieuw stroomgebiedbeheerplan of een nieuw bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen ;
- 7° het ondersteunen en het opvolgen van de werking van de bekkenstructuren ;
- 8° alle andere taken die haar door de Vlaamse regering worden toevertrouwd (bv. het synthetiseren van gegevens uit de analyses in de bekkens in functie van de aan Europa te leveren informatie m.b.t. de kenmerken van de stroomgebieden, de beoordeling van menselijke activiteiten en de economische analyse van het watergebruik).

Een besluit van de Vlaamse regering kan aan het takenpakket van het CIW, uiteraard binnen de grote krijtlijnen van artikel 25, § 2, van het ontwerp, meer gedetailleerde inhoud geven.

Het is evident dat de planningscel een deel van de taken, waarvoor de CIW belast is, zal voorbereiden.

AFDELING 3

Het bekkenniveau

Artikel 26

Op bekkenniveau wordt per bekken een bekkenbestuur en een bekkenraad ingesteld. Om het integraal waterbeleid op bekkenniveau op continue en coherente wijze voor te bereiden richt elk bekkenbestuur een bekkensecretariaat op. Het staat in voor de administratieve ondersteuning van het bekkenbestuur. Het Vlaamse Gewest stelt de nodige middelen en mensen ter beschikking van het bekkenbestuur, het bekkensecretariaat en de bekkenraad.

Artikel 27

In § 1 wordt de minimumsamenstelling van de bekkenbesturen bepaald : in elk bekkenbestuur zullen minstens de afgevaardigden zetelen van de bestuursentiteiten van waterbeheerders in de verschillende niveaus. Het betreft :

- vijf vertegenwoordigers van de Vlaamse regering, die zijn aangewezen op voordracht van de Vlaamse ministers bevoegd voor respectievelijk het leefmilieu en het waterbeleid, de landinrichting en het natuurbehoud, de openbare werken en het verkeer en de ruimtelijke ordening. Door het gebruik van het woord ‘vertegenwoordiger’ wordt aangegeven dat deze regeringsvertegenwoordigers de betrokken ministers op rechtsgeldige wijze vertegenwoordigen in hun hoedanigheid van beleidsvoerders ;
- een provinciaal mandataris van iedere provincie wiens grondgebied geheel of gedeeltelijk deel uitmaakt van het bekken ;
- een bestuurlijke mandataris van elk deelbekken dat deel uitmaakt van het bekken.

Hieraan kunnen nog andere partijen worden toegevoegd, zoals bijvoorbeeld vertegenwoordigers van de Vlaamse minister bevoegd voor de landbouw en de Vlaamse minister bevoegd voor de economie en toerisme.

Aangezien het bekkenbestuur het politieke forum vertegenwoordigt, zal het voorzitterschap worden toegewezen aan de provinciegouverneur van de provincie wiens grondgebied deel uitmaakt van het bekken. Als het gebied van een bekken samenvalt met twee of meer provincies, wordt het voorzitterschap zonder enige tijdsbeperking waargenomen door de provinciegouverneur die in onderlinge overeenstemming wordt aangeduid. De provinciegouverneur is tevens de spilfiguur voor het overleg en de samenwerking met besturen van naburige Staten en gewesten die bevoegd zijn voor het waterbeheer of aspecten ervan van regionaal belang. In dit verband wordt bv. gedacht aan naburige Nederlandse Waterschappen of *Agences de l'Eau* of *Directions Regionales de l'Environnement* in Frankrijk en in het Waalse en Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De opdrachten van het bekkenbestuur worden nader omschreven in § 2. De belangrijkste zijn de organisatie en aansturing van het bekkensecretariaat, de goedkeuring van het ontwerp van bekkenbeheerplan en de vaststelling van het bekkenvoort-

gangsrapport. Het bekkenbestuur heeft ook een belangrijke adviesbevoegdheid en wordt ermee belast een aanzet te bieden voor de optimalisatie van de beheersbevoegdheden van de waterwegen en de onbevaarbare waterlopen. De doorstroming van de genomen beleidsopties op bekkenniveau naar het Vlaams niveau (bottom-up) gebeurt onder meer langs de advisering van de waterbeleidsnota.

Artikel 28

Paragraaf 1 bepaalt de samenstelling van het bekkensecretariaat. Dit zal minstens bestaan uit afgevaardigden van zowel de besturen, diensten en agentschappen, als van de voor afvalwater bevoegde maatschappijen (thans NV Aquafin) die in het desbetreffende bekken betrokken zijn bij het integraal waterbeleid. Het personeel dat volgens artikel 26 door het Vlaams Gewest ter beschikking wordt gesteld, maakt deel uit van het secretariaat. Concreet zal het Vlaams Gewest onder meer in elk bekken een bekkencoördinator en een planningsverantwoordelijke aanstellen. De bekkenbeheerplannen kunnen immers worden beschouwd als de bouwstenen die tot de stroomgebiedbeheerplannen moeten leiden. In elk bekken zijn momenteel trouwens reeds één of meerdere ambtenaren voltijds bezig met de voorbereiding ervan.

Paragraaf 2 somt de taken op waarmee de bekkensecretariaten zullen worden belast. Hiertoe behoren o.m. de opstelling van het ontwerp van bekkenbeheerplan, het opmaken van het ontwerp van bekkenvoortgangsrapport en het opvolgen van de realisatie ervan en het verzekeren van de afstemming van de deelbekkenbeheerplannen. Het bekkenbestuur kan hen met bijkomende taken belasten.

Artikel 29

Dit artikel geeft invulling aan het maatschappelijk overleg dat zal worden georganiseerd via de bekkenraden. Zonder dat dit exhaustief in dit ontwerp van decreet is bepaald, heeft § 1 het over de samenstelling van de bekkenraden : bedoeling is dat hierin vertegenwoordigers zullen zitten van de onderscheiden maatschappelijke belangengroepen die betrokken zijn bij het integraal waterbeleid. Het aantal leden van de bekkendraad, evenals de wijze van voordracht, de benoeming van de leden en de werking dienen door de Vlaamse regering verder te worden vastgelegd. Vanzelfsprekend hoeft niet iedere bekkendraad op dezelfde manier te

worden samengesteld : afhankelijk van de eigenheid van elk bekken en van de specifieke noden kan de samenstelling van de ene bekkenraad verschillen ten opzichte van de andere.

De bekkenraad 'bewaakt' in § 2 het planvormings- en opvolgingsproces en geeft op het eind ervan een advies bij het ontwerp van bekkenbeheerplan en bij het ontwerp van bekkenvoortgangsrapport. Daarnaast zal ze advies moeten verstrekken over de in artikel 37, § 1, bedoelde documenten en over alle andere onderwerpen die de CIW, het bekkenbestuur of het bekkensecretariaat aan haar zal voorleggen.

Luidens § 3 zal de bekkenraad tot slot een eigen initiatiefrecht behouden om, als ze dit nodig acht, te beraadslagen over de voortgang van de planvorming en de uitvoering ervan met het oog op een inhoudelijke bijsturing van het proces. In die zin zal de bekkenraad op eigen initiatief advies kunnen uitbrengen over de planning en uitvoering van het bekkenbeheerplan en over alle aspecten van integraal waterbeleid.

AFDELING 4

Het deelbekkenniveau

Artikel 30

Naar huidige wetgeving zijn de bevoegdheden inzake waterbeheer op deelbekkenniveau verspreid over het Vlaamse Gewest (bv. belast met het beheer van waterlopen van categorie 1), de provincies (bv. belast met het beheer van de waterlopen van categorie 2), de gemeenten (bv. belast met het beheer van de waterlopen van categorie 3 en de aanleg en uitbating van gemeentelijke niet-prioritaire rioleringen) en de polders en wateringen (belast met het beheer van de waterlopen van categorie 2 en 3 binnen hun ambtsgebied) zonder dat er een bepaalde vorm van overleg of coördinatie bestaat tussen deze waterbeheerders. De genoemde waterbeheerders cumuleren ook tal van bevoegdheden inzake vergunningverlening voor activiteiten met een invloed op het watersysteem van het deelbekken (bv. vergunningen voor lozing van afvalwater, machtigingen van werken aan onbevaarbare waterlopen, vergunningen voor captatie van oppervlaktewater, enz.). Om op het niveau van het deelbekken een op elkaar afgestemd waterbeleid en waterbeheer te kunnen voeren, is dan ook sa-

menwerking nodig tussen de verschillende waterbeheerders.

Uit de bewoordingen van artikel 30 blijkt dat, met het oog op die samenwerking, de oprichting van een waterschap verplicht wordt voorgesteld. Het is inherent aan de doelstellingen van dit ontwerp van decreet dat de nieuwe structuren van het deelbekkenniveau moeten samenvallen met de geografische grenzen van watersystemen. Het is evenwel niet noodzakelijk om voor elk deelbekken apart een waterschap op te richten. Er kan eveneens een waterschap worden opgericht voor meerdere deelbekkens die behoren tot eenzelfde bekken.

In dit basisdecreet wordt voorlopig slechts één organisatiemodel voorzien : het waterschap zonder rechtspersoonlijkheid. Het is de bedoeling om in een vervolgdecreet het waterschap mét rechtspersoonlijkheid mogelijk te maken. In beide gevallen gaat het om interbestuurlijke samenwerkingsvormen opgericht om uitvoering te geven aan een geïntegreerd waterbeleid op deelbekkenniveau. Aan het waterschap zonder rechtspersoonlijkheid kunnen de vier op dat niveau betrokken overheden, met name het Vlaamse Gewest, de provincies, de gemeenten en desgevallend de polders en wateringen deelnemen. In dit soort waterschap zullen betrokken overheden en besturen over de grootste vrijheid beschikken over de omvang en wijze van samenwerking (die in sommige gevallen beperkt zal blijven tot het in gezamenlijk overleg inzake het opstellen van een deelbekkenbeheerplan en voor het overige vaak louter projectmatig zal worden opgevat, zoals bv. het gecoördineerd uitvoeren van ruimingswerken). Het waterschap met rechtspersoonlijkheid, dat in een latere fase decretaal zal vastgelegd worden, berust op een meer gestructureerde en geïntegreerde samenwerkingsvorm met beheersoverdracht. De grondslag van dit onderscheid is de zorg om de betrokken overheden en besturen in een eerste overgangsfase een instrument aan te bieden op basis waarvan zij op relatief soepele wijze een samenwerking kunnen uitbouwen rond een of meer aspecten van integraal waterbeheer op deelbekkenniveau. Naarmate rond deze samenwerking voldoende ervaring is opgebouwd, kan een evolutie plaatsvinden naar een meer geïnstitutionaliseerde en geïntegreerde samenwerkingsstructuur. De snelheid van dit proces zal echter vaak variëren van deelbekken tot deelbekken, dit naargelang de graad van samenwerking die reeds bestaat bv. in uitvoering van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 (cluster water).

De inbreng van de maatschappelijke sectoren op deelbekkenniveau (natuur, landbouw, recreatie, industrie, enz.) wordt eveneens gewaarborgd. In het waterschap zonder rechtspersoonlijkheid zal deze inbreng vaak nog gebeuren langs de bestaande lokale en provinciale milieuraden, hoewel niets verhindert dat binnen dit waterschapstype reeds een specifieke adviesinstantie wordt opgericht.

Het waterschap wordt minstens opgericht per deelbekken. Dit is logisch nu het voeren van integraal waterbeleid op deelbekkenniveau pas zinvol is als het gebiedsdekkend is. Dit sluit evenwel niet uit dat op niveau van de gemeenten of polderbesturen en wateringën, nog lokale of eerder thematische planvorming plaatsvindt (via bv. de gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen of de waterhuishoudingsplannen van polders en wateringën). Het spreekt eveneens voor zich dat deze lokale waterplannen moeten worden ingepast in het waterbeleid dat wordt geconcipeerd op deelbekkenniveau. Anderzijds kan door de deelnemende overheden en besturen omwille van efficiëntie worden geopteerd om het werkingsgebied van het waterschap uit te breiden tot meerdere deelbekkens binnen eenzelfde bekken.

Artikel 31

Artikel 31 tekent de krijtlijnen uit van het waterschap zonder rechtspersoonlijkheid. Deze samenwerkingsvorm bestaat uit de vertegenwoordigers van de overheden en besturen die op deelbekkenniveau bevoegdheden uitoefenen in verband met waterbeheer, met name het Vlaams gewest (in de praktijk de door de Vlaamse regering aan te wijzen Vlaamse openbare diensten en agentschappen, bevoegd voor aspecten van het integraal waterbeleid) ; de provincie of de provincies op wiens grondgebied het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is ; de gemeente of de gemeenten op wiens grondgebied het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is ; en in voorkomend geval, de polders en wateringën in wiens ambtsgebied het deelbekken voor het grootste gedeelte gelegen is. Het initiatief om de betrokken partijen met het oog op het afsluiten van een overeenkomst samen te brengen kan uitgaan van de Vlaamse regering, maar bv. ook van een of meer gemeenten of van de betrokken provincie (§ 1).

Het gaat hierbij om een samenwerkingsvorm die steunt op een loutere overeenkomst (§ 3). Over de inhoud van deze overeenkomst beslissen de deelnemende overheden en besturen. De overeen-

komst kan aldus betrekking hebben op de concrete waterbeheertaken waaromtrent samenwerking wordt betracht, de plaats en wijze waarop wordt vergaderd, de aanwijzing van de instantie die advies of goedkeuring moet verlenen aan het deelbekenbeheerplan, enz. De ervaringen die in voorkomend geval door gemeenten en provincies werden opgedaan op basis van hun samenwerking in het kader van de nieuwe milieuconvenanten kunnen hierbij mogelijk inspirerend werken.

Er wordt geen gedwongen taakwaarneming opgelegd, uitgezonderd de plicht om in gezamenlijk overleg een deelbekenbeheerplan op te maken en een advies uit te brengen over het ontwerp van bekkenbeheerplan (§ 2). Tevens wordt bepaald dat het samenwerkingsverband een adequate bevoegdheidsverdeling van de waterwegen en waterlopen moet voorstellen, met het oog op de realisatie van een meer geïntegreerd, logisch samenhangend en efficiënter beheer van die oppervlaktewaterlichamen gelegen binnen het betrokken deelbekken. Het samenwerkingsverband, waaraan besturen en diensten deelnemen die op vlak van het beheer van de waterwegen en verschillende categorieën van waterlopen een concrete ervaring hebben over mogelijke knelpunten in het (opgedeelde) beheer en de mogelijkheden tot meer geïntegreerde samenwerking, is best geplaatst om daarover een uitspraak te doen. Hun voorstellen kunnen uiteraard ook dienen als bouwstenen voor de voorstellen die terzake worden gedaan op bekkenniveau door het bekkenbestuur (artikel 27, § 2, 8°).

De deelnemende overheden en besturen bepalen in de overeenkomst de omvang van hun samenwerking. Zo kan de overeenkomst worden aangegaan met het oog op het gecoördineerd samenwerken voor een of meerdere waterbeheertaken, zoals het beheer van onbevaarbare waterlopen, met inbegrip van aspecten van waterlopen van eerste categorie indien dit is voorzien in het bekkenbeheerplan, het beheer van de ondiepe grondwatercyclus (m.a.w. het grondwater waarvan het waterpeil samenhangt met het peil van de oppervlaktewateren, en dat in het hetzelfde deelbekken infiltreert en opwelt, met dien verstande dat de regionale grondwatercyclus hierbij niet wordt aangetast) met uitzondering evenwel van de adviesverlening daarover die immers toekomt aan de Afdeling Water van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer die ook het grondwatermeetnet beheert), of het water bestemd voor menselijke aanwending (met uitzondering van het water bestemd voor menselijke consumptie – het drinkwater – dat onder het toepassingsgebied valt van het decreet van 24 mei 2002 betreffende het water bestemd voor menselij-

ke aanwending), en het beheer en de exploitatie van kleinschalige waterzuivering. Ook in dit opzicht zal de concrete invulling van de overeenkomst maatwerk zijn. Elke deelnemende waterbeheerder zal zijn eigen taken blijven uitvoeren, zij het dat die taken meer op elkaar worden afgestemd.

De Vlaamse regering kan overigens nadere regels vaststellen betreffende de samenstelling en de werking van dit samenwerkingsverband en de participatie van maatschappelijke sectoren (§ 6). De bedoeling hiervan is een minimum aan uniformiteit te garanderen (bv. omtrent de eventuele inbreng van de deelnemers en de wijze waarop deze inbreng wordt beheerd, financiële controle, de vereffening, de deelname van private partijen of de informatieverstrekking van hun activiteiten aan het publiek, de adviesverlening van de maatschappelijke sectoren).

Volgens § 4 wordt het secretariaat van het samenwerkingsverband (dat naar analogie van de bekensecretariaten, de administratieve draaischijf vormt van het deelbekken) waargenomen door de provincie. De "go-between"-rol van de provincies tussen deelbekken en bekken, zoals in de samenwerkingsovereenkomst met de provincies is omschreven, wordt in afwachting van de oprichting van het waterschap met rechtspersoonlijkheid op deze manier vorm gegeven. Het tweede lid van deze bepaling somt de taken op van dit secretariaat. Het betreft onder meer het voorbereiden van een ontwerp van deelbekkenbeheerplan en het opvolgen van de taken inzake waterbeheer die door deelnemende waterbeheerders worden uitgevoerd. Aldus wordt ook een administratieve omkadering voor een gecoördineerde samenwerking gegarandeerd.

In § 5 wordt de financiering van het samenwerkingsverband geregeld.

HOOFDSTUK VI

Voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid

AFDELING 1

De waterbeleidsnota

Artikel 32

In de eerste § van dit artikel wordt bepaald dat de krachtlijnen van de visie van de Vlaamse regering op integraal waterbeleid worden vastgelegd in een waterbeleidsnota. Geheel in de filosofie van een gebiedsgerichte benadering van het integraal waterbeleid worden deze krachtlijnen vastgesteld, zowel voor het Vlaamse Gewest in zijn geheel, als per stroomgebied. Deze krachtlijnen zouden ten minste betrekking moeten hebben op :

- 1° de kwaliteit van de oppervlaktewateren, het drinkwater en het grondwater ;
- 2° de beheersing van de watervolumes en sedimenttoevoervolumes en de vermindering van de waterafvoersnelheden, rekening houdend met de doelstellingen inzake het beheer van waterwegen en waterlopen en de bescherming tegen de schadelijke gevolgen van overstromingen voor vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden ;
- 3° het duurzaam watergebruik, zijnde de hoeveelheid capteerbaar oppervlaktewater en grondwater voor landbouw, industrie en watervoorziening, en duurzame watervoorziening ;

4° het instandhouden en het herstel van de aquatische ecosystemen en, wat betreft de waterbehoefte ervan, de terrestrische ecosystemen en de waterrijke gebieden die rechtstreeks afhankelijk zijn van de waterlichamen.

Naast de krachtlijnen van het integraal waterbeleid, geeft de waterbeleidsnota tevens aan in hoeverre deze krachtlijnen zijn afgestemd op gewestelijke beleidsplannen zoals het gewestelijk milieubeleidsplan, het gewestelijk mobiliteitsbeleidsplan, het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, enz. Dit bevordert de onderlinge afstemming van de belangrijkste, bij het integraal waterbeleid betrokken beleidsdomeinen en planfiguren.

De eerste waterbeleidsnota moet overeenkomstig § 2 worden opgemaakt en bekendgemaakt tegen uiterlijk 22 december 2004, en wordt vervolgens minstens om de zes jaar herzien. De bedoeling van deze timing is ervoor te zorgen dat er reeds een sturende waterbeleidsnota bestaat op het ogenblik dat de eerste waterbeheerplannen worden opgemaakt.

De waterbeleidsnota is op te vatten als een beleidsnota betreffende het integraal waterbeleid, géén waterbeheerplan. Daarom en gezien de reeds verdoorgedreven consultatie van het publiek bij de waterbeheerplannen, lijkt het niet aangewezen een verplichte koppeling te voorzien tussen de waterbeleidsnota en het milieubeleidsplan en de waterbeleidsnota via een openbaar onderzoek te onderwerpen aan een brede maatschappelijke bevraging. De timing van de waterbeleidsnota (na de eerste nota, voorzien in 2004) kan evenwel worden gekoppeld aan die van het gewestelijk milieubeleidsplan, dat een vijfjaarlijkse cyclus kent. Op die wijze kunnen de milieugerelateerde aspecten van het waterbeleid duidelijk worden vertaald in het deel "water" van het milieubeleidsplan, en kan van de gelegenheid van het openbaar onderzoek van het milieubeleidsplan gebruik gemaakt worden.

De waterbeleidsnota wordt vastgesteld door de Vlaamse regering. Aldus zijn meteen ook alle relevante beleidsdomeinen betrokken bij het uitzetten van de krachtlijnen van het integraal waterbeleid.

Omdat de inzichten met betrekking tot het integraal waterbeleid kunnen wijzigen, wordt in de tweede paragraaf voorzien in de mogelijkheid om de waterbeleidsnota te herzien. De herziene nota zal aldus richting geven aan de waterbeheerplannen die in opmaak zijn. Het spreekt voor zich dat voor de herziening van die nota dezelfde procedure moet worden doorlopen. De waterbeleidsnota

zal mede als vertrekpunt dienen voor het opstellen van stroomgebiedbeheerplannen en bekkenbeheerplannen. Om die reden wordt een herziene nota om de zes jaar in het vooruitzicht gesteld. Niets verhindert evenwel dat de nota reeds voordien wordt herzien, bv. naar aanleiding van het aantreden van een nieuwe regering. Artikel 32, § 2, bepaalt immers dat de nota "minstens" om de zes jaar wordt herzien. Het betreft dus een flexibele termijn.

De derde paragraaf legt de verplichting op om het ontwerp van de waterbeleidsnota ter advies voor te leggen van de MiNa-Raad en de SERV. De nota wordt tevens voor advies voorgelegd aan de bekkenbesturen. Dit bevordert de doorstroming van de inzichten op vlak van het integraal waterbeleid (bottom-up). De bekkenraden worden niet om advies gevraagd, vermits de belangrijkste maatschappelijke sectoren reeds worden bevraagd via de MiNa-Raad en de SERV. Het staat het bekkenbestuur evenwel vrij hieromtrent een advies te vragen aan de bekkenraad. Deze laatste beschikt trouwens steeds over een initiatiefrecht aangaande alle aspecten van het integraal waterbeleid (artikel 29, § 3).

In de vierde paragraaf wordt de verplichting opgelegd om het publiek te informeren. Ook de Kaderrichtlijn Water benadrukt de informatieverstrekking aan het publiek.

AFDELING 2

Stroomgebiedbeheerplannen

Artikel 33

Artikel 13 van de Kaderrichtlijn Water verplicht de Lidstaten tot coördinatie om voor internationale stroomgebiedsdistricten tot een enkel internationaal stroomgebiedbeheerplan te komen.

Per stroomgebiedsdistrict moet een stroomgebiedbeheerplan worden opgesteld. Indien de IJzer en de Brugse Polders worden toegevoegd aan het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde, dan zal Vlaanderen om aan de verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water te voldoen, moeten meewerken aan de opstelling van twee stroomgebiedbeheerplannen, namelijk voor de Schelde en de Maas. Indien de IJzer niet wordt toegevoegd aan het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde, dan zal een afzonderlijk stroomgebiedbe-

heerplan moeten opgemaakt worden voor het internationale stroomgebiedsdistrict van de IJzer. In dat geval zal coördinatie met Frankrijk noodzakelijk zijn. Indien de Brugse Polders niet worden toegevoegd aan het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde, dan zal ook een afzonderlijk stroomgebiedbeheerplan moeten opgemaakt worden voor het stroomgebiedsdistrict van de Brugse Polders, desgevallend in samenwerking met Nederland.

De Kaderrichtlijn Water bepaalt dat indien er geen internationaal stroomgebiedbeheerplan wordt opgesteld, de Lidstaten een stroomgebiedbeheerplan dienen te maken voor de op hun grondgebieden liggende delen van het internationale stroomgebiedsdistrict. In dit geval zal coördinatie tussen de gewesten en de federale overheid noodzakelijk zijn.

Artikel 34

In artikel 13, 6° en 7°, van de Kaderrichtlijn Water zijn de data opgegeven voor de opstelling en herziening van de stroomgebiedbeheerplannen. Er wordt bepaald dat de stroomgebiedbeheerplannen uiterlijk in december 2009 voor het eerst worden vastgesteld en bekendgemaakt.

Volgens de tweede paragraaf moeten de stroomgebiedbeheerplannen om de zes jaar worden getoetst en zo nodig worden herzien.

Artikel 35

Luidens de eerste paragraaf wordt het ontwerp van stroomgebiedbeheerplan voorbereid door de CIW.

Naar analogie van de milieubeleidsplanning (artikel 2.1.8, §§ 3 en 4, DABM) somt § 2 de instanties op die verplicht zijn, op verzoek van de CIW, informatie ter beschikking te stellen die nodig is voor het opmaken van de stroomgebiedbeheerplannen. De vraag om informatie is en blijft evenwel doelgebonden : enkel de informatie die nodig is voor het opstellen van de stroomgebiedbeheerplannen kan het voorwerp uitmaken van een verzoek van de CIW.

Artikel 36

De eerste paragraaf van dit artikel stelt dat het stroomgebiedbeheerplan de hoofdlijnen van het integraal waterbeleid bepaalt voor het stroomgebied. Daarnaast zal het plan ook de voorgenomen maatregelen, middelen en termijnen die worden vooropgesteld om de doelstellingen ervan te bereiken, opnemen.

De gegevens die een stroomgebiedbeheerplan minimaal moet bevatten zijn opgenomen in bijlage I.

Het stroomgebiedbeheerplan dient minstens de gegevens te bevatten die zijn opgesomd in bijlage VII van de Kaderrichtlijn Water. Tezelfdertijd met het stroomgebiedbeheerplan wordt steeds het maatregelenprogramma opgemaakt. Over de stand van zaken in de uitvoering van het maatregelenprogramma dient steeds tussentijds te worden gerapporteerd (telkens drie jaar na de vaststelling van het stroomgebiedbeheerplan).

Het uiteindelijke doel van de Kaderrichtlijn Water is het bereiken van de vastgestelde milieudoelstellingen. In het stroomgebiedbeheerplan dient een overzicht te worden gegeven van de milieudoelstellingen (zie bijlage I, 2) en van de verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water die ertoe dienen de milieudoelstellingen te bereiken. Ook de gevallen waarin van de milieudoelstellingen werd afgeweken dienen te worden opgenomen en gemotiveerd.

Het stroomgebiedbeheerplan, dat een planningscyclus van 6 jaar kent, zal steeds een overzicht moeten geven van een aantal analyses en programma's die dezelfde cyclus volgen. Zo dient een samenvatting te worden opgenomen van de gemaakte analyses (zie bijlage I, 3.), van de uitgevoerde programma's voor de monitoring (zie bijlage I, 5) en van de vastgestelde maatregelenprogramma's (zie bijlage I, 4). Daarnaast zit in het stroomgebiedbeheerplan heel wat kaartmateriaal vervat. Zo dienen een aantal resultaten van de analyses (zie bijlage I, 3.1.), de netwerken en resultaten van de monitoring (zie bijlage I, 5.1.) en de in artikel 71 bedoelde beschermde gebieden (zie bijlage I, 6.1.) op kaart te worden aangeduid.

In het stroomgebiedbeheerplan dient tevens een register te worden opgenomen van meer gedetailleerde programma's en beheerplannen per deelstroomgebied (voor Vlaanderen zijn dit de bekkenbeheerplannen), sector, aangelegenheid of watertype waarin specifieke aspecten van het waterbeheer aan bod komen (zie bijlage I, 8.1.).

De maatregelen inzake voorlichting en raadpleging van het publiek, de resultaten ervan en de planwijzigingen die daarvan het gevolg zijn, dienen tevens te worden opgenomen (zie bijlage I, 8.2.) naast een aantal andere verplichtingen van administratieve aard (zie bijlage I, 8.3. en 8.4.).

De herziening van de stroomgebiedbeheerplannen dient bijkomende gegevens te bevatten (zie bijlage I, 9.) die een overzicht geven van de stand van zaken in het bereiken van de milieudoelstellingen.

In bijlage I wordt overigens bepaald dat het plan de integratie bevat van de beleidsvoornemens van de betrokken waterbeheerders omtrent alle aspecten van het integraal waterbeleid binnen het betrokken stroomgebied voor de planperiode, dus zowel inzake waterkwaliteit als waterkwantiteit (bijlage I, 1.). Dit geeft uiting aan het principe van de integratie en strekt ertoe de doeltreffendheid, efficiëntie en interne samenhang van het integraal waterbeleid op stroomgebiedsniveau te bevorderen.

In het stroomgebiedbeheerplan worden ook de grote contouren van de functies van oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen aangeduid, andere dan die welke betrekking hebben op de reeds vermelde beschermde gebieden waarvan de aanduiding vaak gebeurt in uitvoering van andere wetgeving, zoals het Decreet Natuurbehoud (zie bijlage 7.1.) Het kan daarbij gaan om natuurgerichte functies, industriegebonden functies, transportfuncties, enz. In het licht van wat onder integraal waterbeleid wordt verstaan, zal deze functietoekenning in principe moeten gebeuren op basis van een integrale afweging, zodanig dat verschillende functies kunnen worden verweven, of, indien dit in het licht van de draagkracht van het betrokken watersysteem niet mogelijk blijkt, moet waar mogelijk naast de hoofdfunctie ook nevenfuncties worden aangeduid. Een dergelijke functietoekenning vindt ook op bekkenniveau en deelbekkenniveau plaats. Het is evident dat de bekkenbeheerplannen, die uitvoering geven aan de stroomgebiedbeheerplannen, ter zake een hogere detailleringsgraad zullen kennen dan de stroomgebiedbeheerplannen. Naar verwachting zal het stroomgebiedbeheerplan zich beperken tot de functies van de hoofdstroom. Bovendien worden naast oeverzones voor de waterwegen ook de overstromingsgebieden aangeduid, althans indien die het belang van het bekken overschrijden (bijlage I, 7.2.). Dit laatste zal eerder uitzonderlijk zijn. Verder wordt ook uitdrukkelijk gewezen op het opnemen van de als kunstmatig of sterk veranderde aangeduide oppervlaktelichamen (bijlage I, 3.1.c.).

Het valt te verwachten dat deze functieaanduidingen en de eventuele consequenties ervan voor de ruimtelijke bestemmingen zullen worden teruggevonden in de bindende bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan.

Omwille van het belang van die aanduidingen voor de burger (sommige ervan zullen doorwerken in de ruimtelijke ordening) wordt dan ook veel belang gehecht aan de motivering van die functieaanduidingen, die moet opgenomen worden in een voor een breed publiek bedoelde nota. Bovendien bevat het stroomgebiedbeheerplan, net zoals de andere waterbeheerplannen, een niet-technische samenvatting (bijlage I.11). Dit alles verhoogt de mogelijkheid tot participatie van de burger, onder meer via het openbaar onderzoek.

In het tweede lid van artikel 36, § 1, wordt de relatie gelegd met de plan-MER, zoals bedoeld in artikel 4.1.1, § 1, 7°, DABM. Het ontwerp van decreet volgt hier het zogenaamde integratiespoor, in die zin dat het stroomgebiedbeheerplan moet beantwoorden aan de essentiële kenmerken van een MER. Zo wordt vermeden dat boven op deze planningsprocedure nog eens een afzonderlijke plan-m.e.r.-procedure, met inbegrip van de daar aan verbonden raadplegingsprocedure, dient te worden doorlopen.

Paragraaf 2 regelt de rechtsgevolgen van het stroomgebiedbeheerplan. De Vlaamse regering duidt de onderdelen aan van het stroomgebiedbeheerplan die bindend zijn voor de diensten en agentschappen, de besturen en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die belast zijn met taken van openbaar nut. In de bekken- en deelbekkenbeheerplannen kan van die bindende bepalingen niet in minder strenge zin worden afgeweken). In dit verband dient te worden opgemerkt dat de bindende draagwijdte van het stroomgebiedbeheerplan fundamenteel verschilt van de verordenende kracht die bijvoorbeeld aan ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg toekomt, waarbij rechtsonderhorigen rechtstreeks gebonden zijn door de planvoorschriften, enz.

De mogelijke doorwerking van de ruimtebehoefte van het watersysteem via ruimtelijke uitvoeringsplannen is cruciaal voor de realisatie van de in dit ontwerp van decreet vooropgestelde doelstellingen van integraal waterbeleid. In § 3 is dan ook de afstemmingsregeling met de ruimtelijke ordening vervat. De realisatie van overstromingsgebieden, bergingsgebieden, infiltratiegebieden, waterwingebieden, enz. kan inderdaad de opmaak of de wijziging vereisen van ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg. Daarom wordt bepaald dat indien de bindende bepalingen van stroomgebiedbe-

heerplannen de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan of de wijziging van gewestelijke, provinciale of gemeentelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg vereisen, uiterlijk twee jaar na het van kracht worden van het stroomgebiedbeheerplan het voorontwerp aan de bevoegde besturen of administraties moet worden overgemaakt, zodat de opmaak- of wijzigingsprocedure kan worden opgestart conform de bepalingen van de regelgeving van het decreet op de ruimtelijke ordening.

In dit verband dient overigens aangestipt te worden dat de vertegenwoordigers van het beleidsdomein van de ruimtelijke ordening zijn betrokken bij de opmaak en de uitvoering van de waterbeheerplannen, zodat mag worden aangenomen dat de beslissing om deze plannen op te maken of te wijzigen ook wordt gedragen door dit beleidsdomein.

In het licht van het principe van de subsidiariteit kunnen de bindende bepalingen van een stroomgebiedbeheerplan, dat kennelijk het provinciaal en gemeentelijk belang overstijgt, enkel aanleiding geven tot de “opmaak” van gewestelijk ruimtelijke uitvoeringsplannen. Wel wordt aanvaard dat ter realisatie van de bindende bepalingen van een stroomgebiedbeheerplan “wijzigingen” aan bestaande provinciale of gemeentelijk uitvoeringsplannen of plannen van aanleg worden aangebracht.

Deze afstemmingsbepaling wil geenszins een hiërarchie instellen tussen de waterbeheerplanning en de ruimtelijke planning, waarbij de waterbeheerplannen voorrang zouden hebben op de ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg. Artikel 36, § 3, verplicht de bevoegde overheid slechts tot een opmaak of wijziging van het betrokken ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg binnen de vastgestelde termijn. Dit lijkt de meest efficiënte wijze van hoe een aantal functieaanduidingen, zoals overstromingsgebieden, oeverzones, enz., die worden gemaakt binnen de waterbeheerplanning kunnen worden ingebracht in het proces van de ruimtelijke ordening.

Binnen het eigen planproces zal het beleidsdomein van de ruimtelijke ordening dan uitmaken of de ruimteaanspraken van het beleidsdomein water kunnen worden gehonoreerd. Het blijft dus nog steeds mogelijk dat de vanuit integraal waterbeleid gewenste ruimtelijke aanpassing niet of niet volledig wordt doorgevoerd, wanneer tijdens de herzieningsprocedure blijkt dat de bijstelling van het plan van aanleg of het ruimtelijk uitvoeringsplan in functie van de realisatie van de bepalingen van het

waterbeheerplan niet of slechts gedeeltelijk haalbaar is of maatschappelijk niet wordt gedragen. De ruimtelijke aanspraken van het integraal waterbeleid kunnen immers conflicteren met ruimtegerichte vragen uit bepaalde andere sectoren of kunnen vanuit de eigen planologische opvatting en concepten voor bijsturing of nuancering vatbaar zijn. Om die afweging mogelijk te maken, wordt afgeweken van het principe dat van de bindende bepalingen niet in minder strenge zin mag worden afgeweken. Er wordt wel een bijkomende verplichting opgelegd : indien in het kader van de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg wordt afgeweken van de bindende bepalingen van de waterbeheerplannen, in casu de stroomgebiedbeheerplannen, dient de betrokken overheid uitdrukkelijk te motiveren waarom wordt afgeweken. Deze motivatie dient meer specifiek betrekking te hebben op de gelijktijdige afweging van de ruimtelijke behoeften van de onderscheiden maatschappelijke activiteiten, het verslag van de plenaire vergadering, de tijdens het openbaar geformuleerde bezwaren of opmerkingen, of de uitgebrachte adviezen.

Bij definitieve vaststelling van het betrokken ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg, waarbij op basis van een gemotiveerde en gelijktijdige afweging van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten van de bindende bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan wordt afgeweken, wordt het stroomgebiedbeheerplan zo nodig onverwijld aangepast en vervolgens vastgesteld, bekendgemaakt, ter inzage gelegd en ter kennis gebracht conform wat is bepaald in artikel 38 van dit ontwerp (§ 3, laatste lid). Dit bevordert de onderlinge afstemming en de rechtszekerheid, die ongetwijfeld in het gedrang zou komen als de met de ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg strijdige bindende bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan blijven bestaan.

Artikel 37

Artikel 37 stelt de procedure van het openbaar onderzoek van de stroomgebiedbeheerplannen vast. De in het decreet voorziene maatregelen inzake voorlichting en raadpleging van het publiek zijn gedeeltelijk gebaseerd op de procedure uitgewerkt in het DABM voor het gewestelijk milieubeleidsplan.

Artikel 14, 1°, van de Kaderrichtlijn Water verplicht de Lidstaten een aantal tussentijdse docu-

menten van het stroomgebiedbeheerplan aan het publiek voor te leggen (§ 1). Vooraleer het ontwerpplan (3°) aan het publiek wordt voorgelegd, dienen een tijdsschema en werkprogramma (1°) en een tussentijds overzicht van de belangrijkste waterbeheerproblemen (2°) te worden voorgelegd.

Artikel 14, 2° van de Kaderrichtlijn Water voorziet in een periode van tenminste honderdtachtig dagen (zes maanden) voor het maken van schriftelijke opmerkingen op de ter inzage gelegde documenten. § 2 voorziet dan ook dat de documenten voor een termijn van honderdtachtig dagen (zes maanden) op de gemeente ter inzage worden gelegd. Tijdens die termijn kan eenieder bij het betrokken gemeentebestuur opmerkingen indienen met betrekking tot de ter inzage gelegde documenten.

Het ontwerpplan (§ 1, 3°) wordt tegelijkertijd bezorgd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (§ 3), aan de bekkenraden en aan de bekkenbesturen (§ 4) die binnen een zelfde termijn advies kunnen uitbrengen. Deze instanties zenden hun adviezen rechtstreeks naar de CIW.

De bekendmaking van de terinzagelegging van het ontwerpplan en van de informatievergadering gebeurt via dezelfde middelen als voorzien in artikel 2.1.9, § 2, van het DABM voor het milieubeleidsplan en via elektronische dragers (§ 5).

Naar analogie met het milieubeleidsplan (artikel 2.1.9., § 5, DABM) wordt voor de stroomgebiedbeheerplannen in elk bekken minstens één informatie- en inspraakvergadering georganiseerd in samenwerking met de bekkensecretariaten (§ 6). De termijn van negentig dagen (drie maanden) maakt het mogelijk om nog tijdig opmerkingen of bezwaren te maken.

Na afloop van het openbaar onderzoek stuurt de gemeente binnen tien werkdagen de door haar ontvangen opmerkingen door aan de CIW (§ 7).

Binnen zestig kalenderdagen (twee maanden) na ontvangst van de ingebrachte opmerkingen en adviezen, maakt de CIW een definitief ontwerpplan op, waarbij de diverse stroomgebiedbeheerplannen onderling op elkaar worden afgestemd, en legt het ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voor.

Artikel 38

De stroomgebiedbeheerplannen worden, zoals het milieubeleidsplan (artikel 2.1.10., § 4, DABM), bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en ter inzage gelegd bij de betrokken provincies en gemeenten en bij de bekkensecretariaten.

Artikel 15, 1°, van de Kaderrichtlijn Water verplicht de Lidstaten binnen de drie maanden na de publicatie van de plannen of de herzieningen ervan, de Europese Commissie een afschrift te bezorgen. Andere betrokken Lidstaten dienen eveneens binnen deze termijn een afschrift te krijgen. Deze (administratieve) verplichting vloeit rechtstreeks voort uit de richtlijn, en behoeft geen decretale verankering.

AFDELING 3

De bekkenbeheerplannen en bekkenvoortgangsrapporten

Deze afdeling bevat de bepalingen in verband met het planningsproces en de voortgangsrapporten op bekkenniveau. De voorgestelde tekst bevat in belangrijke mate de spiegelbepalingen in verband met de planningsprocedure die werd uitgewerkt op stroomgebiedsniveau. In tegenstelling tot de stroomgebiedbeheerplannen en de daarbij horende maatregelenprogramma's, waarvan de vaststellingsprocedure en de inhoud gedetailleerd is vastgelegd door de bepalingen van de Kaderrichtlijn Water, wordt de totstandkoming en de inhoud van waterbeheerplannen op bekkenniveau niet geregeld door de Kaderrichtlijn Water.

Artikel 39

Naast de stroomgebiedbeheerplannen die worden vastgesteld op het niveau van de stroomgebiedsdistricten, zal voor elk bekken afzonderlijk een bekkenbeheerplan worden vastgesteld. De mogelijkheid om met meer gedetailleerde plannen te werken, wordt uitdrukkelijk voorzien in artikel 13, 5, van de Kaderrichtlijn Water.

Artikel 40

In de eerste paragraaf van dit artikel wordt bepaald dat de bekkenbeheerplannen uiterlijk op 22 december 2006 voor het eerst worden bekendgemaakt, dit is nagenoeg zes jaar na de inwerkingtreding van de Kaderrichtlijn Water. Er wordt voor gekozen om binnen afzienbare tijd te starten met gebiedsgericht waterbeleid. De bekkenbeheerplannen kunnen aldus ook de bouwstenen vormen van de stroomgebiedbeheerplannen die waarschijnlijk pas tegen het najaar van 2009 zullen worden vastgesteld.

Volgens de tweede paragraaf moeten de bekkenbeheerplannen tenminste om de zes jaar worden getoetst en bijgesteld. Dit impliceert dat uiterlijk op 22 december 2012 voor het eerst aangepaste bekkenbeheerplannen moeten worden bekendgemaakt. Bij deze eerste herzieningsprocedure zal de bijstelling van de oorspronkelijke plannen ongetwijfeld in het teken staan van de afstemming met de stroomgebiedbeheerplannen die op dat ogenblik immers voor het eerst zullen vastgesteld zijn. Met het oog op een goede onderlinge afstemming wordt er overigens naar gestreefd om de timing voor het opmaken van de bijgestelde bekkenbeheerplannen zoveel als mogelijk af te stellen op de timing van de stroomgebiedbeheerplannen en de maatregelenprogramma's. De herzieningsprocedure van de bekkenbeheerplannen moet bijgevolg toelaten aan te sluiten op de agenda van de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen. Dergelijke soepelheid is eveneens vereist indien de Vlaamse regering met toepassing van artikel 45 bepalingen van een bekkenbeheerplan opheft, en derhalve een bijstelling van het betrokken bekkenbeheerplan wenselijk is. Daarom wordt uitdrukkelijk bepaald dat de bekkenbeheerplannen "ten minste" om de zes jaar worden getoetst en bijgesteld. In tegenstelling met de stroomgebiedbeheerplannen is de herzieningstermijn van bekkenbeheerplannen dus een flexibele termijn.

De wijzigingsprocedure verloopt uiteraard volgens dezelfde regels als die welke van toepassing zijn voor de vaststelling van de bekkenbeheerplannen.

Naar analogie van de stroomgebiedbeheerplannen, blijven de oorspronkelijke bekkenbeheerplannen gelden zolang de nieuwe plannen niet zijn bekendgemaakt. De oude plannen vervallen dus in principe niet; ze blijven als beleidskader gelden en vormen een rechtsgeldige basis van de bekkenvoortgangsrapporten, zelfs na overschrijding van de termijn waarbinnen ze in principe dienden te worden

getoetst en bijgesteld. Dit geldt uiteraard onder voorbehoud van de toepassing van artikel 45.

Artikel 41

Luidens de eerste paragraaf van dit artikel wordt het ontwerp van bekkenbeheerplan voorbereid door het bekkensecretariaat. Het secretariaat houdt daarbij rekening met de bepalingen van artikel 42.

Paragraaf 2 is de spiegelbepaling van artikel 35, § 2.

Artikel 42

De eerste paragraaf van dit artikel stelt dat het bekkenbeheerplan het integraal waterbeleid bepaalt voor het bekken. Het is meer bepaald een beleidsplan dat uitvoering geeft aan de waterbeleidsnota en, in voorkomend geval (i.e. indien zij al voor de eerste keer zijn opgemaakt, het toepasselijke stroomgebiedbeheerplan). Het bekkenbeheerplan houdt meer bepaald een gebiedsgerichte uitwerking in van het integraal waterbeleid op het niveau van het deelstroomgebied of bekken. Het beleidsplan behelst onder meer de voorgenomen acties, maatregelen, middelen en termijnen om de doelstellingen van integraal waterbeleid in het betreffende bekken te bereiken.

Hoewel het bekkenbeheerplan een beleidsplan betreft, kunnen op basis van de bindende bepalingen hieruit wel bepaalde rechtsgevolgen voor de burger voortvloeien. Conform het tweede lid van artikel 42 kunnen er in het bekkenbeheerplan meer bepaald maatregelen worden opgenomen die mogelijk beperkingen opleggen op het gebruik van onroerende goederen in bepaalde gebieden gelegen binnen de perimeter van het bekkenbeheerplan, indien dit is vereist voor de realisatie van de erin opgenomen doelstellingen. Er kan bv. worden gedacht aan het verbod om bepaalde werken of reliëfwijzigingen uit te voeren (zoals het inbuizen of dichtgooien van bepaalde grachten) of verhardingen aan te brengen. In het tweede lid wordt daarom, bepaald dat de maatregelen opgenomen in het bekkenbeheerplan geen handelingen mogen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen of die de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen. Deze beperking geldt echter niet in overstromingsgebieden of oeverzones. Deze gebieden zijn derma-

te cruciaal in het licht van de doelstellingen van integraal waterbeleid, dat deze uitzondering gerechtvaardigd voorkomt. Deze bepaling zet evenmin de watertoets buiten spel, die immers een horizontale maatregel betreft.

In bijlage III wordt de minimuminhoud van een bekkenbeheerplan vastgelegd. Analyses van de toestand van het watersysteem en zijn gebruikers het uitgangspunt vormen van het stroomgebiedbeheerplan, is dit ook het geval voor bekkenbeheerplannen (bijlage III. 1 en 2). De kern van het plan wordt gevormd door de integratie van de beleidsvoornemens van de betrokken waterbeheerders omtrent alle aspecten van het integraal waterbeleid binnen het betrokken bekken voor de planperiode (bijlage III.3). Het betreft beleidsvoornemens inzake de waterkwaliteit, waterkwantiteit en watergebonden natuur. Dit geeft uiting aan het principe van de integratie en strekt ertoe de doeltreffendheid, efficiëntie en interne samenhang van het integraal waterbeleid op bekkenniveau te bevorderen. Daarnaast worden ook de overstromingsgebieden, de oeverzones, de beschermde gebieden, de mijnverzakkingsgebieden en de waterzuiveringszones (de zogenaamde zones A, B en C als bedoeld in VLAREM II) aangeduid. De aanduiding betreft een grafische weergave van de gebieden die reeds op grond van andere wetgeving werden afgebakend (bv. ruimtelijke uitvoeringsplannen en plannen van aanleg, vogel- of habitatrichtlijngebieden, waterwingebieden en beschermingszones) (bijlage III.5.1). Het bekkenbeheerplan kan terzake ook zelf een “insteek” doen (zoals in elk geval zal gebeuren voor de oeverzones). De ruimtelijke consequenties van deze aanduiding, kan naar omstandigheden aanleiding geven tot de opmaak of wijziging van ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg conform de afstemmingsregeling van artikel 42, § 4. Deze moeten, samen met de mogelijke consequenties op vlak van de planschade, trouwens in het plan geïnventariseerd worden (bijlage III.6).

In het bekkenbeheerplan worden ook de functies toegekend van de tot het bekken behorende oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen of de onderdelen ervan (bijlage III.5.2). Het kan daarbij gaan om natuurgerichte functies, industriegebonden functies, transportfuncties, sociale functies, enz. Een dergelijke functietoekenning vindt ook op stroomgebiedsniveau plaats. Het is evident dat de bekkenbeheerplannen ter zake een hogere detailleringsgraad zullen kennen dan de stroomgebiedbeheerplannen. Tenslotte bevat het bekkenbeheerplan een opgave van de vereiste infrastructuur- en inrichtingswerken, en de hiermee gepaard gaande beheerswerken, en de uitvoerders ervan,

samen met een raming van de middelen die daartoe (bijlage II, 4.1). Het betreffen benevens sommige werken die thans zijn bepaald in de wetgeving op de onbevaarbare waterlopen (bv. verstevigen van dijken), structurele werken zoals het aanbrengen van sluizen, hermeanderen van waterlopen of andere inrichtingswerken.

Ook in de inhoud van de bekkenbeheerplannen wordt ruim aandacht besteed aan de participatie van de burger, onder meer door de toegankelijkheid van het plan te optimaliseren (bijlage III.5.4 ; bijlage III.7).

Naar analogie van het tweede lid van artikel 36 wordt in het vierde lid van de eerste paragraaf vereist dat het bekkenbeheerplan voldoet aan de kenmerken van een plan-MER.

Aan de Vlaamse regering wordt bovendien de bevoegdheid verleend om de inhoud van de bekkenbeheerplannen en de methodologie ervan nader te bepalen.

In de tweede § wordt een hiërarchie ingesteld tussen de stroomgebiedbeheerplannen en de bekkenbeheerplannen, in die zin dat bekkenbeheerplannen niet in minder strenge zin mogen afwijken van de als bindend aangeduide bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan. Artikel 42, § 2, betreft een concretisering van artikel 36, § 2. Volgens deze regel kunnen de bekkenbeheerplannen wel strenger zijn dan de bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan als dit bijvoorbeeld omwille van de specifieke kenmerken van het betrokken rivierbekken aangewezen is. De CIW waakt over de onderlinge afstemming van de bekkenbeheerplannen met de bindende bepalingen van de stroomgebiedbeheerplannen en bijgevolg ook over de naleving van de in artikel 42, § 2, ingestelde hiërarchische verhouding tussen stroomgebiedbeheerplannen en bekkenbeheerplannen.

Hoewel zulks evident is bij de opmaak van alle waterbeheerplannen, wordt beklemtoond dat tussen de bekkenbeheerplannen en de andere plannen, zoals de landinrichtingplannen en de natuurrichtplannen, een wisselwerking bestaat. Dit is overigens geen limitatieve opsomming. Ook andere planvormen, zoals mobiliteitsplannen en natuurlijk ook ruimtelijke structuurplannen worden in de opmaak van waterbeheerplannen betrokken. Artikel 42, § 2, heeft dus niet tot doel de bekkenbeheerplannen ondergeschikt of bovengeschikt te maken aan de genoemde plannen.

Artikel 42, § 3, regelt de rechtsgevolgen van het bekkenbeheerplan en is een spiegelbepaling van artikel 36, § 2.

In § 4 is de afstemmingsregeling met de ruimtelijke ordening vervat. Dit is de spiegelbepaling van artikel 36, § 3.

Artikel 43

Artikel 43 stelt de procedure van het openbaar onderzoek van bekkenbeheerplannen vast.

Overeenkomstig artikel 28, § 2, 3°, wordt dit openbaar onderzoek georganiseerd door de bekkensecretariaten.

Gelet op het belang ervan is het ten volle verantwoord dat een vrij brede inspraakregeling wordt voorzien. Artikel 43 regelt echter slechts de formele inspraakregeling. Niets weerhoudt het bekkenbestuur ervan om reeds vroeger in het planningsproces informele inspraakrondes te organiseren, al dan niet in uitvoering van de richtlijnen van de CIW. De opmaak van waterbeheerplannen wordt door de decreetgever inderdaad opgevat als een open proces, waarbij particulieren, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden reeds in een vroeg stadium van de planvoorbereiding een inbreng moeten kunnen hebben ten aanzien van de onderwerpen die hen in het bijzonder aanbelangen. Die inbreng kan bijvoorbeeld gebeuren via gemengde thematische werkgroepen die tijdens de planvorming worden opgericht.

Nadat het bekkenbestuur het ontwerp van bekkenbeheerplan heeft opgesteld, wordt het ontwerp gedurende een termijn van zestig dagen ter inzage gelegd bij de gemeenten waarvan het grondgebied geheel of ten dele door de bekkenbeheerplannen worden bestreken. Tijdens die termijn kan eenieder bij het betrokken gemeentebestuur opmerkingen indien met betrekking tot dit ontwerp. Tegelijkertijd wordt het ontwerp aan de bekkenraad en aan de waterschappen bezorgd die binnen zelfde termijn een advies kunnen uitbrengen. Aan de belangrijkste maatschappelijke belangenorganisaties die zijn betrokken bij het integraal waterbeleid op bekkenniveau, wordt aldus de mogelijkheid verleend om hun zienswijze en aanbevelingen te formuleren ten overstaan van het ontwerp van bekkenbeheerplan. Om de doorstroming te verzekeren van ideeën die zijn gevormd op deelbekkenniveau (bottom-up), wordt ook advies gevraagd aan de waterschappen. Het advies moet worden gegeven binnen hogervermelde termijn van zestig dagen, bij gebreke waarvan aan de adviesvereiste mag worden voorbijgegaan.

De tweede paragraaf bevat de basisbepaling voor de afstemming van de inspraakprocedure bij de bekkenbeheerplannen op die van de stroomgebiedbeheerplannen. Om een overmatige bevraging van de bevolking en belangengroepen te vermijden, wordt er immers naar gestreefd om de formele inspraakprocedures van de stroomgebiedbeheerplannen en de bekkenbeheerplannen te koppelen in de tijd. Dit voornemen wordt decretaal verankerd in de tweede § van artikel 43 dat de mogelijkheid formuleert om de ontwerpen van bekkenbeheerplannen samen met de in artikel 37, § 1, bedoelde documenten ter inzage van het publiek te leggen. Het is wenselijk om het openbaar onderzoek voor de bekkenbeheerplannen te koppelen aan de inspraakregeling voor de in artikel 37, § 1, 1°, bedoelde documenten, omdat door deze chronologie de integratie van de (informatie van de) bekkenbeheerplannen in de stroomgebiedbeheerplannen wordt bevorderd. In dat geval wordt de in § 1 bedoelde termijn van zestig dagen verlengd tot honderdtachtig dagen. De termijn van dertig dagen waarbinnen een informatie- en inspraakvergadering dient te worden georganiseerd (§ 4) wordt dan verlengd tot negentig dagen. De duur van deze laatste termijn, die vergeleken met de termijnen voor de andere fasen van het vaststellingsproces zeer ruim te noemen is, is afgestemd op de termijn die is voorzien bij de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen die zijn oorsprong vindt in de Kaderrichtlijn Water (artikel 14, 2°).

De derde paragraaf regelt de wijze waarop de terinzagelegging van de bekkenbeheerplannen zal worden bekendgemaakt en de informatie- en inspraakvergadering bedoeld in artikel 43, § 4, zal worden georganiseerd. Het is de spiegelbepaling van artikel 37, § 5.

Na afloop van het openbaar onderzoek stuurt de gemeente binnen tien werkdagen de door haar ontvangen opmerkingen door aan het betrokken bekkenbestuur. Ofschoon de termijn van tien werkdagen een termijn van orde betreft, moet voorkomen worden dat in deze fase van het planproces node-loos tijd wordt verspild, zodat de gemeenten ter zake hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

Het ontwerpplan wordt samen met het advies en de opmerkingen van het openbaar onderzoek aan het bekkenbestuur overgemaakt die binnen zestig kalenderdagen het dossier onderzoekt en zijn goedkeuring verleent aan het bekkenbeheerplan. Deze beslissing dient in elk geval de eventuele minderheidsstandpunten te weerspiegelen. Uiterlijk de tiende werkdag na de goedkeuring wordt het bekkenbeheerplan door het bekkenbestuur aan

de CIW bezorgd, die de onderlinge afstemming tussen de waterbeheerplannen en de afstemming met de waterbeleidsnota onderzoekt. Worden ter zake anomalieën vastgesteld dan past de CIW, met het oog op die onderlinge afstemming, het betrokken plan aan. Het bekkenbestuur wordt hiervan op de hoogte gebracht. Deze bepaling betreft een uitzonderingsbepaling, nu de afstemming met de andere waterbeheerplannen, inzonderheid het betrokken stroomgebiedbeheerplan en eventueel andere bekkenbeheerplannen, in de regel reeds plaatsvindt bij de opmaak van het bekkenbeheerplan.

Na dit onderzoek wordt het desgevallend gewijzigde bekkenbeheerplan door de CIW aan de Vlaamse regering overgemaakt met het oog op de vaststelling van het plan door de Vlaamse regering.

Artikel 44

De bekkenbeheerplannen worden, zoals de stroomgebiedbeheerplannen, bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Bovendien worden zij ter inzage gelegd van het publiek bij de betrokken provincies, gemeenten, de waterschappen die deel uitmaken van het bekken en het bekkensecretariaat. Voor het overige zijn de algemene regels van de openbaarheid van bestuur van toepassing.

Het besluit van de Vlaamse regering houdende vaststelling van het bekkenbeheerplan wordt overigens ter kennis gebracht van de betrokken provincies, de gemeenten, de waterschappen die deel uitmaken van het bekken, het bekkenbestuur en de bekkendraad.

Artikel 45

Artikel 45 regelt de hypothese waarbij bepalingen van het bekkenbeheerplan strijdig zijn met de bindende bepalingen van een nieuw stroomgebiedbeheerplan. De hiërarchie in de waterbeheerplanning verzet zich ertegen dat deze strijdigheid blijft behouden. Er wordt geopteerd voor een opheffing bij gemotiveerd besluit in plaats van een opheffing van rechtswege, nu dit ten goede komt van rechtszekerheid.

Het opheffingsbesluit dient te worden genomen binnen de negentig dagen na vaststelling van het nieuw stroomgebiedbeheerplan dat aan de basis

ligt van de anomalie. Het opheffingsbesluit wordt op dezelfde wijze bekendgemaakt als het besluit houdende vaststelling van een bekkenbeheerplan.

Het moet de bedoeling zijn dat na het opheffingsbesluit het betrokken bekkenbestuur het bekkenbeheerplan bijstelt. In tegenstelling met wat bijvoorbeeld werd bepaald voor de ruimtelijke structuurplanning (artikel 22, § 1, tweede lid, en artikel 29, § 1, tweede lid, Decreet Ruimtelijke Ordening) voorziet artikel 45 niet de mogelijkheid dat de Vlaamse regering tevens een termijn oplegt voor de herziening van het betrokken bekkenbeheerplan. Dit wordt aan de beoordelingsbevoegdheid van de betrokken bekkens overgelaten. Zolang geen herziening heeft plaatsgevonden, gelden echter de bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan.

ONDERAFDELING B

Het bekkenvoortgangsrapport

Artikel 46

Er wordt voorzien dat jaarlijks een bekkenvoortgangsrapport wordt vastgesteld. Aangezien het bekkenbeheerplan in principe een looptijd heeft van zes jaar zullen zes bekkenvoortgangsrapporten dienen opgesteld te worden tijdens de looptijd ervan, behalve ingeval van voortijdige bijstelling van het plan. Waar het bekkenbeheerplan een strategisch plan is, is het bekkenvoortgangsrapport operationeel van aard. Het beoogt in de eerste een stand van zaken te geven van de uitvoering van het bekkenbeheerplan, en bevat tevens de maatregelen die nog moeten genomen worden om nadere uitvoering te geven aan het bekkenbeheerplan.

In artikel 46, § 1, wordt de minimuminhoud van het bekkenvoortgangsrapport omschreven. In de eerste plaats omvat het een uitgebreide evaluatie van de stand van uitvoering van het bekkenbeheerplan. De evaluatie heeft betrekking op de uitvoering die aan het plan tot dusver is gegeven door alle bij de uitvoering van het plan betrokken diensten, agent-schappen, overheden en rechtspersonen. Verder bevat het voortgangsrapport een overzicht van de maatregelen die de betrokken diensten en agent-schappen, overheden en rechtspersonen zullen of kunnen treffen in uitvoering van het bekkenbeheerplan, alsmede de activiteiten die daartoe zullen worden ondernomen. In vergelijking met het bekkenbeheerplan zullen deze maatregelen en activi-

teiten meer in detail en toepassingsgericht worden omschreven.

In de paragrafen 2 tot 4 wordt de procedure vastgelegd.

Overeenkomstig § 2 wordt het ontwerp van bekkenvoortgangsrapport opgemaakt door het bekkensecretariaat. Het wordt vervolgens ter advies van de bekkenraad voorgelegd en wordt tenslotte vastgesteld door het bekkenbestuur. Het advies dient verleend te worden binnen een termijn van een maand, bij gebreke waarvan aan de adviesver-eiste kan worden voorbijgegaan.

Het bekkensecretariaat bezorgt het bekkenvoortgangsrapport vervolgens aan de CIW en aan de integrerende minister, evenals aan de waterschappen die deel uitmaken van het bekken. Het bekkenvoortgangsrapport wordt ook ter inzage gelegd op het bekkensecretariaat.

AFDELING 4

Het deelbekkenbeheerplan

Artikel 47

Om ook op het deelbekkenniveau te zorgen voor een goede organisatie en uitvoering van het integrale waterbeheer, wordt het nodig geacht dat deelbekkenbeheerplannen worden opgemaakt.

Het is de bedoeling om de uitvoering van het lokale waterbeleid (van de provincies, gemeenten en de polders en wateringen) te coördineren op deelbekkenniveau omdat integraal werken een zekere schaal vereist. Dit betekent niet dat op dit lokaal niveau de bestaande initiatieven (bv. DuLo-waterplannen in het kader van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het Gewest en de provincies en gemeenten, gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen of waterhuishoudingsplannen van polders en wateringen) niet kunnen worden afgewerkt, of dat eerder opgemaakte lokale waterplannen betekenisloos blijven. De bestaande lokale waterplannen kunnen immers worden gebruikt als bouwstenen voor de deelbekkenbeheerplan, en kunnen dan in het deelbekkenbeheerplan worden geïntegreerd. De bestaande subsidieregelingen kunnen dan ook blijven bestaan totdat deze bepaling uit voorliggend ontwerp van decreet van kracht wordt. Bovendien spreekt het voor zich dat lokale initiatieven moeten worden ingepast in het

waterbeleid dat werd uitgetekend op deelbekken-niveau.

Artikel 48

De eerste deelbekkenbeheerplannen moeten tegen uiterlijk 22 december 2006 goedgekeurd en bekendgemaakt zijn. De deelbekkenbeheerplannen worden opgemaakt en goedgekeurd door het waterschap, waarna het ontwerp van deelbekkenbeheerplan aan het bekkenbestuur wordt gestuurd, die de wijzigingen aanbrengt om de afstemming met het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van aangrenzende deelbekkens in hetzelfde bekken te verzekeren. Het eventueel aangepaste deelbekkenbeheerplan wordt door het bekkenbestuur aan de Vlaamse regering doorge-stuurd, waarna het wordt bekrachtigd. De bindende bepalingen worden door het waterschap aange-ge-duid voor bekrachtiging door de Vlaamse regering.

Deze termijn is dezelfde als die welke is voorzien voor de eerste bekkenbeheerplannen. Net zoals dat geldt voor de termijn van vaststelling van de andere waterbeheerplannen is de overschrijding van deze termijn op zich niet gesanctioneerd.

Naar analogie van wat geldt voor de andere water-beheerplannen wordt het deelbekkenbeheerplan om de zes jaar getoetst en zonodig herzien. De deelbekkenbeheerplannen blijven evenwel van kracht tot zolang de nieuwe plannen zijn bekend-gemaakt.

Artikel 49

In § 1 wordt bevestigd dat het ontwerp van deel-bekkenbeheerplan wordt voorbereid door de wa-terschappen. De voorbereiding van dit plan wordt uitgevoerd door het secretariaat van het wa-terschap (artikel 31, § 4, tweede lid, 1°). Daarbij wordt rekening gehouden met de bepalingen van artikel 50, §§ 1 en 2.

Paragraaf 2 van deze bepaling, die een soepele in-formatiedoorstroming bij de planvorming beoogt te verzekeren, is de spiegelbepaling van artikel 35, § 2, en artikel 41, § 2. Er kan dan ook worden ver-wezen wat bij deze artikelen werd uiteengezet.

Artikel 50

Luidens § 1 geeft het deelbekkenbeheerplan nadere uitvoering aan het plan dat tot stand is gekomen op bekkenniveau. De inhoud van het deelbekkenbeheerplan zal in belangrijke mate een afspiegeling zijn van de inhoud van het bekkenbeheerplan waaraan het nadere uitvoering geeft.

Het tweede lid van § 1 bevat de spiegelbepaling van artikel 42, § 1, tweede lid.

De minimuminhoud van het deelbekkenbeheerplan wordt vastgelegd in bijlage IV.

De waterbeheerders vormen een visie omtrent de uitvoering van aspecten van integraal waterbeleid op deelbekkenniveau, meer bepaald met betrekking tot :

- a) retentie (hergebruik, infiltratie, berging en vertraagde afvoer) van hemelwater aan de bron ;
- b) het beheer van de ondiepe grondwatercyclus ;
- c) sanering van afgezonderde (groepen van)afvalwaterlozingen die buiten het bestaande riolerings- en zuiveringsnetwerk vallen :
 - hetzij door een bestaande rioolwaterzuiveringsinstallatie na aansluiting op het bestaande netwerk ;
 - hetzij door zuivering in een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie na aansluiting op een gemeenschappelijk lokaal rioleringsstelsel ;
 - hetzij door een individuele afvalwaterzuiveringsinstallatie ;
- d) bewaking en verbetering van de kwaliteit van de riolerings- en zuiveringsinfrastructuur, waarbij de hydraulische overbelasting en de biologische onderbelasting van het rioleringsstelsel en de zuiveringsinfrastructuur zoveel mogelijk wordt tegengegaan ;
- e) voorkomen en beperken van diffuse verontreiniging ;
- f) voorkomen en beperken van erosie en sedimenttransport naar de waterloop ;
- g) kwantitatief, kwalitatief en ecologisch duurzaam waterlopenbeheer.

Het plan bevat een opsomming van de acties en maatregelen die zullen worden genomen om de operationele doelstellingen en taakstellingen te realiseren, met inbegrip van een raming van de middelen daartoe (bijlage IV.1.1). Op deelbekkenniveau is geen jaarlijks deelbekkenvoortgangrapport voorzien, zoals wel het geval is op bekkenniveau (artikel 46). Wel wordt in het deelbekkenbeheerplan een evaluatie van de in de vorige planperiode geheel of gedeeltelijk uitgevoerde acties en maatregelen opgenomen, met inbegrip van een berekening van de kostprijs ervan (bijlage IV, 1.2.).

In het deelbekkenbeheerplan worden de functies toegekend van de tot het deelbekken toegewezen oppervlaktewaterlichamen (bijlage IV.2). Ook oeverzones kunnen worden aangeduid, voorzover ze nog niet werden aangeduid door op bekkenniveau. Het is evident dat de deelbekkenbeheerplannen ter zake een hogere detailleringsgraad zullen kennen dan de bekkenbeheerplannen, waaraan zij uitvoering verlenen.

Met oog op de toegankelijkheid ervan voor het publiek, wordt een niet-technische samenvatting opgenomen (bijlage IV.3).

Het komt aan de Vlaamse regering toe nadere regels vast te stellen omtrent de inhoud van deze plannen.

In de integrale waterbeheerplanning wordt ook een duidelijke hiërarchie ingebouwd : op deelbekkenniveau moet rekening worden gehouden met de bindende bepalingen van zowel het bekkenbeheerplan als van het stroomgebiedbeheerplan, men mag op het lokale niveau enkel gedetailleerder zijn (§ 2). Dat beperkt de beleidsruimte qua elementen van internationaal, nationaal en gewestelijk belang op deelbekkenniveau gevoelig, maar om tot integraal waterbeleid te komen is zoiets onontbeerlijk.

Ook in het deelbekkenbeheerplan kunnen bindende bepalingen worden opgenomen. In tegenstelling tot wat het geval is bij de stroomgebiedbeheerplannen (artikel 36, § 3) of bekkenbeheerplannen (artikel 42, § 4) wordt op deelbekkenniveau echter geen doorvertaling voorzien naar de ruimtelijke ordening op gewestelijk niveau. Hier wordt verwacht dat, gezien het niveau, de provincies of gemeenten het nodige initiatief nemen.

Hoewel in het ontwerp van decreet geen spiegelbepaling van artikel 36, § 3, of artikel 42, § 4, is opgenomen, lijkt het logisch dat ook op het deelbekkenniveau een zekere doorwerking naar de ruimtelijke ordening geschiedt.

In §§ 4 tot 6 wordt de vaststellingsprocedure uitgetekend. Gezien de analogie met de procedure van bekkenbeheerplannen kan in dit verband worden verwezen naar hetgeen werd uiteengezet bij artikel 43.

In dit verband dient eveneens te worden aangestipt dat de inspraakmogelijkheid van de bevolking reeds wordt gewaarborgd bij het planproces op bekkenniveau, zodat bij de planopmaak op deelbekkenniveau niet nogmaals een openbaar onderzoek moet worden georganiseerd (de deelbekkenbeheerplannen worden immers opgevat als bouwstenen van de bekkenbeheerplannen, die op hun beurt het plankader vormen van de deelbekkenbeheerplannen die immers uitvoering geven aan de bekkenbeheerplannen). Zulks zou overigens aanleiding geven tot overbevraging van de bevolking. Dit verhindert niet dat een informatie- en inspraakvergadering wordt georganiseerd tijdens de opmaak van de deelbekkenbeheerplan. Gezien de betrokkenheid van de bevolking bij de waterproblemen die aan bod komen op dit planniveau, lijkt het overigens vaak wenselijk dat dergelijke vergaderingen plaatsvinden. Deze verdere detaillering van de opmaakprocedure van de deelbekkenbeheerplannen wordt aan de Vlaamse regering overgelaten.

Vermits de bekkenbeheerplannen ook reeds voldoen aan de kenmerken van een plan-MER behoeft de planvorming op deelbekkenniveau deze garantie niet te bevatten.

Wat de opheffing betreft van bepalingen uit bestaande deelbekkenbeheerplannen die strijdig zijn met nieuwe plannen van een hoger niveau (§ 8), wordt verwezen naar wat daaromtrent werd uiteengezet bij artikel 45.

HOOFDSTUK VII

Bijzondere verplichtingen met betrekking tot de stroomgebiedsdistricten

AFDELING 1

Milieudoelstellingen

ONDERAFDELING I

Vaststellen en bereiken van de milieudoelstellingen

Artikel 51

Artikel 4 van de Kaderrichtlijn Water voorziet dat voor alle oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen uiterlijk tegen 22 december 2015, onder voorbehoud van verlengingen, een goede toestand dient te worden bereikt. De Lidstaten dienen zelf aan de hand van de richtlijnen in bijlage V van de Kaderrichtlijn Water de milieudoelstellingen vast te stellen. De Europese Commissie kan nog verdere richtsnoeren vaststellen voor de toepassing van bijlage V (zie artikel 20 Kaderrichtlijn Water). Bovendien kunnen ook op Europees niveau milieudoelstellingen worden vastgesteld. In artikel 3, § 2, 21° tot 39°, werden de definities met betrekking tot de milieudoelstellingen opgenomen.

In de memorie van toelichting bij deze definities werd reeds aangegeven dat de Vlaamse regering op grond van artikel 2.2.1. van het DABM de bevoegdheid heeft om de chemische en de ecologische milieudoelstellingen vast te stellen. Het begrip milieukwaliteitsnormen in het DABM is immers

ruimer dan het begrip milieukwaliteitsnormen in de Kaderrichtlijn Water. In de Kaderrichtlijn Water worden onder de milieukwaliteitsnormen enkel de milieudoelstellingen voor de chemische toestand begrepen, terwijl het begrip milieukwaliteitsnormen in het DABM betrekking kan hebben op de chemische en ecologische milieudoelstellingen van de Kaderrichtlijn Water. In het ontwerp van decreet werd de term milieudoelstellingen echter niet vervangen door de term milieukwaliteitsnormen. Aangezien de milieudoelstellingen in het stroomgebiedbeheerplan moeten worden opgenomen en ernaar zal worden gestreefd internationale stroomgebiedbeheerplannen op te maken, zou de vervanging van de term milieudoelstellingen door milieukwaliteitsnormen tot misverstanden aanleiding kunnen geven. In het tweede lid wordt aan de Vlaamse regering de bevoegdheid gegeven milieukwaliteitsnormen vast te stellen. Dit dient te gebeuren volgens dezelfde procedure als de vaststelling van de milieukwaliteitsnormen.

Zoals reeds toegelicht bij de definities met betrekking tot de milieudoelstellingen, zullen de reeds bestaande milieudoelstellingen in VLAREM II dus moeten worden getoetst aan de Kaderrichtlijn Water. Daar waar de reeds bestaande doelstellingen in VLAREM II betrekking hebben op de chemische toestand, zullen door de Vlaamse regering voor oppervlaktewater ook nog ecologische doelstellingen moeten worden vastgesteld en voor grondwater kwantitatieve doelstellingen.

In § 2 wordt bepaald dat de milieudoelstellingen, die vóór 22 december 2015 moeten worden bereikt, betrekking hebben op oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen. De Vlaamse regering moet uiterlijk in 2009 de milieudoelstellingen vastgesteld hebben om deze in de stroomgebiedbeheerplannen op te nemen.

Voor oppervlaktewater hebben de milieudoelstellingen betrekking op de goede chemische toestand en de goede of zeer goede ecologische toestand (§ 2, 1°). Voor kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen (§ 2, 3°) gelden dezelfde chemische doelstellingen als voor oppervlaktewaterlichamen. Enkel de ecologische doelstellingen zijn minder streng: goed ecologisch potentieel in plaats van goede ecologische toestand. Bij het realiseren van de milieudoelstellingen dient minstens de goede toestand van het oppervlaktewater of het goed ecologisch potentieel (voor kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen) te worden bereikt (§ 3). In artikel 3, § 2, 22°, is de goede toestand van het oppervlaktewater gedefinieerd als de goede chemische en ecologische toe-

stand. Indien mogelijk dient voor oppervlaktewater de zeer goede ecologische toestand of het maximaal ecologisch potentieel te worden bereikt.

Voor grondwater hebben de milieudoelstellingen betrekking op de goede chemische toestand en de kwantitatieve toestand (§ 2, 2°). Bij het realiseren van de milieudoelstellingen dient minstens de goede toestand van het grondwater te worden bereikt. In artikel 3, § 2, 24°, is de goede toestand van het grondwater gedefinieerd als de goede chemische en kwantitatieve toestand.

De milieukwaliteitsnormen die reeds zijn vastgesteld voor bodem in hoofdstuk 2.4.2 van VLAREM II (bijlage 2.4.2), zijn niet altijd even goed toepasbaar of afgestemd op waterbodems. Gezien de specifieke kenmerken en functies van deze waterbodems is het aangewezen dat ook specifiek op waterbodems afgestemde milieukwaliteitsnormen worden vastgesteld. Hiermee wordt ook een kader ingevoerd om de kwaliteit van de waterbodem op te volgen en een gericht saneringsbeleid te ontwikkelen. Deze milieukwaliteitsnormen voor waterbodems kunnen overigens betrekking hebben op zowel chemische als op ecologische parameters.

De verplichting om in 2015 voor alle oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen een goede toestand te bereiken, houdt dus niet in dat voor oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen die zich in een betere toestandsklasse dan de goede toestand bevinden, slechts de goede toestand dient te worden bereikt. Dit is een toepassing van het in het artikel 6, 1°, geponeerde standstillbeginsel (zie hiervoor artikel 51, § 4, ontwerp van decreet). Zoals reeds toegelicht bij de definities met betrekking tot de milieudoelstellingen, dient voor de chemische toestand van oppervlaktewater en grondwater en voor de kwantitatieve toestand van grondwater de toestandsklasse “goed” te worden bepaald. Voor de ecologische toestand van oppervlaktewater en het ecologisch potentieel van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen dienen meerdere toestandsklassen te worden bepaald. Het bereiken van een betere toestandsklasse dan “goed” heeft dus hoofdzakelijk betrekking op de ecologische toestand van oppervlaktewater en het ecologisch potentieel van kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen. Maar voor alle oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen voorziet de Kaderrichtlijn Water uitdrukkelijk dat maatregelen moeten genomen worden ter voorkoming van de achteruitgang van de toestand ervan (artikel 4, 1°, a), i) en b), i) Kaderrichtlijn Water), behoudens de in het artikel 56, §§ 2 en 3 bedoelde gevallen.

ONDERAFDELING II

Aanduiding van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen

Artikel 52

De Kaderrichtlijn Water heeft er rekening mee gehouden dat heel wat oppervlaktewaterlichamen die door menselijke activiteiten tot stand gekomen zijn of die door menselijke activiteiten zijn aangetast, de doelstellingen met betrekking tot de ecologische toestand niet zullen kunnen bereiken.

Onder strikte voorwaarden kunnen die oppervlaktewaterlichamen als kunstmatig of sterk veranderd worden aangeduid (artikel 4, derde lid van de Kaderrichtlijn Water). De voorwaarden hiervoor zijn opgenomen in het ontwerp van decreet.

In artikel 51, § 2, 3°, is bepaald dat voor deze oppervlaktewaterlichamen als milieudoelstelling het goed of maximaal ecologisch potentieel geldt in plaats van de goede of zeer goede ecologische toestand.

De kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen zullen eind 2004 door de Vlaamse regering moeten aangeduid zijn (artikel 61, eerste lid).

ONDERAFDELING III

Omstandigheden waarin van het bereiken van de milieudoelstellingen kan worden afgeweken

Artikel 53

De Kaderrichtlijn Water voorziet in een aantal gevallen waar van de milieudoelstellingen mag worden afgeweken (zie artikel 4, 4° t.e.m. 7°, Kaderrichtlijn Water). Zo kunnen de termijnen voor het bereiken van de milieudoelstellingen worden verlengd (artikel 53) en kunnen minder strenge milieudoelstellingen worden vastgesteld (artikel 54). In bepaalde gevallen is een tijdelijke achteruitgang van de toestand (artikel 55) en het niet bereiken van de milieudoelstellingen toegelaten (artikel 56).

De Vlaamse regering zal, indien zij hiervan gebruik maakt, de voorwaarden opgelegd door de Kaderrichtlijn Water moeten naleven. Deze voorwaarden

zijn in het ontwerp van decreet opgenomen. Zo moeten de gevallen waarin de Vlaamse regering van de milieudoelstellingen afwijkt om de zes jaar herzien worden. Over de afwijkingen moet in het stroomgebiedbeheerplan worden gerapporteerd (zie bijlage I, 2.2 en 9.5. ontwerp van decreet). In het maatregelenprogramma moeten de vereiste maatregelen worden opgenomen teneinde de milieudoelstellingen alsnog te bereiken (zie bijlage II, 9.1. ontwerp van decreet).

Artikel 53 bepaalt de gevallen waarin de termijnen voor het bereiken van de milieudoelstellingen kunnen worden verlengd. Het eerste lid bepaalt de gevallen waarin de termijnen kunnen worden verlengd en de voorwaarden (zie artikel 4, 4°, a), Kaderrichtlijn Water).

In het tweede lid is bepaald dat de verlengingen beperkt zijn tot maximaal twee herzieningen van het stroomgebiedbeheerplan (zie artikel 4, 4°, c), Kaderrichtlijn Water).

De bepalingen die overeenkomstig de Kaderrichtlijn Water (artikel 4, 4°, b) en d)) in het stroomgebiedbeheerplan of in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen, zijn opgenomen in bijlage I, 2.2., 1°, en 9.5. en bijlage II, 9.1., van het ontwerp van decreet.

Artikel 54

Artikel 54 bepaalt de gevallen waarin voor oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen minder strenge milieudoelstellingen kunnen worden vastgesteld.

In het eerste lid zijn de in aanmerking komende gevallen opgenomen, namelijk de aantasting van oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen door menselijke activiteiten of de natuurlijke gesteldheid ervan. In de overeenkomstig artikel 60 uit te voeren analyses en beoordelingen zal de aantasting door menselijke activiteiten worden vastgesteld.

In het tweede lid zijn bepalingen opgenomen die de Vlaamse regering bij het vaststellen van de minder strenge milieudoelstellingen in acht moet nemen, opgenomen (artikel 4, 5°, a) en b) Kaderrichtlijn Water).

De bepalingen die in het stroomgebiedbeheerplan moeten worden opgenomen, zijn opgenomen in bijlage I, 2.2., 2°, en 9.5. van het ontwerp van de-

creet (artikel 4, 5°, d) Kaderrichtlijn Water). De verplichting om de milieudoelstellingen om de zes jaar te toetsen, is opgenomen in het laatste lid van artikel 54 van het ontwerpdecreet (artikel 4, 5°, d), Kaderrichtlijn Water). De bepaling dat de toestand van het aangetaste oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam niet verder mag achteruitgaan, is begrepen in artikel 51, § 4 (artikel 4, 5°, c), Kaderrichtlijn Water).

Artikel 55

Artikel 55 bepaalt de gevallen waarin de tijdelijke achteruitgang van de toestand van oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen geen schending inhoudt van de Kaderrichtlijn Water. In het eerste lid zijn de omstandigheden opgenomen die hiervoor in aanmerking komen. De Kaderrichtlijn Water vermeldt als omstandigheden die zich door een natuurlijke oorzaak voordoen en die uitzonderlijk zijn of niet te voorzien waren, met name extreme overstromingen of lange droogteperioden. De voorwaarde om niet door die omstandigheden getroffen oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen niet in het gedrang te brengen, is opgenomen in artikel 57, 1° (artikel 4, 8°, Kaderrichtlijn Water) en geldt voor alle gevallen waarin van de milieudoelstellingen wordt afgeweken. De “haalbare maatregelen” waarnaar in de voorwaarden die door de Vlaamse regering moeten worden nageleefd in de gevallen waarin van de milieudoelstellingen wordt afgeweken, wordt verwezen, kunnen – in de filosofie van de Kaderrichtlijn Water – worden gekoppeld aan technische haalbaarheid en evenredigheid van de kosten, zoals elders gebeurde. Een andere mogelijkheid betreft de referentie aan de BBT of BATNEEC.

De bepalingen die in het stroomgebiedbeheerplan moeten worden opgenomen, zijn opgenomen in bijlage I, 2.2., 3°, en 9.5. bij het ontwerp van decreet (artikel 4, 6°, b) en e), Kaderrichtlijn Water). De voorwaarden die hierbij in acht moeten worden genomen moeten, zijn opgenomen in het tweede lid, 1° en 2° van artikel 55 en in bijlage II, 9.1 (artikel 4, 6°, c) en d) Kaderrichtlijn Water). De verplichting om de effecten van die omstandigheden jaarlijks te evalueren, is opgenomen in het derde lid (artikel 4, 6°, d), Kaderrichtlijn Water).

Artikel 56

Artikel 56 bepaalt de gevallen waarin het niet bereiken van de milieudoelstellingen geen schending inhoudt van de Kaderrichtlijn Water. De paragraaf bevat vier paragrafen die artikel 4, zevende lid van de Kaderrichtlijn op een genuanceerde manier implementeren.

De eerste paragraaf bevat bepalingen die stellen dat het niet bereiken van een goede toestand van het grondwaterlichaam of een goede ecologische toestand van een oppervlaktewaterlichaam of het goed ecologisch potentieel van een kunstmatig of sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam geen schending inhoudt van de milieudoelstellingen, indien dit het gevolg is van nieuwe veranderingen van enkel de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam of indirecte wijzigingen in de grondwaterstand ten gevolge van ofwel activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de scheepvaart, havenfaciliteiten, openbare voorzieningen voor water bestemd voor menselijke consumptie of hernieuwbare energieopwekking ofwel de bescherming tegen overstromingen van vergund of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen die buiten de overstromingsgebieden zijn gelegen.

De tweede en derde paragraaf bevatten de enige mogelijke en gemotiveerde uitzonderingen op het standstillbeginsel.

Paragraaf 2 stelt dat het niet voorkomen van de achteruitgang van de goede of zeer goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam slechts mogelijk is als dit het gevolg is van nieuwe veranderingen in de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam omwille van activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de bescherming tegen overstromingen van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden. Dit betekent dat lokaal gezien de achteruitgang van een goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam wel mogelijk is, vooral op het vlak van de kwantitatieve toestand en de hydromorfologische elementen, doch enkel ten gevolge van de activiteit van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de bescherming tegen overstroming van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen gelegen buiten overstromingsgebieden. Zowel activiteiten als verbreding van een rivierbedding, vergroting van het winterbed, oeververlaging, weerd-

verlaging als de aantakking van nevengeulen, kunnen immers een sterke invloed hebben op de chemische, ecologische en/of kwantitatieve toestand van een oppervlaktewaterlichaam, vooral op het vlak van hydromorfologische elementen, het debiet, de hoogte van de waterstand, de stroomsnelheid. De verdieping van een rivierbedding wordt echter expliciet niet aanzien als een activiteit van groot maatschappelijk belang.

Paragraaf 3 stelt dat het niet voorkomen van de achteruitgang van een zeer goede toestand naar een goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam enkel mogelijk is wanneer dit het gevolg is van nieuwe activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de openbare voorzieningen voor water bestemd voor menselijke consumptie of de inrichting van een overstromingsgebied langs het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam. Dit betekent dat slechts in uitzonderlijke gevallen een zeer goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam kan achteruit gaan, met name in de gevallen van de inrichting van een gebied als overstromingsgebied of van een activiteit inzake openbare drinkwatervoorziening.

Het feit dat §§ 2 en 3 de mogelijkheid creëren dat er geen schending is van de milieudoelstellingen wanneer van het standstillbeginsel in gemotiveerde en uitzonderlijke gevallen kan worden afgeweken, betekent echter niet dat dit in de praktijk automatisch het geval moet zijn : er moet steeds een afweging plaats vinden.

De voorwaarden om van de in artikel 56 bedoelde afwijking(en) gebruik te maken, zijn opgenomen in § 4 (artikel 4, 7°, a) en d), Kaderrichtlijn Water), volgens dewelke alle haalbare maatregelen moeten worden genomen om de negatieve effecten op de toestand van het oppervlakte- of grondwaterlichaam te voorkomen en het doel dat met de veranderingen of wijzingen wordt gediend niet kan worden bereikt met andere voor het milieu aanmerkelijk gunstiger middelen, omdat dit technisch niet haalbaar is of onevenredig hoge kosten met zich zou meebrengen. De verplichtingen die in het stroomgebiedbeheerplan moeten worden opgenomen, zijn opgenomen in bijlage I, 2.2., 4°, bij het ontwerp van decreet. De verplichting om de gevallen waarin van de milieudoelstellingen wordt afgeweken, om de zes jaar te herzien, is opgenomen in het laatste lid van dit artikel.

Artikel 57

In dit artikel zijn een aantal verplichting opgenomen die gelden voor alle gevallen waarin van de milieudoelstellingen wordt afgeweken, volgens dewelke het bereiken van de milieudoelstellingen in andere oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen binnen eenzelfde stroomgebiedsdistrict niet in het gedrang mag worden gebracht of blijvend verhinderd en alle maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat de toepassing van de nieuwe bepalingen tenminste hetzelfde beschermingsniveau waarborgt als datgene dat wordt gewaarborgd door de bestaande communautaire en Vlaamse wetgeving (artikel 4, 8°, Kaderrichtlijn Water).

ONDERAFDELING IV

Kostenterugwinning van waterdiensten

Artikel 59

Ingevolge artikel 9 van de Kaderrichtlijn Water dient de Vlaamse regering tegen het jaar 2010 het kostenterugwinningsbeginsel toe te passen. Volgens de Kaderrichtlijn Water impliceert dit maatregelen die erop gericht zijn dat de bijdrage voor waterdiensten adequate stimuli bevat voor de gebruikers om de watervoorraden efficiënt te benutten en dat de diverse watergebruiksectoren, tenminste onderverdeeld in huishoudens, bedrijven en landbouw, een redelijke bijdrage leveren aan de terugwinning van de kosten van waterdiensten, die gebaseerd is op een economische analyse van het watergebruik, zoals bedoeld in artikel 60, ten derde. Hierbij kunnen de sociale effecten, de milieu-effecten en de economische effecten van de terugwinning, alsmede de geografische en klimatologische omstandigheden van de betrokken gebieden in acht worden genomen. In zoverre het bereiken van de in het artikel 51 bedoelde milieudoelstellingen niet in het gedrang wordt gebracht, kan de Vlaamse regering beslissen de in bedoelde maatregelen voor een bepaalde vorm van watergebruik niet toe te passen (Bijlage III, Kaderrichtlijn Water).

Hoewel in het ontwerp van decreet geen uitspraak wordt gedaan omtrent de vorm die de bedoelde kostenterugwinning zal aannemen in Vlaanderen (bv. heffingen, retributies, enz.) wordt een bepaling

voorzien die als kapstok kan dienen voor het nemen van verdere maatregelen hieromtrent. In aansluiting op de opmerking van de Raad van State (punt 6.1.) werd deze bepaling zo geformuleerd dat de Vlaamse regering de gepaste voorstellen van maatregelen doet. Deze bepaling heeft dus een programmatische inslag, zonder concreet normatieve waarde.

AFDELING 2

Analyses en beoordelingen

artikel 58

De Kaderrichtlijn Water (artikel 5, bijlagen II en III) voorziet in het uitvoeren van een aantal analyses en beoordelingen.

De analyses en beoordelingen dienen als basis voor het vaststellen en herzien van de stroomgebiedbeheerplannen, de milieudoelstellingen, de maatregelenprogramma's en de programma's voor de monitoring.

Het is evident dat op basis van de analyses de programma's voor de monitoring en de maatregelenprogramma's zullen worden geoptimaliseerd.

Aan de Vlaamse regering wordt de bevoegdheid gegeven nadere regels vast te stellen voor de inhoud en de uitvoering van de analyses en beoordelingen (zie artikel 63). De bijlagen II en III van de Kaderrichtlijn Water die de richtsnoeren bevatten voor het opmaken van de analyses zijn immers technisch van aard.

In artikel 60 is de inhoud van de analyses opgenomen, die samen met de uitvoering ervan nog nader door de Vlaamse regering zal worden vastgesteld. De analyses bestaan uit drie onderdelen.

Eerst zal een analyse worden gemaakt van de kenmerken van het stroomgebiedsdistrict (1°). Na het vaststellen van de ligging en de grenzen van de oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, zal een karakterisering gemaakt worden van de oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen. Het tweede deel (2°) betreft een beoordeling die tot doel heeft na te gaan welke de effecten zijn van de menselijke activiteiten op de toestand van het oppervlaktewater en grondwater. Op basis van deze beoordeling zal men de programma's voor de

monitoring en de maatregelenprogramma's bijsturen.

De economische analyse van het watergebruik (3°) wordt opgemaakt ten behoeve van de toepassing van het kostenterugwinningsbeginsel (zie artikel 6, 6°, ontwerp van decreet). De economische analyse van het watergebruik moet gedetailleerde informatie bevatten met betrekking tot een aantal door de Kaderrichtlijn opgelegde gegevens. Bovendien moet bij het uitvoeren van deze economische analyse rekening worden gehouden met de kosten voor het verzamelen van de relevante gegevens (bijlage III, Kaderrichtlijn Water).

Artikel 61

De analyses dienen in 2004 uitgevoerd te zijn en worden voor het eerst uiterlijk op 22 december 2013 en vervolgens om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien.

Artikel 62

Om de analyses van grondwater en oppervlaktewateren uit te voeren, kan het noodzakelijk blijken om gronden van particulieren te betreden ten einde daar de nodige onderzoeken te kunnen uitvoeren.

Daar zoiets praktisch niet uitvoerbaar is als men met elke eigenaar en gebruiker van het onroerend goed vooraf een afspraak moet maken en daarbij op de welwillendheid van deze personen moet rekenen om de betrokkene toegang te verlenen, werd een toegangsrecht ingevoerd voor zij die deze analyses moeten uitvoeren. Dat recht werd niet beperkt tot ambtenaren, want het is goed mogelijk dat analyseopdrachten uitbesteed worden aan derden.

Om de gebruiker van de grond – eigenaar, huurder, eznz. – de gelegenheid te geven te controleren of de persoon die zich toegang verschafte tot het onroerend goed wel het recht daartoe heeft, moet de betrokkene zich kunnen legitimeren als een persoon die ingevolge zijn of haar ambt of in opdracht van de overheid analyseopdrachten uitvoert en moet hij in staat zijn bewijs te leveren van zijn opdracht.

Het toegangsrecht is niet van toepassing op het betreden van woningen en gebouwen bestemd voor

privé- en bedrijfsactiviteiten. Het spreekt voor zich dat dit toegangsrecht, als beperking van het eigendomsrecht, strikt moet worden geïnterpreteerd en niet van zijn doel mag worden afgewend.

Een eigenaar of gebruiker die van oordeel is dat de overheid op onoordeelkundige wijze gebruik maakt van de erfdienstbaarheden vermeld in dit artikel, kan trouwens steeds een beroep doen op het gemene recht om het strijdige gebruik te laten staken en/ of een schadevergoeding te verkrijgen.

Ten einde het afdwingen van het toegangsrecht mogelijk te maken, mogen zij die van dat recht genieten de bijstand van de politie vorderen om hun opdracht uit te kunnen voeren.

Naast het betreden van gronden kan het ook noodzakelijk blijken om op privé-gronden kleine meetinstallaties aan te brengen, bijvoorbeeld een peilput om een grondwaterlichaam te karakteriseren en er de effecten van menselijke activiteiten op na te gaan, opdrachten vervat in artikel 60, 1°, b en 2°, b, van het ontwerp van decreet. Dergelijk installaties dient men te dulden bij wijze van erfdienstbaarheid van openbaar nut. Wanneer de installatie niet autonoom kan functioneren maar bijvoorbeeld aansluiting op het elektriciteitsnet vergt, dan moet de aanwezigheid van kabels in de grond en het dulden van werken om de kabels te leggen en te onderhouden ook als een erfdienstbaarheid van openbaar nut beschouwd worden.

Erfdienstbaarheden van openbaar nut moeten in de regel zonder enige vergoeding in het algemeen belang worden gedoogd, aldus vaste rechtspraak²⁹.

Voor de beperkte inmenging in de uitoefening van het eigendomsrecht die deze erfdienstbaarheid met zich kan brengen, is het niet opportuun om van deze regel af te wijken, o.a. omdat de stoornis veroorzaakt door het betreden van gronden van zeer tijdelijke aard is en het aanbrengen van meetinstallaties altijd betrekking heeft op een te verwaarlozen oppervlakte. Verder kunnen eigenaar en gebruiker ook hier weer een beroep doen op het gemene recht als zij van oordeel zijn dat de overheid de erfdienstbaarheid te ruim interpreteert.

²⁹ Arbitragehof nr. 40/95, 6 juni 1995, B.S. 4 augustus 1995, B. 11.2; Arbitragehof nr. 63/96, 7 november 1996, B.S.25 januari 1997, B.3; Arbitragehof, nr. 18/99, 10 februari 1999, B.S. 26 februari 1999, B.7.3.3.); het Hof van Cassatie (Cass. 1 oktober 1934, Pas. 1934, I, 397; Cass. 16 maart 1990, Arr.Cass., 1989-90, 922), de Raad van State (R.v.St. 14 november 1966, nr. 12061, arrest Braun de ter Meeren; R.v.St. 16 juni 1981, nr. 21.269, arrest-Bourgeois).

Artikel 63

Dit artikel werd reeds toegelicht bij artikel 60.

AFDELING 3

Maatregelenprogramma's

Artikel 64

De Kaderrichtlijn Water verplicht de Lidstaten tot het opmaken van een maatregelenprogramma voor elk stroomgebiedsdistrict teneinde de milieudoelstellingen te kunnen verwezenlijken. De maatregelen mogen ook betrekking hebben op het gehele grondgebied van een Lidstaat/Gewest. Bij het opmaken van de maatregelenprogramma's wordt rekening gehouden met de overeenkomstig artikel 60 van het decreet opgemaakte analyses.

Artikel 65

De inhoud van het maatregelenprogramma is opgenomen in bijlage II bij het ontwerp van decreet (zie artikel 11, Kaderrichtlijn Water). Het maatregelenprogramma bevat een aantal maatregelen die reeds voorzien zijn in de bestaande Europese richtlijnen inzake water waarvan een aantal richtlijnen door de Kaderrichtlijn Water zullen worden opgeheven. Bijgevolg zitten heel wat maatregelen reeds vervat in de van kracht zijnde Vlaamse regelgeving waarnaar de Vlaamse regering in de maatregelenprogramma's kan verwijzen. Voor heel wat maatregelen kan verwezen worden naar de VLAREM-reglementering. Voor andere maatregelen wordt verwezen naar onder meer het captatiebesluit³⁰, het decreet van 24 mei 2002 houdende water bestemd voor menselijke aanwending, de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen of het grondwaterdecreet.

Artikel 66

De maatregelenprogramma's worden voor het eerst in 2009 vastgesteld en daarna om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien, dit betekent dus

³⁰ Besluit van de Vlaamse regering van 3 mei 1991 betreffende het afleveren van vergunningen voor het capteren van water uit de in het Vlaamse Gewest gelegen bevaarbare waterlopen, kanalen en havens.

samen met de stroomgebiedbeheerplannen. Drie jaar na de vaststelling ervan dienen zij operationeel te zijn. In artikel 11, 3°, e), f), g), h), i), van de Kaderrichtlijn Water wordt de verplichting opgelegd de beheersingsmaatregelen geregeld te toetsen en zo nodig te herzien. In § 2, tweede lid, van het ontwerp van decreet wordt die verplichting opgelegd voor alle maatregelen van het maatregelenprogramma.

AFDELING 4

Programma's voor de monitoring

Artikel 67

Het DABM bevat reeds een aantal bepalingen met betrekking tot monitoring. Artikel 2.2.6. verleent de Vlaamse regering de bevoegdheid de instellingen of personen aan te wijzen die belast zijn met het meten van de kwaliteit van de onderscheiden onderdelen van het milieu waarvoor milieukwaliteitsnormen zijn vastgesteld. De Vlaamse regering heeft op grond van datzelfde artikel ook de bevoegdheid nadere regels vast te stellen in verband met de plaats en de frequentie van de monsterneming, de toe te passen monsternamen- en analysemethoden of andere meet- of bepalingmethoden, de toetsing van de verkregen resultaten aan de vastgestelde normen, de wijze waarop en de frequentie waarmee verslag moet worden uitgebracht over deze resultaten.

Naast de op grond van het DABM bestaande bevoegdheden, zal de Vlaamse regering voor elk stroomgebiedsdistrict een programma moeten opstellen voor de monitoring van de watertoestand, zoals vereist door de Kaderrichtlijn Water. Deze monitoringsprogramma's moeten ten laatste op 22 december 2006 in uitvoeringsfase zijn.

Artikel 68

De programma's hebben betrekking op monitoring van de ecologische en chemische toestand van oppervlaktewater en op de chemische en kwantitatieve toestand van grondwater.

Daar in sommige waterlopen sedimenttoevoer voor problemen zorgt zoals bijvoorbeeld belemmering van de scheepvaart en overstromingsgevaar door de ophoging van de bodem van de waterloop

wat o.a. de werking van sluizen bemoeilijkt of zelfs belemmerd, wordt de monitoringsplicht uit de Kaderrichtlijn Water uitgebreid met een monitoring van sedimenttoevoervolumes en met de mate waarin erosie optreedt in de omgeving van een oppervlaktewater. Dit teneinde op de juiste plaatsen maatregelen te kunnen treffen om die sedimenttoevoer te beperken en indien mogelijk te voorkomen.

Ook een permanente monitoring van de kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater is nodig in Vlaanderen. Waar in artikel 1, i), van de Kaderrichtlijn Water wordt gesteld dat het volume en niveau van oppervlaktewater deel moet uitmaken van monitoringprogramma's, dient dat enkel te gebeuren wanneer dat van belang is voor de ecologische en chemische toestand en voor ecologisch potentieel. De hiervoor³¹ reeds geschetste problemen met de kwantitatieve toestand van oppervlaktewater inzake bevaarbaarheid van als dusdanig ingedeelde waterwegen, lage waterstanden met verdrogend effect op aangrenzend land in het zomerseizoen en door piekdebieten veroorzaakte overstromingen in natte seizoenen, tonen duidelijk aan dat dit voor wat Vlaanderen betreft niet volstaat : de kwantitatieve toestand van ons oppervlaktewater dient steeds te worden opgevolgd ten einde een goede waterhuishouding te kunnen garanderen die multifunctioneel gebruik van water toelaat.

De monitoringprogramma's worden voor wat de beschermde gebieden betreft aangevuld met de bijzondere voorschriften die specifiek voor de betrokken gebieden werden ingesteld (zie hierna de bespreking van artt. 71-72), zodat telkens kan worden beschikt over een integraal overzicht van de toestand van oppervlaktewater en grondwater.

Artikel 69

Aan de Vlaamse regering wordt de bevoegdheid gegeven nadere regels vast te stellen voor de inhoud en de uitvoering van de programma's voor de monitoring. De programma's dienen te voldoen aan de voorschriften van bijlage V van de Kaderrichtlijn Water. Gezien de technische aard van deze voorschriften en het feit dat de Europese Commissie nog nadere richtsnoeren kan vaststellen (artikel 20, 21, Kaderrichtlijn Water) voor de toepassing van bijlage V, wordt de inhoud van de programma's door de Vlaamse regering vastgesteld.

³¹ Zie de memorie bij artikel 3, 38° van dit ontwerp.

Artikel 70

Het uitvoeren van de programma's voor de monitoring van de oppervlaktewatertoestand, de grondwatertoestand en de beschermde gebieden zal er ongetwijfeld toe nopen privé-gronden te betreden om er de noodzakelijke stalen te nemen van de waterloop, de fauna en de flora op de oever te bestuderen, een grondboring uit te voeren, enz. Hier voor wordt een toegangsrecht ingevoerd, dat volledig analoog is aan het toegangsrecht dat in artikel 62 is ingevoerd ten behoeve van het uitvoeren van analyses en beoordelingen. Ook de erfdienstbaarheid van openbaar nut voor het plaatsen van meetinstallaties en eventueel bijbehorende nutsleidingen is gelijkaardig aan deze beschreven bij artikel 62.

AFDELING 5

Register van beschermde gebieden

Artikelen 71 tot 73

In bijlage IV van de Kaderrichtlijn Water worden de beschermde gebieden opgesomd die ten minste in het register moeten worden opgenomen. Het betreft gebieden die op grond van Europese richtlijnen inzake water of voor het behoud van habitats of rechtstreeks van water afhankelijke soorten moeten worden beschermd. Aan de Vlaamse regering wordt de bevoegdheid gegeven de inhoud van het register nader te bepalen. De bepalingen ter omzetting van de genoemde richtlijnen zijn immers vaak aan wijzigingen onderhevig. Een aantal richtlijnen op grond waarvan beschermde gebieden zijn aangewezen, zullen ook door de Kaderrichtlijn Water worden opgeheven.

1° De oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen die overeenkomstig de Kaderrichtlijn Water zijn aangewezen voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water :

overeenkomstig artikel 7 van de Kaderrichtlijn Water moeten binnen elk stroomgebiedsdistrict alle oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen die worden aangewezen die dagelijks gemiddeld meer dan 10 m³ per dag leveren of meer dan 50 personen bedienen. Ter omzetting van Richtlijn 75/440 betreffende de vereiste kwaliteit van het oppervlaktewater dat bestemd is voor de productie van drinkwater werden de oppervlaktewateren bestemd voor de productie

van drinkwater aangeduid (zie besluit Vl. R. 8 december 1998 tot aanduiding van de oppervlaktewateren bestemd voor de productie van drinkwater categorie A1, A2 en A3, zwemwater, viswater en schelpdierwater).

Ter omzetting van Richtlijn 80/68 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging veroorzaakt door de lozing van bepaalde gevaarlijke stoffen werden waterwingebieden en beschermingszones aangeduid (zie besluit VL. R. 27 maart 1985 houdende nadere regelen voor de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones).

Voor de voor drinkwater aangewezen oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen kunnen de Lidstaten beschermingszones vaststellen (artikel 7, Kaderrichtlijn Water). Deze beschermingszones worden ook opgenomen in het register. Overeenkomstig het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer werden in Vlaanderen beschermingszones afgebakend voor grondwaterlichamen die voor de onttrekking van drinkwater zijn aangewezen.

De gebieden die voor de omzetting van de Kaderrichtlijn Water zullen moeten worden aangewezen kunnen een wijziging of opheffing van vermelde besluiten voor gevolg hebben.

2° Gebieden die voor de bescherming van economische significante in het water levende planten- en diersoorten zijn aangewezen :

– ter omzetting van Richtlijn 78/659/EEG betreffende de kwaliteit van zoet water dat bescherming of verbetering behoeft teneinde geschikt te zijn voor het leven van vissen en Richtlijn 79/923/EEG inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater werden oppervlaktewateren aangeduid ter bescherming van viswater en schelpdierwater (zie besluit Vl. R. 8 december 1998 tot aanduiding van de oppervlaktewateren bestemd voor de productie van drinkwater categorie A1, A2 en A3, zwemwater, viswater en schelpdierwater). Beide Richtlijnen zullen door de Kaderrichtlijn Water worden opgeheven.

3° Waterlichamen die als recreatiewater zijn aangewezen, met inbegrip van gebieden die als zwemwater overeenkomstig Richtlijn 76/160 zijn aangewezen :

- zie besluit VI. R. 8 december 1998 tot aanduiding van de oppervlaktewateren bestemd voor de productie van drinkwater categorie A1, A2 en A3, zwemwater, viswater en schelpdierwater.
- 4° Nutriëntgevoelige gebieden, met inbegrip van die welke overeenkomstig de Nitraatrichtlijn 91/676 zijn aangewezen als kwetsbare zones en gebieden die overeenkomstig de Richtlijn stedelijk afvalwater 91/271 zijn aangewezen als kwetsbare gebieden :
- in het kader van de Richtlijn stedelijk afvalwater 91/271 zijn alle oppervlaktewateren van het Vlaamse Gewest aangeduid als kwetsbare gebieden (zie artikel 2.3.6.2. VLAREM II). De kwetsbare zones van de Nitraatrichtlijn zijn aangewezen overeenkomstig het Mestdecreet.
- 5° Gebieden die voor de bescherming van habitats of van soorten zijn aangewezen, wanneer het behoud of de verbetering van de watertoestand bij de bescherming een belangrijke factor vormt, met inbegrip van de relevante in het kader van de Richtlijnen 92/43 (Habitatrichtlijn) en 79/409 (Vogelrichtlijn) van de Raad aangewezen Natura 2000-gebieden :
- de beschermde gebieden voor de Vogelrichtlijn zijn aangewezen bij besluit van de Vlaamse Executieve tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse regering van 19 januari 1994, 20 september 1996, 23 juni 1998 en 17 juli 2000. Ingevolge artikel 36bis, § 13, van het Decreet Natuurbehoud betreft het definitief vastgestelde speciale beschermingszones. Nieuwe vaststellingen zullen in de toekomst worden gebaseerd op artikel 36bis Decreet Natuurbehoud.
 - de beschermde gebieden voorzien in de Habitatrichtlijn worden vastgesteld overeenkomstig het Decreet Natuurbehoud. De gebieden vastgesteld in het Besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1 van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de

wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones, gelden in toepassing van artikel 36bis, § 12 Decreet Natuurbehoud als definitief vastgesteld.

Een groot aantal beschermde gebieden zijn dus reeds door bestaande regelgeving aangeduid. Voor de volledigheid dient dit register ook nog de Ramsargebieden (waterrijke gebieden van internationale betekenis), te bevatten.

HOOFDSTUK VIII

Wijzigingsbepaling

Artikel 74

In artikel 2.2.1, tweede lid, eerste zin, van het DABM worden de woorden “het sediment of de biota” ingevoegd tussen de woorden “water” en “of”.

Teneinde een juiste uitvoering te kunnen geven aan de definitie van het begrip milieukwaliteitsnorm in de Kaderrichtlijn Water (artikel 2, 35°) is het vereist het toepassingsgebied van de milieukwaliteitsnormen bedoeld in hoofdstuk II van het DABM, inzonderheid wat de grenswaarden betreft (artikel 2.2.4 van dat decreet) uit te breiden, zodat, ter bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu ook concentratiewaarden kunnen worden vastgesteld voor het sediment en de in het water levende biota.

Artikel 75

Indien de producten, voornamelijk slib, die resulteren uit het ruimen van onbevaarbare waterlopen die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 28 december 1967, niet schadelijk zijn, worden ze verdeeld over de oevers. Daar waar oeverzones worden voorzien, is het niet de bedoeling dat die ruimingsproducten op de oeverzone terecht komen, tenzij hiervoor in het bekkenbeheerplan of in het deelbekkenbeheerplan uitzonderingen voorzien zijn, en behoudens de speciale regeling die de Vlaamse regering kan voorzien voor grachten (artikel 10, § 1, 3°, van dit ontwerp van decreet). Om te vermijden dat de beheerder telkens er een oe-

verzone is voorzien, die breder is dan het talud, moet betalen voor het verdelen van de ruimingsproducten op de oevers, wordt hier het startpunt waarbinnen ruimingsproducten kosteloos kunnen worden op de oever geplaatst, verplaatst. Voortaan begint de vijf meter zone op de oever waarin aangelanden, gebruikers en eigenaars van kunstwerken het plaatsen van ruimingsslib moeten gedogen zonder recht op vergoeding, te lopen vanaf het einde van de oeverzone in plaats van vanaf de oever (waarmee men in de wet van 28 december 1967 eigenlijk het talud bedoelt).

Artikel 76

In artikel 76 worden een aantal kleine aanpassingen doorgevoerd aan het Mestdecreet.

Via artikel 76, 2°, wordt het bemestingsverbod van artikel 17, § 1, 7°, en artikel 17, § 5, van het Mestdecreet in overeenstemming gebracht met het verbod opgenomen in artikel 10, § 1, 1°, van dit ontwerp van decreet.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

*De Vlaamse minister van Financiën en Begroting,
Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,*

Dirk VAN MECHELEN

*De Vlaamse minister van Mobiliteit,
Openbare Werken en Energie,*

Gilbert BOSSUYT

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

betreffende het integraal waterbeleid

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister vice-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw en van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw en de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

TITEL I

Doelstellingen, beginselen, voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Dit decreet is van toepassing op de watersystemen gelegen in het Vlaamse Gewest.

Artikel 3

§ 1. De definities opgenomen in artikel 1.1.2, § 1, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid zijn van toepassing op dit decreet.

§ 2. Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° Kaderrichtlijn Water : de Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid ;
- 2° binnenwateren : al het permanent of op geregelde tijdstippen stilstaande of stromende water op het landoppervlak, en al het grondwater, aan de landzijde van de basislijn vanaf waar de breedte van de territoriale zee wordt gemeten ;
- 3° oppervlaktewater : binnenwateren, met uitzondering van grondwater ;
- 4° grondwater : al het water dat zich onder het bodemoppervlak in de verzadigde zone bevindt en dat in direct contact met bodem of ondergrond staat ;
- 5° watervoerende laag : een of meer ondergrondse rotslagen of andere geologische lagen die voldoende poreus en doorlatend zijn voor een belangrijke grondwaterstroming of voor de onttrekking van aanzienlijke hoeveelheden grondwater ;
- 6° oppervlaktewaterlichaam : een onderscheiden oppervlaktewater, zoals een meer, een wachtbekken, een spaarbekken, een stroom, een rivier, een kanaal, een overgangswater, of een deel van een stroom, rivier, kanaal of overgangswater ;
- 7° grondwaterlichaam : een onderscheiden grondwatermassa in een of meer watervoerende lagen of in een deel ervan ;
- 8° rivier : een oppervlaktewaterlichaam dat grotendeels bovengronds stroomt, maar dat voor een deel van zijn traject ondergronds kan stromen ;
- 9° meer : een massa stilstaand landoppervlaktewater ;
- 10° overgangswater : een oppervlaktewaterlichaam dat gedeeltelijk zout is door de nabijheid van zeewater, maar dat in belangrijke mate door zoetwaterstromingen wordt beïnvloed ;
- 11° kunstmatig oppervlaktewaterlichaam : een door menselijke activiteiten tot stand gekomen oppervlaktewaterlichaam, dat is aangeduid door of krachtens dit decreet ;
- 12° sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam : een oppervlaktewaterlichaam dat door fysische wijzigingen ingevolge menselijke activiteiten wezenlijk is veranderd van aard en dat is aangeduid door of krachtens dit decreet ;
- 13° stroomgebiedsdistrict : het gebied van land en zee, gevormd door een of meer aan elkaar grenzende stroomgebieden met de bijbehorende eraan toegewezen grondwaterlichamen, dat als de voornaamste eenheid voor stroomgebiedsbeheer is omschreven ;
- 14° stroomgebied : het gebied vanaf waar al het over het oppervlak lopende water, hetzij via een kanaal, hetzij via een reeks stromen, rivieren, beken en eventueel meren, met inbegrip van de eraan toegewezen grondwaterlichamen, door een riviermond in zee stroomt ;
- 15° deelstroomgebied of bekken : het gebied vanaf waar al het over het oppervlak lopende water, met inbegrip van de eraan toegewezen grondwaterlichamen, een reeks stromen, rivieren, kanalen en eventueel meren volgt, tot een bepaald punt in een waterloop of een kanaal ;
- 16° watersysteem : een samenhangend en functioneel geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodems en oevers, met inbegrip van de daarin voorkomende levensgemeenschappen en alle bijbehorende fysische, chemische en biologische processen, en de daarbij behorende technische infrastructuur ;
- 17° schadelijk effect : ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit ; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid

van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen ;

- 18° verontreinigende stof : iedere overeenkomstig de Vlaamse milieuwetgeving door de Vlaamse regering aangewezen stof die tot verontreiniging kan leiden ;
- 19° prioritaire stoffen : iedere overeenkomstig de Vlaamse milieuwetgeving door de Vlaamse regering aangewezen verontreinigende stof ;
- 20° prioritaire gevaarlijke stoffen : iedere overeenkomstig de Vlaamse milieuwetgeving door de Vlaamse regering aangewezen prioritaire stof ;
- 21° toestand van het oppervlaktewater : de aanduiding van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam, bepaald door de chemische toestand of de ecologische toestand, of in voorkomend geval het ecologisch potentieel, of de kwantitatieve toestand ervan, meer bepaald door de slechtste van deze toestanden ;
- 22° goede toestand van het oppervlaktewater : de toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarvan zowel de chemische toestand, de ecologische toestand, of in voorkomend geval het ecologisch potentieel, als de kwantitatieve toestand ten minste goed zijn ;
- 23° toestand van het grondwater : de aanduiding van de toestand van een grondwaterlichaam, bepaald door de chemische of de kwantitatieve toestand ervan, meer bepaald door de slechtste van beide ;
- 24° goede toestand van het grondwater : de toestand van een grondwaterlichaam, waarvan zowel de chemische als de kwantitatieve toestand ten minste goed zijn ;
- 25° chemische toestand : de aanduiding van de concentraties van verontreinigende stoffen van een oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam ten opzichte van de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwaliteitsnormen voor het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam ;
- 26° goede chemische toestand : de toestand van een oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam waarin de concentraties van verontreinigende stoffen voldoen aan de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwaliteitsnormen voor het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam ;
- 27° ecologische toestand van het oppervlaktewater : de aanduiding van de kwaliteit van de structuur en het functioneren van aquatische ecosystemen die met het oppervlaktewaterlichaam zijn geassocieerd, ingedeeld overeenkomstig de door de Vlaamse regering vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 28° goede ecologische toestand van het oppervlaktewater : de toestand van een oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor de goede ecologische toestand vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 29° zeer goede ecologische toestand van het oppervlaktewater : de toestand van een oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor de zeer goede ecologische toestand vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 30° ecologisch potentieel : de aanduiding van de kwaliteit van de structuur en het functioneren van aquatische ecosystemen die met sterk veranderde of kunstmatige oppervlaktewaterlichamen zijn geassocieerd, ingedeeld overeenkomstig de door de Vlaamse regering vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 31° matig ecologisch potentieel : de toestand van een kunstmatig of sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor het matig ecologisch potentieel vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;

- 32° goed ecologisch potentieel : de toestand van een sterk veranderd of kunstmatig oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor het goed ecologisch potentieel vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 33° maximaal ecologisch potentieel : de toestand van een sterk veranderd of kunstmatig oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor het maximaal ecologisch potentieel vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 34° goede eco-hydrologische toestand van het grondwater : de toestand van een grondwaterlichaam waarvan zowel de chemische als de kwantitatieve toestand ten minste goed zijn en waarbij tevens de fysisch-chemische kwaliteit voldoet aan de door de Vlaamse regering vastgestelde bijzondere milieukwaliteitsnormen die nodig zijn met het oog op de instandhouding van de terrestrische natuurlijke habitats die rechtstreeks van het grondwaterlichaam afhangen ;
- 35° kwantitatieve toestand van het grondwater : de aanduiding van de mate waarin een grondwaterlichaam door directe en indirecte onttrekking en aanvulling wordt beïnvloed ten opzichte van de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen voor het desbetreffende grondwaterlichaam ;
- 36° goede kwantitatieve toestand van het grondwater : de toestand van een grondwaterlichaam waarbij de grondwaterstand en het evenwicht tussen de directe en indirecte onttrekking en aanvulling van het grondwater voldoet aan de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen voor het desbetreffende grondwaterlichaam ;
- 37° beschikbare grondwatervoorraad : het jaargemiddelde op lange termijn van de totale aanvulling van het grondwaterlichaam, verminderd met het jaargemiddelde op lange termijn van het debiet dat nodig is om de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen van de bijbehorende oppervlaktewaterlichamen te bereiken, alsmede om betekenisvolle schade aan de bijbehorende terrestrische ecosystemen te voorkomen ;
- 38° kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater : de hoogte van de waterstand, het debiet en de stroomsnelheid van het water in een oppervlaktewaterlichaam, met inbegrip van seizoensgebonden toestanden ;
- 39° goede kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater : de hoogte van de waterstand, het debiet en de stroomsnelheid van het water in een oppervlaktewaterlichaam, met inbegrip van seizoensgebonden toestanden, die nodig zijn om de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen voor het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam te bereiken ;
- 40° waterdiensten : alle diensten die ten behoeve van de huishoudens, openbare instellingen en andere economische actoren voorzien in winning, onttrekking, opstuwing, opslag, opvang, behandeling en distributie van oppervlakte- of grondwater, met inbegrip van de opvang en behandeling van afvalwater ;
- 41° bestrijdingsmiddel : elke stof bestemd voor de vernietiging of de aantasting van het metabolisme van schadelijk geachte dieren, planten, micro-organismen of virussen, waaronder onder meer zijn begrepen de fytofarmaceutische producten, de insectenverdelgers, de schimmelwerende middelen, de herbiciden, de groeiregelaars, de nematiciden, de mollusciciden, de rodenticiden en de repellenten ; de volgende stoffen worden niet beschouwd als bestrijdingsmiddelen in de zin van dit decreet : biologische bestrijdingsmiddelen en stoffen bestemd voor de specifieke bestrijding van levende organismen die gebouwen, woningen, vaartuigen en hun inboedel infesteren of die mens of dier parasiteren ;
- 42° talud : strook land binnen de bedding van een oppervlaktewaterlichaam vanaf de bodem van de bedding tot aan het begin van het omgevende maaiveld of de kruin van de berm ;
- 43° oeverzone : strook land vanaf de bodem van de bedding van het oppervlaktewaterlichaam die een functie vervult inzake de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud of inzake de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen ;

- 44° overstromingsgebied : door bandijken, binnendijken, valleiranden of op andere wijze begrensde gebied dat op regelmatige tijdstippen al dan niet op gecontroleerde wijze overstroomt of kan overstromen en dat als dusdanig een waterbergende functie vervult of kan vervullen ;
- 45° beschermde gebieden : de in artikel 72 van dit decreet bedoelde gebieden die bijzondere bescherming behoeven ;
- 46° waterbodem : de bodem van een oppervlaktewaterlichaam die altijd of een groot gedeelte van het jaar onder water staat ;
- 47° waterweg : een als bevaarbaar aangeduide waterloop of kanaal met een verbindingsfunctie via het water, alsmede de havens en dokken ;
- 48° vrije vismigratie : verplaatsing van vissen die een groot deel van de populatie, dan wel een of meer leeftijdsklassen van een bepaalde soort betreffen, met een voorspelbare periodiciteit gedurende de levenscyclus van de soort en waarbij twee of meer ruimtelijk gescheiden habitats worden gebruikt ;
- 49° water bestemd voor menselijke aanwending : water bestemd voor menselijke consumptie, tweedecircuitwater en al het water dat wordt aangewend voor huishoudelijke, agrarische of industriële toepassingen, ongeacht de herkomst van dat water ;
- 50° water bestemd voor menselijke consumptie : al het water dat onbehandeld of na behandeling bestemd is voor drinken, koken, voedselbereiding of andere huishoudelijke doeleinden, ongeacht de herkomst en ongeacht of het water wordt geleverd via een waterdistributienetwerk of via een private waterwinning, uit een tankschip of tankauto, of in flessen of verpakkingen, met uitzondering van natuurlijk mineraalwater dat dusdanig is erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 februari 1999 betreffende natuurlijk mineraalwater en bronwater, en water dat een geneesmiddel is ;
- 51° waterketen : het geheel van activiteiten die samenhangen met het water bestemd voor menselijke aanwending of met de collectering en de zuivering van afvalwater ;
- 52° waterrijke gebieden : gebieden met moerassen, vennen, veen- of plasgebieden, natuurlijk of kunstmatig, blijvend of tijdelijk, met stilstaand of stromend water, zoet, brak of zout, met inbegrip van zeewater, waarvan de diepte bij eb niet meer is dan zes meter.

HOOFDSTUK II

Voorwerp, doelstellingen en beginselen

Artikel 4

Integraal waterbeleid is het beleid gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van dit watersysteem als zodanig, en met het oog op het multifunctionele gebruik, waarbij de behoeften van de huidige en komende generaties in rekening wordt gebracht.

Artikel 5

Bij het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het integraal waterbeleid beogen het Vlaamse Gewest, de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest,

de besturen, alsmede de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut, de verwezenlijking van de volgende doelstellingen :

- 1° de bescherming, de verbetering of het herstel van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen op zo'n wijze dat tegen uiterlijk 22 december 2015 een goede toestand van de watersystemen wordt bereikt. Onder een goede toestand wordt verstaan :
 - a) minstens een goede chemische, ecologische en kwantitatieve toestand voor oppervlaktewaterlichamen ;
 - b) minstens een goede chemische toestand en een goed ecologisch potentieel voor kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen ;
 - c) minstens een goede chemische en kwantitatieve toestand van grondwaterlichamen ;
- 2° het voorkomen en verminderen van de verontreiniging van oppervlaktewater en grondwater, onder meer door :
 - a) het progressief verminderen van de verontreiniging door prioritaire stoffen ;
 - b) het stopzetten of het progressief beëindigen van de verontreiniging door prioritair gevaarlijke stoffen ;
- 3° het duurzaam beheer van de voorraden aan oppervlakte- en grondwater door :
 - a) een duurzame watervoorziening, met inbegrip van de winning, opvang, behandeling en distributie van water bestemd voor menselijke aanwending ;
 - b) een duurzaam watergebruik ;
- 4° het voorkomen van de verdere achteruitgang van aquatische ecosystemen, van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen en van waterrijke gebieden, onder meer door :
 - a) het zoveel mogelijk behouden en herstellen van de natuurlijke werking van watersystemen ;
 - b) het ongedaan maken of het beperken van het schadelijk effect van versnippering die is ontstaan door niet-natuurlijke elementen in en langs waterlichamen ;
 - c) het mogelijk maken van vrije vismigratie in zoveel mogelijk prioritaire waterlopen andere dan kunstmatige waterlichamen en het zoveel mogelijk voorkomen van nieuwe migratieknelpunten ;
- 5° het hanteren van technieken van natuurtechnische milieubouw ;
 - a) het verbeteren en het herstellen van aquatische ecosystemen en van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen ;
 - b) tot op nader te bepalen of van toepassing zijnde referentieniveaus in de waterrijke gebieden van internationale betekenis ;
 - c) tot op nader te bepalen of van toepassing zijnde referentieniveaus in het Vlaams Ecologisch Netwerk ;

tot op nader te bepalen of van toepassing zijnde referentieniveaus in de groengebieden, de parkgebieden, de bosgebieden, de natuurontwikkelingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen die van kracht zijn in de ruimtelijke ordening ;

- d) in de speciale beschermingszones voorzover het maatregelen betreft bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu ;
- 6° het beheer van hemelwater en oppervlaktewater zo organiseren dat :
- a) het hemelwater zoveel mogelijk verdampt of nuttig wordt aangewend of geïnfiltreerd, en dat het overtollig hemelwater en effluentwater gescheiden van het afvalwater en bij voorkeur op een vertraagde wijze via het oppervlaktewaternet wordt afgevoerd ;
 - b) verdroging wordt voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt ;
 - c) zoveel mogelijk ruimte wordt geboden aan water, met behoud en herstel van de watergebonden functies van de oeverzones en overstromingsgebieden ;
 - d) de risico's op overstromingen die de veiligheid aantasten van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, worden teruggedrongen ;
- 7° het terugdringen van landerosie en van de aanvoer van sedimenten naar de oppervlaktewaterlichamen, en van het door menselijk ingrijpen veroorzaakt transport en de afzetting van slib en sediment in het oppervlaktewaterlichaam ;
- 8° het beheer en het ontwikkelen van waterwegen met het oog op de bevordering van een milieuvriendelijker transportmodus van personen en goederen via de waterwegen en het realiseren van de intermodaliteit met de andere vervoersmodi en het bevorderen van de internationale verbindingfunctie ervan ;
- 9° de integrale afweging van de diverse functies binnen een watersysteem, evenals het onderling verband tussen de verschillende functies van het watersysteem ;
- 10° het bevorderen van de betrokkenheid van de mens met het watersysteem, waaronder de verhoging van de belevingswaarde in stedelijk gebied en vormen van zachte recreatie.
- Bij de verwezenlijking van deze doelstellingen wordt rekening gehouden met het onderlinge verband tussen :
- a) het water en de andere onderdelen van het milieu, in het bijzonder het met het water verbonden ecosysteem ;
 - b) het grondwater, oppervlaktewater en hemelwater ;
 - c) de waterkwaliteit en de waterkwantiteit.

Artikel 6

Bij het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het integraal waterbeleid houden het Vlaamse Gewest, de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsmede de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut rekening met volgende beginselen :

- 1° het standstillbeginsel, op grond waarvan moet worden voorkomen dat de toestand van watersystemen verslechtert ;
- 2° het preventiebeginsel, op grond waarvan moet worden opgetreden om schadelijke effecten te voorkomen, veeleer dan die achteraf te moeten herstellen ;

- 3° het bronbeginsel, op grond waarvan preventieve maatregelen aan de bron worden genomen ;
- 4° het voorzorgsbeginsel, op grond waarvan het treffen van maatregelen ter voorkoming van schadelijke effecten niet moet worden uitgesteld omdat na afweging het bestaan van een oorzakelijk verband tussen het handelen of nalaten en de gevolgen ervan niet volledig door wetenschappelijk onderzoek is aangetoond ;
- 5° het “de vervuiler betaalt”-beginsel, op grond waarvan de kosten voor maatregelen ter voorkoming, vermindering en bestrijding van schadelijke effecten en de kosten voor het herstellen van deze schade voor rekening zijn van de veroorzaker ;
- 6° het kostenterugwinningsbeginsel, op grond waarvan de kosten voor waterdiensten, met inbegrip van de milieukosten en de kosten van de hulpbronnen, in rekening worden gebracht met inachtneming van een economische analyse van het watergebruik ;
- 7° het herstelbeginsel, op grond waarvan bij schadelijke effecten deze voorzover mogelijk daadwerkelijk worden hersteld tot de van toepassing zijnde referentieniveaus ;
- 8° het participatiebeginsel, op grond waarvan aan de burgers vroeg, tijdig en doeltreffend inspraak wordt verleend bij het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het integraal waterbeleid ;
- 9° het beginsel van hoog beschermingsniveau, op grond waarvan een zo hoog mogelijk beschermingsniveau wordt nagestreefd van de aquatische ecosystemen, met inbegrip van de rechtstreeks afhankelijke terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden, zonder evenwel het multifunctionele gebruik van de watersystemen uit het oog te verliezen ;
- 10° het beginsel dat het watersysteem een van de ordenende principes is in de ruimtelijke ordening ;
- 11° het beginsel van de evaluatie ex ante, op grond waarvan een voorafgaande, systematische en grondige evaluatie van de gevolgen van het integraal waterbeleid op het milieu, het economische en sociale aspect en voor de samenleving, en voor de uitvoerende en handhavende instanties wordt uitgevoerd.

Artikel 7

De doelstellingen en beginselen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op alle aspecten van het integraal waterbeleid.

Bij de verwezenlijking van de in artikel 5 bedoelde doelstellingen en de toepassing van de in artikel 6 bedoelde beginselen wordt met het oog op het multifunctionele gebruik van watersystemen ook rekening gehouden met de sociale en economische gebruiksfuncties ervan.

HOOFDSTUK III

Algemene instrumenten van het integraal waterbeleid

AFDELING I

De watertoets

Artikel 8

§ 1. De overheid die over een vergunning, een plan of programma moet beslissen, draagt er zorg voor, door het weigeren van de vergunning of door goedkeuring te weigeren aan het plan of programma dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd.

Wanneer een vergunningsplichtige activiteit, een plan of programma, afzonderlijk of in combinatie met een of meerdere bestaande vergunde activiteiten, plannen of programma's, een schadelijk effect veroorzaakt op de kwantitatieve toestand van het grondwater die niet door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma kan worden voorkomen, kan die vergunning slechts worden gegeven of kan dat plan of programma slechts worden goedgekeurd omwille van dwingende redenen van groot maatschappelijk belang. In dat geval legt de overheid gepaste voorwaarden op om het schadelijke effect zoveel mogelijk te beperken, of indien dit niet mogelijk is, te herstellen of te compenseren.

§ 2. De overheid houdt bij het nemen van die beslissing rekening met de relevante door de Vlaamse regering vastgestelde waterbeheerplannen, bedoeld in hoofdstuk VI, voorzover die bestaan.

De beslissing die de overheid neemt in het kader van § 1 wordt gemotiveerd, waarbij in elk geval de doelstellingen en de beginselen van het integraal waterbeleid worden getoetst.

§ 3. De overheid die moet beslissen over een vergunningsaanvraag kan advies vragen over het al dan niet optreden van een schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen of te compenseren aan de door de Vlaamse regering aan te wijzen instantie. Die brengt een gemotiveerd advies uit binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van het dossier. Wordt er al op basis van andere regelgeving advies gevraagd in de loop van de vergunningsprocedure, dan beschikt de door de Vlaamse regering aan te wijzen instantie over dezelfde termijn als de andere adviesverleners.

Als er binnen die termijnen geen advies is verleend, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

Zolang geen plannen als bedoeld in hoofdstuk VI zijn vastgesteld of in het in § 1, tweede lid, bedoelde geval, moet de vergunningverlenende overheid bij twijfel over het al dan niet optreden van een schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te voorkomen, te beperken, te herstellen of te compenseren advies vragen aan de door de Vlaamse regering aangewezen instantie.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen over de wijze waarop dit advies moet worden aangevraagd en over de integratie ervan in andere adviesprocedures.

§ 4. Voor de vergunningsplichtige activiteit of een plan of programma die zijn onderworpen aan een milieu-effectenrapportage geschiedt de analyse en evaluatie van het al dan niet optreden van een schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren, in dit rapport.

§ 5. De Vlaamse regering kan algemene richtlijnen uitvaardigen of nadere regels vaststellen aan de hand waarvan wordt vastgesteld of handelingen of activiteiten een schadelijk effect veroorzaken. Ze kan eveneens algemene richtlijnen uitvaardigen of nadere regels vaststellen voor het bepalen van gepaste voorwaarden om het schadelijk effect te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren.

AFDELING II

Oeverzones

Artikel 9

§ 1. De oeverzone van elk oppervlaktewaterlichaam, met uitzondering van de waterwegen, omvat ten minste de taluds ervan.

Als met het oog op de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud, of de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen een bredere oeverzone nodig is, wordt die op gemotiveerde wijze afgebakend in het bekkenbeheerplan of het deelbekkenbeheerplan.

§ 2. Met het oog op de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud, of inzake de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen kan de oeverzone van een waterweg op gemotiveerde wijze afgebakend worden in het stroomgebiedbeheerplan of bekkenbeheerplan.

Artikel 10

§ 1. In de oeverzones gelden ten minste de volgende bepalingen :

- 1° elke vorm van bemesting is verboden, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing. Indien de oeverzone enkel de taluds omvat, is elke vorm van bemesting, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing verboden binnen :
 - a) vijf meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam ;
 - b) tien meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam in het Vlaams Ecologisch Netwerk ;
 - c) tien meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam indien een helling grenst aan het oppervlaktewaterlichaam ;
- 2° het aanbrengen van bestrijdingsmiddelen, met uitzondering van rodenticiden die worden aangewend in het kader van de rattenverdelging, is verboden. Indien de oeverzone enkel de taluds omvat, is het aanbrengen van bestrijdingsmiddelen verboden binnen een meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam. Ingeval van acute en redelijkerwijs niet te voorziene plagen die een gevaar inhouden voor mens of milieu of in het geval van situaties die een ernstige bedreiging vormen of kunnen vormen voor de veiligheid van de mens en waarvoor tegelijkertijd geen afdoende alternatieve bestrijdingsmiddelen voorhanden zijn, kan tijdelijk van dit verbod worden afgeweken, mits de beheerder van de oeverzone dit voorafgaandelijk meldt aan de bevoegde administratie ;
- 3° er mag geen ruïmingslib op de oeverzone worden aangebracht, behoudens de uitzonderingen, bepaald in het bekkenbeheerplan of het deelbekkenbeheerplan en de uitzonderingen die de Vlaamse regering bepaalt voor grachten ;

- 4° grondbewerkingen zijn verboden binnen een meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van een oppervlaktewaterlichaam ; de grondbewerkingen uitgevoerd vanaf een meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud moeten beantwoorden aan de code van goede landbouwpraktijken ;
- 5° er mogen geen nieuwe bovengrondse constructies worden opgericht, met uitzondering van die constructies die noodzakelijk zijn voor het beheer van het oppervlaktewaterlichaam, voor het vervullen van de functie of de functies die werden toegekend aan het oppervlaktewaterlichaam , van werken van algemeen belang en van de constructies die verenigbaar zijn met de functie of de functies van de oeverzone ;
- 6° bij het uitvoeren van de in § 1, 5°, bedoelde werken, andere dan die welke zijn gericht op het herstel van de natuurlijke werking van het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam, worden bij voorkeur en waar mogelijk de technieken van natuurtechnische milieubouw gehanteerd.

§ 2. De Vlaamse regering kan in de oeverzones andere noodzakelijke maatregelen opleggen, met inbegrip van erfdienstbaarheden.

In dat geval kunnen particuliere grondeigenaars- of gebruikers aan het Vlaamse Gewest een vergoeding vragen. Deze vergoeding kan echter slechts worden gevraagd indien maatregelen worden opgelegd die verder gaan dan wat voor het bereiken van de basismilieukwaliteitsnormen is vereist of die verder gaan dan de maatregelen die vereist zijn voor het realiseren van het standstillbeginsel zoals bedoeld in artikel 6,1°.

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor het beheer van oeverzones, de financiering ervan en de vergoedingsregeling zoals bedoeld in het tweede lid.

§ 3. De aangelanden, de gebruikers en de eigenaars van kunstwerken op de oppervlaktewaterlichamen zijn verplicht om :

- 1° doorgang te verlenen aan de personeelsleden van de beheerder van een waterloop of waterweg, aan de werklieden en aan de andere personen die in opdracht van de overheid met uitvoering van het beheer van een oeverzone zijn belast ;
- 2° op hun gronden of eigendommen de materialen, het gereedschap en de werktuigen te laten plaatsen die voor de uitvoering van de werkzaamheden nodig zijn.

AFDELING III

Verwerving van onroerende goederen, aankoopplicht en vergoedingsplicht

ONDERAFDELING I

Onteigening ten algemene nutte

Artikel 11

Voor de verwerving van onroerende goederen, vereist om de in artikel 5 van dit decreet genoemde doelstellingen van het integraal waterbeleid te verwezenlijken, kan het Vlaamse Gewest overgaan tot een onteigening ten algemene nutte. Ongeacht de bepalingen die andere rechtspersonen bevoegd verklaren tot onteigenen, kunnen eveneens de provincies, gemeenten en waterschappen, bedoeld in artikel 32, door de Vlaamse regering hiertoe worden gemachtigd.

ONDERAFDELING II

Recht van voorkoop

Artikel 12

§ 1. Het Vlaamse Gewest heeft een recht van voorkoop bij verkoop van onroerende goederen die geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in afgebakende overstromingsgebieden en oeverzones.

De Vlaamse regering kan aan een door haar aan te wijzen agentschap een machtiging verlenen om in haar naam, voor haar rekening en volgens de door haar gestelde voorwaarden dit recht van voorkoop uit te oefenen.

§ 2. Het recht van voorkoop kan worden uitgeoefend vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het stroomgebiedbeheerplan, het bekkenbeheerplan of het deelbekkenbeheerplan waarin de oeverzones en overstromingsgebieden worden afgebakend.

Dit recht doet geen afbreuk aan de regelingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet al bestaan over het recht van voorkoop en die steeds voorrang hebben. De Vlaamse regering kan de nodige maatregelen nemen om in het geval het recht van voorkoop wordt uitgeoefend op een verpacht perceel, een vrijwillige grondruil mogelijk te maken. Voor die gronden kan slechts een einde worden gemaakt aan de lopende pacht bij het verstrijken van de pachtperiode zoals voorzien in artikel 7, 9°, van de Pachtwet, tenzij de pachter vroeger of vrijwillig afstand doet van zijn pachtrecht.

§ 3. Het recht van voorkoop geldt niet als het onroerend goed wordt verkocht aan een van de onderstaande personen, voorzover die voor eigen rekening kopen en voorzover het goed niet geheel of gedeeltelijk opnieuw wordt verkocht binnen een termijn van vijf jaar :

- 1° de echtgenoot van de eigenaar of een van de mede-eigenaars of de persoon met wie de eigenaar of een van de mede-eigenaars wettelijk samenwoont als bedoeld in artikel 1475, § 1, van het Burgerlijk Wetboek ;
- 2° de afstammelingen of aangenomen kinderen van de eigenaar of van een van de mede-eigenaars, en de afstammelingen of de aangenomen kinderen van de echtgenoot of degene met wie de eigenaar wettelijk samenwoont als bedoeld in artikel 1475, § 1, van het Burgerlijk Wetboek ;
- 3° de echtgenoten van die afstammelingen of aangenomen kinderen of de personen met wie die afstammelingen of aangenomen kinderen wettelijk samenwonen als bedoeld in artikel 1475, § 1, van het Burgerlijk Wetboek.

§ 4. Het goed kan slechts worden verkocht nadat de verkoper de Vlaamse regering de gelegenheid heeft gegeven om haar recht van voorkoop uit te oefenen. Naargelang het gaat om een openbare verkoop of om een onderhandse verkoop wordt gehandeld overeenkomstig artikel 13 of artikel 14.

Artikel 13

§ 1. Bij een openbare verkoop brengt de instrumenterende ambtenaar ten minste dertig kalenderdagen vooraf de Vlaamse regering of het door haar aangewezen agentschap bij aangetekende brief op de hoogte van plaats, dag en uur van de verkoop.

§ 2. Als de verkoop wordt gehouden zonder voorbehoud van eventuele uitoefening van het recht van hoger bod, is de instrumenterende ambtenaar ertoe gehouden bij het einde van de opbieding en voor de toewij-

zing, in het openbaar te vragen of de Vlaamse regering haar recht van voorkoop wenst uit te oefenen tegen de laatst geboden prijs.

Indien de gemachtigde van de Vlaamse regering met de vraag van de instrumenterende ambtenaar instemt, komt de verkoop tot stand. In geval van weigering, afwezigheid of stilzwijgen wordt de verkoop voortgezet.

§ 3. Als de verkoop wordt gehouden onder voorbehoud van eventuele uitoefening van het recht van hoger bod, is de instrumenterende ambtenaar er niet toe gehouden aan de gemachtigde van de Vlaamse regering te vragen of hij het recht van voorkoop uitoefent.

Als er geen hoger bod wordt gedaan of als de instrumenterende ambtenaar het hoger bod niet aanneemt, betekent hij het laatste bod aan de Vlaamse regering en vraagt of de Vlaamse regering haar recht van voorkoop wenst uit te oefenen. Als de Vlaamse regering binnen een termijn van vijftien kalenderdagen haar instemming niet aan de instrumenterende ambtenaar heeft betekend met een aangetekende brief of die instemming niet heeft gegeven in een akte van de instrumenterende ambtenaar, is de toewijzing definitief.

Als er wel een hoger bod is, wordt dat door de instrumenterende ambtenaar aan de gemachtigde van de Vlaamse regering en aan de koper meegedeeld. In dat geval gelden opnieuw de bepalingen van §§ 1 en 2.

Artikel 14

§ 1. Bij een verkoop uit de hand brengt de instrumenterende ambtenaar de Vlaamse regering of het door haar aangewezen agentschap met een aangetekende brief op de hoogte van de inhoud van de akte die wordt opgesteld onder opschortende voorwaarde van niet-uitoefening van het recht van voorkoop, waarbij enkel de identiteit van de koper wordt opengelaten. Deze kennisgeving geldt als aanbod van verkoop.

§ 2. Het recht van voorkoop wordt uitgeoefend binnen zestig kalenderdagen na datum van de kennisgeving. Daartoe brengt de Vlaamse regering de instrumenterende ambtenaar met een aangetekende brief ervan op de hoogte dat ze het aanbod aanvaardt.

§ 3. Wordt het recht van voorkoop niet uitgeoefend binnen de termijn, vermeld in § 2, dan mag de eigenaar het goed niet uit de hand verkopen tegen een lagere prijs of tegen gunstiger voorwaarden zonder instemming van de Vlaamse regering.

Artikel 15

De instrumenterende ambtenaar voor wie een akte van verkoop wordt verleden met betrekking tot een onroerend goed waarop een recht van voorkoop rust, moet binnen dertig kalenderdagen na de registratie, de Vlaamse regering met een aangetekende brief op de hoogte brengen van de prijs en van de voorwaarden van de verkoop.

Artikel 16

§ 1. In geval van miskenning van het recht van voorkoop van het Vlaamse Gewest heeft het Vlaamse Gewest het recht, ofwel in de plaats van de koper te worden gesteld, ofwel van de verkoper een schadevergoeding te eisen ten bedrage van twintig percent van de verkoopprijs.

In het eerste geval moet de vordering gelijktijdig tegen de verkoper en de eerste koper worden ingesteld, en is de vordering pas ontvankelijk na inschrijving op de kant van de overschrijving van de betwiste akte en, eventueel, op de kant van de overschrijving van de laatst overgeschreven titel.

De in de plaats gestelde betaalt aan de koper de prijs terug die hij heeft betaald, alsook de kosten van de akte. De in de plaats gestelde is slechts gebonden aan de verplichtingen die voor de koper voortvloeien uit de authentieke akte van verkoop en aan de lasten waarin de koper heeft toegestemd, voorzover die lasten zijn ingeschreven of overgeschreven voor de inschrijving van zijn eis.

Als de rechter de vordering tot indeplaatsstelling inwilligt, verwijst hij de partijen voor het verlijden van de akte naar de door hen gekozen instrumenterende ambtenaar of, bij gebrek aan overeenstemming, naar een ambtshalve aangewezen instrumenterende ambtenaar.

De kosten van de akte zijn voor rekening van de in de plaats gestelde.

Elke uitspraak op een eis tot indeplaatsstelling wordt ingeschreven achter de inschrijving van de eis.

§ 2. De vordering tot indeplaatsstelling en de vordering tot schadeloosstelling verjaren honderdtachtig kalenderdagen na de kennisgeving, bedoeld in artikel 15.

ONDERAFDELING III

Aankoopplicht en vergoedingsplicht

Artikel 17

§ 1. De eigenaar van een onroerend goed kan van het Vlaamse Gewest de verwerving daarvan eisen indien hij aantoont dat, ten gevolge van de afbakening van een oeverzone of overstromingsgebied waarbinnen dit onroerend goed is gelegen, de waardevermindering van zijn onroerend goed ernstig is of de leefbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering ernstig in het gedrang komt.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere voorwaarden en de procedure van de aankoopplicht. De Vlaamse regering bepaalt de wijze van berekening van het bedrag van de aankoopprijs waarop de eigenaar recht heeft. Bij de berekening van de aankoopprijs wordt rekening gehouden met het verschil in waarde van het onroerend goed voor de opname in de oeverzone of het overstromingsgebied en de waarde na de afbakening hiervan.

Het bedrag dat de eigenaar van het Vlaamse Gewest ontvangt met toepassing van dit artikel, wordt in voorkomend geval verminderd met het bedrag dat de eigenaar heeft ontvangen ten gevolge van planschade voor hetzelfde onroerend goed. Wanneer een eigenaar toepassing maakt van de aankoopplicht van het Vlaamse Gewest, kan hij geen aanspraak meer maken op planschade, patrimoniumverlies, schadevergoeding of andere aankoopplicht van het Vlaamse Gewest voor hetzelfde onroerend goed.

§ 2. Indien een onroerend goed wordt gebruikt dat binnen een afgebakend overstromingsgebied ligt, kan van het Vlaamse Gewest een vergoeding worden gevraagd in de mate dat, ten gevolge van het actief inschakelen ervan door de overheid in de waterbeheersing, inkomstenverlies kan worden aangetoond, tenzij het Vlaamse Gewest het goed ondertussen heeft verworven.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere voorwaarden en de procedure van de vergoedingsplicht. De Vlaamse regering bepaalt de wijze van berekening van het bedrag van de vergoeding waarop de gebruiker recht heeft.

De hoogte van de vergoeding bedoeld in eerste lid houdt rekening met :

- a) het in artikel 6, 1° bedoelde standstillbeginsel en het in artikel 6, 5°, bedoelde “de vervuiler-betaalt”-beginsel ;

- b) de verordenende bepalingen inzake ruimtelijke ordening, in het bijzonder de stedenbouwkundige voorschriften van de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening.

Er is geen vergoeding verschuldigd als het inkomstenverlies het gevolg is van beperkingen, voorschriften en voorwaarden die door of krachtens een andere regelgeving zijn opgelegd.

Wanneer een gebruiker toepassing maakt van de vergoedingsplicht van het Vlaamse Gewest, kan hij geen aanspraak meer maken op een andere vergoedingsplicht van het Vlaamse Gewest of een andere vergoedingsregeling voor hetzelfde inkomstenverlies met betrekking tot hetzelfde onroerend goed.

HOOFDSTUK IV

De geografische indeling van watersystemen

AFDELING I

De stroomgebieden en de stroomgebiedsdistricten

Artikel 18

In het Vlaamse Gewest liggen vier stroomgebieden : het stroomgebied van de Schelde, van de Maas, van de IJzer en van de Brugse Polders.

De Vlaamse regering duidt op nauwkeurige wijze op kaart de grenzen van de stroomgebieden aan.

Artikel 19

§ 1. Het in het Vlaamse Gewest gelegen gedeelte van het stroomgebied van de Schelde maakt deel uit van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde. Met instemming van de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde wordt de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde aangewezen als bevoegde autoriteit voor de coördinatie van het waterbeleid binnen dit stroomgebiedsdistrict, in het bijzonder voor de opmaak van een stroomgebiedbeheerplan.

Bij gebrek aan instemming tussen de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde voorziet de Vlaamse regering in een passende internationale coördinatie.

§ 2. Het in het Vlaamse Gewest gelegen gedeelte van het stroomgebied van de Maas maakt deel uit van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Maas. Met instemming van de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Maas wordt de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Maas aangewezen als bevoegde autoriteit voor de coördinatie van het waterbeleid binnen dit stroomgebiedsdistrict, in het bijzonder voor de opmaak van een stroomgebiedbeheerplan.

Bij gebrek aan instemming tussen de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Maas voorziet de Vlaamse regering in een passende internationale coördinatie.

§ 3. Het in het Vlaamse Gewest gelegen gedeelte van het stroomgebied van de IJzer kan met instemming van de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde worden toegewezen aan het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde. De bevoegdheid van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde strekt zich onder dezelfde voorwaarden uit tot het stroomgebied van de IJzer.

Bij gebrek aan instemming tussen de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde kan in overeenstemming met de Franse overheden een bevoegde autoriteit worden aangewezen voor de coördinatie van het waterbeleid binnen het internationaal stroomgebiedsdistrict van de IJzer, in het bijzonder voor de opmaak van een stroomgebiedbeheerplan.

§ 4. Het stroomgebied van de Brugse Polders kan met instemming van de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde worden toegewezen aan het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde. Met instemming van de partijen bij dat Verdrag strekt de bevoegdheid van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde zich uit tot dit stroomgebied.

Bij gebrek aan instemming tussen de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde kan in overeenstemming met de Nederlandse overheden een bevoegde autoriteit worden aangewezen voor de coördinatie van het waterbeleid binnen het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Brugse Polders, in het bijzonder voor de opmaak van een stroomgebiedbeheerplan.

§ 5. Grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen die aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria niet volledig tot een bepaald stroomgebied behoren, worden door de Vlaamse regering nauwkeurig bepaald en toegewezen aan het meest dichtbij gelegen of meest geschikte stroomgebiedsdistrict.

AFDELING II

De bekkens

Artikel 20

§ 1. De in het Vlaamse Gewest gelegen gedeelten van de stroomgebieden van de Schelde en de Maas worden door de Vlaamse regering aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria ingedeeld in bekkens.

De Vlaamse regering bakent op nauwkeurige wijze op kaart de grenzen van deze bekkens af.

§ 2. Grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen die aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria niet volledig tot een bepaald bekken behoren, worden door de Vlaamse regering geheel of gedeeltelijk toegewezen aan het meest dichtbij gelegen of meest geschikte bekken.

§ 3. Het in het Vlaams Gewest gelegen gedeelte van het stroomgebied van de IJzer en het stroomgebied van de Brugse Polders worden aangewezen als bekkens.

AFDELING III

De deelbekkens

Artikel 21

§ 1. De Vlaamse regering deelt de bekkens aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria verder op in deelbekkens.

Ze bakent op nauwkeurige wijze op kaart de grenzen daarvan af.

§ 2. Oppervlaktewaterlichamen die aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria niet volledig tot een bepaald deelbekken behoren, worden door de Vlaamse regering geheel of gedeeltelijk toegewezen aan het meest dichtbij gelegen of meest geschikte deelbekken.

HOOFDSTUK V

De organisatie van het integraal waterbeleid

AFDELING I

Het stroomgebiedsdistrict

Artikel 22

§ 1. De Vlaamse regering neemt de passende initiatieven die er op gericht zijn dat de voor de internationale stroomgebiedsdistricten van de Schelde, de Maas en, in voorkomend geval, de IJzer en de Brugse Polders, bevoegde autoriteiten binnen de door de Kaderrichtlijn Water bepaalde termijn een stroomgebiedbeheerplan kunnen opstellen voor het volledige stroomgebiedsdistrict en dat dit plan overeenkomstig de termijnen, bepaald in de Kaderrichtlijn Water, wordt getoetst en herzien.

§ 2. Als het niet mogelijk blijkt om binnen de door de Kaderrichtlijn Water bepaalde termijn een stroomgebiedbeheerplan vast te stellen voor het volledige internationale stroomgebiedsdistrict, dan stelt de Vlaamse regering in elk geval voor elk van de op het Vlaamse grondgebied liggende delen van de internationale stroomgebiedsdistricten een stroomgebiedbeheerplan vast overeenkomstig afdeling II van hoofdstuk VI.

De Vlaamse regering doet hetzelfde voor die gebieden die geen internationaal stroomgebiedsdistrict zijn.

Artikel 23

De Vlaamse regering en de door haar aangewezen openbare diensten en agentschappen alsmede de bekenbesturen, verlenen hun medewerking aan de opstelling van het stroomgebiedbeheerplan waarin de doelstellingen voor het desbetreffende internationale stroomgebiedsdistrict nader worden bepaald en waarin de maatregelen, vereist voor het realiseren van die doelstellingen, overeenkomstig de Kaderrichtlijn Water worden omschreven.

AFDELING II

Het Vlaamse Gewest

Artikel 24

§ 1. De Vlaamse regering wijst de minister aan die belast is met de coördinatie en de organisatie van de planning van het integraal waterbeleid.

§ 2. De Vlaamse regering stelt een Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, afgekort CIW, in. De CIW is multidisciplinair en beleidsdomeinoverschrijdend samengesteld.

De Vlaamse regering stelt nadere regels vast voor de samenstelling en de werking van die Commissie.

Artikel 25

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt de krachtlijnen van het integraal waterbeleid.

Daartoe stelt de Vlaamse regering een waterbeleidsnota vast.

§ 2. De CIW staat op het niveau van het Vlaamse Gewest in voor de voorbereiding, de planning, de controle en de opvolging van het integraal waterbeleid, waakt over de uniforme aanpak van de bekkenwerking en is belast met de uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse regering inzake integraal waterbeleid.

AFDELING III

Het bekkenniveau

Artikel 26

Per bekken wordt een bekkenbestuur en een bekkenraad opgericht.

Het bekkenbestuur richt een bekkensecretariaat op.

Het Vlaamse Gewest stelt per bekken de nodige middelen en het nodige personeel ter beschikking voor de werking van het bekkenbestuur, van het bekkensecretariaat en van de bekkenraad.

Artikel 27

§ 1. In het bekkenbestuur zetelen minstens :

- 1° een vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest, die door de Vlaamse regering wordt aangewezen, op voordracht van de minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, II, 1°, en 4°, van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 ;
- 2° een vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest, die door de Vlaamse regering wordt aangewezen, op voordracht van de minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, III, 2°, en 8°, van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 ;
- 3° twee vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest, die door de Vlaamse regering worden aangewezen, op voordracht van de minister bevoegd voor de openbare werken en het verkeer, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, X, 2°, 3° en 5°, van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 ;
- 4° een vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest, die door de Vlaamse regering wordt aangewezen, op voordracht van de minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, I, van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 ;
- 5° een provinciaal mandataris van elke provincie wiens grondgebied geheel of gedeeltelijk deel uitmaakt van het bekken ;
- 6° een bestuurlijke mandataris van elk deelbekken dat deel uitmaakt van het bekken.

Het bekkenbestuur wordt voorgezeten door de gouverneur van de provincie waarvan het grondgebied deel uitmaakt van het bekken. Als het grondgebied van meerdere provincies deel uitmaakt van een zelfde bek-

ken, wordt het voorzitterschap waargenomen door de provinciegouverneur die in onderlinge overeenstemming wordt aangewezen.

De aangewezen provinciegouverneur staat in voor het overleg en de samenwerking met de besturen van naburige Staten of gewesten, die bevoegd zijn voor het waterbeheer, met het oog op de afstemming van de aspecten van het waterbeheer van regionaal belang.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels voor de werking van het bekkenbestuur.

§ 2. Het bekkenbestuur heeft tot taak :

- 1° het bekkensecretariaat te organiseren en aan te sturen ;
- 2° het ontwerp van bekkenbeheerplan goed te keuren, rekening houdend met het advies dat de bekkenraad hierover heeft uitgebracht en met de resultaten van het openbaar onderzoek, bedoeld in artikel 44 ;
- 3° het bekkenvoortgangsrapport vast te stellen, rekening houdend met het advies dat de bekkenraad hierover heeft uitgebracht ;
- 4° de onderlinge afstemming van de relevante deelbekkenbeheerplannen met het bekkenbeheerplan te onderzoeken ;
- 5° een advies uit te brengen over de waterbeleidsnota ;
- 6° een advies uit te brengen over de in artikel 38, § 1, bedoelde documenten ;
- 7° een advies uit te brengen aan de overheden die bevoegd zijn voor het vaststellen ervan over :
 - a) ontwerpen van investeringsprogramma's en ontwerpen van technische plannen met een rechtstreekse invloed op de watersystemen ;
 - b) ontwerpen van investeringsprogramma's en ontwerpen van technische plannen inzake openbare rioeringen en groot- en kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties ;
- 8° het voorstellen van een adequate bevoegdheidsverdeling van de waterwegen en de onbevaarbare waterlopen om een meer geïntegreerd, logisch samenhangend en efficiënter beheer te realiseren ;
- 9° een advies uit te brengen over alle andere onderwerpen die worden voorgelegd door de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering kan de in het eerste lid, 7°, bedoelde programma's en plannen nader omschrijven.

Artikel 28

§ 1. Het bekkensecretariaat bestaat minstens uit het personeel dat door het Vlaamse Gewest ter beschikking wordt gesteld van het bekkenbestuur en uit afgevaardigden van de bij het integraal waterbeleid in het desbetreffende bekken betrokken besturen, diensten en agentschappen en de voor afvalwater bevoegde maatschappijen.

§ 2. Het bekkensecretariaat is in het bijzonder belast met :

- 1° het voorbereiden van het ontwerp van bekkenbeheerplan ;
- 2° het jaarlijks voorbereiden van het ontwerp van bekkenvoortgangsrapport ;

- 3° het organiseren van het openbaar onderzoek met betrekking tot het ontwerp van bekkenbeheerplan ;
- 4° alle andere taken die door het bekkenbestuur worden opgedragen.

Artikel 29

§ 1. De bekkenraad bestaat uit vertegenwoordigers van de onderscheiden maatschappelijke belangengroepen die betrokken zijn bij het integraal waterbeleid.

De vergaderingen zijn openbaar.

De Vlaamse regering bepaalt het aantal leden, alsook de wijze van voordracht en benoeming van de leden en de nadere regels voor de werking van de bekkenraad.

§ 2. De bekkenraad brengt advies uit over :

- 1° de in artikel 38, § 1, bedoelde documenten ;
- 2° het ontwerp van bekkenbeheerplan ;
- 3° het ontwerp van bekkenvoortgangsrapport ;
- 4° alle andere onderwerpen die worden voorgelegd door de CIW, het bekkensecretariaat of het bekkenbestuur.

§ 3. De bekkenraad kan op eigen initiatief advies uitbrengen over de planning en uitvoering van het bekkenbeheerplan en alle overige aspecten van integraal waterbeleid.

AFDELING IV

Het deelbekkenniveau

Artikel 30

Per deelbekken of voor meerdere deelbekkens die behoren tot eenzelfde bekken wordt een waterschap opgericht.

ONDERAFDELING I

Het waterschap zonder rechtspersoonlijkheid

Artikel 31

§ 1. Op initiatief van een of meer van de hierna vermelde overheden of besturen kan een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid worden opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van :

- 1° het Vlaamse Gewest en de door de Vlaamse regering aangewezen Vlaamse openbare diensten en agent-schappen, bevoegd voor aspecten van het integraal waterbeleid ;

- 2° de provincie of de provincies op wiens grondgebied het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is ;
- 3° de gemeente of de gemeenten op wiens grondgebied het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is ;
- 4° in voorkomend geval, de polders en wateringen in wiens ambtsgebied het deelbekken voor het grootste gedeelte gelegen is.

§ 2. Het samenwerkingsverband wordt opgericht met het oog op het voorbereiden van het ontwerp van deelbekkenbeheerplan en het uitbrengen van een advies over het ontwerp van bekkenbeheerplan.

Het samenwerkingsverband stelt eveneens een adequate bevoegdheidsverdeling van de waterwegen en de onbevaarbare waterlopen voor om een meer geïntegreerd, logisch samenhangend en efficiënter beheer te realiseren.

Bovendien kan het samenwerkingsverband worden opgericht met het oog op het gecoördineerd uitoefenen door de bevoegde overheden van een of meer van de volgende taken :

- 1° het beheer van de onbevaarbare waterlopen, waaronder beheersaspecten van waterlopen van eerste categorie, naargelang wat daarover is bepaald in het bekkenbeheerplan ;
- 2° het beheer van het water bestemd voor menselijke aanwending, met uitzondering van het water bestemd voor menselijke consumptie ;
- 3° het beheer en de exploitatie van de openbare rioleringen en de kleinschalige waterzuivering ;
- 4° het beheer van de ondiepe grondwatercyclus, voorzover er geen effect is op andere grondwatercycli, en met uitzondering van de adviesverlening voor grondwaterwinningen ;
- 5° alle andere taken die krachtens de in § 3 bedoelde overeenkomst worden opgedragen.

§ 3. Het samenwerkingsverband is gegrond op een overeenkomst, die de organisatie en werking ervan regelt.

§ 4. De Vlaamse regering stelt de nadere regels vast betreffende de samenstelling en de werking van het samenwerkingsverband, alsmede de vertegenwoordiging van de maatschappelijke belangen.

§ 5. Het secretariaat van het samenwerkingsverband wordt waargenomen door de provincie op het grondgebied waarvan het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is. Indien het deelbekken gelegen is op het grondgebied van meerdere provincies, wordt het secretariaat waargenomen door de provincie die in onderlinge overeenstemming wordt aangewezen.

Het secretariaat is in het bijzonder belast met :

- 1° het voorbereiden van het ontwerp van deelbekkenbeheerplan ;
- 2° de coördinatie en de opvolging van de uitvoering van de in § 2, tweede lid, bedoelde taken ;
- 3° het voorbereiden van de vergaderingen van het samenwerkingsverband ;
- 4° alle andere taken die door de in § 3 bedoelde overeenkomst worden toevertrouwd.

§ 6. Het Vlaamse Gewest, de provincies, de gemeenten en, in voorkomend geval, de polders en wateringen, stellen voor de werking van het samenwerkingsverband, in functie van hun taken, de nodige middelen ter beschikking.

§ 7. Tegen uiterlijk 22 december 2009 neemt het samenwerkingsverband de vorm aan van een waterschap bedoeld in artikel 32.

ONDERAFDELING II

Het waterschap met rechtspersoonlijkheid

Artikel 32

§ 1. Uiterlijk op 22 december 2009 wordt op initiatief van een of meerdere van de in § 2 bedoelde overheden of besturen een waterschap met rechtspersoonlijkheid opgericht.

Het waterschap met rechtspersoonlijkheid is een publiekrechtelijke rechtspersoon.

Het wordt opgericht met het oog op het verwezenlijken van de doelstellingen en het toepassen van de beginselen inzake integraal waterbeleid en wordt door de deelnemers belast met de gecoördineerde uitvoering van een of meer duidelijk omschreven bevoegdheden met betrekking tot het integraal waterbeleid in het desbetreffende deelbekken.

§ 2. Aan het waterschap met rechtspersoonlijkheid kunnen enkel deelnemen :

- 1° het Vlaamse Gewest en de door de Vlaamse regering aangewezen Vlaamse openbare diensten en agent-schappen, bevoegd voor aspecten van het integraal waterbeleid ;
- 2° de provincie of de provincies op wiens grondgebied het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is ;
- 3° de gemeente of gemeenten op wiens grondgebied het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is.

§ 3. De polders en wateringen binnen het werkingsgebied van het waterschap met rechtspersoonlijkheid houden op te bestaan ten gevolge van de oprichting van het waterschap met rechtspersoonlijkheid. Hun goederen, rechten en verplichtingen worden overgenomen door het waterschap met rechtspersoonlijkheid. Het personeel en het patrimonium gaan van rechtswege over op het waterschap met rechtspersoonlijkheid.

§ 4. Het waterschap met rechtspersoonlijkheid wordt minstens belast met het voorbereiden en het uitvoeren van een deelbekkenbeheerplan en het uitbrengen van een advies over het ontwerp van bekkenbeheerplan.

Ze is bovendien belast met een of meer van de volgende taken, naar gelang van wat in de statuten daarover is bepaald :

- 1° het beheer van onbevaarbare waterlopen, waaronder beheersaspecten van waterlopen van eerste categorie, naargelang wat daarover is bepaald in het bekkenbeheerplan ;
- 2° het beheer van het water bestemd voor menselijke aanwending, met uitzondering van het water bestemd voor menselijke consumptie ;
- 3° het beheer en de exploitatie van de openbare rioleringen en de kleinschalige waterzuivering ;
- 4° het beheer van de ondiepe grondwatercyclus, voorzover er geen effect is op andere grondwatercycli, met uitzondering van de adviesverlening voor grondwaterwinningen ;
- 5° alle andere taken die krachtens de statuten worden opgedragen.

§ 5. Het waterschap met rechtspersoonlijkheid voorziet in de oprichting van een adviescomité.

Het adviescomité van het waterschap met rechtspersoonlijkheid bestaat uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van :

- 1° de landbouwsector ;
- 2° de milieu- en natuursector ;
- 3° de handel en industrie ;
- 4° de overige gebruikers van het watersysteem binnen het geografisch gebied van het waterschap.

De personen met de hoedanigheid van werknemer van het waterschap met rechtspersoonlijkheid, of van werknemer van een deelnemende overheid of een deelnemend bestuur of van een administratie die is belast met toezicht op de deelnemende overheden of besturen, kunnen geen zitting hebben in het adviescomité.

Het adviescomité verleent advies over :

- 1° het ontwerp van deelbekkenbeheerplan ;
- 2° alle andere onderwerpen die haar worden voorgelegd door de bestuursorganen van de opdrachthoudende vereniging, of die haar krachtens de statuten worden toevertrouwd.

Het adviescomité kan op eigen initiatief advies uitbrengen over de voorbereiding en uitvoering van het deelbekkenbeheerplan en alle overige aspecten van integraal waterbeleid.

Het waterschap met rechtspersoonlijkheid kan met betrekking tot de in § 4 bedoelde onderwerpen advies vragen aan de bestaande provinciale en gemeentelijke milieuraad en de provinciale en gemeentelijke commissies voor ruimtelijke ordening.

§ 6. De in § 2 bedoelde instanties stellen, binnen de perken van hun begroting, de nodige middelen ter beschikking.

De Vlaamse regering stelt met betrekking tot deze financiering nadere regels vast.

De financiering door de Vlaamse regering kan afhankelijk worden gesteld van het behalen van bepaalde resultaten op het vlak van de realisatie van het integraal waterbeleid binnen het desbetreffende deelbekken.

HOOFDSTUK VI

Vorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid

AFDELING I

De waterbeleidsnota

Artikel 33

§ 1. De waterbeleidsnota legt de krachtlijnen vast van de visie van de Vlaamse regering op het integraal waterbeleid voor het Vlaamse Gewest in zijn geheel en per stroomgebied afzonderlijk.

De waterbeleidsnota geeft eveneens aan in hoeverre de krachtlijnen van het integraal waterbeleid vastgelegd in de waterbeleidsnota afgestemd zijn op gewestelijke beleidsplannen.

§ 2. De eerste waterbeleidsnota wordt uiterlijk op 22 december 2004 vastgesteld.

De waterbeleidsnota wordt minstens om de zes jaar herzien.

§ 3. Het ontwerp van waterbeleidsnota wordt voor advies voorgelegd aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Het ontwerp wordt tegelijkertijd voor advies voorgelegd aan de bekkenbesturen.

§ 4. Aan de waterbeleidsnota wordt een ruime bekendheid gegeven.

AFDELING II

Stroomgebiedbeheerplannen

Artikel 34

De Vlaamse regering stelt voor elk stroomgebiedsdistrict overeenkomstig artikel 22 een stroomgebiedbeheerplan vast.

Artikel 35

§ 1. De stroomgebiedbeheerplannen worden uiterlijk 22 december 2009 voor het eerst vastgesteld en bekendgemaakt.

§ 2. Deze stroomgebiedbeheerplannen worden vervolgens om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien overeenkomstig de regels voor de opmaak ervan.

De plannen blijven in ieder geval van kracht tot de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen zijn bekendgemaakt.

Artikel 36

§ 1. Het ontwerp van stroomgebiedbeheerplan wordt voorbereid door de CIW.

§ 2. De diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, de bekkensecretariaten, alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut, stellen op eenvoudig verzoek van de CIW, alle informatie waarover ze beschikken en die nodig is voor het opstellen van de stroomgebiedbeheerplannen ter beschikking van de CIW.

De Vlaamse regering kan de voorwaarden bepalen waaronder deze informatie ter beschikking wordt gesteld.

Artikel 37

§ 1. Het stroomgebiedbeheerplan bepaalt de hoofdlijnen van het integraal waterbeleid voor het desbetreffende stroomgebiedsdistrict, met inbegrip van de voorgenomen maatregelen, middelen en termijnen die worden bepaald om de doelstellingen ervan te bereiken.

Het bevat minstens de in Bijlage I genoemde gegevens.

Bovendien worden de stroomgebiedbeheerplannen zo opgesteld, en verlopen de besluitvormingsprocedures zodanig dat ze voldoen aan de essentiële kenmerken van de milieueffectrapportage, bedoeld in artikel 4.1.4 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud en de methodologie voor de opmaak van dit plan.

§ 2. De Vlaamse regering duidt de onderdelen van de stroomgebiedbeheerplannen aan die bindend zijn voor de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsook de publiek-rechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest zijn belast met taken van openbaar nut.

Behoudens in het geval, bedoeld in § 3, tweede lid, kan van het bindende gedeelte van de stroomgebiedbeheerplannen niet in minder strenge zin worden afgeweken.

§ 3. Indien de realisatie van het bindende gedeelte van de stroomgebiedbeheerplannen de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan of de wijziging van een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg vereist, dan wordt uiterlijk binnen de twee jaar na het van kracht worden van het stroomgebiedbeheerplan, het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan verstuurd naar de bestendige deputatie van de betrokken provincie of provincies, de colleges van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten en de door de Vlaamse regering aangewezen adviserende instellingen en administraties.

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, zoals bedoeld in het eerste lid, kan slechts afwijken van de bindende bepalingen van de stroomgebiedbeheerplannen op basis van een gemotiveerde en gelijktijdige afwijking van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten, op basis van het verslag van de plenaire vergadering of op basis van de tijdens het openbaar onderzoek geformuleerde bezwaren en opmerkingen, of de adviezen, uitgebracht door de aangeduide administraties en overheden, of het advies van de Vlaamse commissie voor ruimtelijke ordening. In dat geval wordt bij de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan het stroomgebiedbeheerplan onverwijld terug aangepast door de CIW.

De aangepaste stroomgebiedbeheerplannen worden door de Vlaamse regering vastgesteld, bekendgemaakt, ter inzage gelegd en ter kennis gebracht overeenkomstig artikel 39.

Artikel 38

§ 1. Tijdens de opmaak van het stroomgebiedbeheerplan worden ten minste volgende documenten bekendgemaakt aan het publiek :

- 1° minstens drie jaar voor het begin van de periode waarop het stroomgebiedbeheerplan betrekking heeft : een tijdschema en werkprogramma voor de opstelling en, in voorkomend geval, de bijstelling van de stroomgebiedbeheerplannen, met inbegrip van de te nemen raadplegingsmaatregelen ;
- 2° minstens twee jaar voor het begin van de periode waarop het stroomgebiedbeheerplan betrekking heeft : een tussentijds overzicht van de belangrijkste waterbeheerproblemen die zijn vastgesteld in het stroomgebied ;

3° minstens een jaar voor het begin van de periode waarop het stroomgebiedbeheerplan betrekking heeft : het ontwerp van stroomgebiedbeheerplan.

§ 2. De in § 1 bedoelde documenten worden voor een termijn van honderdtachtig kalenderdagen ter inzage gelegd bij de gemeenten waarvan het grondgebied geheel of ten dele worden bestreken door de stroomgebiedbeheerplannen.

Iedereen kan gedurende die termijn zijn schriftelijke opmerkingen indienen bij de colleges van burgemeester en schepenen.

Op verzoek wordt inzage gegeven in de achtergronddocumentatie en informatie die werd gebruikt bij de voorbereiding van het ontwerp van stroomgebiedbeheerplan.

§ 3. De in § 1 bedoelde documenten worden tegelijkertijd bezorgd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, die hierover binnen de in § 2 genoemde termijn een advies uitbrengen.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen zenden hun adviezen aan de CIW.

Wanneer het advies niet is verleend binnen de in het eerste lid bepaalde termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

§ 4. De in § 1 bedoelde documenten worden tegelijkertijd bezorgd aan de betrokken bekkenraden en de bekkenbesturen, die hierover binnen de in § 2 genoemde termijn een advies uitbrengen.

De bekkenraden en bekkenbesturen zenden hun adviezen aan de CIW.

Als het advies niet is verleend binnen de in het eerste lid bepaalde termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

§ 5. De CIW maakt bekend dat de in § 1 bedoelde documenten ter inzage worden gelegd, onder meer door middel van :

- 1° mededelingen in de geschreven pers ;
- 2° mededelingen op radio en televisie ;
- 3° elektronische dragers.

Die bekendmaking vermeldt minstens :

- 1° de begin- en einddatum van het openbaar onderzoek ;
- 2° de plaats waar de in § 1 bedoelde documenten ter inzage liggen ;
- 3° de vermelding bij wie de opmerkingen kunnen worden ingediend ;
- 4° de plaats en de datum van de in § 6 bedoelde informatievergadering.

§ 6. Na bekendmaking van het in § 1, 3°, bedoelde document en uiterlijk negentig kalenderdagen voor het verstrijken van de periode waarbinnen schriftelijke opmerkingen kunnen worden gemaakt, organiseert de CIW, in samenwerking met de bekkensecretariaten, in elk bekken minstens een informatie- en inspraakvergadering.

§ 7. De gemeente verstuurt uiterlijk de tiende werkdag na het openbaar onderzoek de schriftelijke opmerkingen aan de CIW.

§ 8. De CIW onderzoekt binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan de ingebrachte opmerkingen en adviezen, stemt de stroomgebiedbeheerplannen onderling op elkaar af, maakt een definitief ontwerp van stroomgebiedbeheerplan op en legt dat ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering.

Artikel 39

§ 1. De Vlaamse regering stelt het bekkenbestuur en de bekkenraad, alsook de betrokken provincies en gemeenten in kennis van het vastgestelde stroomgebiedbeheerplan.

§ 2. De bij besluit van de Vlaamse regering vastgestelde stroomgebiedbeheerplannen worden bekendgemaakt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad en liggen ter inzage bij de betrokken provincies en gemeenten en bij de bekkensecretariaten.

AFDELING III

De bekkenbeheerplannen en bekkenvoortgangsrapporten

ONDERAFDELING I

De bekkenbeheerplannen

Artikel 40

De Vlaamse regering stelt voor elk bekken een bekkenbeheerplan vast.

Artikel 41

§ 1. De bekkenbeheerplannen worden uiterlijk 22 december 2006 voor het eerst vastgesteld en bekendgemaakt.

§ 2. De bekkenbeheerplannen worden vervolgens ten minste om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien overeenkomstig de regels voor de opmaak ervan.

De plannen blijven in ieder geval van kracht tot de nieuwe bekkenbeheerplannen zijn bekendgemaakt.

Artikel 42

§ 1. Het ontwerp van bekkenbeheerplan wordt voorbereid door het bekkensecretariaat.

§ 2. De diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsook de publiek-rechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut, stellen op eenvoudig verzoek van het bekkensecretariaat, alle informatie waarover ze beschikken en die nodig is voor het opstellen van de bekkenbeheerplannen en het bekkenvoortgangsrapport ter beschikking van het bekkensecretariaat.

De Vlaamse regering kan de voorwaarden bepalen waaronder deze informatie ter beschikking wordt gesteld.

Artikel 43

§ 1. Het bekkenbeheerplan bepaalt het integraal waterbeleid voor het desbetreffende bekken. Het is een beleidsplan dat tevens de voorgenomen acties, maatregelen, middelen en termijnen bepaalt om de doelstellingen ervan te bereiken. Het geeft nadere uitvoering aan de waterbeleidsnota en, in voorkomend geval, het toepasselijke stroomgebiedbeheerplan.

De maatregelen bedoeld in het eerste lid kunnen beperkingen opleggen. Zij mogen evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen, met uitzondering van de werken of handelingen binnen overstromingsgebieden en oeverzones.

Het bekkenbeheerplan bevat minstens de in Bijlage III genoemde gegevens.

Bovendien worden de bekkenbeheerplannen zodanig opgesteld, en verlopen de besluitvormingsprocedures zodanig dat ze voldoen aan de essentiële kenmerken van de milieueffectrapportage, bedoeld in artikel 4.1.4 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud en de methodologie voor de opmaak van dit plan.

§ 2. Het bekkenbeheerplan mag niet in minder strenge zin afwijken van de als bindend aangeduide bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan.

Het bekkenbeheerplan houdt rekening met en is afgestemd op onder meer de natuurrichtplannen en de landinrichtingsplannen.

§ 3. Het bekkenbestuur duidt de onderdelen van het bekkenbeheerplan aan die bindend zijn voor de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest zijn belast met taken van openbaar nut.

Behoudens in het geval bedoeld in § 4, tweede lid, kan van het bindende gedeelte van de bekkenbeheerplannen niet in minder strenge zin worden afgeweken.

§ 4. Indien de realisatie van het bindende gedeelte van de bekkenbeheerplannen de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan of de wijziging van een ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg vereist, dan wordt uiterlijk binnen de twee jaar na het van kracht worden van het bekkenbeheerplan het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan verstuurd naar de bestendige deputatie van de betrokken provincie of provincies, de colleges van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten en de door de Vlaamse regering aangewezen adviserende instellingen en administraties.

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, zoals bedoeld in het eerste lid, kan slechts afwijken van de bindende bepalingen van de bekkenbeheerplannen op basis van een gemotiveerde en gelijktijdige afweging van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten, op basis van het verslag van de plenaire vergadering of op basis van de tijdens het openbaar onderzoek geformuleerde bezwaren en opmerkingen, of de adviezen, uitgebracht door de aangeduide administraties en overheden, of het advies van de Vlaamse commissie voor ruimtelijke ordening. In dat geval wordt bij de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan het bekkenbeheerplan onverwijld terug aangepast door het bekkenbestuur.

De aangepaste bekkenbeheerplannen worden door de Vlaamse regering vastgesteld, bekendgemaakt, ter inzage gelegd en ter kennis gebracht overeenkomstig artikel 45.

Artikel 44

§ 1. Het ontwerp van bekkenbeheerplan wordt voor een termijn van zestig kalenderdagen ter inzage gelegd bij de gemeenten waarvan het grondgebied geheel of ten dele wordt bestreken door de bekkenbeheerplannen. Gedurende die periode kan iedereen schriftelijk opmerkingen indienen bij de colleges van burgemeester en schepenen.

Het ontwerp wordt tegelijkertijd bezorgd aan de bekkenraad en aan de waterschappen die deel uitmaken van het betrokken bekken, die hierover binnen de in het eerste lid genoemde termijn een advies uitbrengen.

Als geen advies is verleend binnen die termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

§ 2. Het ontwerp van bekkenbeheerplan kan tegelijkertijd met een van de in artikel 38, § 1, bedoelde documenten ter inzage worden gelegd. In dat geval wordt de in § 1 bedoelde termijn op honderdtachtig en de in § 4 bedoelde termijn op negentig kalenderdagen gebracht.

§ 3. Het bekkensecretariaat maakt bekend dat het ontwerp van bekkenbeheerplan ter inzage wordt gelegd, onder meer door middel van :

- 1° mededelingen in de geschreven pers ;
- 2° mededelingen op radio en televisie ;
- 3° elektronische dragers.

Die bekendmaking vermeldt minstens :

- 1° de begin- en einddatum van het openbaar onderzoek ;
- 2° de plaats waar het ontwerp van bekkenbeheerplan ter inzage ligt ;
- 3° de vermelding bij wie de opmerkingen kunnen worden ingediend ;
- 4° plaats en datum van de in § 4 bedoelde informatievergadering.

§ 4. Gedurende de in § 1 bepaalde termijn en uiterlijk dertig kalenderdagen vóór het verstrijken van de periode waarbinnen schriftelijke opmerkingen kunnen worden gemaakt, wordt door het bekkensecretariaat minstens een informatie- en inspraakvergadering georganiseerd.

§ 5. De gemeente verstuurt uiterlijk op de tiende werkdag na het openbaar onderzoek de schriftelijke opmerkingen aan het bekkensecretariaat.

§ 6. Het bekkensecretariaat bundelt en coördineert de opmerkingen van het openbaar onderzoek en bezorgt die samen met het advies van de bekkenraad en de waterschappen die deel uitmaken van het betrokken bekken binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst ervan aan het bekkenbestuur. Het bekkenbestuur onderzoekt het advies en verleent binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan haar goedkeuring aan het ontwerp van bekkenbeheerplan.

De beslissing houdende goedkeuring van het bekkenbeheerplan maakt in voorkomend geval melding van de minderheidsstandpunten.

§ 7. Het bekkenbestuur bezorgt het goedgekeurde bekkenbeheerplan, samen met het advies van de bekkenraad uiterlijk de tiende werkdag na de goedkeuring ervan aan de CIW. De CIW onderzoekt binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan de onderlinge afstemming van het goedgekeurde bekkenbeheerplan met het stroomgebiedbeheerplan, de andere bekkenbeheerplannen en de waterbeleidsnota.

De CIW brengt de wijzigingen aan die noodzakelijk zijn om die afstemming te verzekeren, motiveert deze en stelt het bekkenbestuur hiervan in kennis.

Het bezorgt het desgevallend gewijzigde bekkenbeheerplan aan de Vlaamse regering.

Artikel 45

§ 1. De Vlaamse regering brengt het bekkenbestuur, de bekkenraad, de waterschappen die deel uitmaken van het bekken, alsook de betrokken provincies en gemeenten op de hoogte van het vastgestelde bekkenbeheerplan.

§ 2. Het bij besluit van de Vlaamse regering vastgestelde bekkenbeheerplan wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en ligt ter inzage bij de betrokken provincies en gemeenten, bij het bekkensecretariaat en bij de waterschappen die deel uitmaken van het bekken.

Artikel 46

Op voorstel van de CIW heft de Vlaamse regering binnen een termijn van negentig kalenderdagen na de vaststelling van een nieuw stroomgebiedbeheerplan, de bepalingen van het bestaande bekkenbeheerplan die strijdig zijn met de bindende bepalingen van het nieuwe stroomgebiedbeheerplan op bij gemotiveerd besluit.

Dit besluit wordt in artikel 45 bedoelde wijze bekendgemaakt.

ONDERAFDELING II

Het bekkenvoortgangsrapport

Artikel 47

§ 1. Jaarlijks wordt een bekkenvoortgangsrapport vastgesteld dat ten minste is samengesteld uit :

- 1° een geïntegreerd voortgangsverslag van de stand van uitvoering van het bekkenbeheerplan ;
- 2° een opgave van de nog te verrichten activiteiten en te nemen maatregelen in het bekken ter uitvoering van het bekkenbeheerplan.

§ 2. Het ontwerp van bekkenvoortgangsrapport wordt opgemaakt door het bekkensecretariaat. Het wordt voor advies voorgelegd aan de bekkenraad, die hierover binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst ervan een advies uitbrengt.

Als geen advies is verleend binnen de in het eerste lid genoemde termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

Het bekkenvoortgangsrapport wordt vervolgens door het bekkenbestuur vastgesteld.

§ 3. Het bekkenvoortgangsrapport wordt door het bekkenbestuur meegedeeld aan de CIW, aan de in artikel 24, § 1, bedoelde minister en aan de waterschappen die deel uitmaken van het bekken.

§ 4. Het bekkenvoortgangsrapport ligt ter inzage op het bekkensecretariaat.

AFDELING IV

Het deelbekkenbeheerplan

Artikel 48

Het in artikel 30 bedoelde waterschap verleent haar goedkeuring aan het deelbekkenbeheerplan.

De Vlaamse regering bekrachtigt voor elk deelbekken het deelbekkenbeheerplan.

Artikel 49

§ 1. De deelbekkenbeheerplannen worden uiterlijk op 22 december 2006 voor het eerst vastgesteld en bekendgemaakt.

§ 2. De deelbekkenbeheerplannen worden ten minste om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien overeenkomstig de regels voor de opmaak ervan.

De plannen blijven in ieder geval van kracht tot de nieuwe deelbekkenbeheerplannen zijn bekendgemaakt.

Artikel 50

§ 1. Het ontwerp van deelbekkenbeheerplan wordt voorbereid door het waterschap.

§ 2. De diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, de bekkensecretariaten alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut, stellen op eenvoudig verzoek van het waterschap, alle informatie waarover ze beschikken en die nodig is voor het opstellen van het deelbekkenbeheerplan, ter beschikking van het waterschap.

De Vlaamse regering kan de voorwaarden bepalen waaronder deze informatie ter beschikking wordt gesteld.

Artikel 51

§ 1. Het deelbekkenbeheerplan bepaalt het integraal waterbeleid voor het desbetreffende deelbekken. Het is een beleidsplan dat tevens de voorgenomen acties, maatregelen, middelen en termijn bepaalt om de doelstellingen ervan te bereiken. Het geeft nadere uitvoering aan het bekkenbeheerplan.

De maatregelen bedoeld in het eerste lid kunnen beperkingen opleggen. Zij mogen evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen, met uitzondering van handelingen en werken in overstromingsgebieden en oeverzones.

Het deelbekkenbeheerplan bevat minstens de in Bijlage IV genoemde gegevens.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud en de methodologie voor de opmaak van dit plan.

§ 2. De bepalingen van de deelbekkenbeheerplannen mogen niet in minder strenge zin afwijken van de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan, noch van de bindende bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan.

§ 3. Het waterschap duidt de onderdelen van de deelbekkenbeheerplannen aan die bindend zijn voor de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest zijn belast met taken van openbaar nut.

§ 4. Het waterschap bezorgt het ontwerp van deelbekkenbeheerplan aan de adviesverlenende instantie die daartoe is aangewezen bij de in de artikel 31, § 3, bedoelde overeenkomst of aan het in het artikel 32, § 5, bedoelde adviescomité.

Als geen advies is verleend binnen een termijn van negentig kalenderdagen, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

§ 5. Het waterschap bezorgt het ontwerp van deelbekkenbeheerplan, samen met het in § 4 bedoelde advies, binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst ervan aan de instantie die, op grond van de in artikel 31, § 3 bedoelde overeenkomst, bevoegd is het deelbekkenbeheerplan goed te keuren, of aan het daartoe bevoegde orgaan van het in artikel 32 bedoelde waterschap.

De instantie die, op grond van de in artikel 31, § 3, bedoelde overeenkomst, bevoegd is het deelbekkenbeheerplan goed te keuren, of het daartoe bevoegde orgaan van de in artikel 32 bedoelde waterschap onderzoekt het advies en verleent binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan haar goedkeuring aan het ontwerp van deelbekkenbeheerplan.

De beslissing houdende goedkeuring van het deelbekkenbeheerplan maakt in voorkomend geval melding van de minderheidsstandpunten.

§ 7. Het waterschap bezorgt het goedgekeurde deelbekkenbeheerplan, samen met het in § 4 bedoelde advies, uiterlijk de tiende werkdag na de goedkeuring ervan aan het bekkenbestuur. Het bekkenbestuur onderzoekt binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan de onderlinge afstemming van het goedgekeurde deelbekkenbeheerplan met het bekkenbeheerplan en in voorkomend geval met deelbekkenbeheerplannen van aangrenzende deelbekkens in hetzelfde bekken.

Het bekkenbestuur brengt de wijzigingen aan die noodzakelijk zijn om die afstemming te verzekeren, motiveert deze en stelt het waterschap hiervan in kennis.

Het bekkenbestuur bezorgt het desgevallend gewijzigde deelbekkenbeheerplan aan de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering brengt het bekrachtigde deelbekkenbeheerplan ter kennis van het waterschap, het bekkenbestuur, het Vlaamse Gewest en de door de Vlaamse regering aangewezen openbare instellingen, bevoegd voor aspecten van het integraal waterbeleid, de betrokken provincie of provincies, de betrokken gemeenten en in voorkomend geval, de betrokken polders en wateringen.

Het bij besluit van de Vlaamse regering bekrachtigde deelbekkenbeheerplan wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en ligt ter inzage bij de betrokken provincies en gemeenten, bij het bekkenbestuur en bij het waterschap.

§ 8. Op voorstel van de CIW heft de Vlaamse regering binnen een termijn van negentig kalenderdagen na de vaststelling van een nieuw stroomgebiedbeheerplan of bekkenbeheerplan, de bepalingen van het bestaande deelbekkenbeheerplan die strijdig zijn met de bindende bepalingen van het nieuwe stroomgebiedbeheerplan of bekkenbeheerplan op bij gemotiveerd besluit.

Dit besluit wordt op de in § 6, vijfde lid, bedoelde wijze bekendgemaakt.

HOOFDSTUK VII

Bijzondere verplichtingen met betrekking tot de stroomgebiedsdistricten

AFDELING I

Milieudoelstellingen

ONDERAFDELING I

Vaststellen en bereiken van de milieudoelstellingen

Artikel 52

§ 1. De Vlaamse regering stelt, door middel van milieukwaliteitsnormen, overeenkomstig het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, de milieudoelstellingen voor oppervlaktewater en grondwater vast die uiterlijk tegen 22 december 2015 moeten worden bereikt.

De Vlaamse regering stelt tevens milieukwaliteitsnormen voor waterbodems en milieukwantiteitsnormen vast, overeenkomstig de procedure van artikel 2.2.2. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Ze houdt bij het vaststellen en bereiken van de milieudoelstellingen rekening met de strengere normen die vastgesteld zijn overeenkomstig andere specifieke regelgeving.

§ 2. De milieudoelstellingen die uiterlijk tegen 22 december 2015 moeten worden bereikt, hebben betrekking op :

1° voor oppervlaktewater :

- a) de goede chemische toestand ;
- b) de goede of zeer goede ecologische toestand ;

2° voor grondwater :

- a) de goede chemische toestand ;
- b) de goede kwantitatieve toestand ;

3° voor kunstmatige of sterk veranderde waterlichamen :

- a) de goede chemische toestand ;
- b) het goed of maximaal ecologisch potentieel.

§ 3. Behoudens de in de artikelen 54 tot 58 bedoelde gevallen, dient bij het realiseren van de milieudoelstellingen minstens de goede toestand van het oppervlaktewater en het grondwater of het goede ecologisch potentieel van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen, en indien mogelijk, de zeer goede ecologische toestand of het maximale ecologisch potentieel van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen, te worden bereikt.

§ 4. Behoudens de in artikel 56 en artikel 57, §§ 2 en 3 bedoelde gevallen, mag de bestaande toestand van het oppervlaktewater en het grondwater in geen geval achteruitgaan.

ONDERAFDELING II

Aanduiding van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen

Artikel 53

Met het oog op het vaststellen van de milieudoelstellingen kan de Vlaamse regering oppervlaktewaterlichamen als kunstmatig of sterk veranderd aanduiden als :

1° de voor het bereiken van de goede ecologische toestand noodzakelijke wijzigingen van de hydromorfologische kenmerken een betekenisvol nadelig effect zouden hebben het op :

- a) het milieu ;
- b) activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de scheepvaart, havenfaciliteiten, openbare voorzieningen voor water bestemd voor menselijke consumptie of hernieuwbare energie-opwekking ;
- c) de bescherming tegen overstroming van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen gelegen buiten overstromingsgebieden ;

2° het doel dat door de kunstmatige of veranderde aard van het oppervlaktewaterlichaam wordt gediend, niet kan worden bereikt met andere voor het milieu aanmerkelijk gunstigere middelen, omdat dit technisch niet haalbaar is of onevenredig hoge kosten zou meebrengen.

De aanduiding wordt overeenkomstig artikel 62 om de zes jaar getoetst en zonodig herzien.

ONDERAFDELING III

Omstandigheden waarin van het bereiken van de milieudoelstellingen kan worden afgeweken

Artikel 54

De Vlaamse regering kan de in artikel 52, § 2, bedoelde termijn verlengen als alle noodzakelijke verbeteringen in de toestand van het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam niet binnen die termijn kunnen worden bereikt omdat dit technisch niet haalbaar is, of onevenredig hoge kosten zou meebrengen, of niet mogelijk is omwille van natuurlijke omstandigheden.

In dat geval zorgt de Vlaamse regering ervoor dat :

- 1° alle maatregelen worden genomen die noodzakelijk worden geacht om de oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen voor het verstrijken van de verlengde termijn geleidelijk in de vereiste toestand te brengen ;
- 2° de redenen voor de betekenisvolle vertraging bij de uitvoering van deze maatregelen worden onderzocht ;

3° het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering van deze maatregelen wordt aangeduid.

De verlengingen zijn beperkt tot maximaal twee herzieningen van het stroomgebiedbeheerplan, behalve wanneer de natuurlijke omstandigheden zodanig zijn dat de milieudoelstellingen niet binnen die termijn kunnen worden bereikt.

Artikel 55

De Vlaamse regering kan minder strenge milieudoelstellingen vaststellen voor oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen wanneer het bereiken van de milieudoelstellingen technisch niet haalbaar zou zijn of onevenredig hoge kosten met zich zou meebrengen als gevolg van :

- 1° de aantasting van die oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen door menselijke activiteiten, zoals vastgesteld in de overeenkomstig artikel 61 uitgevoerde analyses en beoordelingen ;
- 2° de natuurlijke gesteldheid van die oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen.

Bij het vaststellen van de minder strenge milieudoelstellingen neemt de Vlaamse regering de volgende voorwaarden in acht :

- 1° aan de ecologische en sociaal-economische behoeften die door die menselijke activiteiten worden gediend, kan niet worden voldaan met andere voor het milieu gunstiger middelen, die geen onevenredig hoge kosten met zich meebrengen ;
- 2° er wordt zorg voor gedragen dat :
- 3° voor oppervlaktewaterlichamen de best mogelijke ecologische en chemische toestand wordt bereikt die haalbaar is gezien de redelijkerwijs niet te vermijden effecten vanwege de aard van de menselijke activiteiten of verontreiniging ;
- 4° voor grondwaterlichamen zo gering mogelijke veranderingen in de goede grondwatertoestand optreden, gezien de redelijkerwijs niet te vermijden effecten vanwege de aard van de menselijke activiteiten of verontreiniging.

De Vlaamse regering herziet om de zes jaar de gevallen waarin ze van de milieudoelstellingen afwijkt.

Artikel 56

Een tijdelijke achteruitgang van de toestand van oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen als die het gevolg is van een van de volgende omstandigheden :

- 1° omstandigheden die zich door een natuurlijke oorzaak voordoen en die uitzonderlijk zijn of redelijkerwijs niet waren te voorzien, met name extreme overstromingen of lange droogteperioden ;
- 2° omstandigheden die zijn veroorzaakt door redelijkerwijs niet te voorziene ongevallen.

Hierbij neemt de Vlaamse regering al de volgende voorwaarden in acht :

- 1° alle haalbare maatregelen worden getroffen om de verdere achteruitgang van de toestand te voorkomen zodat het bereiken van de milieudoelstellingen bij andere, niet door de omstandigheden getroffen oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen, niet in het gedrang wordt gebracht. Deze maatregelen

len mogen het herstel van de toestand van het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam niet in de weg staan wanneer de omstandigheden van het eerste lid niet meer bestaan ;

- 2° het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam moet zo snel als redelijkerwijs haalbaar worden hersteld in de toestand waarin het zich bevond voordat de gevolgen van die omstandigheden intraden, behalve indien dit niet mogelijk is omwille van het feit dat :
- 3° de vereiste verbeteringen technisch niet haalbaar zijn ;
- 4° de kostprijs van die maatregelen onevenredig hoog is ;
- 5° de natuurlijke omstandigheden een tijdige verbetering van de toestand van het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam beletten.

De effecten van die omstandigheden worden jaarlijks geëvalueerd. De Vlaamse regering kan de nadere regels van die evaluatie bepalen.

Artikel 57

§ 1. Het niet bereiken van de goede toestand van een grondwaterlichaam, de goede ecologische toestand van een oppervlaktewaterlichaam of het goed ecologisch potentieel van een kunstmatige of sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen indien dit het gevolg is van nieuwe veranderingen in de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam of indirecte wijzigingen in de grondwaterstand, omwille van :

- 1° activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de scheepvaart, havenfaciliteiten, openbare voorzieningen voor water bestemd voor menselijke consumptie of hernieuwbare energieopwekking ;
- 2° de bescherming tegen overstroming van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen gelegen buiten overstromingsgebieden ;

§ 2. Het niet voorkomen van de achteruitgang van de zeer goede of goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen als dit het gevolg is van nieuwe veranderingen in de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam, omwille van activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de bescherming tegen overstromingen van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen gelegen buiten overstromingsgebieden.

§ 3. Het niet voorkomen van de achteruitgang van de zeer goede toestand naar een goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen als dit het gevolg is van nieuwe activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de openbare voorzieningen voor water bestemd voor de menselijke consumptie of de inrichting van een overstromingsgebied langs het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam.

§ 4. In het geval van §§ 1, 2 en 3 neemt de Vlaamse regering de volgende voorwaarden in acht :

- 1° alle haalbare stappen en maatregelen worden genomen om de negatieve effecten op de toestand van het oppervlaktewaterlichaam of het grondwaterlichaam tegen te gaan ;
- 2° het doel dat met die veranderingen of wijzigingen van het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam wordt gediend, kan niet worden bereikt met andere voor het milieu aanmerkelijk gunstiger middelen, omdat dit technisch niet haalbaar is of onevenredig hoge kosten met zich zou meebrengen.

De Vlaamse regering herzielt om de zes jaar de gevallen waarin ze van de milieudoelstellingen afwijkt.

Artikel 58

Bij het aanduiden van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen en bij de overeenkomstig de in de artikelen 54 tot 57 bedoelde afwijkingen van de milieudoelstellingen zorgt de Vlaamse regering ervoor :

- 1° dat het bereiken van de milieudoelstellingen in andere oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen in hetzelfde stroomgebiedsdistrict niet in het gedrang worden gebracht of niet blijvend worden verhinderd ;
- 2° dat alle maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de toepassing van de nieuwe bepalingen tenminste hetzelfde beschermingsniveau waarborgt als datgene dat wordt gewaarborgd door de bestaande wetgeving.

Artikel 59

Wanneer uit monitoringgegevens of andere gegevens blijkt dat de milieudoelstellingen voor waterlichamen vermoedelijk niet worden bereikt, zorgt de Vlaamse regering ervoor dat :

- 1° de oorzaken van het eventuele falen worden onderzocht ;
- 2° de betrokken vergunningen en toestemmingen worden onderzocht en zo nodig worden herzien ;
- 3° de monitoringprogramma's worden getoetst en zo nodig herzien ;
- 4° de noodzakelijke aanvullende maatregelen worden genomen teneinde de milieudoelstellingen te bereiken, met inbegrip van de vaststelling van strengere milieudoelstellingen.

Indien de in het eerste lid, 1° bedoelde oorzaken het resultaat zijn van redelijkerwijs niet te voorziene of uitzonderlijke omstandigheden die het gevolg zijn van natuurlijke oorzaken of overmacht, in het bijzonder extreme overstromingen of lange droogteperioden, kan de Vlaamse regering afwijken van hetgeen is bepaald in het eerste lid, 4°, onder voorbehoud van de in artikel 56 bedoelde tijdelijke achteruitgang.

ONDERAFDELING IV

Kostenterugwinning van waterdiensten

Artikel 60

De Vlaamse regering neemt de nodige maatregelen om het in artikel 6, 6°, bedoelde kostenterugwinningsbeginsel tegen het jaar 2010 toe te passen.

AFDELING II

Analyses en beoordelingen

Artikel 61

De Vlaamse regering zorgt er voor dat voor elk stroomgebiedsdistrict de volgende analyses en beoordelingen worden uitgevoerd :

1° de kenmerken van het stroomgebiedsdistrict :

a) voor oppervlaktewateren :

- 1) het vaststellen van de ligging en de grenzen van de oppervlaktewaterlichamen ;
- 2) het indelen van de oppervlaktewaterlichamen in de categorieën rivieren, meren en overgangswateren ;
- 3) het aanduiden van oppervlaktewaterlichamen als kunstmatige of sterk veranderde waterlichamen en het indelen van deze in de categorieën rivieren, meren en overgangswateren ;
- 4) het voor elke categorie onderscheiden van de oppervlaktewaterlichamen in typen ;
- 5) het bepalen van de referentieomstandigheden voor de typen oppervlaktewaterlichamen ;

b) voor grondwater :

- 1) de ligging en de grenzen van de grondwaterlichamen ;
- 2) de karakterisering van de grondwaterlichamen ;

2° een beoordeling van de effecten van menselijke activiteiten op de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater ;

3° een economische analyse van het watergebruik, die voldoende gedetailleerde informatie bevat voor :

a) de relevante berekeningen die nodig zijn om rekening te houden met het kostenterugwinningsbeginsel.

Dit impliceert :

- langetermijnvoorspellingen van vraag en aanbod naar water in het stroomgebiedsdistrict ;
- waar nodig ramingen van volume, prijzen en kosten voor waterdiensten, en ramingen van relevante investeringen, inclusief voorspellingen van dergelijke investeringen ;
- een oordeel over de meest kosteneffectieve combinatie van maatregelen op het gebied van watergebruik, gebaseerd op ramingen van de potentiële kosten van dergelijke maatregelen.

Bij het maken van de in het eerste lid, 3° bedoelde economische analyse van het watergebruik wordt rekening gehouden met de kosten voor het verzamelen van de relevante gegevens.

Artikel 62

De analyses en beoordelingen zijn uiterlijk op 22 december 2004 uitgevoerd.

Ze worden voor het eerst uiterlijk op 22 december 2013 en vervolgens om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien.

Artikel 63

Personen die ingevolge hun ambt of in opdracht van de overheid werken aan de uitvoering van de in artikel 61 bedoelde analyses en beoordelingen, mogen voor de uitoefening van hun opdracht onroerende goederen betreden, met uitzondering van woningen en gebouwen, bestemd voor privé- of bedrijfsactiviteiten, om er de noodzakelijke opmetingen en onderzoeken te verrichten. Zij dienen zich daarbij steeds te legitimeren en moeten in staat zijn bewijs te leveren van hun opdracht.

Voor de uitvoering van deze analyses en beoordelingen kunnen de noodzakelijke meetinstallaties en de eventueel bijbehorende nutsleidingen bij wijze van erfdienstbaarheid van openbaar nut worden aangebracht.

De in het eerste lid bedoelde personen mogen bij de uitoefening van hun opdracht de bijstand van de politie vorderen.

Artikel 64

De Vlaamse regering stelt de nadere regels vast voor de inhoud en de uitvoering van de analyses en beoordelingen.

AFDELING III

De maatregelenprogramma's

Artikel 65

De Vlaamse regering stelt voor elk stroomgebiedsdistrict afzonderlijk of voor het Vlaamse Gewest in zijn geheel een maatregelenprogramma vast ter verwezenlijking van de milieudoelstellingen.

De Vlaamse regering kan nadere regels vastleggen inzake de afstemming op of de integratie van het maatregelenprogramma in bestaande waterbeheerplannen en bestaande maatregelenprogramma's.

Artikel 66

De maatregelenprogramma's bevatten de in bijlage II bepaalde gegevens.

Artikel 67

§ 1. De maatregelenprogramma's worden uiterlijk op 22 december 2009 voor het eerst vastgesteld.

De maatregelenprogramma's worden vervolgens om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien.

§ 2. De maatregelen dienen uiterlijk 22 december 2012 in uitvoering te zijn.

Nieuwe of herziene maatregelen dienen binnen drie jaar na de vaststelling ervan in uitvoering te zijn.

AFDELING IV

Programma's voor de monitoring

Artikel 68

De Vlaamse regering stelt voor elk stroomgebiedsdistrict programma's op voor de monitoring van de waartertoestand.

De programma's dienen uiterlijk op 22 december 2006 in uitvoering te zijn.

Artikel 69

De programma's bevatten :

1° voor oppervlaktewater :

- a) de chemische toestand ;
- b) de kwantitatieve toestand ;
- c) de mate waarin het oppervlaktewater aan erosie onderhevig is ;
- d) de aanvoer en afzetting van sedimenten ;
- e) de ecologische toestand en het ecologisch potentieel.

2° voor grondwater :

- a) de chemische toestand ;
- b) de kwantitatieve toestand van het grondwater.

Voor de beschermde gebieden worden de programma's aangevuld met de bijzondere voorschriften van de communautaire wetgeving op grond waarvan de beschermde gebieden zijn ingesteld.

Artikel 70

De Vlaamse regering stelt de nadere regels vast voor de inhoud en de uitvoering van de programma's, met inbegrip van de uitbouw en het beheer van waterkwantiteits- en waterkwaliteitsmeetnetten.

Artikel 71

Personen die ingevolge hun ambt of in opdracht van de overheid werken aan de uitvoering van de in artikel 68 bedoelde programma's, mogen voor de uitoefening van hun opdracht onroerende goederen betreffen, met uitzondering van woningen en gebouwen, bestemd voor privé- of bedrijfsactiviteiten, om er de noodzakelijke opmetingen en onderzoeken te verrichten. Zij dienen zich daarbij steeds te legitimeren en moeten in staat zijn bewijs te leveren van hun opdracht.

Voor de uitvoering van deze programma's kunnen de noodzakelijke meetinstallaties en de eventueel bijbehorende nutsleidingen bij wijze van erfdiensbaarheid van openbaar nut worden aangebracht.

De in het eerste lid bedoelde personen mogen bij de uitoefening van hun opdracht de bijstand van de politie vorderen.

AFDELING V

Register van beschermde gebieden

Artikel 72

De Vlaamse regering maakt voor elk stroomgebiedsdistrict een register op van alle daarin gelegen beschermde gebieden.

Het register bevat tenminste de volgende in het kader van de communautaire wetgeving aangeduide beschermde gebieden :

- 1° oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen binnen elk stroomgebiedsdistrict die dagelijks gemiddeld meer dan 10 m³ per dag leveren of meer dan 50 personen bedienen, aangewezen voor de onttrekking van water bestemd voor menselijke consumptie en de voor dat toekomstig gebruik bestemde oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met inbegrip van de beschermingszones voor die oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen ;
- 2° gebieden voor de bescherming van economisch betekenisvolle in het water levende planten- en diersoorten ;
- 3° oppervlaktewaterlichamen met als bestemming recreatiewater of zwemwater ;
- 4° de kwetsbare zones water in uitvoering van de richtlijn 91/271 van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, de kwetsbare zones in uitvoering van richtlijn 91/676/EEG van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, de kwetsbare zones ecologische waardevolle agrarische gebieden en de kwetsbare zones natuur, bedoeld in artikel 15bis en 15ter van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen ;
- 5° de definitief vastgestelde speciale beschermingszones in uitvoering van artikel 36bis van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en de waterrijke gebieden van internationale betekenis bedoeld in artikel 2, 21°, van hetzelfde decreet.

Artikel 73

Het register wordt uiterlijk op 22 december 2004 opgesteld en wordt voortdurend opgevolgd en bijgewerkt.

Artikel 74

Het register omvat minstens kaarten waarop de ligging van elk beschermd gebied is aangegeven, alsmede een beschrijving van de communautaire en Vlaamse wetgeving op grond waarvan zij als beschermde gebieden zijn aangewezen.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de inhoud, het opstellen en het bijwerken van het register.

HOOFDSTUK VIII

Wijzigingsbepaling

Artikel 75

In artikel 2.2.1, tweede lid, eerste zin, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid worden tussen de woorden “water” en “of” de woorden “het sediment of de biota” ingevoegd.

Artikel 76

In artikel 17, § 2, eerste lid, van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, gewijzigd bij het decreet van 21 april 1983, worden de woorden “de oever” vervangen door de woorden “het einde van de oeverzone”.

Artikel 77

In artikel 17 van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, vervangen bij het decreet van 11 mei 1999 en gewijzigd bij het decreet van 3 maart 2002 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 wordt 7° geschrapt ;

2° § 5 wordt vervangen door wat volgt :

“§ 5. Elke vorm van bemesting is verboden, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing, binnen :

- a) de oeverzones afgebakend in de bekkenbeheerplannen ; als de oeverzones enkel de taluds van een oppervlaktewaterlichaam omvatten, geldt het verbod binnen vijf meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam ;
- b) tien meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam dat gelegen is in het Vlaams Ecologisch Netwerk ;

- c) tien meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van een oppervlaktewaterlichaam, als een helling grenst aan een oppervlaktewaterlichaam.”.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Steve STEVAERT

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN

Bijlage I. Inhoud van de stroomgebiedbeheerplannen

1. Algemene gegevens

- 1.1. de integratie van alle beleidsvoornemens van de betrokken waterbeheerders voor alle aspecten van het waterbeleid binnen het betreffende stroomgebied ;

2. Gegevens met betrekking tot de milieudoelstellingen

- 2.1. een lijst van de overeenkomstig artikel 52 vastgestelde milieudoelstellingen voor oppervlaktewater, grondwater en de in artikel 72 bedoelde beschermde gebieden ;
- 2.2. de aanduiding van de gevallen waarin overeenkomstig de in de artikelen 54 tot 59 bedoelde gevallen moest worden afgeweken van de milieudoelstellingen, met inbegrip van de redenen daarvoor, de vereiste maatregelen en de in verband hiermee vereiste informatie, en in het bijzonder :

1° in het geval van artikel 54, een overzicht van :

- a) de maatregelen die noodzakelijk worden geacht om de oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen vóór het verstrijken van de verlengde termijn geleidelijk in de vereiste toestand te brengen ;
- b) de redenen voor de betekenisvolle vertraging bij de uitvoering van deze maatregelen ;
- c) het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering van deze maatregelen ;

2° in het geval van artikel 55, een aanduiding van de redenen voor het vaststellen van minder strenge milieudoelstellingen ;

3° in het geval van artikel 56 :

- a) de voorwaarden waaronder uitzonderlijke of redelijkerwijs niet te voorzien omstandigheden mogen worden aangevoerd, met inbegrip van de vaststelling van passende indicatoren daarvoor ;
- b) de in artikel 56, tweede lid, 1°, bedoelde maatregelen ;

4° in het geval van artikel 57 : een aanduiding van de redenen voor die veranderingen of wijzigingen ;

3. Gegevens met betrekking tot de analyses en beoordelingen

- 3.1. overeenkomstig artikel 61, 1°, een algemene beschrijving van de kenmerken van het stroomgebied-district :

1° voor oppervlaktewateren :

- a) kaarten met de ligging en de grenzen van de oppervlaktewaterlichamen ;
- b) kaarten van de typen oppervlaktewaterlichamen in het stroomgebied ;
- c) aanduiding op kaart van de overeenkomstig artikel 53, als kunstmatig of sterk veranderd aangeduide oppervlaktewaterlichamen ;
- d) bepaling van de referentieomstandigheden voor de typen oppervlaktewaterlichamen ;

- 2° voor grondwater : kaarten met de ligging en de grenzen van de grondwaterlichamen ;
- 3.2. overeenkomstig artikel 61, 2°, een overzicht van de betekenisvolle belastingen en effecten van menselijke activiteiten op de toestand van oppervlaktewater en grondwater, met inbegrip van :
 - 1° een raming van de verontreiniging door puntbronnen ;
 - 2° een raming van de verontreiniging door diffuse bronnen, met inbegrip van een overzicht van het bodemgebruik ;
 - 3° een raming van de effecten op de kwantitatieve toestand van het water, met inbegrip van onttrekkingen ;
 - 4° een analyse of beoordeling van de andere effecten van menselijke activiteiten op de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater ;
- 3.3. een samenvatting van de overeenkomstig artikel 61, 3°, uitgevoerde economische analyse van het watergebruik ;
- 4. Gegevens met betrekking tot de maatregelenprogramma's
 - 4.1. een samenvatting van de overeenkomstig artikel 65 en bijlage II vastgestelde maatregelenprogramma's, met inbegrip van de wijze waarop de overeenkomstig artikel 52 vastgestelde milieudoelstellingen moeten worden bereikt ;
- 5. Gegevens met betrekking tot de programma's voor de monitoring
 - 5.1. een kaart van de overeenkomstig artikel 68 gevormde monitoringnetwerken, en een presentatie in kaartvorm van de resultaten van de overeenkomstig artikel 68 uitgevoerde programma's voor de monitoring voor de toestand van :
 - 1° oppervlaktewater : ecologische, chemische en kwantitatieve toestand ;
 - 2° grondwater : chemische en kwantitatieve toestand ;
 - 3° de in artikel 72 bedoelde beschermde gebieden ;
- 6. Gegevens met betrekking tot de beschermde gebieden
 - 6.1. vermelding en kaarten van de in artikel 72 bedoelde beschermde gebieden waarvan een register moet worden opgemaakt ;
- 7. Gegevens met betrekking tot functies van oppervlaktewaterlichamen, de overstromingsgebieden en oeverszones en de grondwaterlichamen
 - 7.1. de aanduiding op kaart van de functies, andere dan die welke betrekking hebben op beschermde gebieden, die worden toegekend aan oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen op niveau van het stroomgebiedsdistrict, met een voor een breed publiek bedoelde nota waarin die aanduidingen worden gemotiveerd ;
 - 7.2. de aanduiding op kaart van de overstromingsgebieden en van de oeverszones voor de waterwegen, voorzover deze het belang van een bekken overstijgen ;

8. Overige gegevens

- 8.1. een register van de bekkenbeheerplannen en andere meer gedetailleerde plannen en programma's die betrekking hebben op sectoren, aangelegenheden of watertypen, alsmede een samenvatting daarvan ;
- 8.2. een samenvatting van de overeenkomstig artikel 38 genomen maatregelen inzake voorlichting en raadpleging van het publiek, de resultaten daarvan alsmede de planwijzigingen die daarvan het gevolg zijn ;
- 8.3. een lijst van de autoriteiten bevoegd voor de toepassing van de bepalingen van de richtlijn binnen ieder stroomgebieddistrict ;
- 8.4. de contactpunten en procedures om de achtergrondinformatie en de in artikel 38, § 1, bedoelde informatie en de overeenkomstig artikel 68 verzamelde monitoringgegevens, te verkrijgen ;

9. Herzieningen van het stroomgebiedbeheerplan

- 9.1. een samenvatting van alle veranderingen of actualiseringen sinds de publicatie van het vorige stroomgebiedbeheerplan ;
- 9.2. een beoordeling van de vooruitgang die is geboekt bij het bereiken van de milieudoelstellingen, met een presentatie in kaartvorm van de monitoringresultaten voor de vorige planperiode, en een verklaring voor de milieudoelstellingen die niet zijn bereikt ;
- 9.3. een samenvatting van en een verklaring voor eventuele maatregelen in het vroegere stroomgebiedbeheerplan die niet zijn uitgevoerd ;
- 9.4. een samenvatting van alle aanvullende tussentijdse maatregelen die in het overeenkomstig artikel 65 opgestelde maatregelenprogramma zijn vastgesteld sedert de publicatie van het vorige stroomgebiedbeheerplan ;
- 9.5. In de in de artikelen 54 tot en met artikel 59 bedoelde gevallen, moet de herziening van het stroomgebiedbeheerplan daarenboven de volgende informatie bevatten :
 - 1° een samenvatting van de herzieningen van de gevallen waarin overeenkomstig de artikelen 54 tot 59 van de milieudoelstellingen is afgeweken ;
 - 2° een evaluatie van de uitvoering van de maatregelen ;
 - 3° een overzicht van eventuele extra maatregelen ;
 - 4° in de in artikel 54 bedoelde gevallen daarenboven de redenen voor de betekenisvolle vertraging en het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering van de maatregelen ;
 - 5° in de artikel 56 bedoelde gevallen daarenboven een overzicht van de effecten van de in artikel 56 bedoelde omstandigheden en van de in artikel 56, tweede lid, 1° bedoelde maatregelen ;

10. Opmaak of wijziging van ruimtelijke uitvoeringsplannen en plannen van aanleg

In het geval bedoeld in artikel 37, § 3, worden de volgende elementen aangegeven in het stroomgebiedbeheerplan :

- 1° de aanduiding van de ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg die moeten worden opgesteld of gewijzigd ;

2° de aanduiding van de elementen die in de op te maken of te wijzigen plannen moeten worden opgenomen ;

3° een indicatieve raming van de eventuele planschade die hieruit voortvloeit ;

11. Niet-technische samenvatting

Een goed onderscheiden, voor een breed publiek bedoelde samenvatting van de krachtlijnen van het stroomgebiedbeheerplan.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet [...] van betreffende het integraal waterbeleid.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Steve STEVAERT

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN

Bijlage II. Inhoud van de maatregelenprogramma's

1. Maatregelen voor de toepassing van communautaire wetgeving

De maatregelen die nodig zijn voor de toepassing van de communautaire wetgeving voor de waterbescherming en andere communautaire wetgeving ;

2. Maatregelen voor de realisatie van het kostenterugwinningsbeginsel en het vervuiler-betaalt-beginsel

2.1. De overeenkomstig artikel 60 genomen maatregelen die nodig zijn voor de realisatie van het in artikel 6, 5° en 6°, bedoelde vervuiler-betaalt-beginsel en kostenterugwinningsbeginsel, met inbegrip van :

1° de in artikel 61, 3°, b) bedoelde beoordeling over de meest kosteneffectieve combinatie op het gebied van watergebruik, gebaseerd op ramingen van de potentiële kosten van dergelijke maatregelen ;

2° de redenen voor het niet onverkort toepassen van de maatregelen ;

3° het aandeel van de verschillende vormen van watergebruik in de terugwinning van kosten voor waterdiensten ;

3. Maatregelen met betrekking tot duurzaam watergebruik

3.1. Maatregelen om duurzaam watergebruik te bevorderen om de overeenkomstig artikel 52 vastgestelde milieudoelstellingen te bereiken ;

4. Maatregelen met betrekking tot de in artikel 72 bedoelde beschermde gebieden en met betrekking tot de waterrijke gebieden

4.1. Maatregelen om aan de bij decreet of besluit vastgestelde voorschriften met betrekking tot voor de onttrekking van water bestemd voor menselijke consumptie gebruikt water te voldoen, met inbegrip van maatregelen om de waterkwaliteit veilig te stellen om het niveau van zuivering dat voor de productie van water bestemd voor menselijke consumptie vereist is, te verlagen ;

4.2. maatregelen inzake waterrijke gebieden ;

5. Maatregelen met betrekking tot kwantiteit

5.1. beheersingsmaatregelen voor de onttrekking van zoet oppervlaktewater en grondwater en de opstuwing van zoet oppervlaktewater, met inbegrip van :

1° een register of registers van wateronttrekkingen ;

2° de vermelding van de gevallen waarin vrijstelling is verleend van de beheersingsmaatregelen ;

5.2. beheersingsmaatregelen voor de aanvulling van grondwaterlichamen ;

6. Maatregelen met betrekking tot overstromingen

6.1. beheersingsmaatregelen, zowel bovenstrooms als benedenstrooms, in verband met de risico's op overstromingen die de veiligheid aantasten van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden ;

7. Maatregelen met betrekking tot verontreiniging

- 7.1. maatregelen ter voorkoming of vermindering van verontreiniging door puntbronnen ;
- 7.2. maatregelen ter voorkoming of vermindering van verontreiniging door diffuse bronnen ;
- 7.3. maatregelen voor het progressief voorkomen of verminderen van de verontreiniging van oppervlaktewateren door prioritair stoffen en van verontreiniging door andere stoffen, die het bereiken van de overeenkomstig artikel 52 vastgestelde milieudoelstellingen kunnen verhinderen ;
- 7.4. maatregelen om elke betekenisvolle en aanhoudende stijging van de concentratie van verontreinigende stoffen in grondwater ten gevolge van menselijke activiteiten om te buigen, om de grondwaterverontreiniging te verminderen ;
- 7.5. maatregelen ter voorkoming van verontreiniging uit technische installaties en ter voorkoming of beperking van de gevolgen van incidentele verontreiniging ;

8. Maatregelen voor andere schadelijke effecten

- 8.1. Maatregelen voor andere schadelijke effecten op de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater die overeenkomstig de in artikel 61 uitgevoerde analyses en beoordelingen worden vastgesteld, in het bijzonder maatregelen om ervoor te zorgen dat de hydromorfologische toestand verenigbaar is met het bereiken van de vereiste ecologische toestand of het goed ecologisch potentieel ;

9. Andere maatregelen om de milieudoelstellingen te bereiken

- 9.1. Alle andere maatregelen die nodig zijn om de overeenkomstig artikel 52 door de Vlaamse regering vastgestelde milieudoelstellingen te bereiken, met inbegrip van :

1° de maatregelen die overeenkomstig artikel 59 moeten worden genomen in geval de milieudoelstellingen vermoedelijk niet worden bereikt ;

2° de maatregelen die moeten worden genomen in geval van de in de artikelen 54 tot 59 bedoelde gevallen, in het bijzonder :

a) in het geval van artikel 54 :

- de maatregelen die noodzakelijk worden geacht om de oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen vóór het verstrijken van de verlengde termijn geleidelijk in de vereiste toestand te brengen ;
- de redenen voor de betekenisvolle vertraging bij de uitvoering van deze maatregelen ;
- het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering van deze maatregelen ;

b) in het geval van artikel 56 : de in artikel 56, tweede lid, 1° bedoelde maatregelen.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van [...] betreffende het integraal waterbeleid.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Steve STEVAERT

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN

Bijlage III. Inhoud van de bekkenbeheerplannen

1. Situatietanalyse

Een beschrijving van de huidige toestand van het watersysteem op bekkenniveau, waaronder een omgevingsanalyse, een sectorale analyse en een economische analyse :

- 1.1. een omgevingsanalyse : de inventarisatie van algemene fysische en ruimtelijke kenmerken van het bekken, een watersysteembeschrijving en relevante beleidsmatige en juridische aspecten voor het bekken ;
- 1.2. een sectorale analyse : de inventarisatie en analyse van de watergebonden milieuaspecten, randvoorwaarden en aanspraken van de in het bekken betrokken sectoren. De volgende sectoren worden minstens in aanmerking genomen :
 - land- en tuinbouw ;
 - huisvesting ;
 - toerisme en recreatie ;
 - transport- en vervoersinfrastructuur ;
 - industrie en handel ;
 - ontginningen ;
 - jacht en visserij ;
 - energie ;
 - natuur, bos en landschap ;
- 1.3. een economische analyse : informatie voor de relevante berekeningen om het in artikel 6, 6°, bedoelde kostenterugwinningsbeginsel toe te passen. Dit bevat onder meer langetermijnvoorspellingen van vraag en aanbod naar water in het bekken, de ramingen van volume, prijzen en kosten voor waterdiensten, ramingen van relevante investeringen en een oordeel over de meest kosteneffectieve combinatie van maatregelen op het gebied van watergebruik, gebaseerd op ramingen van de potentiële kosten van dergelijke maatregelen ;

2. Potenties en intersectorale knelpunten

- 2.1. een beschrijving van de knelpunten en de mogelijkheden, waarin de interactie tussen de toestand van het watersysteem, haar functies en de waterketen wordt geanalyseerd ;

3. Visie

- 3.1. De integratie van alle beleidsvoornemens van de betrokken waterbeheerders met betrekking tot alle aspecten van het waterbeleid binnen het desbetreffende bekken. Dit omvat minstens de gebiedsgerichte langetermijnstreefbeelden en de operationele doelstellingen ;

4. Acties en maatregelen

- 4.1. De acties en de maatregelen die zullen worden genomen om de doelstellingen te realiseren, met inbegrip van de raming van de middelen. Dit bevat onder meer een overzicht van de binnen het desbetreffende bekken vereiste infrastructuur- en inrichtingswerken, de daarmee gepaard gaande be-

heerswerken, met inbegrip van beheersingsmaatregelen, zowel bovenstrooms als benedenstrooms, in verband met de risico's op overstromingen die de veiligheid aantasten van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, en de aanduiding van de met de uitvoering ervan belaste diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, of de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest zijn belast met taken van openbaar nut ;

5. Functietoekenning

5.1. de aanduiding op kaart van :

- a) de overstromingsgebieden binnen het desbetreffende bekken ;
- b) de oeverzones binnen het desbetreffende bekken, voorzover deze het belang van het deelbekken overschrijden ;
- c) de in artikel 72 bedoelde beschermde gebieden binnen het desbetreffende bekken ;
- d) de mijnverzakkingsgebieden binnen het desbetreffende bekken ;
- e) de waterzuiveringszones binnen het desbetreffende bekken ;

5.2. de aanduiding op kaart van de functies, toegekend aan oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen binnen het desbetreffende bekken, voorzover deze het belang van het deelbekken overschrijden.

5.3. een indicatieve aanduiding van de binnen het bekken geldende eutrofiëringsnormen ;

5.4. een voor een breed publiek bedoelde nota waarin de in 5.1., 5.2. en 5.3. bedoelde aanduidingen worden gemotiveerd.

6. Opmaak of wijziging van ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg

In het geval bedoeld in artikel 43, § 4, worden de volgende elementen aangegeven in het bekkenbeheerplan :

- 1° de aanduiding van de ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg die moeten worden opgesteld of gewijzigd ;
- 2° de aanduiding van elementen die in de op te maken of te wijzigen plannen moeten worden opgenomen ;
- 3° een indicatieve raming van de eventuele planschade die hieruit voortvloeit ;

7. Niet-technische samenvatting

Een goed onderscheiden, voor een breed publiek bedoelde samenvatting van de krachtlijnen van het bekkenbeheerplan.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van [...] betreffende het integraal waterbeleid.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Steve STEVAERT

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN

Bijlage IV. Inhoud van de deelbekkenbeheerplannen**1. Acties en maatregelen**

- 1.1. de acties en maatregelen die zullen worden genomen om de operationele doelstellingen en taakstellingen te realiseren, met inbegrip van een raming van de middelen daartoe ;
- 1.2. een evaluatie van de in de vorige planperiode geheel of gedeeltelijk uitgevoerde acties en maatregelen, met inbegrip van een berekening van de kostprijs ervan ;

2. Functietoekenning

- 2.1. de aanduiding van de oeverzones, andere dan deze welke werden aangeduid in het bekkenbeheerplan ;
- 2.2. de functies toegekend aan oppervlaktewaterlichamen binnen het desbetreffende deelbekken, die niet in het bekkenbeheerplan zijn aangeduid ;
- 2.3. een nota waarin de in 1.1. en 1.2. bedoelde aanduidingen worden gemotiveerd.

3. Niet-technische samenvatting

Een goed onderscheiden, voor een breed publiek bedoelde samenvatting van de krachtlijnen van het deelbekkenbeheerplan.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van [...] betreffende het integraal waterbeleid.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Steve STEVAERT

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

MiNa-Raad
Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Advies
van 14 oktober 2002
over
het voorontwerp van decreet betreffende
het integraal waterbeleid

Samenvatting

In zitting van 14 oktober 2002 stelde de MiNa-Raad het advies vast over het voorontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid. De Raad toetste het voorontwerp aan de principes van integraal waterbeleid zoals hij die zelf had uitgewerkt in een advies van 21 december 1999. Deze toetsing is positief voor het voorontwerp.

Deze toetsing is evenwel niet voldoende als beoordeling van het advies. Een toetsing aan de Europese kaderrichtlijn 'Water' toont aan dat het voorontwerp op een aantal punten niet in overeenstemming was met relevante delen van de Kaderrichtlijn. De Raad vraagt bijstelling van het voorontwerp om conform te zijn met de Kaderrichtlijn en dringt aan op een vervolgdecreet om de ontbrekende delen spoedig in te vullen.

Bij de toetsing is de Raad vooral onaangenaam verrast door de wijze waarop de uitzonderingsmogelijkheden om de milieudoelstellingen niet te bereiken werden omgezet in regionale regelgeving. De Raad komt tot de conclusie dat de uitzonderingsmogelijkheden in Vlaanderen veel ruimer zouden zijn dan dat de EU toelaat. Vooral de manier waarop het begrip "groot maatschappelijk belang" in het voorontwerp is uitgewerkt, wordt door de Raad afgewezen.

Naast het resultaat van diverse toetsingen formuleert de Raad ook nog algemene opmerkingen en opmerkingen op de verschillende niveaus waar het waterbeleid gevoerd wordt. De Raad suggereert om de termijnen en procedures van de diverse planningsinstrumenten op elkaar af te stemmen om de integratie tussen de verschillende beleidsvelden te verbeteren. Als concreet voorbeeld suggereert de Raad om de milieuaspecten van de waterbeleidsnota op te nemen in het milieubeleidsplan. Zo wordt ook de publieke participatie verbeterd zonder dat er nog maar eens een openbaar onderzoek moet georganiseerd worden.

De watertoets moet eenvoudig hanteerbaar zijn en op alle niveaus kunnen toegepast worden. Waar mogelijk moet de watertoets gekoppeld worden aan bestaande toetsen of instrumenten. De watertoets heeft echter het nadeel alleen van toepassing te zijn voor vergunningsplichtige activiteiten en andere soms schadelijke activiteiten ongemoeid te laten. Daarom stelt de Raad voor om de waterzorgplicht als horizontale maatregel en als vangnet op te nemen in het decreet.

De Raad stelt vast dat heel wat cruciale elementen worden doorverwezen naar uitvoeringsbesluiten, soms gaat over elementen die nodig zijn voor de operationalisering van het decreet. De Raad dringt erop aan dat deze punten in het decreet zouden opgenomen worden.

Op niveau van het stroomgebied en het bekken formuleert de Raad telkens een aantal opmerkingen, maar het belangrijkste niveau bleek het deelbekken waar provincies, gemeenten en polders en wateringen actief zijn. De belangrijkste suggesties van de Raad zijn om het waterschap met rechtspersoonlijkheid een interbestuurlijke samenwerking als onderbouwing te geven. De rol die het Vlaamse Gewest ook op deelbekkenniveau moet spelen is te belangrijk om dat in een samenwerkingsakkoord te verankeren. In het bestuur van de interbestuurlijke samenwerking moeten alle partners als evenwaardig aanwezig zijn.

I. Inleiding

Met een brief van 23 juli 2002 deelde de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw mee dat de Vlaamse regering op haar vergadering van 19 juli 2002 haar principiële goedkeuring gegeven had aan het voorontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid. In hetzelfde schrijven vroeg de minister dat de MiNa-Raad advies over dat voorontwerp van decreet zou uitbrengen. Bij die adviesvraag was evenwel geen termijn opgelegd.

Omwille van zijn eerdere aanbevelingen om een decreet betreffende integraal waterbeleid zo snel mogelijk te operationaliseren en ondanks de bijzonder drukke agenda in deze periode heeft de Raad beslist om op 14 oktober 2002 advies uit te brengen over het voorontwerp van decreet.

Het voorliggende voorontwerp is niet de eerste poging voor een decretale onderbouwing van het integraal waterbeleid. Reeds in 1998 bracht de Raad advies uit over een voorontwerp van decreet¹ en in 1999 formuleerde de Raad op eigen initiatief een advies over de richtinggevende principes van integraal waterbeleid naar aanleiding van een nieuwe versie van het decreet die hem ter informatie was medegedeeld². Vooral dit laatste quasi unanieme advies³ is van cruciaal belang voor de MiNa-Raad. Dit advies is daarom ook het belangrijkste toetsingskader voor het voorontwerp.

In tegenstelling tot eerdere versies heeft het voorliggende voorontwerp ook de ambitie om de Europese kaderrichtlijn water⁴ te implementeren in Vlaamse wetgeving. De Raad besteedt daarom ook aandacht aan de wijze waarop deze Europese richtlijn in Vlaams recht wordt omgezet. Ten slotte besteedt de Raad nog aandacht aan de wijze waarop de beleidsprincipes vanuit de theorie in de praktijk worden omgezet.

Op 30 september 2002 werden het advies van het Vlaams Integraal Wateroverleg Comité (VIWC) over het voorontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid⁵ evenals de individuele adviezen en reacties per brief van de Vlaamse minister van leefmilieu en landbouw "voor de volledigheid van de informatie" aan de MiNa-Raad overgemaakt.

Het ABVV, het ACLVB, het ACV, de Boerenbond, de UNIZO en het VEV onthouden zich bij dit advies.

Prof. dr. R.F. Verheyen
Voorzitter MiNa-Raad

¹ MiNa-Raad, Advies van 6 oktober 1998 over het voorontwerp van decreet betreffende integraal waterbeheer, oppervlaktewaterkwaliteit, oppervlaktewaterkwantiteit, grondwater en watervoorziening, afl. 1998/17, 51 p.

² MiNa-Raad, Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid, afl. 1999/28, 54 p.

³ De relevante passages van dit advies voor het voorliggende voorontwerp van decreet waren allen unaniem. In het advies werden overigens slechts afwijkende standpunten ingenomen omtrent het "Gebiedsgericht beleid" door de Boerenbond (p.29 & 31) en omtrent de "Reorganisatie van de drinkwatersector" door het VEV (p.53).

⁴ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Publicatieblad van de Europese Unie Nr. L327 van 22 december 2002, 72 p.

⁵ Vlaams Integraal Wateroverleg Comité, Advies van het VIWC over het voorontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid (13 september 2002).

II. Advies

2.1. Toetsing aan het advies van 21 december 1999.

De toetsing aan het advies van 21 december 1999 heeft enkel tot doel na te gaan in hoeverre de principes van integraal waterbeleid, zoals de MiNa-Raad die had beschreven, doorwerken in het voorontwerp. Dit is nochtans niet voldoende om een oordeel te vellen over het voorliggende voorontwerp. Daarom volgt na de toetsing aan het advies nog een grondige doorlichting van het voorontwerp. Bij de toetsing zijn ook verwijzingen opgenomen naar het punt in het advies waar een grondiger doorlichting aan bod komt. De toetsing is ook geen gedetailleerde en exhaustieve opsomming van alle elementen van het advies van 21 december 1999. Verwijzingen naar dat advies zijn in navolgende toetsing aangegeven als (paginanummer van het gedrukte advies).

[1] Integratie. Het advies van 21 december 1999 besteedde ruime aandacht aan de begrippen “integraal waterbeleid” en “integratie” (advies p.20-23). Bovendien was de structuur van de feitelijke aanbevelingen van het advies geënt op de eerdere theoretische ontwikkeling van het begrip “integraal waterbeleid.”

Het voorontwerpdecreet bevat heel wat elementen van integratie. Zo wordt ondermeer voorzien in de oprichting van bestuurlijke instanties op Vlaams niveau (een Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid of CIW in Art. 24) en op bekkenniveau (bekkenbesturen in Art. 27). Op bekkenniveau is er overigens niet alleen sprake van horizontale integratie maar ook van verticale integratie door de verplichte rechtstreekse of onrechtstreekse vertegenwoordiging van de drie bestuursniveaus (Gewest, provincie en gemeente).

Daarnaast worden nieuwe integrerende instrumenten aangereikt zoals de watertoets op de schadelijke effecten voor het watersysteem (Art. 9) die – indien hij nog niet voorzien is in een bijzondere adviesprocedure - bij iedere vergunningsprocedure kan gevraagd worden of moet gevraagd worden zolang er geen waterbeheersplannen (waterbeleidsnota, stroomgebiedsbeheersplan, bekkenbeheersplan en deelbekkenbeheersplan) zijn opgemaakt. In de memorie van toelichting wordt bij wijze van voorbeeld verwezen naar de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning.

Beheersplannen kunnen de aanzet vormen tot de herziening van plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen (Art. 37 §3; Art. 43 §4). De bekkenbeheersplannen houden rekening met en worden afgestemd op de natuurrichtplannen (Art. 43 §2).

De stroomgebiedsbeheersplannen omvatten niet alleen analyses en beoordelingen omtrent milieu maar ook inzake ruimtelijke en economische aspecten (Bijlage I).

Inzake de gradaties of de mate van integratie wordt op deelbekkenniveau in een eerste fase de mogelijkheid gelaten tot samenwerking (het waterschap zonder rechtspersoonlijkheid, Art. 31) en tot strikte integratie (het waterschap met rechtspersoonlijkheid, Art. 32) om te evolueren naar strikte integratie.

De hiervoor vermelde planfiguren kennen een hiërarchie. Lagere beheersplannen mogen niet strijdig zijn met de hogere plannen (Art. 43 §2; Art. 51 §2). De controle daarop impliceert verticale integratie (Art. 38 §8 en Art. 39; Art. 44 §7 en Art. 45; Art. 51 §6 en 7).

[2] Milieubeleid als aanknopingspunt voor de inhoudelijke dimensie van integratie. De MiNa-Raad drong in het advies aan op een inhoudelijke afstemming van het waterbeleid met het milieubeleid. Daarvoor moesten relevante milieuaspecten af-

doende extern kunnen doorwerken in de andere waterbeleveldsvelden omdat zonder integratie van milieuovertewegingen in andere beslissingsprocessen er geen duurzame ontwikkeling tot stand komt (p.24 van het advies).

De Raad stelde ook dat in het perspectief van duurzame ontwikkeling het noodzakelijk is dat de socio-economische overwegingen bij dat milieubeleid afdoende in rekening worden gebracht. De Raad verwees naar tijdige consultatie van de doelgroepen.

Het CIW (Art. 24) en de bekkenbesturen (Art. 27) worden in het voorontwerp beleids-overschrijdend samengesteld en bevatten minstens vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest die zijn aangeduid door de minister bevoegd voor leefmilieu en waterbeleid, door de minister bevoegd voor landinrichting en natuurbehoud, door de minister bevoegd voor openbare werken en verkeer, door de minister bevoegd voor ruimtelijke ordening. Aangaande de bekkenbesturen verduidelijkt de memorie van toelichting dat nog andere partijen kunnen toegevoegd worden, zoals vertegenwoordigers van de minister bevoegd voor landbouw en van de minister bevoegd voor economie.

Daarnaast is er nog het maatschappelijk overleg zelf. Op bekkenniveau worden daartoe bekkenraden opgericht (Art. 29). Een bekkenraad bestaat uit vertegenwoordigers van de onderscheiden maatschappelijke belangengroepen. Op deelbekkenniveau wordt in de waterschappen met rechtspersoonlijkheid de oprichting van een adviescomité voorzien (Art. 33 §6) waarin naast de milieu- en natuursector ook de landbouwsector, handel en industrie, enz. zijn vertegenwoordigd. Omtrent de waterschappen zonder rechtspersoonlijkheid vermeldt de memorie van toelichting dat de maatschappelijke inbreng gebeurt via de plaatselijke en provinciale milieuraden. Voor het Vlaamse niveau verduidelijkt de memorie van toelichting dat het maatschappelijk overleg geregeld wordt binnen de geëigende adviesorganen MiNa-Raad en SERV (zie verder punt 28).

[3] Verankering van organisatorische integratie in waterbeleveldsplan en VIWC. In het voorontwerp van decreet wordt de coördinatie van het waterbeleid toegewezen aan het CIW in vervanging van het VIWC (zie verder). In zijn advies van 1999 vroeg de Raad de samenstelling van het VIWC zou afhangen van de taakstelling en de doelstelling en decretaal verankerd zou worden (p.25). De Raad suggereerde ook dat het waterbeleveldsplan een planfiguur zou zijn naast het milieubeleveldsplan. De Raad stelt voor dat de startnota's van de ene planfiguur rekening zou houden met wat is vastgesteld in de andere planfiguur (p.26).

Zoals hiervoor reeds is aangegeven wordt de samenstelling in het voorontwerpdecreet verankerd en blijkt uit de samenstelling dat rekening is gehouden met de taakstelling en de doelstelling van het CIW (zie verder punt 40).

Aangaande de relatie tussen de waterbeleveldsplanning en de milieubeleveldsplanning is in het voorontwerp van decreet niets opgenomen (zie verder punten 25 & 26).

[4] Het milieubeleid moet integratie logisch, praktisch en zinvol maken voor de betrokken beleveldsvelden. Het advies van 1999 (p.26-27) ging ervan uit dat het milieubeleid via voorzichtige initiatieven andere waterbeleveldsvelden die niet tot het milieubeleid behoorden moest overtuigen om integraal waterbeleid in al zijn consequenties toe te passen. Op dat punt zijn de verplichtingen van de Kaderrichtlijn water heel wat minder vrijblijvend dan de voorstellen die de Raad in zijn advies formuleerde. Het voorontwerpdecreet houdt terzake rekening met de Kaderrichtlijn. Het voorontwerp stelt dat de waterbeheersplannen minstens de integratie van alle beleveldsvoornemens van de betrokken

waterbeheerders voor alle aspecten van het waterbeleid binnen het betreffende stroomgebied, bekken of deelbekken moet bevatten (Art. 37 §1; Art. 43 §1; Art. 51 §1).

[5] Gebiedsgericht beleid. In zijn advies van 1999 (p.27-29) stelde de Raad vast dat gebiedsgericht beleid leidt tot differentiatie op het gebied van de doelstellingen en van de maatregelen. Op het gebied van de doelstellingen is eerst de functietoekenning aan de orde, daarna volgt de vaststelling van de milieudoelstellingen afhankelijk van de functie. Bij de functietoekenning moeten de consequenties voor alle doelgroepen worden onderzocht. Gewijzigde maatschappelijke, wetenschappelijke voorwaarden en kennis kunnen aanleiding zijn om de functies te herzien. Eens de functies en milieudoelstellingen vastgelegd zijn, moeten de passende maatregelen of instrumenten bepaald worden. De Raad waarschuwt ten slotte ook nog voor socio-economische scheeftrekkingen bij het vastleggen van maatregelen.

Het voorontwerp van decreet voorziet dat de aanduiding van functies van oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen gebeurt op de drie niveaus (Art. 37 §1; Art. 43 §1; Art. 51 §1). De memorie van toelichting verduidelijkt dat de detailleringsgraad van de functietoekenning toeneemt naarmate het bekkenniveau lager wordt. De functietoekenning is een deel van de respectievelijke waterbeheersplannen die voorbereid worden door beleidsgrensoverschrijdende ambtelijke structuren en na vaststelling door het bestuurlijke orgaan voor maatschappelijk advies worden voorgelegd. Samen met een nieuw waterbeleidsplan kunnen de functies bijgevolg herzien worden.

Aangaande het vaststellen van de milieudoelstellingen krijgt de Vlaamse regering de bevoegdheid om milieukwaliteitsnormen vast te leggen overeenkomstig het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (Art. 52 §1). Er wordt alvast onderscheid gemaakt tussen de milieudoelstellingen voor oppervlaktewater en grondwater enerzijds en kunstmatig of sterk veranderde waterlichamen anderzijds. Binnen hetzelfde "waterlichaamtype" wordt nog onderscheid gemaakt tussen een goede en een zeer goede ecologische toestand (Art. 52 §2). Bijgevolg lijkt het voorontwerp op dit punt aan het advies te voldoen.

[6] Voldoende aandacht voor natuur. De Raad vroeg in zijn advies van 1999 meer ruimte voor de spontane ontwikkeling van meer evenwichtige ecosystemen. Dit impliceert hogere eisen op het vlak van ruimte-inname binnen de afbakening natuur van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het houdt ook in dat een zekere dynamiek van het watersysteem getolereerd wordt. In zones waar natuur niet de hoofdfunctie is, kan milieutechnische natuurbouw een hulpmiddel zijn om een optimale natuurlijke werking te bereiken.

De doelstellingen van het voorontwerpdecreet (Art. 4, 5°) vermelden reeds het zoveel mogelijk behouden en herstellen van de natuurlijke werking van watersystemen. Voor oeverzones wordt een hele afdeling voorzien (Afdeling II, Art. 10, 11). Indien bijvoorbeeld omwille van de natuurlijke werking van het watersysteem of het natuurbehoud een bredere oeverzone nodig is, moet die afgebakend en gemotiveerd worden in het bekkembeheersplan. Het hanteren van technieken van natuurtechnische milieubouw is een beginsel van het voorontwerpdecreet (Art. 7, 2°) en beoogt, zoals de memorie van toelichting vermeldt, de integratie van natuurbehoudsdoelstellingen in andere beleidsdomeinen. De bekkembeheersplannen houden rekening met en worden afgestemd op de natuurrichtplannen (Art. 43 §2).

[7] Ruimtelijke aspecten van de natuurlijke werking van het watersysteem.

In zijn advies van 1999 verduidelijkt de Raad dat voor de realisatie van de maatschappelijke afspraken inzake functietoewijzingen en de vastgestelde milieudoelstellingen een ruimtelijke afbakening die rekening houdt met watersystemen nodig is. Sedert het decreet ruimtelijke ordening is het instrument van de ruimtelijke uitvoeringsplannen beschikbaar. Dat instrument biedt de mogelijkheid om lijnvormige ecosystemen af te bakenen doorheen de verschillende toegekende functies of bestemmingen. Daarom vroeg de Raad dat de ruimtelijke uitvoeringsplannen ingezet zouden worden voor de afbakening van stroomgebieden, met aandacht voor de relatie met infiltratie- en kwelgebieden (p.31). Daarmee bedoelde de Raad dat het instrument van de RUP ingezet zou worden om gebieden die een cruciale functie binnen het watersysteem vervullen ruimtelijk te erkennen.

Het watersysteem kan één van de criteria zijn bij het vastleggen van de bodembestemming. Omdat de link tussen ruimtelijke planning en integraal waterbeleid zo vanzelfsprekend is, moet een zekere convergentie in de procedures en in de planvorming worden nagestreefd. De Raad suggereerde dat het decreet integraal waterbeheer enkele richtinggevende principes voor de ruimtelijke planning omvat en dat de ruimtelijke planning het watersysteem erkent als ordenend principe (p. 36).

Voor de afbakening van watersystemen zijn geen instrumenten beschikbaar in de bestaande sectorale wetgeving (bv. inzake natuur en ruimtelijke ordening). Opdat maatregelen tegelijkertijd mogelijk zouden zijn in diverse sectorale beleidsvelden is het wenselijk dit afbakeninginstrument te verankeren in het decreet integraal waterbeheer (p. 37).

Het voorontwerp voorziet de toekenning van functies aan watersystemen in de stroomgebiedsbeheersplannen (Art. 37) en bekkenbeheersplannen (Art. 43). Deze plannen worden voorbereid door beleidsoverschrijdende ambtelijke organen en vervolgens onderworpen aan maatschappelijk overleg o.a. in de MiNa-Raad. De toekenning van functies (berging, realisatie van overstromingsgebieden, gebieden voor captatie van oppervlaktewater of grondwater, enz.) aan waterlichamen kan de herziening vereisen van ruimtelijke plannen. Daarvoor wordt in de hiervoor vermelde artikelen de mogelijkheid voorzien om plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen in herziening te stellen indien dat nodig mocht zijn. De Raad stelt vast dat deze procedure niet van toepassing is op het deelbekkenbeheersplan waar nochtans ook functies worden toegekend (Art. 51).

[8] Het balansprincipe als basis voor kwantiteitsbeheer. De MiNa-Raad (p.31/32) definieerde en steunde het balansprincipe dat inhoudt dat gemiddeld gezien per watersysteem:

- niet meer water onttrokken mag worden dan de hoeveelheid die gemiddeld op natuurlijke en op eventueel kunstmatige – maar in ieder geval kwalitatief verantwoorde – wijze het betreffende watersysteem bereikt en aanvult;
- niet meer water op kunstmatige wijze mag worden toegevoerd dan die hoeveelheid water die gemiddeld op kunstmatige wijze onttrokken wordt.

Om te remediëren pleitte de Raad eerst voor neutralisatie van de oorzaken en vervolgens voor terreingebonden effectgerichte maatregelen zoals infiltratietechnieken voor de aanvulling van grondwater voor het herstel van de waterhuishouding. De Raad waarschuwde ook voor de kwaliteitsaspecten van het aangevoerde water.

In het voorontwerp komen de elementen van het balansprincipe aan bod in de definities van “Kwantitatieve toestand van het grondwater”, “beschikbare grondwatervoorraad”, enz (Art. 3, 36° tot 39°). Bijlage I voorziet een raming van de kwantitatieve toestand van het water, met inbegrip van onttrekkingen (2, 2.2, 4°), een samenvatting van

de controles op wateronttrekking en wateropstuwing (3, 3.1, 4°), enz. Bijlage II omtrent de inhoud van het maatregelenprogramma voorziet maatregelen met betrekking tot voor drinkwateronttrekking gebruikt water (4), kwantiteit (5):

- beheersingsmaatregelen van de onttrekking van zoet oppervlaktewater en grondwater en de opstuwing van zoet oppervlaktewater, met inbegrip van een register of registers van wateronttrekkingen;
- beheersingsmaatregelen van de kunstmatige aanvulling of vergroting van grondwaterlichamen.

[9] Waterbodems. De MiNa-Raad (p.33/34) stelde dat het beheer en het onderhoud van waterlopen in overeenstemming moet gebracht worden met het natuurlijk en aanvaardbaar sedimenttransport voor de waterloop. Bronnen van sedimentverontreiniging moeten worden weggenomen. Verontreiniging van waterbodems is net als overwegingen van veiligheid, van bevaarbaarheid, ... een motief om waterlopen bij prioriteit te ruimen. Tegen overmatig sedimenttransport moet een preventief beleid gevoerd worden als een wezenlijk onderdeel van integraal waterbeheer. Dit gaat bijvoorkeur over bronggericht beleid maar ook over maatregelen om te voorkomen dat het geërodeerde materiaal verder stroomafwaarts wordt meegevoerd. Zowel stimulerende maatregelen als gebods- en verbodsbepalingen of infrastructurele ingrepen zijn mogelijk.

Het voorontwerp definieert het begrip waterbodem (Art. 3, 44°) en verduidelijkt dat de waterbodem een deel van het watersysteem is (Art. 3, 17°).

Inzake preventief beleid worden maatregelen opgenomen om te voorkomen dat geërodeerd materiaal verder stroomafwaarts wordt meegevoerd: *“Met het oog op de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud, of inzake de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen kan de oeverzone van een waterweg worden afgebakend en gemotiveerd in het bekkenbeheersplan.”* (Art. 10, §2). Ruimingslib mag niet op de oeverzone worden aangebracht, behoudens uitzonderingen (Art. 11, §1, 3°). De Vlaamse regering stelt milieukwaliteitsnormen vast voor waterbodems (Art. 52, §1) (zie verder paragraaf 2.3.5).

[10] Beveiliging tegen overstroming. De Raad stelde dat veiligheid een element van de functieafweging is. Waar het bodemgebruik niet compatibel is of zal zijn met het overstromingsregime van het watersysteem komt de veiligheid in gedrang. In zones waar het overstromingsregime van het watersysteem compatibel is met de toegewezen gebruiksfunctie maar niet met het huidige bodemgebruik en/of de huidige bodembestemming dienen maatregelen genomen te worden en middelen beschikbaar te worden gesteld om zo snel als mogelijk de toegewezen gebruiksfunctie te kunnen realiseren. In de zones waar het overstromingsregime van het watersysteem niet compatibel is met de toegewezen gebruiksfunctie dienen veiligheidsmaatregelen genomen te worden.

Het voorontwerp omvat een definitie van ‘overstromingsgebied’ (Art. 3 §2, 16°). De doelstellingen van het voorontwerp vermelden (Art. 5, 10°) dat overstromingsrisico van vergunde gebouwen buiten de overstromingsgebieden moet teruggedrongen worden en dat water ruimte moet worden geboden met behoud en herstel van de watergebonden functies van o.a. overstromingsgebieden. In afgebakende overstromingsgebieden heeft het Vlaamse Gewest voorkeurecht (Art. 13). Overstromingsgebieden worden aangeduid in het bekkenbeheersplan (Art. 43 §1, 3°). De bescherming tegen overstroming van vergunde gebouwen buiten overstromingsgebieden kan een reden zijn om oppervlaktewater als kunstmatig of sterk veranderd aan te duiden (Art. 53, 1°) of het niet bereiken van de goede ecologische toestand van een oppervlaktewaterlichaam te verantwoorden (Art. 54, §4, 2°) (zie verder punt 24).

[11] Ruimtelijke organisatie van het bekkenbeleid. In zijn advies (p.43/44) beschrijft de Raad hoe hij de ruimtelijke organisatie van het bekkenbeleid ziet. Naast de grotere internationale stroomgebieden van Schelde en van Maas zijn er ook nog het stroomgebied van de IJzer en de Brugse Polders. De Raad was het ermee eens dat deze laatste twee kleinere stroomgebieden administratief toegevoegd zouden worden aan het stroomgebied van de Schelde.

Het voorontwerp (Art. 18 & 19) voorziet een meerkeuze aanbod. Het voorstel zoals gesuggereerd door de MiNa-Raad wordt als prioriteit vermeld, maar mits daarover tussen de partijen geen overeenkomst wordt bereikt, wordt een bilateraal akkoord voorgesteld voor de coördinatie van het waterbeleid binnen het internationaal stroomgebiedsdistrict met respectievelijk Frankrijk voor de IJzer en met Nederland voor de Brugse Polders.

[12] Uitgangspunten en concrete invulling voor de bestuurlijke organisatie van het bekkenbeleid. Binnen het waterbeleid moet er een hiërarchie zijn vanaf het stroomgebied, over het bekken en het deelbekken naar de kleinste waterbeheerder die autonoom beleid kan uitoefenen (p.44). Ieder watersysteem waarvoor op dat niveau een eigen beleid ontwikkeld wordt, moet over een drieledige structuur beschikken: een technisch ambtelijk orgaan voor de voorbereiding van de documenten en beslissingen, een maatschappelijk bekkencomité voor de advisering en een politiek bestuurlijk orgaan dat de beslissingen neemt (p.45). Op Vlaams niveau stelde de Raad respectievelijk het VIWC, MiNa-Raad en SERV en de Vlaamse regering voor. Op bekkenniveau pleitte de Raad voor het bekkencomité als orgaan voor de maatschappelijke advisering, een ambtelijk orgaan vergelijkbaar met het VIWC en de Vlaamse regering als bestuurlijk orgaan. Op deelbekkenniveau had de Raad vooral oog voor het ambtelijke en bestuurlijke orgaan. De Raad pleitte voor een duidelijke taakomschrijving en sloot de oprichting van nieuwe structuren niet uit. De politieke verantwoordelijkheden werden bij de politieke en uitvoerende organen van de waterbeheerders gelegd (p.46). Geografische opdeling van watersystemen brengt het waterbeleid dicht bij de burger, bevordert de participatie en leidt tot een terugkoppeling van lokale ervaring naar hiërarchisch hogere niveaus (p.45).

De hiërarchie tussen de verschillende niveaus wordt ingebouwd in Hoofdstuk VI van het voorontwerp. Bekkenbeheersplannen mogen niet in minder strenge zin afwijken van de door de Vlaamse regering als bindend aangeduide bepalingen van het stroomgebiedsbeheersplan (Art. 43, §2). Het CIW onderzoekt de afstemming van het bekkenbeheersplan met het stroomgebiedsplan, de andere bekkenbeheersplannen en de waterbeleidsnota (Art. 44, §7) en past ze desgevallend aan. Vervolgens wordt het bijgestelde plan voorgelegd aan de Vlaamse regering. Voor het deelbekkenbeheersplan geldt een gelijkaardige regeling (Art. 51, §2 en §6). Bij deze laatste procedure is de Vlaamse regering de bestuurlijke instantie die de wijzigingen van het deelbekkenbeheersplan vaststelt.

Op alle niveaus is de drieledige structuur uitgewerkt. Op Vlaams niveau is de Vlaamse regering de bestuurlijke organisatie, het CIW de ambtelijke organisatie (Art. 24, §1) en als adviserende organisatie vermeldt de memorie van toelichting MiNa-Raad en SERV. Ook op bekkenniveau stuurt de Vlaamse regering het bekkenbestuur aan (Art. 26, 27) en zij bepaalt het aantal en de wijze van voordracht en benoeming van de leden van de adviserende bekkenraad (Art. 29, §1). Op deelbekkenniveau wordt het waterschap opgericht als bestuurlijk orgaan. Dit is tot 22 december 2009 ofwel een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid van overheden en besturen (Art. 31, §1) ofwel en vanaf 22 december 2009 enkel een opdrachthoudende vereniging met rechtspersoonlijkheid conform het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking (Art. 32, §1). In het eerste geval worden de maatschappelijke belangen bin-

nen het samenwerkingsverband vertegenwoordigd (Art. 31, §4), in het tweede geval wordt een adviescomité opgericht (Art. 32, §6).

De terugkoppeling van plaatselijke ervaring naar de hogere niveaus wordt ondersteund door eerst de bekkenplannen op te maken tegen 22 december 2006 (Art. 41, §1) en pas tegen 22 december 2009 (Art. 35, §1) het stroomgebiedsbeheersplan. De stroomgebiedsbeheersplannen worden voor advies voorgelegd aan de bekkenraden en de bekkenbesturen (Art. 38, §4). De Raad stelt vast dat formeel geen terugkoppeling gebeurt van het bekkenniveau naar het deelbekkenniveau (Art. 44) (zie verder punt 44).

[13] Bekkenoverlegstructuren. De Raad pleitte voor eenduidige structuren voor alle niveaus en voor terugkoppeling van ervaring van lagere naar hogere niveaus via advisering. De Raad sprak zich ook uit over de samenstelling en werking van de maatschappelijke adviesorganen.

Zoals hiervoor is aangegeven zijn er quasi eenduidige structuren voor alle niveaus en is er terugkoppeling van ervaring voorzien in het voorontwerp van decreet. De bekkenraad krijgt initiatiefrecht (Art. 29, §3). De Vlaamse regering bepaalt het aantal leden, de wijze van voordracht en benoeming en legt andere aspecten omtrent de werking vast. De beslissing of het bekkensecretariaat al dan niet de bekkenraad ondersteunt, lijkt een beslissing van het bekkenbestuur (zie verder punt 43).

[14] Herstructurering Polders en Wateringen. De Raad adviseerde dat Polders en Wateringen om aan de voorwaarden van integraal waterbeleid te kunnen voldoen bestuurlijk en geografisch geherstructureerd zouden worden. Het was voor de MiNa-Raad vanzelfsprekend dat beide herstructureringen samenvallen. In ieder geval moet op het deelbekkenniveau de zuivere drieledige structuur nagestreefd worden, ongeacht of Polders en Wateringen instanties worden die belast zijn met beleid of met beheer. De nieuwe structuren moeten geografisch samenvallen met watersystemen. Voor een dergelijke herstructurering dringt een fundamentele wijziging van de wetgeving op Polders en Wateringen zich op. De Raad had ook vastgesteld dat de VVPW (Vereniging van Polders en Wateringen) geen voorstander was van de uitbreiding van de taken van Polders en Wateringen naar alle aspecten van integraal waterbeleid (o.a. afvalwaterzuivering en drinkwatervoorziening) (p.49/50)⁶.

Het voorontwerp van decreet handhaaft de Polders en Wateringen niet. Waar een waterschap zonder rechtspersoonlijkheid wordt opgericht, kunnen deze besturen blijven bestaan tot 22 december 2009 in het kader van een waterschap zonder rechtspersoonlijkheid (Art. 31, §1). In geval er geopteerd wordt voor de oprichting van een waterschap met rechtspersoonlijkheid houden Polders en Wateringen op te bestaan (Art. 32, §2). Uiterlijk op 22 december 2009 moeten alle waterschappen de vorm van waterschap met rechtspersoonlijkheid aannemen en verdwijnen bijgevolg de Polders en Wateringen (Art. 31, §6).

[15] Conclusie over de toetsing aan het advies van 21 december 1999. De Raad vindt het verheugend zoveel elementen uit zijn advies in het voorontwerp van decreet terug te vinden. Punten die de Raad niet terugvindt of die de Raad op een andere manier in het voorontwerp had willen zien aan bod komen, komen verder in dit advies terug.

⁶ Naderhand liet de VVPW opmerken dat polders en wateringen zich niet willen onttrekken aan de waterbeheerstaken die van hogerhand worden opgelegd.

2.2 Toetsing aan de Kaderrichtlijn 'water'.

De toetsing is geen gedetailleerde en exhaustieve opsomming van alle elementen van de Kaderrichtlijn 'Water'. Verwijzingen naar de Kaderrichtlijn zijn in de navolgende toetsing aangegeven als (artikelnummer van de Kaderrichtlijn). De Raad realiseert zich eveneens dat na het voorliggende voorontwerp nog een vervolgdecreet volgt, en gaat ervan uit dat alle bindende bepalingen van de Kaderrichtlijn die niet zijn verwerkt in dit voorontwerp in het vervolgdecreet aan bod zullen komen. De Raad gaat ervan uit dat het voorliggende decreet minstens de geografische indeling, de structurele organisatie en planningsinstrumenten vastlegt.

[16] Referentietoestand voor toepassing van het standstill principe. De Kaderrichtlijn (Art. 1) bepaalt dat de achteruitgang van oppervlakte en grondwater moet worden vermeden – het standstill principe. Hoewel niet expliciet vermeld in de Kaderrichtlijn, wordt op Europees niveau algemeen aanvaard dat hiervoor als referentie die situatie geldt op het moment dat de Kaderrichtlijn in nationale wetgeving dient getransponeerd te zijn, zijnde 22 december 2003⁷. Voor Vlaanderen speelt dit echter geen rol aangezien de toepassing van het standstill principe ingevoerd werd door het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en bijgevolg reeds van kracht is. In het voorontwerp vindt men in Art. 52 deze referentiedatum echter niet terug.

[17] Het respecteren van specifieke wetgeving in beschermde gebieden⁸. Naast het bereiken van de 'goede watertoestand' in de beschermde gebieden, bepaalt de richtlijn (Art. 4.1.c) eveneens dat tegen eind 2015 alle specifieke wetgeving m.b.t. deze gebieden moet worden gerespecteerd. Het voorontwerp spreekt over een doelstelling voor aquatische ecosystemen (Art 5, 4°) en over een register van beschermde gebieden (Art 66 - 68), maar vermeldt niet dat alle normen en doelstellingen voor het betrokken beschermd gebied moeten verwezenlijkt zijn tegen uiterlijk 22 december 2015 (voor zover niet anders bepaald in de communautaire wetgeving). Er dient ook nagekeken te worden welke termijnen zijn bepaald in de Vlaamse wetgeving m.b.t. de beschermde gebieden. Indien de deadline hiervoor later is dan 22 december 2015, adviseert de Mi-Na-Raad om de termijn terug te brengen op 22 december 2015.

Aansluitend bij de opmerking over de beschermde gebieden, meer bepaald rond het afbakenen van de kwetsbare gebieden in toepassing van de Nitraatrichtlijn, moet opgemerkt worden dat gebieden kunnen worden aangeduid op basis van een derde criterium, nl. het al dan niet geëutrofiëerd zijn van de waterloop. Dit zou geregeld moeten worden in het decreet betreffende het integraal waterbeleid, maar dat blijkt niet het geval. De Raad dringt erop aan dat dit alsnog zou gebeuren. Het is ook zijn mening dat eutrofiëringsnormen best op bekkenniveau worden vastgelegd in het bekkenbeheersplan. De

⁷ Art 1.a. van de Kaderrichtlijn "Het doel van deze richtlijn is de vaststelling van een kader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwateren en grondwater, waarmee: a) aquatische ecosystemen en, wat de waterbehoeften ervan betreft, terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden die rechtstreeks afhankelijk zijn van aquatische ecosystemen, voor verdere achteruitgang worden behoed en worden beschermd en verbeterd;" worden duidelijk de woorden 'verdere achteruitgang' gebruikt, hiermee verwijzend naar een verdere achteruitgang van zodra juridisch mogelijk, zijnde de datum voor transpositie van de richtlijn in nationale wetgeving, 22 december 2003.

Indien de ontwerpers van de Kaderrichtlijn een latere datum dan 2003 voor ogen hadden voor het standstill principe, dan zou die datum specifiek zijn vermeld geweest, gezien de bindende data voor alle andere activiteiten duidelijk vermeld zijn.

⁸ Het gaat hierbij niet alleen om beschermde gebieden in de EU-context, maar over alle beschermde gebieden in de Vlaamse wetgeving.

bekkenbeheersplannen moeten voor alle waterlopen eutrofiëringsnormen bevatten voor stikstof en fosfor. Deze eutrofiëringsnormen moeten het kader vormen om de conform de Nitraatrichtlijn kwetsbare gebieden aan te duiden. Daarvoor vraagt de MiNa-Raad dat de inhoud van het bekkenbeheersplan niet wordt doorgeschoven naar een uitvoeringsbesluit (Art. 43, § 1) maar als een bijlage aan het decreet wordt toegevoegd.

[18] Uitzonderingsmogelijkheden geen algemene regel. De Kaderrichtlijn (Art. 4) voorziet vijf uitzonderingsmogelijkheden om de milieudoelstellingen niet te bereiken zoals het verlengen van de termijn, het opleggen van minder strenge milieudoelstellingen, een tijdelijke achteruitgang.

De vertaling van Art. 4.5 van de Kaderrichtlijn wordt niet volledig omgezet in het voorontwerp onder Art. 54§2. Zo meldt de Kaderrichtlijn dat minder strenge milieudoelstellingen mogen worden vastgesteld indien aan 4 voorwaarden tegelijk zijn voldaan.

- Hierbij is voorwaarde 3 - er treedt geen verder achteruitgang op in de toestand van het aangetaste waterlichaam – niet opgenomen in het voorontwerpdecreet.
- Voorwaarde 4 wordt slechts gedeeltelijk overgenomen: zo dienen de doelstellingen om de 6 jaar te worden getoetst.

De vertaling van Art. 4.6. van de Kaderrichtlijn wordt onvolledig omgezet in het voorontwerp, onder Art. 54§3. Zo meldt de Kaderrichtlijn dat een tijdelijke achteruitgang van de toestand als gevolg van een natuurlijke of niet te voorziene ramp toegestaan is indien aan 5 voorwaarden tegelijk zijn voldaan:

- Hierbij is de eerste voorwaarde niet opgenomen in het voorontwerpdecreet, namelijk: “Alle haalbare stappen worden ondernomen om verdere achteruitgang van de toestand te voorkomen teneinde het bereiken van de doelstellingen van deze richtlijn voor andere, niet door die omstandigheden getroffen waterlichamen, niet in het gedrang te brengen”.
- Voorwaarde 4 wordt anders omgezet in het voorontwerp. Het voorontwerp bepaalt immers dat “alle haalbare maatregelen worden genomen om het waterlichaam te herstellen in de toestand waarin het zich bevond voordat de gevolgen van die omstandigheden intraden, rekening houdend met ten minste één van de drie volgende redenen: techniciteit, kostprijs en natuurlijke omstandigheden.” Deze laatste clausule wordt niet in de Kaderrichtlijn beschreven. Het is bovendien eigenaardig dat ten minste met één van die redenen moet worden gehouden om maatregelen te nemen.

De Raad is voornamelijk ongerust met de verkeerde vertaling van Art. 4.7 van de Kaderrichtlijn, in het voorontwerp onder Art. 54§4. In dit artikel geeft de Kaderrichtlijn aan wanneer er geen inbreuk is op de richtlijn. In de derde paragraaf uit het voorontwerp wordt gesproken van een achteruitgang van de goede of zeer goede toestand, terwijl de kaderrichtlijn het heeft over een achteruitgang van een zeer goede toestand naar een goede toestand.

Volgens de kaderrichtlijn kan bovendien enkel gebruik worden gemaakt van deze uitzonderingsregel indien deze aan 4 voorwaarden tegelijk voldoet:

- Hierbij is de eerste voorwaarden niet overgenomen in het voorontwerpdecreet, met name dat alle haalbare stappen worden ondernomen om de negatieve effecten op de toestand van het waterlichaam tegen te gaan;
- De belangrijkste voorwaarde is de derde, die stelt dat de redenen voor de veranderingen of wijzigingen van hoger openbaar belang moeten zijn en/of het nut van het bereiken van de doelstellingen van de richtlijn worden overtroffen door het nut dat de veranderingen of wijzigingen hebben voor de menselijke gezondheid, behoud van veiligheid van de mens of duurzame ontwikkeling.

In het voorontwerp wordt 'groot maatschappelijk belang' verengd tot vier toepassingen. De Raad vindt dit te beperkend t.a.v. andere toepassingen die aan die voorwaarde kunnen voldoen en tegelijk bestempelt het vier activiteiten onvoorwaardelijk tot 'groot maatschappelijk belang'. Derhalve stelt de Raad voor de explicitering van de toepassingen die van 'groot maatschappelijk belang' zijn niet op te nemen in het decreet, maar wel dat 'groot maatschappelijk belang' ofwel moet onderbouwd zijn door Europese rechtspraak ofwel door de initiatiefnemer moet aangetoond worden (zie verder punt 32).

Verder geeft de Kaderrichtlijn voor de vijf hierboven beschreven uitzonderingsmogelijkheden nog twee extra voorwaarden, beschreven in Art. 4.8 en 4.9 van de kaderrichtlijn.

- Art. 4.8 is onvolledig vertaald in het voorontwerp in Art. 54§5. Dit artikel zou gewijzigd moeten worden in "Bij de overeenkomstig dit artikel bedoelde afwijkingen van de milieudoelstellingen wordt het bereiken van de milieudoelstellingen in andere oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen in hetzelfde stroomgebiedsdistrict niet in het gedrang gebracht."
- Art. 4.9. van de kaderrichtlijn is niet overgenomen in het voorontwerp, waarbij stappen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat de toepassingen van deze uitzonderingsmaatregel ten minste hetzelfde beschermingsniveau waarborgt als de bestaande Gemeenschapswetgeving.

Verder dienen de aanduiding van de afwijkingen, de redenen daarvoor en de vereiste maatregelen opgenomen te worden in het stroomgebiedsbeheersplan en in het maatregelenprogramma. Dit wordt in het voorontwerpdecreet gedaan via Bijlage I en II. Het is echter onduidelijk waarom deze bijlagen een aantal uitzonderingsmogelijkheden in het bijzonder beschrijven en andere dan weer niet. Zo worden de uitzonderingsmogelijkheden beschreven in Art. 54§2 en Art. 54§4 van het voorontwerp niet in het bijzonder opgenomen terwijl deze twee uitzonderingsmogelijkheden waarschijnlijk meer van toepassing zullen zijn op het Vlaams grondgebied, dan de twee overige uitzonderingsmogelijkheden, die wél in het bijzonder zijn opgenomen in beide bijlagen.

Verder meldt de kaderichtlijn in Art. 11.5 (inhoud van de stroomgebiedsbeheersplannen) dat indien blijkt dat de doelstellingen van de richtlijn voor een waterlichaam vermoedelijk niet worden bereikt, de lidstaat moet zorgen dat:

- de oorzaken van het eventuele falen worden onderzocht;
- de betrokken vergunningen en toestemmingen onderzocht en zo nodig herzien worden;
- de monitoringprogramma's getoetst en zo nodig bijgesteld worden;
- eventueel noodzakelijke aanvullende maatregelen worden getroffen teneinde die doelstellingen te bereiken, waaronder indien nodig de vaststelling van strengere milieukwaliteitsnormen.

Geen van deze maatregelen zijn overgenomen in het voorontwerpdecreet in Bijlage II, Inhoud van de stroomgebiedbeheersplannen.

- In bijlage I,3.1.1°, 8° en 9° en in bijlage II.8 van het voorontwerp wordt verwezen naar de milieudoelstellingen uit Art. 47. Allicht wordt hiermee Art. 52 bedoeld.

[19] **Verontreiniging.** De term 'verontreiniging' wordt niet gedefinieerd in het voorontwerp. Daarvoor wordt verwezen naar de definitie in het decreet Algemene bepalingen inzake milieubeleid: *'verontreiniging: de door de mens veroorzaakte aanwezigheid van verontreinigingsfactoren in de atmosfeer, de bodem of het water die mens of milieu op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze nadelig beïnvloeden of kan beïnvloeden.'* De Mi-Na-Raad stelt vast dat de definitie in de Kaderrichtlijn veel explicieter verwijst naar aquatische ecosystemen en rechtstreeks van aquatische ecosystemen afhankelijke terrestri-

sche ecosystemen. De Raad vraagt zich af de definitie in het Decreet Algemene bepalingen deze lading voldoende dekt.

[20] Kostenterugwinning. De Kaderrichtlijn (Art. 9) bepaalt dat tegen 2010 het waterprijsbeleid zodanig moet worden georganiseerd dat de watergebruikers aanspoort (adequate aansporingen) om de watervoorraden efficiënt te gebruiken. Bovendien moeten alle watergebruikers tegen 2010 een redelijke bijdrage leveren voor de terugwinning van de kosten van waterdiensten, incl. alle andere watergerelateerde kosten zoals de milieukosten.

Het voorontwerp vermeldt deze bepalingen enkel via art. 6. 5° en 6°, respectievelijk het “de veroorzaker betaalt beginsel” en het “kostenterugwinningsbeginsel” en via Bijlage II. 2. “maatregelen voor de realisatie van deze principes”, maar vermeldt niet dat ‘alle watergebruikers’ een bijdrage zullen moeten leveren, noch de timing van 2012. De Raad verwacht dat de operationalisering van het kostenterugwinningsbesinsel tijdig geregeld wordt in het vervolgdecreet.

[21] Grondwater. De Kaderrichtlijn (Art. 3, 1) stelt dat “*Grondwater dat niet volledig een bepaald stroomgebied volgt, wordt bepaald en toegewezen aan het dichtstbijgelegen of het meest geschikte stroomgebiedsdistrict.*” Dit artikel wordt geïmplementeerd in het voorontwerpdecreet op niveau van het stroomgebied (Art. 19, §5) en op niveau van het bekken (Art. 20, §2).

Het ontwerp Minaplan-3⁹ stelt bovendien dat de maatregelen in het kader van herstelprogramma's voor de Sokkel, de duinen en alle watervoerende lagen die onderhevig zijn aan uitputting worden overgenomen in de betrokken bekkenbeheersplannen. De herstelprogramma's zullen ook de ruimte aangeven waarbinnen zich de vergunningverlenende bevoegdheid van gemeenten en provincies situeert.

De Raad merkt op dat enkel de freatische lagen in rechtstreeks contact staan met het oppervlaktewatersysteem en wegens de intense wisselwerking tussen beide onderdelen van het watersysteem samen beheerd moeten worden. Er is bijgevolg geen reden om het artesisch grondwaterbeheer aan het beheer van de stroombekkens te koppelen. Het beheer van de natuurlijke grondwatervoorraden in deze lagen dient er in eerste instantie op gericht te zijn de voeding opnieuw in evenwicht te brengen met de onttrekking. De voedings- of infiltratiegebieden van een watervoerende laag en het zwaartepunt van de onttrekking kunnen zich in een verschillend bekken bevinden. De afstemming van het beheer van de infiltratie- en de onttrekkingszone dient dus per laag en niet per stroombekken te worden uitgewerkt. De vertaling van dit beleid via concrete actiepunten kan wel worden teruggekoppeld en eventueel verder in detail op lokale schaal uitgewerkt in de bekkenwerking.

[22] Aandacht voor overstromingen. Het voorontwerp zou een perfect instrument moeten zijn om een juridische basis te geven aan de problematiek van het beheer van overstromingen en de rol die waterrijke gebieden hierin spelen. De Kaderrichtlijn en het voorontwerp vermelden immers dat de risico's op overstromingen moeten worden geminimaliseerd door voldoende ruimte te voorzien voor het bergen van overvloedige neerslag, voor het afvlakken van de hoger wordende piekdebieten, en dit door de natuurlijk loop van oppervlaktewateren maximaal te herstellen. Deze doelstelling staat be-

⁹ Ontwerp Vlaams Milieubeleidsplan 2003-2007, p.179/430.

schreven in het voorontwerp (Art. 5). Met uitzondering van Art. 5 en Art. 53 & 54 vermeldt het voorontwerp niets over de aanpak om overstromingen te beheren. Bijlage I en II, respectievelijk de inhoud van de stroomgebiedbeheersplannen en maatregelenprogramma's vermelden overstromingen evenmin. De maatregelenprogramma's dienen derhalve aan te geven hoe de overstromingen beheerd zullen worden, waarbij aandacht dient te gaan naar zowel de bovenstroomse aanpak (regenwater zo lang mogelijk vasthouden en infiltreren) als naar benedenstroomse aanpak (ruimte creëren voor de rivier via o.a. inrichting van overstromingsgebieden).

[23] Aandacht voor waterrijke gebieden. Waterrijke gebieden hebben de laatste decennia een schrikbarende achteruitgang doorgemaakt. Bovendien zijn de verschillende functies die deze habitats innemen jarenlang ondergewaardeerd gebleven (zoals opvangcapaciteit, buffervermogen, filterwerking, sedimentenopvang, nutriëntenopvang, biodiversiteitsverrijking, ...). Dat zijn redenen waarom de Kaderrichtlijn aandacht besteedt aan de waterrijke gebieden. De Raad meent dat ook het voorontwerp meer aandacht moet hebben voor de rol die waterrijke gebieden vervullen in het integraal waterbeleid. Zo verwijst de Kaderrichtlijn naar:

- in Bijlage 6 (maatregelenprogramma's), deel B (vii): scheppen van nieuwe en herstellen van bestaande waterrijke gebieden;
- in Art 11, 3, d (maatregelen om de waterkwaliteit veilig te stellen ten einde het niveau van de zuivering dat voor de productie van drinkwater vereist is, te verlagen) en Art 11, 3, h (maatregelen voor de preventie van diffuse verontreiniging). Gezien waterrijke gebieden een filterend vermogen hebben, moeten ze beschouwd worden als een optie binnen de basismaatregelen, zeker indien het criterium voor kostenefficiëntie in acht wordt genomen;
- Art 11, 3, i (maatregelen die ervoor zorgen dat hydromorfologische toestand van de waterlichamen verenigbaar is met het bereiken van de vereiste ecologische toestand): in bepaalde gevallen betekent het dat hiervoor waterrijke gebieden dienen hersteld en beschermd te worden.

[24] Diverse.

- De Kaderrichtlijn (Art. 7) voorziet een apart hoofdstuk voor de problematiek die kan rijzen bij wateronttrekking voor menselijk gebruik. Hoewel er in Vlaanderen een apart decreet de bepalingen van dit artikel overneemt, lijkt ons een verwijzing naar dit decreet minimaal. Het voorontwerp wil zich profileren als een kaderdecreet, waarbij verwijzingen naar bestaande decreten gewenst zijn;
- Het voorontwerp verwijst niet naar de term 'Best Beschikbare Technieken', hoewel de term wel officieel wordt gebruikt in de Vlaamse wetgeving (Vlaem) en deze ook vermeld staat in de Kaderrichtlijn (Art. 10). De Raad adviseert om BBT op te nemen Art. 7 (zie verder punt 28);
- De emissiecontroles dienen ook ten laatste in 2012 in voege te zijn (Art. 10), hetgeen niet is vermeld in het voorontwerp.
- Maatregelenprogramma (Art. 11). Het verbod op de rechtstreekse lozing van verontreinigende stoffen in het grondwater, met uitzondering van een aantal specifieke gevallen waarvoor toestemming kan worden verleend (Art. 11.3.j) is niet opgenomen in het voorontwerp. Bijlage II. De link naar vervuiling van het mariene water (Art. 11.6), vindt men niet terug in het voorontwerp. De maatregelen die daarmee verband houden en respectievelijk beschreven zijn (Annex 7 onder A.7.6 en A.7.11) zijn niet opgenomen in het voorontwerp, Bijlage I.3. De Raad verwacht dat deze problemen geregeld worden in het vervolgdecreet.

[25] Conclusie. De MiNa-Raad verwacht dat het voorontwerpdecreet zodanig wordt bijgesteld dat het volledig conform is met de relevante delen van de Kaderrichtlijn. Het voorliggende advies toont aan dat dit voor een aantal punten alvast niet het geval is en dat bijgevolg bijsturing nodig is. Verder zullen uitvoeringsbesluiten nodig zijn om dit decreet operationeel te maken en de doelstellingen binnen de bindende termijnen te halen. Voor de implementatie van de andere doelstellingen van de kaderrichtlijn kan een vervolgdecreet niet lang op zich laten wachten gezien de bindende termijnen die de kaderrichtlijn aan de lidstaten oplegt.

2.3 Andere opmerkingen.

2.3.1 Algemene opmerkingen

[26] Meer duidelijkheid in het decreet zelf. De MiNa-Raad stelt vast dat heel wat onmisbare interpretaties van bepalingen van het decreet opgenomen zijn in de memorie van toelichting. Dit leidt enkel tot afwijkende interpretaties en discussie daarover. Een tweede punt is het veelvuldig verwijzen naar uitvoeringsbesluiten (zie verder punt 38). Vaak is het al dan niet verwijzen niet consequent, zo worden bepalingen gedetailleerd uitgewerkt voor één niveau, maar niet voor de andere. De Raad meent daarom dat het voorontwerp moet aangevuld worden met verduidelijkingen en bepalingen die nu zijn opgenomen in de memorie van toelichting of die verwezen worden naar uitvoeringsbesluiten.

[27] Termijnen en procedures afstemmen. De Raad streeft naar een inhoudelijke afstemming tussen het waterbeleid, het milieubeleid en het ruimtelijk beleid. Hij meent dat de verschillende periodiciteit van de planningsprocedures waterbeleidsplanning (termijn van 6 jaar), de ruimtelijke planning (10 jaar en om de 5 jaar evaluatie en herziening) en de milieubeleidsplanning (termijn van 5 jaar) nadelig kan zijn voor die integratie.

Als punt van zorg en als te onderzoeken suggereert de Raad om planning en procedures af te stemmen. Tegelijk wil de Raad ook voorkomen dat de milieuaspecten van het waterbeleid continu in een planningsfase zouden vertoeven, wil hij ondermeer de integratie van waterbeleid en milieubeleid bevorderen en de doorzichtigheid van het beleid vergroten. Daarvoor stelt de MiNa-Raad voor om de planning en de procedures voor de waterbeleidsnota (Art. 33) en voor de milieubeleidsplanning op elkaar af te stemmen.

[28] De waterbeleidsnota. De MiNa-Raad meent dat de inhoud van de waterbeleidsnota concreter zou moeten ingevuld worden (Art. 33, §1). De Raad vindt het ook eigenaardig dat de waterbeleidsnota uitsluitend wordt voorgelegd aan MiNa-Raad en SERV en er geen volwaardig openbaar onderzoek rond georganiseerd wordt. Zelfs de bekkenbesturen en de bekkenraden worden niet om hun mening gevraagd.

De Raad dringt evenwel niet aan op een afzonderlijk openbaar onderzoek voor de waterbeleidsnota. In voorkomend geval meent de Raad dat dit openbaar onderzoek zonder bijkomende belasting van het publiek en de doelgroepen mogelijk moet zijn. Bijvoorbeeld zouden de milieuaspecten van de waterbeleidsnota opgenomen kunnen worden in het milieubeleidsplan zodat ze bijgevolg ook aan de procedure van de milieubeleidsplanning zouden onderworpen zijn. Dit voorstel is consistent met het voorstel om de termijnen tussen de milieubeleidsplanning en de waterbeleidsplanning af te stemmen. Via de milieubeleidsplanning wordt de afbakening van de inhoud concreter en worden de milieuaspecten van het waterbeleid bijgevolg betrokken in een breder openbaar onderzoek. Indien dit niet zou gebeuren zouden het milieubeleidsplan en de waterbeleids-

nota op regelmatige basis elkaars uitgangspunten grondig kunnen wijzigen, wat gelet op het voorkomen van niet-milieuaspecten in het waterbeleid daar tot distorsies zou kunnen leiden.

[29] Doelstellingen. Het voorontwerp voorziet een hele reeks doelstellingen die verder niet worden behandeld, of waarvoor niet wordt aangegeven dat er maatregelen dienen te worden genomen. Dit is bv. het geval voor het zoveel mogelijk behouden en herstellen van de natuurlijke werking van watersystemen (Art 5, 5°), het nuttig aanwenden van hemelwater, de infiltratie ervan en de gescheiden afvoer van afvalwater enerzijds en hemelwater en effluentwater anderzijds (Art. 5, 9°), de risico's op overstromingen terugdringen (Art. 5, 10°a), het verwijderen of het milderen van het schadelijke effect van versnippering die is ontstaan door niet-natuurlijke elementen in en langs waterlichamen onder meer met het oog op het mogelijk maken van vrije vismigratie (Art. 5, 12°), het beheer en het ontwikkelen van waterwegen met het oog op de bevordering van een milieuvriendelijker transportmodus (Art. 5, 13°) en het bevorderen van de betrokkenheid van de mens met het watersysteem, waaronder de verhoging van de belevingswaarde in stedelijk gebied en vormen van zachte recreatie (Art. 5, 14°).

De Raad meent overigens dat vrije vismigratie niet louter een afgeleide doelstelling mag zijn van het verwijderen of het milderen van het schadelijke effect van versnippering die ontstaan is door niet-natuurlijke elementen in en langs waterlichamen (Art. 5, 12°), maar beter een expliciete doelstelling moet zijn. Zoals de memorie van toelichting overigens vermeldt, vindt die doelstelling een grondslag in de Beneluxbeschikking dd. 26 april 1996¹⁰ die stelt dat vismigratie tegen 2010 mogelijk moet worden gemaakt voor alle waterlopen van de hydrografische bekkens van de Benelux. Naast het expliciteren van de doelstelling, vraagt de Raad ook om de definitie van 'vrije vismigratie' uit de beschikking op te nemen in de definities (Art. 3, §2).

Het voorontwerp verwijst steeds naar de doelstellingen geformuleerd in artikel 52, zelden echter naar de doelstellingen uit artikel 5 (enkel artikel 12 verwijst naar artikel 5, i.v.m. onteigening ten algemenen nutte).

[30] Beginselen. Het voorontwerp van decreet somt een aantal beginselen op waarmee de overheden rekening moeten houden bij het voorbereiden, vaststellen, uitvoeren, opvolgen en evalueren van het integraal waterbeleid (Art. 6). In quasi gelijkaardige bewoordingen worden in Art. 7 van het voorontwerp nog vier 'beginselen' en een 'verband' opgesomd waarmee ook rekening moet worden gehouden.

De Raad meent dat er een grote spanning bestaat tussen de beginselen van Art. 6 en de beginselen van Art. 7. De beginselen van Art. 6 zijn universele milieubeginselen, dat kan ook gelden voor het eerste beginsel van Art. 7¹¹. De overige drie 'beginselen' zijn volgens de Raad instrumenten om het integraal waterbeleid in bepaalde omstandigheden – en dus zeker niet universeel – tot stand te helpen brengen.

De Raad vreest dat de formulering van het 'beginsel van het hanteren van de evaluatie ex-ante' bovendien strijdig is met de uitvoering van het voorzorgsbeginsel en de toepassing van andere beginselen. Bijgevolg zou deze formulering van de verplichting van

¹⁰ Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie inzake de vrije migratie van vissoorten in de hydrografische stroomgebieden van de Beneluxlanden, M (96) 5.

¹¹ 1° het beginsel dat het watersysteem een van de ordenende principes is in de ruimtelijke ordening,

de ex ante evaluatie nefast kunnen zijn voor het integraal waterbeleid en voor het milieubeleid.

De Raad stelt daarom voor om het '*beginsel van het watersysteem als ordenend principe*' over te hevelen naar Art. 6. In Art. 7 dient niet te worden gesproken van '*beginselen*' aangezien het over technieken, verbanden en afwegingen gaat die slechts moeten toegepast worden indien ze relevant zijn, zoals de aanduiding van kunstmatige oppervlaktewaterlichamen (Art. 53), het al dan niet bereiken van de milieudoelstellingen (Art. 54), enz.

[31] Afstemming ruimtelijke ordening en waterbeleid. Via een aantal instrumenten (watertoets, aanduiding oeverzones en overstromingsgebieden) poogt het decreet om de afstemming tussen het integraal waterbeheer en de ruimtelijke ordening te regelen. Deze eerste stappen zijn belangrijk, maar op termijn niet voldoende. De huidige benadering beperkt zich ofwel tot de waterloop zelf ofwel tot één project en geeft geen garanties op een gebiedsdekkende invulling. Het instrument waterkansenkaart en, na maatschappelijke toetsing, de waterfunctiekaart geven op objectieve manier weer welke kansen bepaalde bodemgebruiken (wonen, landbouw, industrie, natuur...) hebben in een concreet bekken zonder het watersysteem aan te tasten. Om deze kaarten te realiseren dienen zij vertaald te worden in hetzij structuurplannen en RUP's. Maar daarnaast is het nodig dat de waterbeheerder maatregelen kan treffen om op het terrein de doelstellingen te realiseren (zoals bvb de aanduiding van oeverzones in de waterbeheersplannen).

De Raad vraagt dat deze kaarten worden opgesteld binnen het bekkenbeheersplan en dat ze via de in het decreet voorziene procedure getoetst worden aan de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen.

[32] Watertoets. De overheid moet via het vergunningenbeleid proberen om een schadelijk effect¹² te voorkomen, indien dat niet lukt, heeft ze de taak het schadelijk effect te beperken, te herstellen of te compenseren. Indien het een niet vermijdbaar schadelijk effect op grondwater betreft, kan een vergunning slechts worden gegeven mits er een groot maatschappelijk belang is en mits voorwaarden worden opgelegd om het effect te beperken, te herstellen of te compenseren. De overheidsbeslissing moet worden onderbouwd door een toetsing aan de doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid en rekening houdend met de bestaande beheersplannen. Indien de adviesprocedure geen bevraging van een waterbeheerder voorziet, kan de vergunningverlenende overheid toch het advies inwinnen. Verder worden de modaliteiten van de watertoets beschreven (Art. 9). De formulering is gebaseerd op Art. 16 van het Natuurbehoudsdecreet¹³.

De MiNa-Raad meent dat de watertoets in de eerste plaats een hanteerbaar instrument moet zijn en daarom bij voorkeur eenvoudig. De watertoets moet op alle niveaus kunnen toegepast worden en zal daarmee een integrerend instrument zijn. Afhankelijk van het niveau waar de vergunning moet verleend worden en waar de toets bijgevolg moet toegepast worden, kunnen verfijningen aangebracht worden in de uitwerking van

¹² Art. 3, §2, 18° schadelijk effect: ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen.

¹³ Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

de toets. Voor mer-plichtige activiteiten dient de watertoets geïncorporeerd te worden in de MER. Meer algemeen meent de Raad dat om te voorkomen dat toetsen allerhande de procedures zouden bezwaren, moet nagegaan worden of koppeling van toetsen of inbouwen in andere instrumenten tot de mogelijkheid behoort.

De Raad ziet ook nog een mogelijke parallel met de voorgeschiedenis van de passende beoordeling van vergunningsplichtige activiteiten die een aantasting kunnen veroorzaken voor vogelrichtlijn en habitatgebieden (Art. 36ter van het Natuurbehoudsdecreet). Nog vooraleer deze toets een decretale onderbouwing had gekregen, heeft AMINAL een beoordelingskader uitgewerkt voor alle LIN-projecten. Naar analogie daarmee zou AMINAL onmiddellijk een watertoets kunnen uitwerken en uittesten op de eigen projecten. Vervolgens zou de – eventueel bijgestuurde – toets ter beschikking kunnen gesteld worden van andere besturen, die hem vrijblijvend kunnen toepassen in afwachting van een decretaal onderbouwde verplichting.

De Raad vraagt ten slotte ook meer verduidelijking omtrent de term '*groot maatschappelijk belang*' (Art. 9 §1) (zie ook punt 18) en omtrent de situatie waarin de watertoets moet toegepast worden (Art. 9 §3). De criteria voor toepassing van de watertoets moeten vanuit het oogmerk van milieu- en natuur zo streng mogelijk zijn, vanuit de belasting van de administratieve haalbaarheid moeten ze echter realistisch blijven. De uitwerking van de watertoets zal daarvoor van groot belang zijn. Helderheid omtrent het toepassingsgebied is bijgevolg een ander argument om te pleiten voor een spoedige testperiode voor het instrument watertoets.

[33] Waterzorgplicht. De Raad stelt vast dat de watertoets zich beperkt tot vergunningsplichtige activiteiten. Andere schadelijke activiteiten die niet aan een vergunning over overheidstoelating zijn onderworpen (zoals sommige vormen van recreatie) ontsnappen aan de watertoets. Daarom suggereert de Raad om de 'waterzorgplicht' – die reeds was voorzien in een eerdere versie van het voorontwerp – te hernemen als opvangbepaling¹⁴.

[34] Oeverzones. Het begrip oeverzone wordt te vaag gedefinieerd (Art. 3, 42^{o15}). De definitie wordt in het voorontwerp verder aangevuld met een methodiek van afbakening (Art. 10, §1), dat gebeurt m.n. in het bekkenbeheersplan of het deelbekkenbeheersplan.

De Raad merkt op dat er geen informatie gegeven wordt over het al dan niet toekennen van vergoedingen voor gebruiksbepalingen en desgevallend de grootte daarvan. De Raad stelt vast dat de definitie van toepassing is op alle oppervlaktewaterlichamen, inclusief grachten.

[35] Verwerving van onroerende goederen. Het decreet voorziet dat het Vlaamse Gewest kan overgaan tot onteigening ten algemenen nutte van onroerende goederen

¹⁴ "Iedereen die handelingen verricht of hiertoe de opdracht verleent, en die weet of redelijkerwijze kan vermoeden dat daardoor een schadelijk effect kan ontstaan, is verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijze van hem kunnen worden gevergd om dit schadelijk effect te voorkomen, te beperken of indien dit niet mogelijk is, te herstellen.

De Vlaamse regering kan een code van goede waterpraktijk vaststellen die de in het voorgaande lid bedoelde zorgplicht verduidelijkt."

¹⁵ oeverzone: strook land vanaf de bodem van de bedding van het oppervlaktewaterlichaam die een functie vervult inzake de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud of inzake de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen.

indien dat vereist is om de doelstellingen van integraal waterbeleid te verwezenlijken. De machtiging kan overgedragen worden op provincies, gemeenten en waterschappen (Art. 12). Het Vlaamse Gewest krijgt ook het recht van voorkoop bij verkoop van onroerende goederen die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in afgebakende overstromingsgebieden en oeverzones en ze kan dat recht via een machtiging doorgeven aan een agentschap (Art. 13, §1). Dat voorkooprecht kan pas worden uitgeoefend na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van één van de voormelde beheersplannen waarin de overstromingsgebieden en oeverzones worden afgebakend. De overige artikelen (tot Art. 17) formuleren de modaliteiten van het voorkooprecht.

De Raad stelt vast dat er heel wat acute situaties zijn waarvoor de afbakening van overstromingsgebieden en oeverzones hoogstnodig is. Aangezien de vaststelling van de eerste bekkenplannen pas voorzien is voor 22 december 2006, zou dit betekenen dat dit instrument pas dan in voege zou kunnen treden. Daarvoor dringt de Raad aan op een overgangsregeling om het onteigeningsrecht en het voorkooprecht nog voor 22 december 2006 juridisch te onderbouwen.

De Raad meent ook dat verwervingen in het kader van verschillende beleidsaspecten op elkaar moeten afgestemd worden, ondermeer in het licht van een prioriteitenlijst.

[36] Weinig aandacht voor grensoverschrijdende bekkenwerking. De Raad stelt vast dat behoudens 'Afdeling I. De stroomgebieden en de stroomgebiedsdistricten' er weinig aandacht uitgaat naar grensoverschrijdende bekkens. Dat geldt uiteraard niet alleen voor de internationale stroomgebieden, maar ook de grensoverschrijdende bekkens en deelbekkens of welke geografische indeling de buurlanden en buurregio's van Vlaanderen ook mogen hanteren. Ook op die lagere niveaus moet de nodige aandacht zijn voor de afstemming van beleid. Zo is het verplicht voor advies voorleggen van bekkenbeheersplannen aan de parallelle instanties aan de andere zijde van de gewestgrens een absoluut minimum van afstemming. De Raad dringt erop aan dat de afstemming zo ver mogelijk gaat en één grensoverschrijdend plan wordt nagestreefd per bekken of per deelbekken. De Vlaamse regering moet daarom ook ter zake overleg aanknopen met de partijen van het internationale stroomgebiedsbekken om de afstemming op bekken- en deelbekkenniveau zo ver mogelijk door te trekken, beginnend met de wettelijke verplichting tot wederzijdse informatie.

[37] Probleem van besluitvorming. Het voorontwerp van decreet geeft onvoldoende antwoord op de vraag hoe de versnippering in bevoegdheden inzake waterbeleid en waterbeheer in Vlaanderen zal geoptimaliseerd worden. Op deelbekkenniveau zijn er aanzetten om het beheer te optimaliseren, m.n. voor het waterschap met rechtspersoonlijkheid zijn een aantal beheerstaken voorzien en is ook overdracht van andere taken van o.a. de gemeenten mogelijk (Art. 32, § 3). Maar op bekkenniveau of stroomgebiedsniveau wordt zelfs de basis voor optimalisatie van de bevoegdheden niet voorzien.

De Vlaamse regering duidt de onderdelen van het stroomgebiedsplan (Art. 37, §2) en het bekkenbeheersplan (Art. 43, §3) aan die bindend zijn voor de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest zijn belast met taken van openbaar nut. Van het bindende gedeelte kan – behoudens een enkele uitzondering - niet in minder strenge zin worden afgeweken in respectievelijk het bekkenbeheersplan (Art. 43, §2) en het deelbekkenbeheersplan (Art. 51, §2). De MiNa-Raad merkt daarbij op dat het niet volstaat onderdelen van de plannen bindend te verklaren zonder dat een raming gemaakt wordt van de financiële consequenties en wordt nage-

gaan of die uit te voeren bindende acties geen onredelijke last op de waterbeheerders zouden leggen. Desgevallend moet de Vlaamse regering de nodige middelen ter beschikking stellen opdat de waterbeheerders de opgelegde taken zouden kunnen uitvoeren. In dat opzicht lijkt Art. 32, §7 omtrent het ter beschikking stellen van middelen door de Vlaamse regering om de waterschappen te stimuleren om de principes van integraal waterbeleid toe te passen en de doelstellingen te bereiken, te vrijblijvend.

Ten slotte moet ook een oplossing gezocht worden voor het geval dat de waterbeheerders toch zouden te kort schieten in de uitvoering van de opgelegde bindende taken. De Raad suggereert dat in dergelijke gevallen het bekkenbestuur van het hogere niveau bepaalt welke instantie de taken zal uitvoeren. In het bekkenvoortgangsrapport moet geëvalueerd worden of de waterbeheerders erin geslaagd zijn de bindende taken uit te voeren en zoniet wat de redenen daarvoor zijn. Onder meer om deze reden is op deelbekkenniveau ook een voortgangsrapportage nodig.

[38] Operationalisering moet begeleid worden door uitvoeringsbesluiten. De MiNa-Raad stelt vast dat de operationalisering van het decreet dode letter zal blijven indien via uitvoeringsbesluiten de nodige randvoorwaarden niet geschapen worden. Sommige uitvoeringsbesluiten zijn echt prioritair:

- het aanwijzen van een instantie waar de vergunningverlenende overheid advies kan vragen over het al dan niet optreden van een schadelijk effect in het kader van de watertoets (Art. 9, §3);
- uitvaardigen van algemene richtlijnen aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of handelingen of activiteiten een schadelijk effect veroorzaken en voor het bepalen van de gepaste voorwaarden om het schadelijk effect te vermijden, te beperken, te herstellen of eventueel te compenseren (Art. 9, §4);
- bepalen van de uitzonderingen voor het aanbrengen van ruimingslib op de oeverzone van grachten (Art. 11, §1, 3°);
- opleggen van andere noodzakelijke maatregelen in de oeverzones met inbegrip van erfdienstbaarheden en het bepalen van regels voor het beheer van oeverzones en de financiering ervan (Art. 11, §2);
- machtigen van de provincies, gemeenten en waterschappen tot onteigening ten algemenen nutte van onroerende goederen (Art. 12);
- aanwijzen van een agentschap en machtiging verlenen om in naam en voor rekening van de Vlaamse regering het recht van voorkoop uit te oefenen (Art. 13, §1);
- aanduiden op kaart van de grenzen van de stroomgebieden (Art. 18);
- bepalen en toewijzen van grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen die niet volledig een bepaald stroomgebied volgen, aan het meest dichtbij gelegen of meest geschikte stroomgebiedsdistrict (Art. 19, §5);
- aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria de stroomgebieden van de Schelde en de Maas indelen in bekkens en de grenzen ervan nauwkeurig afbakenen (Art. 20);
- aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria de bekkens verder opdelen in deelbekkens en de grenzen ervan op nauwkeurige wijze op kaart de grenzen daarvan afbakenen (Art. 21);
- geheel of gedeeltelijk toewijzen van oppervlaktewaterlichamen die niet volledig een bepaald deelbekken volgen aan het dichtstbij gelegen of meest

- geschikte deelbekken (Art. 21, §2);
- aanwijzen van de minister die belast is met de coördinatie en de organisatie van de planning van het integraal waterbeleid (Art. 24, §1);
 - instellen van een Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, afgekort CIW, en de nadere regels voor de samenstelling en de werking van die Commissie vaststellen (Art. 24, §2);
 - aanwijzen van vertegenwoordigers voor het bekkenbestuur (Art. 27, §1);
 - bepalen van de nadere regels voor de werking van de bekkenbesturen (Art. 27, §1);
 - bepalen van het aantal leden, de wijze van voordracht en benoeming van de leden en de nadere regels voor de werking van de bekkenraad (Art. 29, §1);
 - vaststellen van de nadere regels betreffende de samenstelling en de werking van het waterschap zonder rechtspersoonlijkheid, alsmede de vertegenwoordiging van de maatschappelijke belangen daarin (Art. 31, §4);
 - aanwijzen van openbare diensten en agentschappen voor het adviescomité van het waterschap met rechtspersoonlijkheid (Art. 32, §6);
 - bepalen van de voorwaarden waaronder de informatie aan het CIW, het bekkensecretariaat of het secretariaat van het waterschap ter beschikking wordt gesteld (Art. 36, §2, Art. 42, §2 en Art. 50, §2);
 - vaststellen van regels voor de inhoud van het stroomgebiedsbeheersplan (Art. 37, §1), bekkenbeheersplan (Art. 42, §1) en het deelbekkenbeheersplan (Art. 51, §1);
 - door middel van milieukwaliteitsnormen de milieudoelstellingen voor oppervlaktewater en grondwater vaststellen die uiterlijk tegen 22 december 2015 moeten worden bereikt (Art. 52, §1);
 - milieukwaliteitsnormen voor waterbodems en milieukwantiteitsnormen voor grondwater en oppervlaktewater vaststellen (Art. 52, §1);
 - vaststellen van de nadere regels voor de inhoud en de uitvoering van de analyses en beoordelingen (Art. 58);
 - voor elk stroomgebiedsdistrict programma's voor de monitoring van de watertoestand opstellen (Art. 62) en de nadere regels voor de inhoud en de uitvoering van de programma's, met inbegrip van de uitbouw en het beheer van kwantitatieve meetnetten vaststellen (Art. 64);

Een aantal verwijzingen naar uitvoeringsbesluiten horen volgens de Raad eerder thuis in het decreet zelf. Het gaat om zaken die noodzakelijk zijn om het decreet op een aantal punten op korte termijn operationeel te maken. De Raad denkt daarbij aan het aanwijzen van instanties of agentschappen (Art. 9, §3, Art. 24, §1, Art. 29, §2, ...) of het instellen van het CIW (Art. 24, §2).

2.3.2 Opmerkingen omtrent het waterbeleid op het Vlaamse niveau en in het stroomgebied

[39] Stroomgebied is de facto het Vlaamse niveau. De MiNa-Raad stelt vast dat het beleid en de planning op stroomgebiedsniveau de facto op het Vlaamse niveau geregeld worden. De rol die het Vlaamse Gewest op stroomgebiedsniveau te vervullen

heeft is afhankelijk van de herziening van de verdragen inzake de bescherming van de Schelde en van de Maas. De Raad gaat ervan uit dat de internationale commissies voor de bescherming van de Schelde en van de Maas een rol van betekenis kunnen spelen in het stroomgebied om een vergaande vorm van integratie in het stroomgebied tot stand te laten komen¹⁶. De Raad wijst er nogmaals op dat participatie een belangrijk aandachtspunt is van de Kaderrichtlijn en bijgevolg ook aan bod moet komen op niveau van het stroomgebied. De Raad heeft altijd aangedrongen op een driedelige structuur op alle niveaus, dus ook op niveau van het internationaal stroomgebied¹⁷.

[40] Samenstelling en taken van het ambtelijk orgaan (CIW). De Raad stelt vast dat het voorontwerp voor zowel het bekkenniveau (Art. 27) als het deelbekkenniveau (Art. 31, §§1-4, Art. 32, §§1, 3) de oprichting, de samenstelling en de taken regelt van het ambtelijk orgaan (bekkenbestuur, samenwerkingsverband of opdrachthoudende vereniging). In het bijzonder op bekkenniveau wordt de samenstelling van het bekkenbestuur nauwkeurig beschreven, wat de vertegenwoordiging van het Vlaamse Gewest betreft. Ministers die bevoegd zijn voor bepaalde beleidsaspecten worden gemachtigd kandidaten voor te dragen. De Raad meent dat een dergelijke bepaling – mits rekening gehouden wordt met de opmerkingen op de samenstelling van het bekkenbestuur – ook moet uitgewerkt worden op het Vlaamse niveau. Naast de vertegenwoordigers van de betrokken beleidsvelden meent de Raad dat ook de bekkens vertegenwoordigd moeten zijn in dit ambtelijk orgaan. De vertegenwoordigers van de bekkens zijn bij voorkeur geen vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest in de bekkenbesturen.

[41] Secretariaat van de ambtelijke organen. Ook de ondersteuning van de ambtelijke organen (bekkenbesturen en waterschappen) wordt in het voorontwerp voor zowel het bekkenniveau (Art. 26 & 28) als het deelbekkenniveau (Art. 31, §5, Art. 32, §4) geregeld via de oprichting van secretariaten en de taken daarvan. Deze logica wordt echter niet doorgetrokken op het Vlaamse niveau (Art. 24). De Raad dringt erop aan dat een analoge regeling wordt uitgewerkt.

Het secretariaat van de ambtelijke organen dient ook ondersteuning te geven voor de bekkenraad.

2.3.3 Opmerkingen omtrent het waterbeleid in het bekken

[42] Samenstelling van het bekkenbestuur. De MiNa-Raad stelt vast dat in het bekkenbestuur een aantal vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest worden opgenomen. Het gaat telkens om één of twee vertegenwoordigers die worden aangeduid door ministers met bepaalde bevoegdheden. Het is evenwel niet duidelijk op welke basis die bevoegdheden werden vastgesteld. De Raad stelt vast dat er alvast geen direct verband lijkt te bestaan met “Beter Bestuurlijk Beleid” dat 13 departementen op Vlaamse niveau afbakent. De Raad stelt daarom voor om de vertegenwoordiging te enten op de opdeling in departementen volgens BBB. In dat geval zouden er twee vertegenwoordigers zijn op voordracht van de minister bevoegd voor leefmilieu en natuur, twee op voordracht van de minister van mobiliteit, één op voordracht van de minister van ruimte.

[43] De bekkenraden. In zijn advies van 21 december 1999 ging de MiNa-Raad

¹⁶ MiNa-Raad, Briefadvies van 14 oktober 2002 betreffende de ontwerpvoorstellen van de nieuwe verdragen voor de bescherming van de Schelde en de Maas, 2002/45.

¹⁷ MiNa-Raad, Advies van 3 mei 2001 over de samenwerking van de internationale commissies voor de bescherming van rivieren de Maas en de Schelde met NGO's, belangenorganisaties en sectoren, 2001/16, 6 p.

uitvoerig in op de samenstelling en de werking van de bekkenraden (p. 47: 'Bekkenoverlegstructuren'). De Raad stelt vast dat een aantal elementen via het voorontwerp decreet geregeld worden¹⁸ en dat andere elementen nog door de Vlaamse regering geregeld kunnen worden via '*andere regels voor de werking van de bekkenraad*'. De Raad stelt vast dat via een uitvoeringsbesluit bijgevolg nog moeten geregeld worden:

- het recht en de middelen om de bekkenraden toe te laten de eigen werking te organiseren;
- consensus geniet de voorkeur, maar eventuele minderheidsstandpunten moeten vermeld worden;
- voldoende omkadering en ondersteuning door het secretariaat van het bekkenbestuur.

[44] Participatie in de besluitvormingsprocedure van het bekkenbeheersplan.

Tijdens de opmaak van het bekkenbeheersplan wordt een procedure van openbaar onderzoek (Art. 44) gepland die voorziet in een bekendmaking aan het publiek via een ter inzage legging bij de gemeenten gedurende zes maand. De MiNa-Raad vindt dat een bijzonder lange termijn en meent dat een periode van twee maand inzagerecht moet volstaan.

Verder voorziet de huidige procedure dat de gemeenten uiterlijk 10 dagen na het openbaar onderzoek de opmerkingen versturen aan het bekkensecretariaat, dat binnen de maand de gecoördineerde opmerkingen en het advies van de bekkenraad overmaakt aan het bekkenbestuur dat op zijn beurt binnen de twee maand beslist. Deze termijnen vindt de Raad kort, hij suggereert een verlenging met telkens een maand. Daarbij houdt de Raad rekening met een mogelijke terugkoppeling van de leden van de bekkenbesturen met het bestuur dat hen afvaardigt.

De Raad stelt ook vast dat de ontwerp bekkenbeheersplannen niet voor advies voorgelegd worden op het deelbekkenniveau. Uiteraard is via het openbaar onderzoek een advisering van dit niveau wel mogelijk. De Raad meent evenwel dat de organen van het deelbekkenbeleid ook formeel om advies moeten gevraagd worden om de verticale integratie tussen bekken en deelbekken en de participatie te verhogen evenwel zonder de totale termijn te verlengen.

De Raad dringt aan op bijkomende garanties voor participatie bij de opmaak van de bekkenbeheersplannen. Het post factum laten beoordelen door een adviserend orgaan kan immers niet volstaan. Vanaf de eerste stappen die gezet worden in het planningsproces, is het belangrijk dat er inspraak en communicatie is met doelgroepen en betrokkenen. Deze aanpak bestaat al op het terrein en wordt bvb vertaald in de "code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid" en de aanpak die gehanteerd wordt bij de voorbereidende analyses voor de bekkenplannen. De Raad vraagt dan ook dat er bij het opstellen van de regels inzake opmaak van deze plannen voldoende aandacht aan het aspect participatie wordt besteed.

2.3.4 Opmerkingen omtrent het waterbeleid in het deelbekken

[45] De afbakening van de deelbekkens. De afbakening van de deelbekkens is heel dringend en mag niet afhankelijk zijn van het voorontwerpdecreet. De afbakening van de deelbekkens is immers dringend nodig – moest reeds beschikbaar zijn – in het kader van de samenwerkingsovereenkomsten tussen het Vlaamse Gewest en de pro-

¹⁸ Voorwaarden inzake samenstelling (Art. 31, §1), bijwonen van vergaderingen (Art. 31, §1), initiatiefrecht (Art. 31, §2) worden geregeld via het voorontwerp van decreet. Inzake de adviestermijnen worden termijnen vastgelegd voor advisering van de planfiguren.

vincies en het Vlaamse Gewest en de gemeenten. Derhalve dringt de Raad erop aan dat de afbakening nog dit jaar voltooid zal zijn.

De afbakening moet gebeuren op basis van de kenmerken van het oppervlaktewater-systeem. In ieder geval zijn hydrografische eenheden op basis van de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA) te klein om een werkbare afbakening te hebben voor Vlaanderen. Bovendien is de filosofie voor de afbakening van de VHA-zones niet afgestemd op de afbakening van de deelbekkens in het kader van integraal waterbeleid. Anderzijds mogen de deelbekkens ook niet te groot worden om betrekking te hebben op het lokaal watersysteem. Ten slotte dringt de Raad ook aan dat er ruimte zou zijn voor pragmatische aanpassingen van de afbakening. Ondermeer het lokaal draagvlak is een valabel argument.

De formulering van Art. 30 is bijgevolg verwarrend, het is niet noodzakelijk dat er per waterschap één deelbekken zou zijn. Naast de verplichting dat een waterschap wordt opgericht moet het ook duidelijk zijn dat het werkingsgebied van een waterschap één of meer aangrenzende deelbekkens binnen één bekken bevat. En in Art. 31, §1, 4° dient de formulering aangepast te worden in de zin van *'in voorkomend geval, de polders en wateringen die gelegen zijn binnen het ambtsgebied van het deelbekken'*.

[46] De bevoegdheidsverdeling op deelbekkenniveau. Het voorontwerp voorziet op het deelbekkenniveau een evolutie naar waterschappen met rechtspersoonlijkheid (Art. 31, §6). Uiterlijk op 22 december 2009 moet een waterschap worden opgericht in de vorm van een opdrachthoudende vereniging (Art. 32, §2) overeenkomstig het decreet op de Intergemeentelijke Samenwerking¹⁹. Het decreet op de Intergemeentelijke Samenwerking (Art. 29) voorziet dat uitsluitend gemeenten en andere openbare besturen aan een opdrachthoudende vereniging kunnen deelnemen. Het decreet op de Intergemeentelijke Samenwerking (Art. 10) stelt dat ook de provincies kunnen deelnemen, maar dat de deelneming van één of meer provincies samen niet meer mag bedragen dan 20 % van het totale maatschappelijk kapitaal (Art. 22). Het Vlaamse Gewest kan geen lid zijn van de opdrachthoudende vereniging omdat zij in dat geval de dubbelrol van rechter en partij zou moeten vertolken. Het decreet bevestigt dat in een artikel (Art. 48) over de onverenigbaarheid tussen het mandaat van bestuurder en andere ambten, functies of mandaten. Maar met het oog op het gecoördineerd uitoefenen van hun bevoegdheden inzake het waterbeheer binnen het deelbekken of de deelbekkens van een zelfde bekken kan een beheersovereenkomst worden afgesloten tussen de opdrachthoudende vereniging en het Vlaamse Gewest.

De MiNa-Raad stelt vast dat de rol van het Vlaamse Gewest voor het waterbeleid op deelbekkenniveau belangrijk kan zijn. Het Vlaamse Gewest blijft immers bevoegd voor de bevaarbare waterlopen, de onbevaarbare waterlopen van 1° categorie, het grondwaterbeheer, bovengemeentelijke collectering en zuivering van afvalwater ... het ter beschikking stellen van financiële middelen). Dit impliceert dat het Vlaamse Gewest alleszins zijn verantwoordelijkheid zal moeten opnemen voor het integraal waterbeleid op deelbekkenniveau. Tegelijk is een lokale visie van essentieel belang voor een succesvol geïntegreerd waterbeleid daar de concrete oplossingen voor knelpunten en het uitwerken van opportuniteiten zeer lokaal gebonden zijn, ook het draagvlak lokaal moet totstandkomen.

¹⁹ Decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking, B.S. 31 oktober 2001, p. 37836-37846.

Opdat alle openbare besturen volwaardig zouden kunnen participeren is een interbestuurlijke²⁰ aanpak aangewezen. Het ontbreken van een decretale onderbouwing van de interbestuurlijke samenwerking is een lacune voor het decreet betreffende het integraal waterbeleid, maar het mag geen reden zijn om dat decreet uit te stellen tot een decreet Interbestuurlijke Samenwerking voorhanden is. De Raad stelt daarom voor dat in het voorontwerpdecreet betreffende integraal waterbeleid een decretale onderbouwing voor een voorlopige interbestuurlijke samenwerking wordt uitgewerkt. Bij de discussie ten gronde over een volwaardig decreet Interbestuurlijke Samenwerking, kan de voorlopige pragmatische oplossing in het kader van integraal waterbeleid in dat decreet verankerd worden.

Dat de MiNa-Raad de piste van een intergemeentelijke samenwerking verlaat ten voordele van een interbestuurlijke samenwerking betekent niet dat de Raad het belang van de gemeenten voor waterbeleid en waterbeheer in het waterschap of deelbekken zou onderschatten. Voor de Raad blijven de gemeenten die cruciale rol vertolken. Daarom moet de interbestuurlijke samenwerking in het voorontwerpdecreet zo uitgewerkt worden dat ieder bestuur volwaardig participeert en zijn bevoegdheden kan laten gelden. Zo moeten:

- alle overheden zich als evenwaardige partners in het bestuur van het deelbekken of waterschap opstellen en mag de 'hiërarchie' die in de uitvoering van het beleid van belang is daarbij geen rol spelen;
- er garanties zijn voor democratische terugkoppeling, transparantie en de mogelijkheid tot bijsturing;
- de VVSG wenst dat de lokale inbreng doorslaggevend is en volwaardige participatie van andere besturen onverlet laat. De VVP gaat ervan uit dat een interbestuurlijke samenwerking een volwaardige en gelijkwaardige samenwerking en participatie van alle besturen veronderstelt.

[47] Het deelbekkenbeheersplan. Enkel voor het deelbekkenbeheersplan is geen datum vastgesteld waarop het eerste plan vastgesteld en bekendgemaakt moet worden (Art. 49). De Raad meent dat ook daarvoor een einddatum moet vastgesteld worden, maar tegelijk pleit hij niet voor een éénduidige einddatum voor alle deelbekkenbeheersplannen. Eén einddatum zou wellicht nadelig zijn voor de procedurele afhandeling van de deelbekkenbeheersplannen. Daarom zou in het voorontwerp opgenomen kunnen worden dat een deelbekkenbeheersplan moet opgemaakt worden uiterlijk twee jaar nadat een waterschap voor het deelbekken is opgericht. Het secretariaat van het waterschap treedt op als trekker van dit initiatief. Zoals voorzien in het voorontwerp (Art. 49) wordt het deelbekkenbeheersplan minstens om de zes jaar herzien.

Als opstap moeten nu reeds de bestaande waterplannen in het belang van integraal waterbeleid zo spoedig mogelijk op elkaar zouden afgestemd worden. De Raad denkt daarbij aan de DULO-waterplannen²¹, de waterhuishoudingsplannen²² en de waterzuive-

²⁰ Met interbestuurlijke aanpak, samenwerking, ... is bedoeld een aanpak, samenwerking, ... waar de drie bestuursniveaus, Vlaamse Gewest, provincies en gemeenten, betrokken worden.

²¹ Samenwerkingsovereenkomst Vlaamse Gewest – gemeenten 2002-2004, Afdeling 5.3 Cluster Water, Artikel 5.3.1 Definities. 4° DuLo-waterplan of het 'Duurzaam Lokaal Waterplan': dit is een plan voor een deelbekken waarin een brongerichte aanpak met betrekking tot het remediëren en voorkomen van wateroverlast in functie van de bestemming van het gebied, waterverontreiniging, aantasting van het natuurlijk milieu van het watersysteem, verdroging en erosie beschreven wordt. Het zoneringsvoorstel inzake waterzuivering van het Vlaamse Gewest (al dan niet bijgestuurd door de gemeenten), het waterhuishoudingsplan van polders en wateringen en de gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen zijn hierin geïntegreerd. Enz.

²² Besluit 18 januari 2002 van de Vlaamse regering houdende het toekennen van een gewestbijdrage aan pol-

ringszoneringsplannen en suggereert 22 december 2006 als limiet.

De Raad meent ook dat deelbekkenbeheersplannen moeten kunnen doorwerken in de ruimtelijke uitvoeringsplannen zoals dat voorzien is voor stroomgebiedsbeheersplannen en bekkenbeheersplannen en zelfs ruimer in de structuurplanning zelf (zie ook punt 7).

[48] Taken van het waterschap. De verplichte taakstelling van het waterschap beperkt zich in het voorontwerp tot het opmaken van een ontwerp van het deelbekkenbeheersplan; het waterschap kan ook de coördinatie van beheerstaken op zich nemen. Bij waterschappen met rechtspersoonlijkheid kunnen beheerstaken ook overgedragen worden aan het waterschap via de statuten. De Raad meent dat het Vlaamse Gewest aanbevelingen kan doen omtrent de mogelijke minimale invulling van de coördinatieopdracht van het waterschap, zoals bijvoorbeeld de onderlinge uitwisseling van informatie en planning van beheersmaatregelen, ...

Het waterschap krijgt ondermeer het beheer van het ondiepe grondwater als taak (Art. 31, §2 en Art. 32, §3). De term '*ondiep grondwater*' is dubbelzinnig en moet in het decreet gedefinieerd worden. Winning van grondwater dat vergunningsplichtig is, moet op Vlaams niveau beheerd worden.

[49] Participatie op deelbekkenniveau. In het waterschap zonder rechtspersoonlijkheid wordt participatie ingebouwd via een vertegenwoordiging van de maatschappelijke belangen binnen het samenwerkingsverband van overheden en besturen (Art. 31, §4). In het waterschap met rechtspersoonlijkheid wordt de participatie geregeld buiten het ambtelijk orgaan door de oprichting van een adviescomité waarin naast het maatschappelijk middenveld ook door de Vlaamse regering aangewezen openbare diensten en agentschappen vertegenwoordigd zijn (Art. 32, §6). Dit laatste kan echter enkel in die mate dat ze niet reeds vertegenwoordigd zijn in het bestuur.

Aangaande de participatie in het waterschap pleit de Raad voor een duidelijk scheiding van de ambtelijke en de adviserende instanties. Een aantal principes van de participatie zouden beter in het decreet opgenomen worden – niet enkel naar analogie met de organisatie van de participatie op andere bestuursniveaus – en niet doorgeschoven worden naar een uitvoeringsbesluit (cf. Art. 31, §4). Zo moet duidelijk zijn waarover minstens om advies moet worden gevraagd. In het gemengde orgaan van ambtelijke en adviserende vertegenwoordigers – zoals het nu wordt voorgesteld – is het alleszins niet duidelijk of de maatschappelijke actoren mee beslissen of slechts een adviserende stem hebben.

Alhoewel de Raad ondubbelzinnig de driedigheids in de organisatie van het bekkenbeleid ook op deelbekkenbeleid blijft ondersteunen, pleit hij toch voor enig pragmatisme om te voorkomen dat een overvloed aan adviesorganen zou gecreëerd worden die door het middenveld niet meer kan bemand worden. Daarom stelt de MiNa-Raad voor om op

ders, wateringen, verenigingen van polders of verenigingen van wateringen voor het uitvoeren van bepaalde waterhuishoudkundige werken en tot vastlegging van de procedure inzake subsidiëring van deze werken. Art. 1, 4° het waterhuishoudingsplan: een plan voor een of meer subhydrografische zones waarbinnen de polder of watering bevoegdheid heeft, waarin de probleemstelling van het hemelwater, de afvoer van het bodemwater met in het bijzonder het drainagewater, de waterlopen van de 2de en de 3de categorie, het grachtenstelsel en het irrigatiebeheer, de prioritaire knelpunten en de brongerichte aanpak worden toegelicht. Het waterhuishoudingsplan moet afgestemd zijn op andere beheersplannen voor het gebied enz.

deelbekkenniveau maximaal gebruik te maken van de bestaande gemeentelijke milieuadviesraden. Gelet op de decretale onderbouwing van deze raden²³²⁴, kunnen zij ook bij decreet taken toegewezen krijgen.

Ook op deelbekkenniveau dringt de Raad aan op bijkomende garanties bij de opmaak van de deelbekkenbeheersplannen naar analogie met zijn vraag bij de bekkenbeheersplannen (zie punt 42)

2.3.5 Nog enkele artikelsgewijze opmerkingen

- Art. 28: het is beter 'voorbereiden' te gebruiken dan 'opmaken' voor de taken waarmee het bekkensecretariaat belast wordt.
- Art. 34: de Vlaamse regering kan slechts een stroomgebiedsbeheersplan voor elk stroomgebiedsdistrict vaststellen voor zover het grondgebied van het Vlaamse Gewest betreft.
- Art. 52, §1: de Vlaamse regering stelt milieukwaliteitsnormen voor waterbodems vast. De MiNa-Raad dringt aan op afstemming met de aangekondigde regelgeving voor de sanering van waterbodems in het kader van een nieuw Bodemdecreet;
- Art. 63: Bij de inhoud van de monitoringsprogramma's voor oppervlaktewater zouden "*c) de aanvoer en afzetting van sedimenten*" en "*d) de ecologische toestand en het ecologisch potentieel*" beter ondergebracht worden onder '*hydromorfologie*' of '*structuurkenmerken*'.

²³ Besluit van de Vlaamse regering van 14 juni 2002 betreffende de provinciale en gemeentelijke milieuplanning en de milieuraad, ter uitvoering van de artikelen 2.1.18, 2.1.24, 2.1.16 en 2.1.22, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, Belgische Staatsblad van 8 augustus 2002, p. 34429-34430.

²⁴ De MiNa-Raad is het evenwel grondig oneens met de wijze waarop de milieuraden in het Besluit van 14 juni 2002 worden opgericht. De Raad was bijzonder kritisch over het ontwerp van besluit dat evenwel niet meer gewijzigd is in definitieve versie. Bij deze dringt de Raad nogmaals aan dat alsnog gevolg zou gegeven worden aan zijn advies.

MiNa-Raad, Advies op hoofdlijnen van 6 december 2001 over de samenwerkingsakkoorden van het Vlaamse Gewest met de gemeenten en met de provincies: "Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling", 2001/37, p.6-7/28.

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

rk door oerleg

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

**ADVIES
OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET
INTEGRAAL WATERBELEID**

Brussel, 27 november 2002

INHOUD

Blz.

1. Inleiding	151
2. Voorontwerp is aanzet voor decretaal kader	152
3. Aanpassingen aan voorliggend voorontwerp zijn noodzakelijk	153
3.1. Aanbevelingen m.b.t. de principes en uitgangspunten	153
3.1.1. Maak de aanpak van het integraal waterbeheer minder eenzijdig	153
3.1.2. Bepaal de reikwijdte en randvoorwaarden van de gebiedsgerichte benadering ..	155
3.1.3. Garandeer de correcte omzetting van de Kaderrichtlijn	156
3.1.4. Verduidelijk en vervolledig de definities	156
3.2. Aanbevelingen m.b.t. de organisatie	156
3.2.1. Zuiver de inflatie van sturings-, plannings-, en overlegorganen uit	157
3.2.2. Werk de structuren op gewestelijk niveau beter uit	160
3.2.3. Reorganiseer het deelbekkenniveau	160
3.2.4. Stel de bestuurs- en adviesorganen evenwichtig samen	161
3.2.5. Wijs de bevoegdheden coherent toe aan de overheden	162
3.3. Aanbevelingen m.b.t. de planning en opvolging	162
3.3.1. Herbekijk de massa watergerelateerde planfiguren	162
3.3.2. Verzeker een bottom-up-benadering bij de opmaak van plannen	163
3.3.3. Verzorg het integrale karakter en de grensoverschrijdende afstemming	164
3.4. Aanbevelingen m.b.t. de watertoets	164
3.4.1. Integreer een watertoets volledig in de bestaande procedures	164
3.4.2. Bepaal de inhoudelijke regels later	165
3.5. Aanbevelingen m.b.t. de oeverzones, overstromingsgebieden en de verwerving van onroerende goederen	165
3.5.1. Baken overstromingsgebieden af en geef de consequenties hiervan aan	165
3.5.2. Werk een evenwichtigere aanpak in oeverzones uit	166
3.5.3. Zorg voor compensaties of vergoedingen	167
3.5.4. Pas onteigening en voorkeurecht in in het globaal grondbeleid	168
3.6. Aanbevelingen m.b.t. de financiering	168

1. INLEIDING

De SERV werd op 24 juli 2002 door de Minister van Leefmilieu en Landbouw om advies gevraagd over het "Voorontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid".

Het voorontwerp wil enerzijds de basis vormen voor een Vlaams integraal waterbeleid. Het vormt een eerste titel van het toekomstig decreet inzake het integraal waterbeleid. Anderzijds beoogt dit voorontwerp de omzetting van de Europese Kaderrichtlijn Water in Vlaamse wetgeving.

Ter voorbereiding van dit advies heeft de SERV een hoorzitting georganiseerd waarbij de volgende betrokken organisaties hun standpunt hebben overgemaakt: Vlaams Integraal Wateroverleg Comité (VIWC), Polders en Wateringen VZW, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP), Administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ), Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL), Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) en Samenwerking Vlaams Water (SVW).

In het verleden heeft de SERV reeds bij herhaling zijn advies over ontwerpversies van decreten inzake integraal waterbeheer overgemaakt. In dit advies verwijst de Raad dan ook naar zijn advies over het voorontwerpdecreet "Water" van 14 oktober 1998¹ en naar zijn advies van 11 maart 1998 over de titel "water" van het voorontwerp decreet milieubeleid van de Interuniversitaire Commissie tot Herziening van het Milieurecht in het Vlaamse Gewest (ICHM).

¹ Voorontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met titels betreffende het integraal waterbeheer, oppervlaktewaterkwaliteit, oppervlaktewaterkwantiteit, grondwater en watervoorziening.

2. VOORONTWERP IS AANZET VOOR DECRETAAL KADER

De Raad ondersteunt de uitwerking van een decreet betreffende integraal waterbeheer. Reeds in vorige adviezen onderschreef de Raad de noodzaak van een integraal waterbeheer². De waterproblematiek moet immers gelijktijdig en op geïntegreerde wijze in al zijn facetten benaderd worden, hetgeen onvoldoende kan in de huidige regelgeving. De Raad kan zich dan ook scharen achter de algemene principes die aan de grondslag liggen van dit decreet.

Het voorliggende voorontwerp van decreet slaagt er volgens de Raad beter in dan de voorgaande pogingen om een decretaal kader inzake integraal waterbeheer te creëren. Waar de vorige ontwerpen quasi uitsluitend aandacht besteedden aan waterkwaliteit en milieuaspecten, komen in het voorliggend voorontwerp nu ook waterkwantiteit en niet-milieuaspecten aan bod, zij het op niet consequent doorgedreven wijze (zie deel 3.1.1).

Volgens de Raad kan het voorontwerp van decreet slechts goedgekeurd worden, nadat het op enkele belangrijke punten aangepast is. De Raad bespreekt de noodzakelijke aanpassingen aan dit voorontwerp in deel 3. Aangezien een decretaal kader inzake integraal waterbeheer dringend is, moeten deze aanpassingen op zeer korte termijn worden doorgevoerd.

Na de definitieve goedkeuring van het aangepaste voorontwerp, moeten volgens de Raad ook de ontbrekende delen van het decretaal kader en de uitvoeringsbesluiten met de nodige prioriteit worden uitgewerkt, zodat snel een operationele regelgeving tot stand komt. Het voorontwerp van decreet vormt immers slechts een eerste deel van het beoogde decreet integraal waterbeleid en moet nog aangevuld worden met bijkomende titels, zoals bepalingen inzake kostenterugwinning en heffingen, handhaving, enz. Ook is het voorliggend voorontwerp van decreet een kaderdecreet waarvoor nog zeer veel uitvoeringsbesluiten nodig zijn. Vooral inzake het in te zetten beleidsinstrumentarium verwacht de Raad op korte termijn regelgevende initiatieven.

De Raad vraagt dat hij om advies wordt gevraagd over de verdere uitwerking van het voorontwerp. Pas op het moment dat meer gegevens bekend zijn over de invulling van de overige titels en pas nadat de regering een aantal essentiële elementen verder heeft ingevuld (krachtlijnen voor het integraal waterbeleid, milieudoelstellingen die gehaald moeten worden, de analyses en beoordelingen per stroomgebiedsdistrict,...), kan immers een evaluatie ten gronde van het hier uitgewerkte concept van integraal waterbeleid gemaakt worden.

² O.a. advies over het voorontwerpdcreet "Water" van 14 oktober 1998 (voorontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met titels betreffende het integraal waterbeheer, oppervlaktewaterkwaliteit, oppervlaktewaterkwantiteit, grondwater en watervoorziening), het advies van 11 maart 1998 over de titel "water" van het voorontwerp decreet milieubeleid van de Interuniversitaire Commissie tot Herziening van het Milieurecht in het Vlaamse Gewest (ICHM).

3. AANPASSINGEN AAN VOORLIGGEND VOORONTWERP ZIJN NOODZAKELIJK

3.1 Aanbevelingen m.b.t. de principes en uitgangspunten

3.1.1 Maak de aanpak van het *integraal* waterbeheer minder *eenzijdig*

Het voorontwerp van decreet heeft in zijn uitwerking nog te weinig aandacht voor de niet-ecologische aspecten. De Raad vraagt zich dan ook af in welke mate het voorontwerp van decreet daadwerkelijk een integraal waterbeleid zal kunnen realiseren. Een echt integraal waterbeleid vergt immers dat de verschillende maatschappelijk relevante doelstellingen op een evenwichtige en coherente manier aan bod komen.

In artikel 4 en 5 besteedt het voorontwerp nochtans wel aandacht aan het integraal karakter van het waterbeleid en vermeldt het naast ecologische aspecten ook economische en andere aspecten. Artikel 4 stelt dat het integraal waterbeleid gericht is op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen, waarbij het multifunctionele gebruik ervan in rekening wordt gebracht. De memorie van toelichting verduidelijkt dat het evenwicht tussen de verschillende functies van oppervlaktewateren en grondwater belangrijk is. Hierbij zal ook gewaakt worden over de externe functionele samenhang tussen het waterbeleid enerzijds en andere domeinen zoals ruimtelijke ordening, natuurbeheer, scheepvaart, waterrecreatie, economie, voedselveiligheid, enz. anderzijds. Ook in de doelstellingen in artikel 5 komt deze multifunctionaliteit ook aan bod (doelstelling 11°). Hierin gaat het voorontwerp van decreet verder dan de Kaderrichtlijn en beoogt het een aanzet te geven voor een integraal waterbeleid, door de verschillende aspecten van het waterbeleid te integreren en door de doelstellingen die opgesomd zijn in artikel 5 te laten doorwerken in andere beleidsdomeinen (ruimtelijke ordening, mobiliteit, energie, landbouw, ...).

In de verdere uitwerking van het decreet is deze integrale benadering volgens de Raad echter veel minder terug te vinden. Het voorontwerp heeft bij het formuleren van zowel de doelstellingen, de beginselen als de instrumenten te weinig oog voor de niet-ecologische aspecten om te kunnen spreken van een echt integraal waterbeleid.

- Het merendeel van de *doelstellingen* die in dit voorontwerp van decreet geformuleerd worden, heeft tot doel om de kwaliteit en de kwantiteit van de watersystemen te beschermen, waarbij andere maatschappelijk relevante doelstellingen minder uitvoerig aan bod komen. Concreet is de Raad van oordeel dat er naast de ecologische doelstelling, die uitvoerig in artikel 5 aan bod komt, en de aan- en afvoer van water, die als doelstelling vervat zit in doelstelling 10° van artikel 5, twee doelstellingen van belang zijn die in het voorontwerp echter onvoldoende tot uiting komen: met name de *economische doelstelling* en de *recreatieve doelstelling*. De economische doelstelling is enkel voor wat de scheepvaartfunctie betreft opgenomen in doelstelling 13° van artikel 5. De economische functie is evenwel ruimer dan de scheepvaart en omvat ook de winning van drinkwater, winning van zand en grind, de levering van proceswater en de

bevloeiing van landbouwgebieden, de productie van levensmiddelen, Deze laatste functies worden in het voorontwerp van decreet niet opgenomen. De recreatieve doelstelling wordt slechts vermeld in doelstelling 14^{o3} van artikel 5 voor wat de zachte recreatie betreft.

Ook biedt het voorontwerp geen afwegingskader in het geval de verschillende doelstellingen niet tegelijkertijd realiseerbaar zijn. Dit kan leiden tot een onderschikking van andere maatschappelijk relevante doelstellingen aan de milieudoelstellingen, niet enkel in het milieubeleid maar ook voor andere beleidsdomeinen. In de mate van het mogelijke moeten de functies van water volgens de Raad echter nevensgeschikt, d.w.z. evenwaardig zijn. Laat het gebrek aan compatibiliteit tussen functies dit niet toe, dan kunnen hoofdfuncties en nevenfuncties worden onderscheiden. Daarbij moet in ieder geval in acht worden genomen dat bij de uitbouw van de hoofdfuncties, de aanwezige nevenfuncties steeds een randvoorwaarde blijven.

- De opsomming van de *beginselen* in art. 6 is sterk gefocust op inhoudelijke en milieugerichte beginselen. Dit wordt bevestigd door de Memorie van Toelichting als de "beginselen die refereren aan internationaal erkende *milieubeginselen*". Opnieuw ontbreekt de veeleer maatschappelijk-bestuurlijke invalshoek bij het opsommen van de basispijlers van integraal waterbeleid, zoals bijvoorbeeld het respecteren van het subsidiariteitsbeginsel, het billijkheidsbeginsel, het beginsel van beleidstransparantie, het redelijkheidsbeginsel, het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel, het gelijkheidsbeginsel, enz. De Raad hecht ook belang aan het "probleem-belang-zeggenschap"-beginsel. Dit betekent dat wie met een probleem geconfronteerd wordt, betrokken moet worden bij de oplossing ervan.
- De *instrumenten* die het voorontwerp van decreet aanreikt, hebben vooral aandacht voor de ecologische aspecten van het waterbeheer en getuigen van onvoldoende aandacht voor andere dan ecologische aspecten. Hoewel ecologisch georiënteerde instrumenten nodig zijn, zijn volgens de Raad ook andere instrumenten nodig, al moeten deze daarom niet in dit kaderdecreet opgenomen worden. Daarnaast vindt de Raad de eenzijdige, op ecologische aspecten georiënteerde aanpak niet alleen terug in de keuze van instrumenten, maar ook in de wijze waarop bepaalde instrumenten zijn opgevat. Oeverzones worden bijvoorbeeld ingesteld met het oog op de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud (art. 10 en 11). De maatregelenprogramma's vernoemd in art. 59 worden opgesteld ter verwezenlijking van de milieudoelstellingen. Om een analoge eenzijdige benadering bij de vaststelling van milieukwaliteitsnormen zoals voorzien in art. 52 te vermijden, is het essentieel dat alle overwegingen in acht

³ Doelstelling 14 in artikel 5 heeft het enkel alleen over 'zachte recreatie', een begrip dat trouwens niet is gedefinieerd.

worden genomen die hierbij volgens de SERV-aanbeveling van 14 februari 2001⁴ over milieukwaliteitsnormen van belang zijn.

3.1.2 Bepaal de reikwijdte en randvoorwaarden van de *gebiedsgerichte benadering*

De Raad ondersteunt de vierdeling in stroomgebiedsdistricten, stroomgebieden, bekkens en deelbekkens die het voorontwerp van decreet hanteert. Naast het integrale karakter van het waterbeheer is volgens de Raad een dergelijke *gebiedsgerichte* benadering van het waterbeleid mits randvoorwaarden namelijk een goede keuze. De plaatselijke situatie en behoeften kunnen immers sterk verschillen van streek tot streek zodat ook het beleid lokaal moet kunnen verschillen. Dit sluit nauw aan bij de praktijk en is een toepassing van het subsidiariteitsbeginsel. Decentralisatie laat bovendien toe alle belanghebbenden te betrekken bij de uitvoering van het waterbeleid. Tot slot wordt met deze gebiedsgerichte benadering van het waterbeleid uitvoering gegeven aan de Kaderrichtlijn.

Wel vindt de Raad dat er bij een gebiedsgerichte benadering steeds een harde randvoorwaarde moet gelden, die afgeleid is uit de hierboven geformuleerde maatschappelijk-bestuurlijke beginselen⁵. Met name moet omwille van o.a. de rechtszekerheid en de eenheid van het beleid, de gebiedsgerichte invulling volledig passen binnen het globale waterbeleid dat op gewestelijk niveau is vastgelegd. De Raad vraagt dan ook dat het gewestelijk niveau de hoofdlijnen van het beleid bepaalt en aangeeft hoe en waar een lager niveau nadere invulling kan geven aan dit gewestelijk beleid. Zo vindt de Raad het bijvoorbeeld essentieel dat het Vlaamse niveau, in casu de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW), de bekkenstructuren niet alleen ondersteunt en opvolgt zoals voorzien in de memorie van toelichting, maar ook 'aanstuurt', zodat enige uniformiteit in de aanpak gegarandeerd wordt.

Ook stelt de Raad zich de vraag hoever men bij dergelijke gebiedsgerichte invulling dient te gaan. Hoeveel deelbekkens zullen er bijvoorbeeld worden aangeduid in Vlaanderen? Hoe uitgebreid moeten hun bevoegdheden zijn? (cf. deel 3.2.3) Bovendien kan een te strakke doorvoering van dit principe tot toepassingsproblemen leiden. Zo doorkruist het kanalenennetwerk deze gebiedsgerichte benadering. Voor de scheepvaart en de mobiliteit in zijn algemeenheid is een doorgedreven gebiedsgerichte benadering zeker niet de enige goede benadering.

Tot slot moet uitgeklaard worden waar en hoe deze gebiedsgerichte benadering dient door te werken in het uitvoeringsinstrumentarium. Zal er bijvoorbeeld een lokale differentiatie van de afvalwaterheffing worden doorgevoerd? (cf. deel 3.6) Hoe verhoudt zich de gebiedsgerichte invulling van de milieukwaliteitsnormen ten opzichte van de sectorale benadering bij de

⁴ 'Kernvragen over milieukwaliteitsnormen. Aanzet voor een duidelijker beleidskader'. SERV, 14 februari 2001.

⁵ Zie deel 3.1.1.

vaststelling van emissiegrenswaarden? Enz. Volgens de Raad moet bij het beantwoorden van deze vragen niet alleen gekeken worden naar de milieukundige relevantie, maar tevens naar de sociaal-economische implicaties en realiteit (sociale rechtvaardigheid, concurrentieverhoudingen, ...).

3.1.3 Garandeer de correcte omzetting van de *Kaderrichtlijn*

Het voorontwerp beoogt de omzetting van de Europese Kaderrichtlijn Water, maar verschilt op een aantal punten van deze richtlijn. Zo ontbreken een aantal definities⁶, principes en doelstellingen/data. Ook worden een aantal economische aspecten, die vervat zitten in de Kaderrichtlijn, in het voorontwerp onvoldoende ingevuld⁷. De Raad vraagt dat een correcte omzetting van de Europese Kaderrichtlijn in het voorontwerp gegarandeerd wordt, vooral met betrekking tot de economische aspecten.

3.1.4 Verduidelijk en vervolledig de *definities*

Hierboven vermeldde de Raad reeds dat in het voorontwerp van decreet talrijke definities ontbreken. Ook moeten talrijke definities worden aangepast. Aanvullend vermeldt de Raad nog:

- *Overstromingsgebied* (art. 3 §2 16°): Overstromingsgebieden, die nu te ruim omschreven zijn als elk mogelijk overstroombaar gebied⁸, moeten duidelijker worden gedefinieerd. Deze definitie is van belang omdat enkel buiten de overstromingsgebieden de risico's op overstromingen teruggedrongen moeten worden en omdat het voorontwerp in overstromingsgebieden de mogelijkheden tot het verkrijgen van schadevergoedingen lijkt uit te sluiten (zie ook deel 3.5.1).
- *Waterdienst* (art. 3 §2 40°): De memorie van toelichting bij de definitie van 'waterdienst' moet verduidelijken of de opwekking van energie door waterkracht ook een 'waterdienst' is.
- *Zachte recreatie* (art. 5 14°): De term "zachte recreatie" moet gedefinieerd worden. De memorie van toelichting⁹ geeft terzake enkel zwemmen, wandelen en fietsen als voorbeelden aan.
- *Dwingende redenen van groot maatschappelijk belang* (art. 9 §1)
- *Compenseren* (art. 9 §1)
- *Watergebonden activiteiten* (art. 11 §1 5°)
- ...

3.2 Aanbevelingen m.b.t. de ORGANISATIE

⁶ Geen definitie opgenomen van "gecombineerde aanpak", "gevaarlijke stoffen", "goede kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater".

⁷ Zie de WATECO – handleiding van de Europese Commissie terzake. Deze economische aspecten komen in het voorontwerp van decreet enkel aan bod in art. 55 3° (economische analyse van het watergebruik).

⁸ bv. een valleigebied zonder specifieke waterkerende infrastructuur,...

⁹ Memorie van toelichting, blz. 17.

De Raad is niet overtuigd van de werkbaarheid van de voorgestelde organisatie van het waterbeleid. Vooral de inflatie van plannings- en overlegprocedures en de afbakening van de bevoegdheden op de verschillende beleidsniveaus staan volgens de Raad een efficiënte regeling in de weg. Nochtans erkent én waardeert de Raad wel dat het voorontwerp van de decreet via een Vlaamse coördinatiecommissie (CIW) en via aangepaste structuren op bekkenniveau tracht de watergebonden bevoegdheden op Vlaams niveau te coördineren.

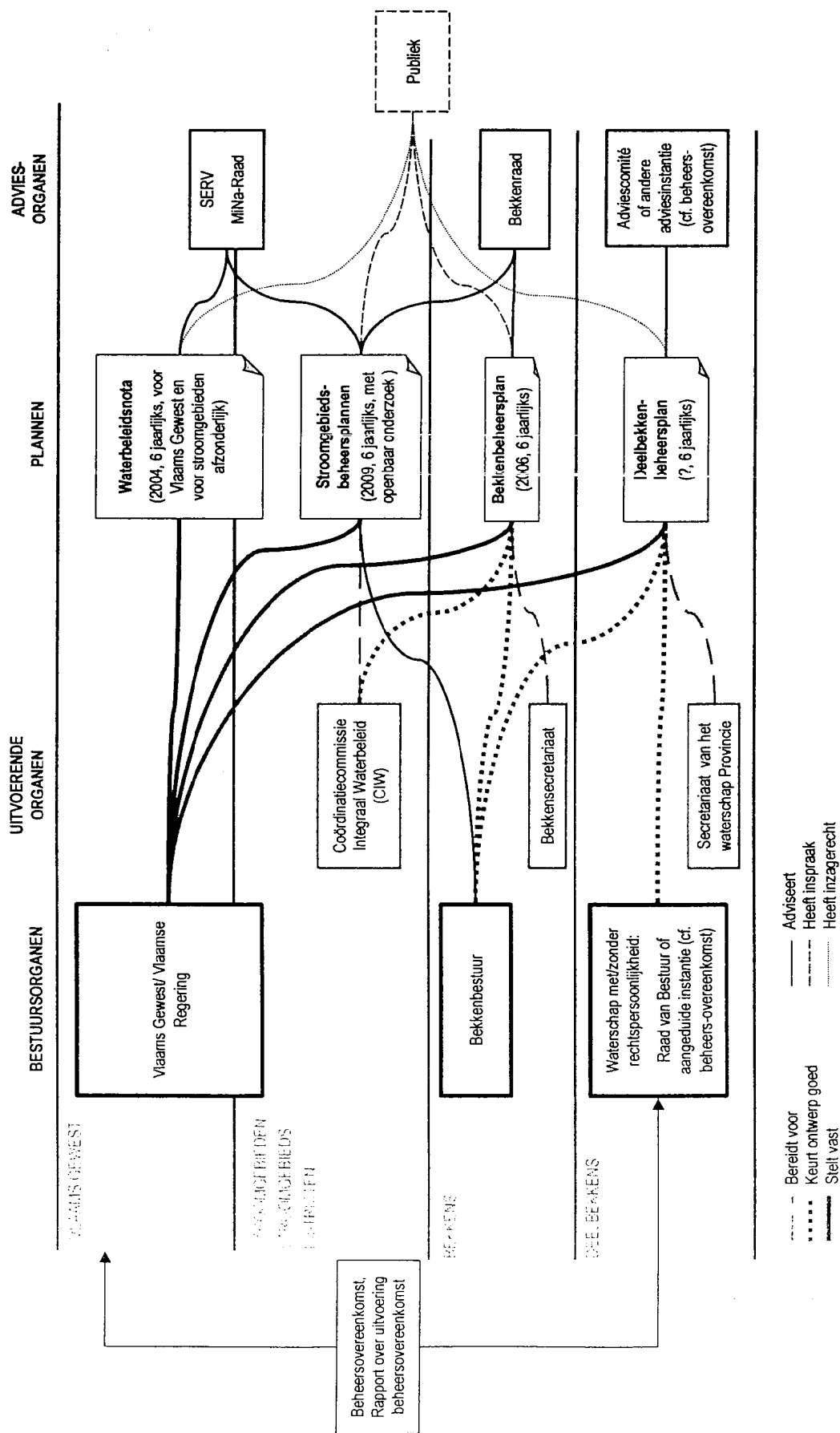
3.2.1 Zuiver de inflatie van sturings-, plannings- en overlegorganen uit

De inflatie van sturings-, plannings- en overlegorganen moet volgens de Raad uitgezuiverd worden om te vermijden dat zij de concrete uitvoering van het waterbeheer op het terrein zouden hypothekeren. De voorgestelde organisatiestructuur is immers te complex, te ingewikkeld en te versnipperd, waardoor de haalbaarheid en de werkbaarheid twijfelachtig worden.

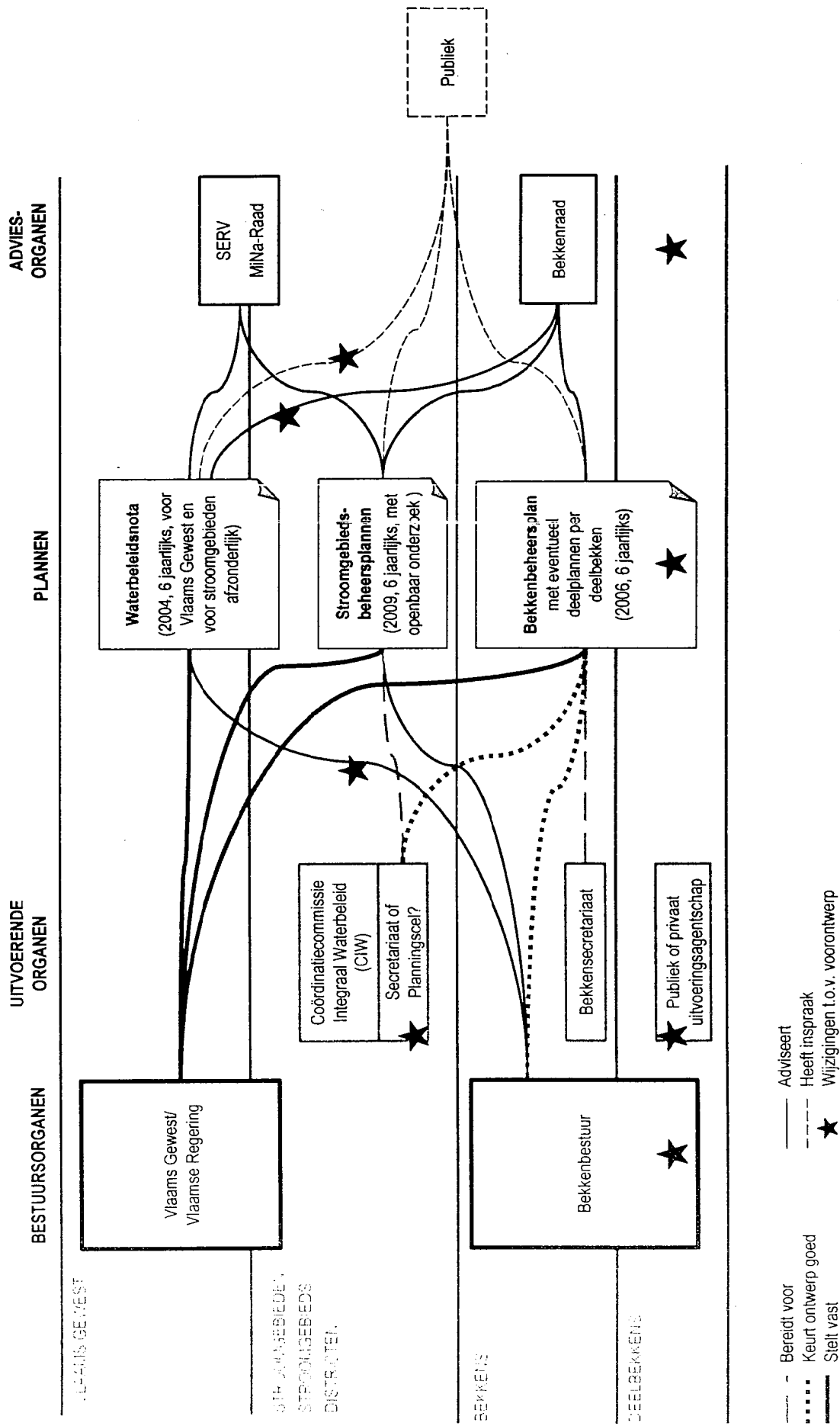
Zo vraagt de Raad zich af of het realistisch is om voor elk van de beleidsniveaus, met uitzondering van de stroomgebiedsdistricten, telkens drie verschillende organen samen te stellen, namelijk een ambtelijk orgaan ter voorbereiding, een adviesstructuur en een politiek orgaan dat de beslissingen neemt. Dit vereist immers aanzienlijke middelen, die niet zonder meer gevraagd kunnen worden van de lokale overheden. De Raad vindt in het voorontwerp trouwens geen aanwijzing van de hoeveelheid middelen die hiervoor zullen worden vrijgemaakt en de financieringsbronnen die hiervoor zullen worden aangewend¹⁰. Bovendien vergt de driedeling van organen op elk van de beleidsniveaus een zeer grote mobilisatie van mensen. Voor de stroomgebiedsdistricten en de 11 vooropgestelde bekkens lijkt dit nog haalbaar, maar deze structuur doorzetten op deelbekkenniveau lijkt volgens de Raad niet realistisch (zie Figuur 1 en Figuur 2). Door de proliferatie van lokale organen wordt ook de noodzakelijke maatschappelijke vertegenwoordiging op lokaal vlak steeds moeilijker. De sociale partners vinden het integraal waterbeleid nochtans belangrijk: ze hebben in het verleden expertise in deze materie opgebouwd en ze hebben degelijk gefundeerde maatschappelijke adviezen gegeven. De instelling van adviesraden voor alle deelbekkens maakt het moeilijk om deze meerwaarde te blijven bieden.

¹⁰ Mede in het licht dat de belastingen bij de ingelanden van de polders en wateringen zou worden afgeschaft.

Figuur 1: Planingsstructuur volgens voorontwerp

Figuur 2: Noodzakelijke aanpassingen aan de planingsstructuur volgens de SERV

3.2.2 Werk de structuren op gewestelijk niveau beter uit

Ondanks de 'inflatie' van sturings-, plannings- en overlegorganen, zijn de structuren op gewestelijk niveau te weinig uitgewerkt. In het voorontwerp van decreet komen bijvoorbeeld de rol, verantwoordelijkheden en het takenpakket van de overlegstructuur op gewestelijk niveau, namelijk de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (afgekort CIW) veel minder uitgebreid en expliciet aan bod dan gelijkaardige structuren op bekken- en deelbekkenniveau. Zo moet volgens de Raad bij de opsomming van de taken van het CIW¹¹ meer aandacht worden besteed aan de coördinerende rol van de CIW voor wat de algemene informatievoorziening inzake waterbeleid betreft (o.a. uitbouw van de cluster waterbeleid in het e-governmentproject,...), de verdere opbouw en verspreiding van (beleidsmatige) watersysteemkennis, enz. Ook is bijvoorbeeld de oprichting van een ondersteunende planningscel of een secretariaat van de CIW vrijblijvend, terwijl deze van cruciaal belang is om op zeer korte termijn van start te kunnen gaan met de opmaak van een waterbeleidsnota (zie Figuur 2). Deze moet immers afgerond zijn tegen 2004. De inpassing van de CIW in de organisatiestructuur van de Vlaamse administratie en de toekenning van werkingsmiddelen en personeel moeten daarom zo snel mogelijk uitgeklaard worden.

3.2.3 Reorganiseer het deelbekkenniveau

De Raad gaat niet akkoord met de hier voorgestelde organisatie op deelbekkenniveau. Volgens de Raad besteedt het voorontwerp inzake de organisatie van het deelbekkenniveau onvoldoende aandacht aan volgende principes:

- In de eerste plaats moet het beleid op gewestelijk, stroomgebieds-, of bekkenniveau vormgegeven en gecoördineerd worden. Slechts wanneer lokale situaties een specifieke aanpak vereisen, kan een deelbekkenspecifieke aanpak opgezet worden. Niet elk deelbekken zal dit echter nodig hebben. De opsplitsing in deelbekkenniveaus moet dus niet per sé gebiedsdekkend zijn.
- De ontwikkeling van specifiek lokaal uitvoeringsgericht beleid vereist niet noodzakelijk de oprichting van een bestuurlijk orgaan of structuur op dat niveau. Zo kan het bestuur op bekkenniveau ook de bestuurlijke taken op deelbekkenniveau waarnemen. De bekkenplannen kunnen bijvoorbeeld deelplannen bevatten voor een deelbekken indien dat deelbekken een specifieke aanpak zou behoeven (zie Figuur 2).
- De centrale opdrachten van de relevante deelbekkenniveaus moeten uitvoerings- en controletaken zijn. Het is dus niet aangewezen alle bevoegdheden van de hogere beleidsniveaus lineair door te trekken naar het deelbekkenniveau.
- De concrete uitvoerings- en controletaken op deelbekkenniveau kunnen aan een publiek of privaat uitvoeringsagentschap toegekend worden (zie Figuur 2). Als lokaal uitvoeringsagentschap kunnen ook polders en wateringen een plaats hebben op voorwaarde dat zij 1° geen beslissingsbevoegdheid hebben maar enkel uitvoerende taken op zich nemen, en 2° geen heffingen meer kunnen innen bij de ingelanden en een

alternatieve financiering wordt verzekerd, conform de te ontwikkelen visie over de financiering van het integraal waterbeheer (cf. deel 3.6).

- Bij de opzet van een structuur op deelbekkenniveau moet de ervaring en deskundigheid van de bestaande instellingen bewaakt en gevaloriseerd worden. Zo hebben bijvoorbeeld de provincies en de polders en wateringen in het verleden veel ervaring opgebouwd en goed werk afgeleverd. Zij zijn ongetwijfeld het meest bekwaam wat het kwantitatief waterbeheer op lokaal niveau betreft.
- Bij de hervorming van de waterbeheersorganisaties op lokaal niveau moet gestreefd worden naar een harmonisering en optimalisering van het statuut van de werknemers die in de verschillende organen werkzaam zijn.

3.2.4 Stel de bestuurs- en adviesorganen evenwichtig samen

In het kader van een integraal waterbeleid acht de Raad het noodzakelijk dat alle betrokken bevoegdheidsdomeinen vertegenwoordigd zijn in de bestuursorganen, tot op het bekkenniveau. Dit is momenteel niet verzekerd. In de bekkenbesturen bijvoorbeeld is het beleidsdomein Economie, Werkgelegenheid en Toerisme onterecht niet vertegenwoordigd, evenmin als het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Ook moet het voorontwerp van decreet meer garanties bieden voor een 'evenwichtige' samenstelling van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) en de bekkenraden, zonder daarom een uniforme samenstelling op te leggen. Hierbij moeten de verschillende functies die aanspraak maken op water al naar gelang hun belang in het gebied vertegenwoordigd zijn.

- Bij de CIW is er momenteel nog onduidelijkheid over de samenstelling. De memorie van toelichting¹² stelt dat de samenstelling vergelijkbaar is met het huidige VIWC (Vlaams Integraal Wateroverleg Comité) en dat minstens amtenaren van de ministeries van leefmilieu, mobiliteit en ruimtelijke ordening opgenomen worden. Voor de Raad is dit echter onvoldoende. Naar analogie met zijn advies van 14 oktober 1998¹³, dringt de Raad aan op 'een ambtelijk comité, evenwichtig samengesteld uit de diensten en instellingen van het Vlaamse gewest die betrokken zijn bij het beheer, het gebruik en de bescherming van grond- en oppervlaktewater'. In dit kader moeten minstens ook de ministeries van landbouw, economie en toerisme betrokken worden.
- Ook de samenstelling van de bekkenraad wordt in het voorontwerp van decreet in het vage gelaten. Er wordt enkel verwezen naar "vertegenwoordigers van de onderscheiden maatschappelijke belangengroepen". Ook hier pleit de Raad voor een evenwichtige samenstelling.

¹¹ In de Memorie van Toelichting

¹² Memorie van toelichting bij art. 24, blz. 32.

¹³ Advies over voorontwerpdcreet "Water", SERV, 14 oktober 1998.

3.2.5 Wijs de bevoegdheden coherent toe aan de overheden

Het voorontwerp van decreet heeft ingrijpende gevolgen voor de verhouding tussen de verschillende overheden inzake waterbeleid. Opdat het decreet ook effectief zijn uitwerking kan vinden op het terrein, is het belangrijk dat het decreet wordt gedragen door de betrokken overheden.

De Raad stelt daarentegen vast dat naar aanleiding van het voorontwerp van decreet zeer uiteenlopende stellingen worden ingenomen over de rol en de bevoegdheden van de provincies en gemeenten op het bekken- en het deelbekkenniveau. De Raad vraagt terzake dat deze bevoegdhedenkwestie in lijn wordt gebracht met wat wordt beslist in het kerntakendebat.

3.3 Aanbevelingen m.b.t. de PLANNING en opvolging

3.3.1 Herbekijk de massa watergerelateerde planfiguren

Het voorontwerp van decreet creëert stroomgebiedsplannen, bekkenplannen, bekkenjaarprogramma's en deelbekkenplannen als nieuwe planfiguren naast de watergerelateerde plannen die in Vlaanderen¹⁴ en in Europa¹⁵ reeds bestaan. De watergerelateerde planfiguren worden volgens de Raad hiermee erg talrijk, hetgeen een grote last legt op de beleidsmedewerkers die deze plannen moeten voorbereiden. Dit beslag op mensen en middelen voor de planning van het beleid dreigt ten koste te gaan van de werkelijke uitvoering van het beleid. Reeds hierboven heeft de Raad aangegeven dat de deelbekkenbeheersplannen best als deelplannen geïntegreerd worden in de bekkenbeheersplannen (zie deel 3.2.3 en Figuur 2).

Ook de afstemming tussen alle verschillende watergerelateerde planfiguren is niet evident. Niet alleen verschillen de verantwoordelijke beleidsniveaus vaak, ook de planningscycli van deze plannen kunnen verschillen. Daarnaast zijn er overlappingsen tussen verschillende plannen. Het voorontwerp van decreet verduidelijkt terzake niet hoe de nieuw gecreëerde planfiguren zich verhouden tot de bestaande planfiguren en of ze deze eventueel vervangen. Het is bijvoorbeeld niet uitgeklaard hoe milieugerichte acties uit de waterbeleidsnota¹⁶ zich verhouden tot het thema water in het gewestelijke milieubeleidsplan.

De Raad erkent evenwel dat het voorontwerp op andere plaatsen – zij het onvolkomen – wel een aanzet tot afstemming geeft.

¹⁴ Bijvoorbeeld de bestaande duurzame waterplannen voorzien in het milieuconvenant, de AWP I, II en III's, de milieubeleidsplannen, de provinciale milieuplannen, de provinciale milieujaarprogramma's, de GNOP's, de gemeentelijke milieuplannen, de waterhuishoudingsplannen, de duurzame lokale waterplannen, ...

¹⁵ Europees milieuactieprogramma.

¹⁶ Artikel 33. In deze waterbeleidsnota legt de Vlaamse Regering de krachtlijnen van haar visie op het integraal waterbeleid vast.

- Zo wordt een hiërarchie tussen de nieuwe plannen ingebouwd. Daarbij mag een bekkenbeheersplan niet afwijken van de bindende bepalingen van een stroomgebiedsbeheersplan en kan een deelbekkenplan niet afwijken van de bindende bepalingen van de twee andere plannen.
- Art. 43 §2 bepaalt dat bekkenbeheersplannen rekening houden met en afgestemd moeten zijn op natuurrichtplannen, maar daarbij wordt vergeten dat afstemming ook nodig is ten aanzien van andere instrumenten en plannen. Bovendien suggereert de formulering is het voorontwerp een zekere hiërarchie. Dit kan niet de bedoeling zijn.

3.3.2 Verzeker een bottom-up benadering bij de opmaak van plannen

De Raad is voorstander van een bottom-up benadering bij de opmaak van plannen, waarbij lagere niveaus input kunnen hebben bij de opmaak van plannen op hogere niveaus. Hoewel de memorie van toelichting stelt dat het decreet uitgaat van een bottom-up benadering en hoewel een aantal bepalingen van een dergelijke bottom-up benadering getuigen¹⁷, wordt deze benadering niet consistent doorgetrokken voor alle plannen.

Zo vraagt de Raad dat formeel wordt voorzien dat de waterbeleidsnota ook voor advies wordt voorgelegd aan de bekkenbesturen en de bekkenraden. Ook een openbaar onderzoek over de waterbeleidsnota is volgens de Raad noodzakelijk. Dit kan alleen maar het draagvlak vergroten (zie Figuur 2).

Op lokaal niveau is het volgens de Raad aangewezen om het bestuurlijk niveau van de gemeente een inspraakregeling te laten uitwerken, die de inspraak van alle betrokkenen bij de watergerelateerde beleidsvorming moet garanderen. De memorie van toelichting stelt dat het voorontwerp van decreet geen informatie- en inspraakvergadering verhindert. Het houden van een dergelijke vergadering zal evenwel zeker niet de algemene regel zijn.

Daarnaast vindt de Raad meer algemeen dat de onderliggende niveaus ook reeds in een vroeger stadium bij de watergerelateerde beleidsvorming betrokken moeten worden, namelijk bij de opmaak van beheersplannen. Enkel op deze manier kan de bottom-up benadering een meerwaarde bieden.

Tot slot merkt de Raad op dat om een dergelijke bottom-up benadering in praktijk te kunnen brengen, de informatieverspreiding naar de betrokkenen zeer belangrijk is. De Raad stelt in dit kader alvast voor om het voortgangsrapport dat voorzien is op bekkenniveau actief naar de betrokkenen te verspreiden in plaats van enkel een inzagemogelijkheid te voorzien op het bekkensecretariaat zonder bijkomende bekendmakingsverplichting. Op deze manier kunnen de betrokkenen de uitvoering van de acties opvolgen en desgewenst bijsturen.

¹⁷ Zo geven de bekkenbesturen en bekkenraden advies over de stroomgebiedsbeheersplannen.

3.3.3 Verzorg het integrale karakter en de grensoverschrijdende afstemming

Momenteel is het volgens de Raad niet gegarandeerd dat in stroomgebiedsplannen eenzelfde integrale benadering van het waterbeheer zal gebruikt worden als in de waterbeleidsnota's. De inhoud van deze stroomgebiedsplannen is in de Vlaamse wetgeving immers nog niet vastgelegd. Enkel in de Europese Kaderrichtlijn wordt de inhoud van dergelijke stroomgebiedsbeheersplannen ingevuld. Aangezien de Kaderrichtlijn een minder integrale benadering volgt dan het voorontwerp, zullen niet alle aspecten van het waterbeleid aan bod komen in het stroomgebiedsbeheersplan. Dit betekent dat bijvoorbeeld de waterbeleidsnota een ruimer blikveld heeft dan het stroomgebiedsbeheersplan. Niettemin meent de Raad dat het voor een aantal elementen uit het integraal waterbeleid ongetwijfeld nuttig - en zelfs onontbeerlijk - is om over bekken- en gewestgrenzen heen dergelijk beleid uit te stippelen. Operationeel beleid en beheer over de grenzen heen op basis van functionele hydrografische omschrijvingen moet zijn neerslag kunnen vinden in grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden. De bestaande samenwerking met Nederland (grensoverschrijdende comité's) en ook Wallonië moet in de toekomst verder doorgroeien, ook tot op lokaal niveau¹⁸. Over deze opportuniteiten van grensoverschrijdende afstemming in de planning spreekt het decreet zich ten onrechte niet uit.

3.4 Aanbevelingen m.b.t. de WATERTOETS

3.4.1 Integreer een watertoets volledig in de bestaande procedures

De Raad vindt een watertoets noodzakelijk, in de zin dat bij de beoordeling ex ante van *vergunningsplichtige activiteiten of handelingen* ook watergerelateerde aspecten in beschouwing moeten worden genomen. Wel vindt de Raad het hierbij essentieel dat deze watertoets niet los staat van andere instrumenten en procedures in de vergunningverlening, maar erin geïntegreerd wordt. Dit kadert trouwens ook in de beloofde vereenvoudiging van de procedures en de vermindering van de administratieve lasten en is een garantie voor de rechtszekerheid van de betrokkenen. Uit het voorgaande volgt dat de Raad geen voorstander is van een aanvullende adviesprocedure.

Bij de integratie van een watertoets in de bestaande procedures moet volgens de Raad in de eerste plaats nagegaan worden of en in welke mate reeds adviserende instanties de watergerelateerde aspecten in hun advisering mee in beschouwing kunnen nemen. Indien er geen andere adviserende instanties zijn of wanneer de reeds adviserende instanties de watergerelateerde aspecten niet of onvoldoende in aanmerking kunnen nemen, is het volgens de Raad aangewezen om de afdeling bevoegd voor integraal waterbeleid binnen de leefmilieuadministratie als (aanvullende) adviesinstantie aan te duiden. De Raad volgt hiermee niet de memorie van toelichting waarin o.m. het Instituut voor Natuurbehoud en de bekkensecretariaten als aan te wijzen adviesinstanties worden gesuggereerd¹⁹.

¹⁸ Dergelijke grensoverschrijdende afstemming is niet alleen in de planning noodzakelijk, maar ook in de uitvoering van het beleid.

¹⁹ Memorie van toelichting bij art. 9 §3.

Bovendien merkt de Raad op dat een vergunningsbeleid gebaseerd moet zijn op een globale visie, waarbij niet enkel de specifieke vergunning in ogenschouw wordt genomen, zoals bij de hier voorgestelde watertoets het geval is, maar de totaliteit van de vergunde activiteiten, waarbij er interne afwegingen gebeuren. Deze afwegingen kunnen echter niet gebeuren in de watertoets zoals momenteel geformuleerd.

In dit licht stelt de Raad dat een watertoets vooral geschikt is bij de ex ante beoordeling van *plannen en programma's*. Ook hier herhaalt de Raad dat een watertoets geïntegreerd moet worden in de reeds bestaande of geplande ex ante evaluatieverplichtingen. In die context heeft de Raad vroeger reeds gepleit voor een globaal systeem van beleidseffectenrapportage, waarin alle voor het onderzochte geval relevante effecten op een systematische en gecoördineerde wijze worden bekeken. Wellicht kan hier inspiratie worden opgedaan in het zgn. integratiespoor van het ontwerp MER-decreet.

3.4.2 Bepaal de inhoudelijke regels later

De Raad vindt het niet wenselijk dat het voorontwerp van decreet in de bepalingen omtrent de watertoets reeds een inhoudelijke voorafname maakt op de discussie over het gebruik van grondwater. Zo legt het voorontwerp, naar analogie met de regels die gelden voor de speciale beschermingszones in het kader van het natuurdecreet, op dat een handeling of activiteit met schadelijk effect op kwantitatieve toestand van het grondwater enkel vergund kan worden "om dwingende redenen van groot maatschappelijk belang", mits compensatie²⁰. Het voorontwerp introduceert met de watertoets dus een bijkomende vergunningsvoorwaarde met potentieel verstrekkende gevolgen. Volgens de Raad horen dergelijke bepalingen niet thuis in een kaderdecreet dat doelstellingen, structuren, instrumenten, e.d. vastlegt. Dergelijke beslissingen behoeven trouwens een afwegingskader. Ook vindt de Raad het onvoldoende dat het volgens het voorontwerp aan de Vlaamse regering toekomt om vast te stellen welke handelingen schadelijke effecten veroorzaken.

3.5 Aanbevelingen m.b.t. de OEVERZONES, OVERSTROMINGSGEBIEDEN en de VERWERVING van onroerende goederen

3.5.1 Baken overstromingsgebieden af en geef de consequenties hiervan aan

Het voorontwerp voorziet in de mogelijkheid tot afbakening van overstromingsgebieden, maar is terzake onaanvaardbaar vaag.

Ten eerste blijft het waarschijnlijk nog zeer lange tijd onduidelijk welke gebieden precies als overstromingsgebied zullen worden afgebakend. Naast een spoedige afbakening, vraagt de Raad ook naar een overgangsregeling voor het beleid inzake overstromingsgebieden zolang

²⁰ Art 9 §1.

deze niet zijn afgebakend. Hun aanduiding is immers onderdeel van de bekkenbeheersplannen, die pas voorzien zijn tegen uiterlijk 22 december 2006. Het kan volgens de Raad niet dat voor woningen en activiteiten zo lang onduidelijkheid blijft bestaan over de vraag of zij binnen een afgebakend overstromingsgebied zullen komen te liggen of niet. Daarom kan het volgens de Raad ook wenselijk zijn om in de Memorie van Toelichting een indicatie te geven van de gebieden die voor afbakening als overstromingsgebied in aanmerking komen, bijvoorbeeld door een opsomming te geven van de overstromingen van de voorbije 50 jaar.

Ten tweede geeft het voorontwerp niet aan wat de precieze gevolgen zijn van de afbakening voor eigenaars en gebruikers in deze gebieden. Deze onduidelijkheid zorgt voor rechtsonzekerheid bij de betrokkenen. Zo lijkt het voorontwerp uit te sluiten dat in overstromingsgebieden schade aan bestaande woningen en bedrijfsgebouwen als schadelijk effect kan worden erkend²¹. Dit is volgens de Raad onaanvaardbaar, gezien de zeer ruime definitie van overstromingsgebied (cf. deel 3.1.4) en gezien het feit dat aan dergelijke woningen en bedrijfsgebouwen op dit moment vergunningen zijn toegekend. Meer algemeen vindt de Raad dat er dringend een aanpak uitgewerkt moet worden voor de bestaande woningen, gebouwen en activiteiten in deze gebieden. Deze gebieden zullen in het kader van het integraal waterbeleid immers niet beschermd worden tegen de risico's van overstromingsgevaar²². Gezien het maatschappelijke belang ervan, is de Raad nochtans van mening dat het decreet oplossingen moet formuleren voor dergelijke wateroverlast²³. Daarbij is het volgens de Raad aangewezen onderscheid te maken tussen verschillende types overstromingsgebieden die een verschillende aanpak vergen.

Tot slot vraagt de Raad dat geval per geval wordt nagegaan of een planologische wijziging noodzakelijk is wanneer de afbakening als overstromingsgebied of de maatregelen die hieruit voortvloeien, het gebruik volgens de huidige bestemming onmogelijk maken.

3.5.2 Werk een evenwichtigere aanpak in oeverzones uit

De Raad dringt aan op een gerichtere, duidelijkere en evenwichtigere aanpak van het integraal waterbeheer in de oeverzones.

²¹ Art. 3 §2 18° definieert 'schadelijk effect' als ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, *gelegen buiten overstromingsgebieden*, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen.

²² Hierbij merkt de Raad op dat niet alleen vergunde woningen en bedrijfsgebouwen buiten overstromingsgebieden tegen de risico's van overstromingen beschermd moeten worden, maar ook de akkers, weilanden, enz. Het voorontwerp spreekt enkel van risico's op overstromingen die de veiligheid aantasten van vergunde woningen en bedrijfsgebouwen.

²³ In dit kader wijst de Raad o.a. op de noodzaak van een goed beheer van de waterlopen om de kans op overstromingen te verminderen.

De maatregelen die de Vlaamse overheid volgens het voorontwerp kan opleggen in de oeverzones zijn immers potentieel zeer ingrijpend. Zo stelt artikel 11 §2 dat Vlaamse regering “andere noodzakelijke maatregelen” kan nemen. Deze maatregelen worden niet verduidelijkt en geven dus een ruime interpretatiemogelijkheid aan de regering.

Ook acht de Raad het nodig dat het voorontwerp in zijn bepalingen meer nadruk legt op de niet-ecologische aspecten en functies van deze oeverzones. Momenteel zijn deze niet-ecologische functies onderschikt aan de ecologische functies²⁴. Hoewel de natuurfunctie van de oeverzones meestal belangrijk is, kan het beheer ervan niet overal louter in teken staan van deze functie. Een integrale oeverzone heeft immers vaak ook andere functies zoals veiligheid, bescherming tegen overstroming en plaatsen van bebording, recreatie, enz.

Andere bepalingen van de oeverzoneregeling vragen om verduidelijking:

- Tot aan welke afstand dienen de grondbewerkingen te beantwoorden aan de code van goede landbouwpraktijken?
- Wat is de definitie van watergebonden activiteiten?
- Waar moet het maaisel of de ruimingspecie gedeponeed worden?
- ...

3.5.3 Zorg voor compensaties of vergoedingen

De Raad vraagt dat een vergoedings- of compensatieregeling wordt voorzien voor de betrokken eigenaars en gebruikers voor het geleden sociaal-economisch verlies als gevolg van de afbakening als oeverzone of overstromingsgebied (waar de kans op overstromingen immers reëel is) of als gevolg van specifieke maatregelen opgelegd in deze zones. Een visie én regeling daaromtrent zijn dus noodzakelijk.

Voor *overstromingsgebieden* bevat het voorontwerp geen compensatie- of vergoedingsregeling. Nochtans vindt de Raad dat eigenaars en gebruikers in overstromingsgebieden van een aantal rechten moeten kunnen genieten.

- Meer specifiek vraagt de Raad dat voor eigenaars en gebruikers van woningen in overstromingsgebieden de rechten zouden gelden die de Raad in zijn advies van 2001 heeft gevraagd bij het ‘uitdoven’ van zonevreemde gebouwen²⁵. Zo moet vooreerst een onteigeningsrecht ontstaan, met daaraan gekoppeld een plicht voor de overheid om

²⁴ Art. 3 §2 42° definieert ‘oeverzone’ als ‘strook land vanaf de bodem van de bedding van het oppervlaktewaterlichaam die een functie vervult inzake de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud of inzake de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen’.

Art. 10. § 2. Met het oog op de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud, of inzake de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen kan de oeverzone van een waterweg worden afgebakend en gemotiveerd in het bekkenbeheersplan.

²⁵ Advies van 16 mei 2001 over het voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 18 mei 1999, houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996.

binnen een bepaalde termijn te onteigenen. Daarnaast moet ook het recht bestaan van de betrokken eigenaars om, indien ze dat wensen, tot het einde van hun leven in hun woning te blijven wonen en er alle instandhoudings- en onderhoudswerken aan te kunnen uitvoeren, met daaraan gekoppeld de plicht van de overheid om op het einde van het leven van de eigenaars tot onteigening over te gaan. Bij de onteigening van de betrokken woningen moet aan de eigenaars (of erfgenamen) een marktconforme onteigeningsvergoeding, die de meerwaarde die het goed heeft verkregen in rekening brengt, uitbetaald worden. Verder meent de Raad dat ook de zittende huurder van de nodige waarborgen moet kunnen genieten. De onteigening kan dus geen aanleiding zijn om het lopende huurcontract voortijdig te beëindigen.

- Ook eigenaars en gebruikers van andere onroerende goederen hebben volgens de Raad recht op een vergoedings- of compensatieregeling voor het geleden sociaal-economisch verlies.

Voor oeverzones is de voorziene vergoedingsregeling bij vergaande maatregelen in art. 11 §2 te beperkt en te onduidelijk. Zo kunnen enkel particuliere grondeigenaars of –gebruikers aanspraak maken op een eventuele vergoeding. De vraag stelt zich waarom deze beperking is ingevoegd. Daarnaast kan er enkel sprake zijn van een vergoeding wanneer de maatregelen verder gaan dan wat de “basismilieukwaliteit” vereist. Dit begrip wordt niet verder verduidelijkt en geeft aanleiding tot rechtsonzekerheid²⁶.

3.5.4 Pas onteigening en voorkeurecht in in het globaal grondbeleid

Meer algemeen vindt de Raad dat de onteigening ten algemenen nutte en het voorkeurecht²⁷, de instrumenten die het voorontwerp voorziet voor o.a. overstromingsgebieden en oeverzones, moeten passen in een globaal grondbeleid. De Raad pleit daarbij voor een snelle realisatie van het tegen 1 mei 2003 voorziene Vlaams grondbeleidsplan²⁸, zodat de plaats van deze instrumenten in het globaal grondbeleid wordt uitgeklaard.

3.6 Aanbevelingen m.b.t. de FINANCIERING

Volgens de Raad is klaarheid over de financiering van het integraal waterbeheer essentieel. Het voorontwerp voorziet echter niet hoe het integraal waterbeleid gefinancierd zal worden. Nochtans zijn er volgens de Raad aanwijzingen dat de voorgestelde organisatie aanzienlijke middelen zal vergen (cf. deel 3.2.1).

²⁶ “Basismilieukwaliteit” bestaat immers niet in het milieurecht. Er bestaan bovendien wel basismilieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewater, maar niet voor andere aspecten van het integraal waterbeleid.

²⁷ Afdeling III van hoofdstuk III. Verwerving van onroerende goederen.

²⁸ Art. 61 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, zoals gewijzigd. Advies van de SERV van 16 september 1998.

De Raad vindt dan ook dat alvorens het kaderdecreet wordt goedgekeurd, alle hieronder gestelde vragen minstens op hoofdlijnen beantwoord moeten worden:

- Hoe zullen de talrijke op te zetten structuren gefinancierd worden?
- Wat gebeurt er met de financieringsbronnen van de bestaande structuren, zoals met deze van de Polders en Wateringen?
- Welke uitgaven zullen met algemene middelen gefinancierd worden en welke met specifieke middelen?
- Welke rol zal het kostentoerekeningsbeginsel zoals opgenomen in de Kaderrichtlijn hierin spelen?
- Op welke schaal zal dit kostentoerekeningsbeginsel toegepast worden; op gewestelijk niveau, bekkenniveau of deelbekkenniveau?

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 34.887/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 11 februari 2003 door de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw verzocht haar van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende het integraal waterbeleid", en op 7 april 2003 door de minister om mededeling van dat advies verzocht binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, heeft op 17 april 2003 het volgende advies gegeven :

1. Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd als volgt :

- "- de Europese Kaderrichtlijn Water verplicht de lidstaten om tegen eind 2003 te voldoen aan de Kaderrichtlijn. Het voorontwerp van decreet verzekert de omzetting van de Kaderrichtlijn Water. Aanvullend moet nog een aantal uitvoeringsbesluiten worden goedgekeurd om het decreet ten volle in werking te laten treden.
- het voorontwerp van decreet heeft belangrijke implicaties op het project Beter Bestuurlijk Beleid, dat de reorganisatie van de Vlaamse overheid beoogt.
- de opeenvolging van de overstromingen van het voorbije decennium, en de ellende die hier telkens mee gepaard gaat, noopt de overheid tot het nemen van drastische maatregelen. Het voorontwerp van decreet voorziet in een aantal instrumenten die hiertoe zo spoedig mogelijk moeten kunnen bijdragen".

*

* *

2. Met toepassing van artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich in hoofdzaak beperkt tot het onderzoek van de rechtsgrond, van de bevoegdheid van de steller van de handeling, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

* *

3. Zoals in de memorie van toelichting wordt aangegeven, vormt het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet slechts "een eerste titel ... van het decreet betreffende het integraal waterbeleid", en zal de ontworpen regeling "later nog ... worden aangevuld met meer specifieke decretale bepalingen in titels bij ... (het ontworpen) decreet en uitvoeringsbesluiten". In die eerste titel worden, blijkens het opschrift ervan, regelingen opgenomen inzake "doelstellingen, beginselen, organisatie, voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid".

Met het ontworpen decreet wordt tevens de omzetting in het interne recht van het Vlaamse Gewest beoogd van richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.

4. De artikelen 12 tot 16 van het ontwerp voorzien in een recht van voorkoop ten behoeve van het Vlaamse Gewest. Luidens artikel 12, § 1, eerste lid, kan dat recht van voorkoop worden uitgeoefend "bij verkoop van onroerende goederen die geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in afgebakende overstromingsgebieden en oeverzones".

Artikel 14 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalt in dat verband wat volgt :

"Binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen, kunnen de decreten een recht van voorkoop invoeren, voor zover dit recht van voorkoop geen afbreuk doet aan een op de dag van de inwerkingtreding van dit artikel bestaand recht van voorkoop.

Enerzijds kan het decreet geen recht van voorkoop invoeren op de goederen van het federale openbaar of privaat domein; anderzijds kunnen enkel de Gemeenschappen en de Gewesten een recht van voorkoop invoeren op de goederen van hun eigen openbaar of privaat domein".

In de ontworpen regeling is rekening gehouden met de beperking die bij het eerste lid van het aangehaalde artikel 14 wordt gesteld aan de bevoegdheid van de decreetgever : luidens artikel 12, § 2, tweede lid, van het ontwerp "doet (het in het ontworpen decreet bedoelde recht van voorkoop) geen afbreuk aan de regelingen die

op het ogenblik van de inwerkingtreding van (het ontworpen) decreet al bestaan over het recht van voorkoop en die steeds voorrang hebben".

De ontworpen regeling is evenwel in strijd met het voorschrift van artikel 14, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, in zoverre ze, zonder enige beperking, een recht van voorkoop toekent bij verkoop van alle onroerende goederen die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in afgebakende overstromingsgebieden en oeverzones - en dus ook op onroerende goederen van het federale openbaar of privaat domein en van het openbaar of privaat domein van de gemeenschappen en andere gewesten. Om bevoegdheidsoverschrijding uit te sluiten, moet artikel 12, § 1, eerste lid, van het ontwerp derhalve worden aangepast in die zin dat het recht van voorkoop niet geldt voor de onroerende goederen van het openbaar of privaat domein van de voornoemde overheden.

5. Artikel 32, § 1, van het ontwerp bepaalt dat uiterlijk op 22 december 2009 waterschappen met rechtspersoonlijkheid moeten worden opgericht. Die waterschappen zijn publiekrechtelijke rechtspersonen, met als opdracht "het verwezenlijken van de doelstellingen en het toepassen van de beginselen inzake integraal waterbeleid".

5.1. Het Vlaamse Gewest vindt de bevoegdheid voor het oprichten van dergelijke publiekrechtelijke rechtspersonen in artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Luidens het eerste lid van die bepaling kunnen de gemeenschappen en de gewesten, in de aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten of kapitaalparticipaties nemen. Het tweede lid van het voornoemde artikel 9 bepaalt dat het decreet aan de voornoemde organismen rechtspersoonlijkheid kan toekennen en hun kan toelaten kapitaalparticipaties te nemen. Luidens de tweede volzin van het tweede lid moet het decreet de oprichting van die organismen, hun samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht regelen, onverminderd de bepalingen van artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in verband met het statuut van het personeel.

De ontworpen regeling inzake de waterschappen met rechtspersoonlijkheid beantwoordt niet - of slechts zeer gedeeltelijk - aan het aangehaalde voorschrift van artikel 9, tweede lid, tweede volzin.

Wat de oprichting van de waterschappen met rechtspersoonlijkheid betreft, beperkt artikel 32, § 1, eerste lid, van het ontwerp zich ertoe te bepalen dat ze gebeurt "op initiatief van een of meerdere van de in § 2 bedoelde overheden", met name het Vlaamse Gewest en de door de Vlaamse regering aangewezen Vlaamse openbare diensten en agentschappen, de provincie of de provincies en de gemeente of de gemeenten op het grondgebied waarvan het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is.

Wat de samenstelling van de waterschappen met rechtspersoonlijkheid betreft, wordt in artikel 32, § 2, enkel bepaald dat alleen de hiervóór genoemde overheden (Vlaams Gewest, ... provincies en gemeenten) aan het waterschap "kunnen" deelnemen. Voorts voorziet artikel 32, § 5, in de oprichting van een adviescomité.

Wat de werking van de waterschappen en het toezicht erop betreft, ontbreekt in het ontwerp iedere regeling. In artikel 32, § 6, wordt alleen bepaald dat de in paragraaf 2 bedoelde instanties, binnen de perken van hun begroting, de nodige middelen ter beschikking stellen ⁽¹⁾, en dat de Vlaamse regering nadere regelen daaromtrent kan vaststellen.

Ook wat de rechtspositieregeling van het personeel van de waterschappen betreft, bevat het ontwerp geen regeling. In artikel 32, § 3, wordt wel bepaald dat het personeel van de polders en wateringen binnen het werkingsgebied van rechtswege overgaat naar het waterschap. Nadere regelen in verband met die overheveling (behoud van graad, hoedanigheid, bezoldiging ...) ontbreken evenwel.

Ter inachtneming van het voorschrift van artikel 9, tweede lid, tweede volzin, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dient het ontwerp op al die punten te worden aangevuld.

⁽¹⁾ De vraag rijst of die "instanties" moeten instaan voor de financiering van het waterschap, zelfs indien ze er niet aan deelnemen.

5.2. Luidens artikel 32, § 3, van het ontwerp houden de polders en wateringen binnen het werkingsgebied van het waterschap met rechtspersoonlijkheid op te bestaan ten gevolge van de oprichting van het waterschap met rechtspersoonlijkheid. Hun goederen, rechten en verplichtingen worden overgenomen door het waterschap met rechtspersoonlijkheid. Het personeel en het patrimonium gaan van rechtswege over op het waterschap met rechtspersoonlijkheid.

Volgens de toelichting bij die bepaling impliceert de oprichting van een waterschap met rechtspersoonlijkheid de opheffing van de betrokken polders en wateringen en verdwijnt daardoor ook de bevoegdheid om belastingen te heffen welke hun is verleend bij respectievelijk artikel 65 van de wet van 9 juni 1957 betreffende de polders en artikel 65 van de wet van 5 juli 1956 betreffende de wateringen.

In het ontwerp zou duidelijkheidshalve moeten worden gepreciseerd dat de overdracht van de rechten en verplichtingen van de polders en wateringen aan het waterschap niet de bevoegdheid impliceert om belastingen te heffen.

Voorts zou het, met het oog op de rechtszekerheid, aanbeveling verdienen in het ontwerp te voorzien in de mogelijkheid voor de Vlaamse regering om de wetgeving betreffende de polders en de wateringen op te heffen zodra alle polders en wateringen hebben opgehouden te bestaan.

6. Artikel 60 van het ontwerp bepaalt dat de Vlaamse regering de nodige maatregelen neemt om het in artikel 6, 6°, bedoelde kostenterugwinningsbeginsel tegen het jaar 2010 toe te passen.

In de memorie van toelichting wordt hieromtrent onder meer het volgende gesteld :

"Hoewel in het ontwerp van decreet geen uitspraak wordt gedaan omtrent de vorm die de bedoelde kostenterugwinning zal aannemen in Vlaanderen (bv. heffingen, retributies, ...) wordt een bepaling voorzien die als kapstok kan dienen voor het nemen van verdere maatregelen hieromtrent".

6.1. Er moet met betrekking tot die bepaling van artikel 60 in de eerste plaats worden opgemerkt dat ze een zodanig ruime en vaag omschreven machtiging inhoudt, dat ze niet bestaanbaar kan worden geacht met de beginselen in verband met de verdeling van de bevoegdheid tussen de wetgevende en de uitvoerende macht.

6.2. Voorzover het de bedoeling zou zijn - zoals de memorie van toelichting laat uitschijnen - dat de Vlaamse regering, op grond van die bepaling, heffingen (belastingen) of retributies zou kunnen opleggen, moet er bovendien op worden gewezen dat, ter inachtneming van het legaliteitsbeginsel inzake belastingen en retributies (artikelen 170, § 2, en 173 van de Grondwet), in het decreet zelf de essentiële bestanddelen van de belasting of retributie moeten worden opgenomen.

Wat belastingen betreft, impliceert zulks dat de decreetgever niet alleen de belastingplicht moet opleggen, doch ook de hoofdbestanddelen ervan moet regelen en inzonderheid de grondslag van de belasting, de aanslagvoet en de eventuele vrijstellingen moet bepalen. Wat retributies betreft, vereist het legaliteitsbeginsel dat in het decreet zelf op zijn minst de gevallen worden bepaald waarin de heffing verschuldigd is.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	W. DEROOVER,	eerste voorzitter,
	D. ALBRECHT, P. LEMMENS,	staatsraden,
Mevrouw	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. SEUTIN, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door Mevr. K. BAMS, referendaris.

DE GRIFFIER,

DE EERSTE VOORZITTER,

F. LIEVENS

W. DEROOVER

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Artikel 3

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw, de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening en de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw, de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening en de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

TITEL I

Doelstellingen, beginselen, organisatie,
voorbereiding en opvolging van het
integraal waterbeleid

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Dit decreet is van toepassing op de watersystemen gelegen in het Vlaamse Gewest.

§ 1. De definities opgenomen in artikel 1.1.2, § 1, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid zijn van toepassing op dit decreet.

§ 2. Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° Kaderrichtlijn Water : de Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid ;
- 2° binnenwateren : al het permanent of op geregelde tijdstippen stilstaande of stromende water op het landoppervlak, en al het grondwater, aan de landzijde van de basislijn vanaf waar de breedte van de territoriale zee wordt gemeten ;
- 3° oppervlaktewater : binnenwateren, met uitzondering van grondwater ;
- 4° grondwater : al het water dat zich onder het bodemoppervlak in de verzadigde zone bevindt en dat in direct contact met bodem of ondergrond staat ;
- 5° watervoerende laag : een of meer ondergrondse rotslagen of andere geologische lagen die voldoende poreus en doorlatend zijn voor een belangrijke grondwaterstroming of voor de onttrekking van aanzienlijke hoeveelheden grondwater ;
- 6° oppervlaktewaterlichaam : een onderscheiden oppervlaktewater, zoals een meer, een wachtbekken, een spaarbekken, een stroom, een rivier, een kanaal, een overgangswater, of een deel van een stroom, rivier, kanaal of overgangswater ;
- 7° grondwaterlichaam : een onderscheiden grondwatermassa in een of meer watervoerende lagen of in een deel ervan ;
- 8° rivier : een oppervlaktewaterlichaam dat grotendeels bovengronds stroomt, maar dat voor een deel van zijn traject ondergronds kan stromen ;
- 9° meer : een massa stilstaand landoppervlaktewater ;

- 10° overgangswater : een oppervlaktewaterlichaam dat gedeeltelijk zout is door de nabijheid van zeewater, maar dat in belangrijke mate door zoetwaterstromingen wordt beïnvloed ;
- 11° kunstmatig oppervlaktewaterlichaam : een door menselijke activiteiten tot stand gekomen oppervlaktewaterlichaam, dat is aangeduid door of krachtens dit decreet ;
- 12° sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam : een oppervlaktewaterlichaam dat door fysische wijzigingen ingevolge menselijke activiteiten wezenlijk is veranderd van aard en dat is aangeduid door of krachtens dit decreet ;
- 13° stroomgebiedsdistrict : het gebied van land en zee, gevormd door een of meer aan elkaar grenzende stroomgebieden met de bijbehorende eraan toegewezen grondwaterlichamen, dat als de voornaamste eenheid voor stroomgebiedbeheer is omschreven ;
- 14° stroomgebied : het gebied vanaf waar al het over het oppervlak lopende water, hetzij via een kanaal, hetzij via een reeks stromen, rivieren, beken en eventueel meren, met inbegrip van de eraan toegewezen grondwaterlichamen, door een riviermond in zee stroomt ;
- 15° deelstroomgebied of bekken : het gebied vanaf waar al het over het oppervlak lopende water, met inbegrip van de eraan toegewezen grondwaterlichamen, een reeks stromen, rivieren, kanalen en eventueel meren volgt, tot een bepaald punt in een waterloop of een kanaal ;
- 16° watersysteem : een samenhangend en functioneel geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodems en oevers, met inbegrip van de daarin voorkomende levensgemeenschappen en alle bijbehorende fysische, chemische en biologische processen, en de daarbij behorende technische infrastructuur ;
- 17° schadelijk effect : ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit ; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen ;
- 18° verontreinigende stof : iedere overeenkomstig de Vlaamse milieuwetgeving door de Vlaamse regering aangewezen stof die tot verontreiniging kan leiden ;
- 19° prioritaire stoffen : iedere overeenkomstig de Vlaamse milieuwetgeving door de Vlaamse regering aangewezen verontreinigende stof ;
- 20° prioritaire gevaarlijke stoffen : iedere overeenkomstig de Vlaamse milieuwetgeving door de Vlaamse regering aangewezen prioritaire stof ;
- 21° toestand van het oppervlaktewater : de aanduiding van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam, bepaald door de chemische toestand of de ecologische toestand, of in voorkomend geval het ecologisch potentieel, of de kwantitatieve toestand ervan, meer bepaald door de slechtste van deze toestanden ;
- 22° goede toestand van het oppervlaktewater : de toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarvan zowel de chemische toestand, de ecologische toestand, of in voorkomend geval het ecologisch potentieel, als de kwantitatieve toestand ten minste goed zijn ;
- 23° toestand van het grondwater : de aanduiding van de toestand van een grondwaterlichaam, bepaald door de chemische of de kwantitatieve toestand ervan, meer bepaald door de slechtste van beide ;
- 24° goede toestand van het grondwater : de toestand van een grondwaterlichaam, waarvan zowel de chemische als de kwantitatieve toestand ten minste goed zijn ;
- 25° chemische toestand : de aanduiding van de concentraties van verontreinigende stoffen van een oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam ten opzichte van de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwaliteitsnormen voor het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam ;
- 26° goede chemische toestand : de toestand van een oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam waarin de concentraties van verontreinigende stoffen voldoen aan de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwaliteitsnormen voor het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam ;

- 27° ecologische toestand van het oppervlaktewater : de aanduiding van de kwaliteit van de structuur en het functioneren van aquatische ecosystemen die met het oppervlaktewaterlichaam zijn geassocieerd, ingedeeld overeenkomstig de door de Vlaamse regering vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 28° goede ecologische toestand van het oppervlaktewater : de toestand van een oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor de goede ecologische toestand vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 29° zeer goede ecologische toestand van het oppervlaktewater : de toestand van een oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor de zeer goede ecologische toestand vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 30° ecologisch potentieel : de aanduiding van de kwaliteit van de structuur en het functioneren van aquatische ecosystemen die met sterk veranderde of kunstmatige oppervlaktewaterlichamen zijn geassocieerd, ingedeeld overeenkomstig de door de Vlaamse regering vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 31° matig ecologisch potentieel : de toestand van een kunstmatig of sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor het matig ecologisch potentieel vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 32° goed ecologisch potentieel : de toestand van een sterk veranderd of kunstmatig oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor het goed ecologisch potentieel vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 33° maximaal ecologisch potentieel : de toestand van een sterk veranderd of kunstmatig oppervlaktewaterlichaam die voldoet aan de door de Vlaamse regering voor het maximaal ecologisch potentieel vastgestelde biologische, hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen ;
- 34° goede eco-hydrologische toestand van het grondwater : de toestand van een grondwaterlichaam waarvan zowel de chemische als de kwantitatieve toestand ten minste goed zijn en waarbij tevens de fysisch-chemische kwaliteit voldoet aan de door de Vlaamse regering vastgestelde bijzondere milieukwaliteitsnormen die nodig zijn met het oog op de instandhouding van de terrestrische natuurlijke habitats die rechtstreeks van het grondwaterlichaam afhangen ;
- 35° kwantitatieve toestand van het grondwater : de aanduiding van de mate waarin een grondwaterlichaam door directe en indirecte onttrekking en aanvulling wordt beïnvloed ten opzichte van de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen voor het desbetreffende grondwaterlichaam ;
- 36° goede kwantitatieve toestand van het grondwater : de toestand van een grondwaterlichaam waarbij de grondwaterstand en het evenwicht tussen de directe en indirecte onttrekking en aanvulling van het grondwater voldoet aan de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen voor het desbetreffende grondwaterlichaam ;
- 37° beschikbare grondwatervoorraad : het jaargemiddelde op lange termijn van de totale aanvulling van het grondwaterlichaam, verminderd met het jaargemiddelde op lange termijn van het debiet dat nodig is om de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen van de bijbehorende oppervlaktewaterlichamen te bereiken, alsmede om betekenisvolle schade aan de bijbehorende terrestrische ecosystemen te voorkomen ;
- 38° kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater : de hoogte van de waterstand, het debiet en de stroomsnelheid van het water in een oppervlaktewaterlichaam, met inbegrip van seizoensgebonden toestanden ;
- 39° goede kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater : de hoogte van de waterstand, het debiet en de stroomsnelheid van het water in een oppervlaktewaterlichaam, met inbegrip van seizoensgebonden toestanden, die nodig zijn om de door de Vlaamse regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen voor het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam te bereiken ;

- 40° waterdiensten : alle diensten die ten behoeve van de huishoudens, openbare instellingen en andere economische actoren voorzien in winning, onttrekking, opstuwning, opslag, opvang, behandeling en distributie van oppervlakte- of grondwater, met inbegrip van de opvang en behandeling van afvalwater ;
- 41° bestrijdingsmiddel : elke stof bestemd voor de vernietiging of de aantasting van het metabolisme van schadelijk geachte dieren, planten, micro-organismen of virussen, waaronder onder meer zijn begrepen de fytofarmaceutische producten, de insectenverdelgers, de schimmelwerende middelen, de herbiciden, de groeiregelaars, de nematiciden, de mollusciciden, de rodenticiden en de repellenten ; de volgende stoffen worden niet beschouwd als bestrijdingsmiddelen in de zin van dit decreet : biologische bestrijdingsmiddelen en stoffen bestemd voor de specifieke bestrijding van levende organismen die gebouwen, woningen, vaartuigen en hun inboedel infesteren of die mens of dier parasiteren ;
- 42° talud : strook land binnen de bedding van een oppervlaktewaterlichaam vanaf de bodem van de bedding tot aan het begin van het omgevende maaiveld of de kruin van de berm ;
- 43° oeverzone : strook land vanaf de bodem van de bedding van het oppervlaktewaterlichaam die een functie vervult inzake de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud of inzake de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen ;
- 44° overstromingsgebied : door bandijken, binnendijken, valleiranden of op andere wijze begrensd gebied dat op regelmatige tijdstippen al dan niet op gecontroleerde wijze overstroomt of kan overstromen en dat als dusdanig een waterbergende functie vervult of kan vervullen ;
- 45° beschermde gebieden : de in artikel 71 van dit decreet bedoelde gebieden die bijzondere bescherming behoeven ;
- 46° waterbodem : de bodem van een oppervlaktewaterlichaam die altijd of een groot gedeelte van het jaar onder water staat ;
- 47° waterweg : een als bevaarbaar aangeduide waterloop of kanaal met een verbindingsfunctie via het water, alsmede de havens en dokken ;
- 48° vrije vismigratie : verplaatsing van vissen die een groot deel van de populatie, dan wel een of meer leeftijdsklassen van een bepaalde soort betreffen, met een voorspelbare periodiciteit gedurende de levenscyclus van de soort en waarbij twee of meer ruimtelijk gescheiden habitats worden gebruikt ;
- 49° water bestemd voor menselijke aanwending : water bestemd voor menselijke consumptie, tweedecircuitwater en al het water dat wordt aangewend voor huishoudelijke, agrarische of industriële toepassingen, ongeacht de herkomst van dat water ;
- 50° water bestemd voor menselijke consumptie : al het water dat onbehandeld of na behandeling bestemd is voor drinken, koken, voedselbereiding of andere huishoudelijke doeleinden, ongeacht de herkomst en ongeacht of het water wordt geleverd via een waterdistributienetwerk of via een private waterwinning, uit een tankschip of tankauto, of in flessen of verpakkingen, met uitzondering van natuurlijk mineraalwater dat dusdanig is erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 februari 1999 betreffende natuurlijk mineraalwater en bronwater, en water dat een geneesmiddel is ;
- 51° waterketen : het geheel van activiteiten die samenhangen met het water bestemd voor menselijke aanwending of met de collectering en de zuivering van afvalwater ;
- 52° waterrijke gebieden : gebieden met moerassen, vennen, veen- of plasgebieden, natuurlijk of kunstmatig, blijvend of tijdelijk, met stilstaand of stromend water, zoet, brak of zout, met inbegrip van zeewater, waarvan de diepte bij eb niet meer is dan zes meter.

HOOFDSTUK II

Voorwerp, doelstellingen en beginselen

Artikel 4

Integraal waterbeleid is het beleid gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheeren en herstellen van watersystemen met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van dit watersysteem als zodanig, en met het oog op het multifunctionele ge-

bruik, waarbij de behoeften van de huidige en komende generaties in rekening wordt gebracht.

Artikel 5

Bij het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het integraal waterbeleid beogen het Vlaamse Gewest, de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsmede de publiek-rechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut, de verwezenlijking van de volgende doelstellingen :

1° de bescherming, de verbetering of het herstel van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen op zo'n wijze dat tegen uiterlijk 22 december 2015 een goede toestand van de watersystemen wordt bereikt. Onder een goede toestand wordt verstaan :

- a) minstens een goede chemische, ecologische en kwantitatieve toestand voor oppervlaktewaterlichamen ;
- b) minstens een goede chemische toestand en een goed ecologisch potentieel voor kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen ;
- c) minstens een goede chemische en kwantitatieve toestand van grondwaterlichamen ;

2° het voorkomen en verminderen van de verontreiniging van oppervlaktewater en grondwater, onder meer door :

- a) het progressief verminderen van de verontreiniging door prioritaire stoffen ;
- b) het stopzetten of het progressief beëindigen van de verontreiniging door prioritair gevaarlijke stoffen ;

3° het duurzaam beheer van de voorraden aan oppervlakte- en grondwater door :

- a) een duurzame watervoorziening, met inbegrip van de winning, opvang, behandeling en distributie van water bestemd voor menselijke aanwending ;
- b) een duurzaam watergebruik ;

4° het voorkomen van de verdere achteruitgang van aquatische ecosystemen, van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen en van waterrijke gebieden, onder meer door :

- a) het zoveel mogelijk behouden en herstellen van de natuurlijke werking van watersystemen ;
- b) het ongedaan maken of het beperken van het schadelijk effect van versnippering die is ontstaan door niet-natuurlijke elementen in en langs oppervlaktewaterlichamen ;
- c) het mogelijk maken van vrije vismigratie in zoveel mogelijk prioritaire waterlopen andere dan kunstmatige oppervlaktewaterlichamen en het zoveel mogelijk voorkomen van nieuwe migratieknelpunten ;
- d) het hanteren van technieken van natuurtechnische milieubouw ;

5° het verbeteren en het herstellen van aquatische ecosystemen en van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen :

- a) tot op nader te bepalen of van toepassing zijnde referentieniveaus in de waterrijke gebieden van internationale betekenis ;
- b) tot op nader te bepalen of van toepassing zijnde referentieniveaus in het Vlaams Ecologisch Netwerk ;
- c) tot op nader te bepalen of van toepassing zijnde referentieniveaus in de groengebieden, de parkgebieden, de bosgebieden, de natuurontwikkelingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen die van kracht zijn in de ruimtelijke ordening ;
- d) in de speciale beschermingszones voorzover het maatregelen betreft bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu ;

6° het beheer van hemelwater en oppervlaktewater zo organiseren dat :

- a) het hemelwater zoveel mogelijk verdampt of nuttig wordt aangewend of geïnfiltreerd, en dat het overtollig hemelwater en effluentwa-

ter gescheiden van het afvalwater en bij voorkeur op een vertraagde wijze via het oppervlaktewater-net wordt afgevoerd ;

- b) verdroging wordt voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt ;
 - c) zoveel mogelijk ruimte wordt geboden aan water, met behoud en herstel van de watergebonden functies van de oeverzones en overstromingsgebieden ;
 - d) de risico's op overstromingen die de veiligheid aantasten van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, worden teruggedrongen ;
- 7° het terugdringen van landerosie en van de aanvoer van sedimenten naar de oppervlaktewaterlichamen, en van het door menselijk ingrijpen veroorzaakt transport en de afzetting van slib en sediment in het oppervlaktewaterlichaam ;
- 8° het beheer en het ontwikkelen van waterwegen met het oog op de bevordering van een milieuvriendelijker transportmodus van personen en goederen via de waterwegen en het realiseren van de intermodaliteit met de andere vervoersmodi en het bevorderen van de internationale verbindingfunctie ervan ;
- 9° de integrale afweging van de diverse functies binnen een watersysteem, evenals het onderling verband tussen de verschillende functies van het watersysteem ;
- 10° het bevorderen van de betrokkenheid van de mens met het watersysteem, waaronder de verhoging van de belevingswaarde in stedelijk gebied en vormen van zachte recreatie.

Bij de verwezenlijking van deze doelstellingen wordt rekening gehouden met het onderlinge verband tussen :

- a) het water en de andere onderdelen van het milieu, in het bijzonder het met het water verbonden ecosysteem ;
- b) het grondwater, oppervlaktewater en hemelwater ;
- c) de waterkwaliteit en de waterkwantiteit.

Artikel 6

Bij het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het integraal waterbeleid houden het Vlaamse Gewest, de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsmede de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut rekening met volgende beginselen :

- 1° het standstillbeginsel, op grond waarvan moet worden voorkomen dat de toestand van watersystemen verslechtert ;
- 2° het preventiebeginsel, op grond waarvan moet worden opgetreden om schadelijke effecten te voorkomen, veeleer dan die achteraf te moeten herstellen ;
- 3° het bronbeginsel, op grond waarvan preventieve maatregelen aan de bron worden genomen ;
- 4° het voorzorgsbeginsel, op grond waarvan het treffen van maatregelen ter voorkoming van schadelijke effecten niet moet worden uitgesteld omdat na afweging het bestaan van een oorzakelijk verband tussen het handelen of nalaten en de gevolgen ervan niet volledig door wetenschappelijk onderzoek is aangetoond ;
- 5° het “de vervuiler betaalt”-beginsel, op grond waarvan de kosten voor maatregelen ter voorkoming, vermindering en bestrijding van schadelijke effecten en de kosten voor het herstellen van deze schade voor rekening zijn van de veroorzaker ;
- 6° het kostenterugwinningsbeginsel, op grond waarvan de kosten voor waterdiensten, met inbegrip van de milieukosten en de kosten van de hulpbronnen, in rekening worden gebracht met inachtneming van een economische analyse van het watergebruik ;
- 7° het herstelbeginsel, op grond waarvan bij schadelijke effecten deze voorzover mogelijk daadwerkelijk worden hersteld tot de van toepassing zijnde referentieniveaus ;
- 8° het participatiebeginsel, op grond waarvan aan de burgers vroeg, tijdig en doeltreffend inspraak wordt verleend bij het voorbereiden, het vaststellen, het uitvoeren, het opvolgen en het evalueren van het integraal waterbeleid ;

- 9° het beginsel van hoog beschermingsniveau, op grond waarvan een zo hoog mogelijk beschermingsniveau wordt nagestreefd van de aquatische ecosystemen, met inbegrip van de rechtstreeks afhankelijke terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden, zonder evenwel het multifunctionele gebruik van de watersystemen uit het oog te verliezen ;
- 10° het beginsel dat het watersysteem een van de ordenende principes is in de ruimtelijke ordening ;
- 11° het beginsel van de evaluatie ex ante, op grond waarvan een voorafgaande, systematische en grondige evaluatie van de gevolgen van het integraal waterbeleid op het milieu, het economische en sociale aspect en voor de samenleving, en voor de uitvoerende en handhavende instanties wordt uitgevoerd.

Artikel 7

De doelstellingen en beginselen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op alle aspecten van het integraal waterbeleid.

Bij de verwezenlijking van de in artikel 5 bedoelde doelstellingen en de toepassing van de in artikel 6 bedoelde beginselen wordt met het oog op het multifunctionele gebruik van watersystemen ook rekening gehouden met de sociale en economische gebruiksfuncties ervan.

HOOFDSTUK III

Algemene instrumenten van het integraal waterbeleid

AFDELING I

De watertoets

Artikel 8

§ 1. De overheid die over een vergunning, een plan of programma moet beslissen, draagt er zorg voor, door het weigeren van de vergunning of door goedkeuring te weigeren aan het plan of programma dan wel door het opleggen van gepaste voor-

waarden of aanpassingen aan het plan of programma, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd.

Wanneer een vergunningsplichtige activiteit, een plan of programma, afzonderlijk of in combinatie met een of meerdere bestaande vergunde activiteiten, plannen of programma's, een schadelijk effect veroorzaakt op de kwantitatieve toestand van het grondwater dat niet door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma kan worden voorkomen, kan die vergunning slechts worden gegeven of kan dat plan of programma slechts worden goedgekeurd omwille van dwingende redenen van groot maatschappelijk belang. In dat geval legt de overheid gepaste voorwaarden op om het schadelijke effect zoveel mogelijk te beperken, of indien dit niet mogelijk is, te herstellen of te compenseren.

§ 2. De overheid houdt bij het nemen van die beslissing rekening met de relevante door de Vlaamse regering vastgestelde waterbeheerplannen, bedoeld in hoofdstuk VI, voorzover die bestaan.

De beslissing die de overheid neemt in het kader van § 1 wordt gemotiveerd, waarbij in elk geval de doelstellingen en de beginselen van het integraal waterbeleid worden getoetst.

§ 3. De overheid die moet beslissen over een vergunningsaanvraag kan advies vragen over het al dan niet optreden van een schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen of te compenseren aan de door de Vlaamse regering aan te wijzen instantie. Die brengt een gemotiveerd advies uit binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van het dossier. Wordt er al op basis van andere regelgeving advies gevraagd in de loop van de vergunningsprocedure, dan beschikt de door de Vlaamse regering aan te wijzen instantie over dezelfde termijn als de andere adviesverleners.

Als er binnen die termijnen geen advies is verleend, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

Zolang geen plannen als bedoeld in hoofdstuk VI zijn vastgesteld of in het in § 1, tweede lid, bedoelde geval, moet de vergunningverlenende overheid bij twijfel over het al dan niet optreden van een

schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te voorkomen, te beperken, te herstellen of te compenseren advies vragen aan de door de Vlaamse regering aangewezen instantie.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen over de wijze waarop dit advies moet worden aangevraagd en over de integratie ervan in andere adviesprocedures.

§ 4. Voor de vergunningsplichtige activiteit of een plan of programma die zijn onderworpen aan een milieueffectenrapportage geschiedt de analyse en evaluatie van het al dan niet optreden van een schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren, in dit rapport.

§ 5. De Vlaamse regering kan algemene richtlijnen uitvaardigen of nadere regels vaststellen aan de hand waarvan wordt vastgesteld of handelingen of activiteiten een schadelijk effect veroorzaken. Ze kan eveneens algemene richtlijnen uitvaardigen of nadere regels vaststellen voor het bepalen van gepaste voorwaarden om het schadelijk effect te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren.

AFDELING II

Oeverzones

Artikel 9

§ 1. De oeverzone van elk oppervlaktewaterlichaam, met uitzondering van de waterwegen, omvat ten minste de taluds ervan.

Als met het oog op de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud, of de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen een bredere oeverzone nodig is, wordt die op gemotiveerde wijze afgebakend in het bekkenbeheerplan of het deelbekkenbeheerplan.

§ 2. Met het oog op de natuurlijke werking van watersystemen of het natuurbehoud, of inzake de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen kan de oeverzone van een waterweg op gemotiveerde wijze afgebakend worden in het stroomgebiedbeheerplan of bekkenbeheerplan.

Artikel 10

§ 1. In de oeverzones gelden ten minste de volgende bepalingen :

1° elke vorm van bemesting is verboden, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing. Indien de oeverzone enkel de taluds omvat, is elke vorm van bemesting, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing verboden binnen :

- a) vijf meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam ;
- b) tien meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam in het Vlaams Ecologisch Netwerk ;
- c) tien meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam indien een helling grenst aan het oppervlaktewaterlichaam ;

2° het aanbrengen van bestrijdingsmiddelen, met uitzondering van rodenticiden die worden aangewend in het kader van de rattenverdelging, is verboden. Indien de oeverzone enkel de taluds omvat, is het aanbrengen van bestrijdingsmiddelen verboden binnen een meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam. Ingeval van acute en redelijkerwijs niet te voorziene plagen die een gevaar inhouden voor mens of milieu of in het geval van situaties die een ernstige bedreiging vormen of kunnen vormen voor de veiligheid van de mens en waarvoor tegelijkertijd geen afdoende alternatieve bestrijdingsmiddelen voorhanden zijn, kan tijdelijk van dit verbod worden afgeweken, mits de beheerder van de oeverzone dit voorafgaandelijk meldt aan de bevoegde administratie ;

3° er mag geen ruimingslib op de oeverzone worden aangebracht, behoudens de uitzonderingen, bepaald in het bekkenbeheerplan of het deelbekkenbeheerplan en de uitzonderingen die de Vlaamse regering kan bepalen voor grachten ;

4° grondbewerkingen zijn verboden binnen een meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van een oppervlaktewaterlichaam ; de grondbewerkingen uitgevoerd vanaf een meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het

talud moeten beantwoorden aan de code van goede landbouwpraktijken ;

5° er mogen geen nieuwe bovengrondse constructies worden opgericht, met uitzondering van die constructies die noodzakelijk zijn voor het beheer van het oppervlaktewaterlichaam, voor het vervullen van de functie of de functies die werden toegekend aan het oppervlaktewaterlichaam, van werken van algemeen belang en van de constructies die verenigbaar zijn met de functie of de functies van de oeverzone ;

6° bij het uitvoeren van de in § 1, 5°, bedoelde werken, andere dan die welke zijn gericht op het herstel van de natuurlijke werking van het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam, worden bij voorkeur en waar mogelijk de technieken van natuurtechnische milieubouw gehanteerd.

§ 2. De Vlaamse regering kan in de oeverzones andere noodzakelijke maatregelen opleggen, met inbegrip van erfdienstbaarheden.

In dat geval kunnen particuliere grondeigenaars- of gebruikers aan het Vlaamse Gewest een vergoeding vragen. Deze vergoeding kan echter slechts worden gevraagd indien maatregelen worden opgelegd die verder gaan dan wat voor het bereiken van de basismilieukwaliteitsnormen is vereist of die verder gaan dan de maatregelen die vereist zijn voor het realiseren van het standstillbeginsel zoals bedoeld in artikel 6,1°.

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor het beheer van oeverzones, de financiering ervan en de vergoedingsregeling zoals bedoeld in het tweede lid.

§ 3. De aangelanden, de gebruikers en de eigenaars van kunstwerken op de oppervlaktewaterlichamen zijn verplicht om :

1° doorgang te verlenen aan de personeelsleden van de beheerder van een waterloop of waterweg, aan de werklieden en aan de andere personen die in opdracht van de overheid met uitvoering van het beheer van een oeverzone zijn belast ;

2° op hun gronden of eigendommen de materialen, het gereedschap en de werktuigen te laten plaatsen die voor de uitvoering van de werkzaamheden nodig zijn.

AFDELING III

Verwerving van onroerende goederen,
aankoopplicht en vergoedingsplicht

ONDERAFDELING I

Onteigening ten algemene nutte

Artikel 11

Voor de verwerving van onroerende goederen, vereist om de in artikel 5 van dit decreet genoemde doelstellingen van het integraal waterbeleid te verwezenlijken, kan het Vlaamse Gewest overgaan tot een onteigening ten algemene nutte. Ongeacht de bepalingen die andere rechtspersonen bevoegd verklaren tot onteigenen, kunnen eveneens de provincies en gemeenten door de Vlaamse regering hiertoe worden gemachtigd.

ONDERAFDELING II

Recht van voorkoop

Artikel 12

§ 1. Het Vlaamse Gewest heeft een recht van voorkoop bij verkoop van onroerende goederen die geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in afgebakende overstromingsgebieden en oeverzones. Dit recht van voorkoop is niet van toepassing op onroerende goederen van het openbaar of privaat domein van de federale overheid en van andere gemeenschappen en gewesten.

De Vlaamse regering kan aan een door haar aan te wijzen agentschap een machtiging verlenen om in haar naam, voor haar rekening en volgens de door haar gestelde voorwaarden dit recht van voorkoop uit te oefenen.

§ 2. Het recht van voorkoop kan worden uitgeoefend vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het stroomgebiedbeheerplan, het bekkenbeheerplan of het deelbekkenbeheerplan waarin de oeverzones en overstromingsgebieden worden afgebakend.

Dit recht doet geen afbreuk aan de regelingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit

decreet al bestaan over het recht van voorkoop en die steeds voorrang hebben. De Vlaamse regering kan de nodige maatregelen nemen om in het geval het recht van voorkoop wordt uitgeoefend op een verpacht perceel, een vrijwillige grondruil mogelijk te maken. Voor die gronden kan slechts een einde worden gemaakt aan de lopende pacht bij het verstrijken van de pachtperiode zoals voorzien in artikel 7, 9°, van de Pachtwet, tenzij de pachter vroeger of vrijwillig afstand doet van zijn pachtrecht.

§ 3. Het recht van voorkoop geldt niet als het onroerend goed wordt verkocht aan een van de onderstaande personen, voorzover die voor eigen rekening kopen en voorzover het goed niet geheel of gedeeltelijk opnieuw wordt verkocht binnen een termijn van vijf jaar :

- 1° de echtgenoot van de eigenaar of een van de mede-eigenaars of de persoon met wie de eigenaar of een van de mede-eigenaars wettelijk samenwoont als bedoeld in artikel 1475, § 1, van het Burgerlijk Wetboek ;
- 2° de afstammelingen of aangenomen kinderen van de eigenaar of van een van de mede-eigenaars, en de afstammelingen of de aangenomen kinderen van de echtgenoot of degene met wie de eigenaar wettelijk samenwoont als bedoeld in artikel 1475, § 1, van het Burgerlijk Wetboek ;
- 3° de echtgenoten van die afstammelingen of aangenomen kinderen of de personen met wie die afstammelingen of aangenomen kinderen wettelijk samenwonen als bedoeld in artikel 1475, § 1, van het Burgerlijk Wetboek.

§ 4. Het goed kan slechts worden verkocht nadat de verkoper de Vlaamse regering de gelegenheid heeft gegeven om haar recht van voorkoop uit te oefenen. Naargelang het gaat om een openbare verkoop of om een onderhandse verkoop wordt gehandeld overeenkomstig artikel 13 of artikel 14.

Artikel 13

§ 1. Bij een openbare verkoop brengt de instrumenterende ambtenaar ten minste dertig kalenderdagen vooraf de Vlaamse regering of het door haar aangewezen agentschap bij aangetekende brief op de hoogte van plaats, dag en uur van de verkoop.

§ 2. Als de verkoop wordt gehouden zonder voorbehoud van eventuele uitoefening van het recht van hoger bod, is de instrumenterende ambtenaar

ertoe gehouden bij het einde van de opbieding en vóór de toewijzing, in het openbaar te vragen of de Vlaamse regering haar recht van voorkoop wenst uit te oefenen tegen de laatst geboden prijs.

Indien de gemachtigde van de Vlaamse regering met de vraag van de instrumenterende ambtenaar instemt, komt de verkoop tot stand. In geval van weigering, afwezigheid of stilzwijgen wordt de verkoop voortgezet.

§ 3. Als de verkoop wordt gehouden onder voorbehoud van eventuele uitoefening van het recht van hoger bod, is de instrumenterende ambtenaar er niet toe gehouden aan de gemachtigde van de Vlaamse regering te vragen of hij het recht van voorkoop uitoefent.

Als er geen hoger bod wordt gedaan of als de instrumenterende ambtenaar het hoger bod niet aanneemt, betekent hij het laatste bod aan de Vlaamse regering en vraagt of de Vlaamse regering haar recht van voorkoop wenst uit te oefenen. Als de Vlaamse regering binnen een termijn van vijftien kalenderdagen haar instemming niet aan de instrumenterende ambtenaar heeft betekend met een aangetekende brief of die instemming niet heeft gegeven in een akte van de instrumenterende ambtenaar, is de toewijzing definitief.

Als er wel een hoger bod is, wordt dat door de instrumenterende ambtenaar aan de gemachtigde van de Vlaamse regering en aan de koper meegedeeld. In dat geval gelden opnieuw de bepalingen van §§ 1 en 2.

Artikel 14

§ 1. Bij een verkoop uit de hand brengt de instrumenterende ambtenaar de Vlaamse regering of het door haar aangewezen agentschap met een aangetekende brief op de hoogte van de inhoud van de akte die wordt opgesteld onder opschortende voorwaarde van niet-uitoefening van het recht van voorkoop, waarbij enkel de identiteit van de koper wordt opengelaten. Deze kennisgeving geldt als aanbod van verkoop.

§ 2. Het recht van voorkoop wordt uitgeoefend binnen zestig kalenderdagen na datum van de kennisgeving. Daartoe brengt de Vlaamse regering de instrumenterende ambtenaar met een aangetekende brief ervan op de hoogte dat ze het aanbod aanvaardt.

§ 3. Wordt het recht van voorkoop niet uitgeoefend binnen de termijn, vermeld in § 2, dan mag de eigenaar het goed niet uit de hand verkopen tegen een lagere prijs of tegen gunstiger voorwaarden zonder instemming van de Vlaamse regering.

Artikel 15

De instrumenterende ambtenaar voor wie een akte van verkoop wordt verleden met betrekking tot een onroerend goed waarop een recht van voorkoop rust, moet binnen dertig kalenderdagen na de registratie, de Vlaamse regering met een aangetekende brief op de hoogte brengen van de prijs en van de voorwaarden van de verkoop.

Artikel 16

§ 1. In geval van miskenning van het recht van voorkoop van het Vlaamse Gewest heeft het Vlaamse Gewest het recht, ofwel in de plaats van de koper te worden gesteld, ofwel van de verkoper een schadevergoeding te eisen ten bedrage van twintig percent van de verkoopprijs.

In het eerste geval moet de vordering gelijktijdig tegen de verkoper en de eerste koper worden ingesteld, en is de vordering pas ontvankelijk na inschrijving op de kant van de overschrijving van de betwiste akte en, eventueel, op de kant van de overschrijving van de laatst overgeschreven titel.

De in de plaats gestelde betaalt aan de koper de prijs terug die hij heeft betaald, alsook de kosten van de akte. De in de plaats gestelde is slechts gebonden aan de verplichtingen die voor de koper voortvloeien uit de authentieke akte van verkoop en aan de lasten waarin de koper heeft toegestemd, voorzover die lasten zijn ingeschreven of overgeschreven voor de inschrijving van zijn eis.

Als de rechter de vordering tot indeplaatsstelling inwilligt, verwijst hij de partijen voor het verlijden van de akte naar de door hen gekozen instrumenterende ambtenaar of, bij gebrek aan overeenstemming, naar een ambtshalve aangewezen instrumenterende ambtenaar.

De kosten van de akte zijn voor rekening van de in de plaats gestelde.

Elke uitspraak op een eis tot indeplaatsstelling wordt ingeschreven achter de inschrijving van de eis.

§ 2. De vordering tot indeplaatsstelling en de vordering tot schadeloosstelling verjaren honderdtachtig kalenderdagen na de kennisgeving, bedoeld in artikel 15.

ONDERAFDELING III

Aankoopplicht en vergoedingsplicht

Artikel 17

§ 1. De eigenaar van een onroerend goed kan van het Vlaamse Gewest de verwerving daarvan eisen indien hij aantoonst dat, ten gevolge van de afbakening van een oeverzone of overstromingsgebied waarbinnen dit onroerend goed is gelegen, de waardevermindering van zijn onroerend goed ernstig is of de leefbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering ernstig in het gedrang komt.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere voorwaarden en de procedure van de aankoopplicht. De Vlaamse regering bepaalt de wijze van berekening van het bedrag van de aankoopprijs waarop de eigenaar recht heeft. Bij de berekening van de aankoopprijs wordt rekening gehouden met het verschil in waarde van het onroerend goed voor de opname in de oeverzone of het overstromingsgebied en de waarde na de afbakening hiervan.

Het bedrag dat de eigenaar van het Vlaamse Gewest ontvangt met toepassing van dit artikel, wordt in voorkomend geval verminderd met het bedrag dat de eigenaar heeft ontvangen ten gevolge van planschade voor hetzelfde onroerend goed. Wanneer een eigenaar toepassing maakt van de aankoopplicht van het Vlaamse Gewest, kan hij geen aanspraak meer maken op planschade, patrimoniumverlies, schadevergoeding of andere aankoopplicht van het Vlaamse Gewest voor hetzelfde onroerend goed.

§ 2. Indien een onroerend goed wordt gebruikt dat binnen een afgebakend overstromingsgebied ligt, kan van het Vlaamse Gewest een vergoeding worden gevraagd in de mate dat, ten gevolge van het actief inschakelen ervan door de overheid in de waterbeheersing, inkomstenverlies kan worden aangetoond, tenzij het Vlaamse Gewest het goed ondertussen heeft verworven.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere voorwaarden en de procedure van de vergoedingsplicht. De Vlaamse regering bepaalt de wijze van berekening van het bedrag van de vergoeding waarop de gebruiker recht heeft.

De hoogte van de vergoeding bedoeld in eerste lid houdt rekening met :

- a) het in artikel 6, 1°, bedoelde standstillbeginsel en het in artikel 6, 5°, bedoelde “de vervuiler betaalt”-beginsel ;
- b) de verordenende bepalingen inzake ruimtelijke ordening, in het bijzonder de stedenbouwkundige voorschriften van de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening.

Er is geen vergoeding verschuldigd als het inkomstenverlies het gevolg is van beperkingen, voorschriften en voorwaarden die door of krachtens een andere regelgeving zijn opgelegd.

Wanneer een gebruiker toepassing maakt van de vergoedingsplicht van het Vlaamse Gewest, kan hij geen aanspraak meer maken op een andere vergoedingsplicht van het Vlaamse Gewest of een andere vergoedingsregeling voor hetzelfde inkomstenverlies met betrekking tot hetzelfde onroerend goed.

HOOFDSTUK IV

De geografische indeling van watersystemen

AFDELING I

De stroomgebieden en de stroomgebiedsdistricten

Artikel 18

In het Vlaamse Gewest liggen vier stroomgebieden : het stroomgebied van de Schelde, van de Maas, van de IJzer en van de Brugse Polders.

De Vlaamse regering duidt op nauwkeurige wijze op kaart de grenzen van de stroomgebieden aan.

Artikel 19

§ 1. Het in het Vlaamse Gewest gelegen gedeelte van het stroomgebied van de Schelde maakt deel uit van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde. Met instemming van de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde wordt de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde aangewezen als bevoegde autoriteit voor de coördinatie van het waterbeleid binnen dit stroomgebiedsdistrict, in het bijzonder voor de opmaak van een stroomgebiedbeheerplan.

Bij gebrek aan instemming tussen de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde voorziet de Vlaamse regering in een passende internationale coördinatie.

§ 2. Het in het Vlaamse Gewest gelegen gedeelte van het stroomgebied van de Maas maakt deel uit van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Maas. Met instemming van de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Maas wordt de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Maas aangewezen als bevoegde autoriteit voor de coördinatie van het waterbeleid binnen dit stroomgebiedsdistrict, in het bijzonder voor de opmaak van een stroomgebiedbeheerplan.

Bij gebrek aan instemming tussen de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Maas voorziet de Vlaamse regering in een passende internationale coördinatie.

§ 3. Het in het Vlaamse Gewest gelegen gedeelte van het stroomgebied van de IJzer kan met instemming van de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde worden toegewezen aan het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde. De bevoegdheid van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde strekt zich onder dezelfde voorwaarden uit tot het stroomgebied van de IJzer.

Bij gebrek aan instemming tussen de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde kan in overeenstemming met de Franse overheden een bevoegde autoriteit worden aangewezen voor de coördinatie van het waterbeleid binnen het internationaal stroomgebiedsdistrict van de IJzer, in het bijzonder voor de opmaak van een stroomgebiedbeheerplan.

§ 4. Het stroomgebied van de Brugse Polders kan met instemming van de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde worden toe-

gewezen aan het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde. Met instemming van de partijen bij dat Verdrag strekt de bevoegdheid van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde zich uit tot dit stroomgebied.

Bij gebrek aan instemming tussen de partijen bij het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde kan in overeenstemming met de Nederlandse overheden een bevoegde autoriteit worden aangewezen voor de coördinatie van het waterbeleid binnen het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Brugse Polders, in het bijzonder voor de opmaak van een stroomgebiedbeheerplan.

§ 5. Grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen die aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria niet volledig tot een bepaald stroomgebied behoren, worden door de Vlaamse regering nauwkeurig bepaald en toegewezen aan het meest dichtbij gelegen of meest geschikte stroomgebiedsdistrict.

AFDELING II

De bekkens

Artikel 20

§ 1. De in het Vlaamse Gewest gelegen gedeelten van de stroomgebieden van de Schelde en de Maas worden door de Vlaamse regering aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria ingedeeld in bekkens.

De Vlaamse regering bakent op nauwkeurige wijze op kaart de grenzen van deze bekkens af.

§ 2. Grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen die aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria niet volledig tot een bepaald bekkens behoren, worden door de Vlaamse regering geheel of gedeeltelijk toegewezen aan het meest dichtbij gelegen of meest geschikte bekkens.

§ 3. Het in het Vlaamse Gewest gelegen gedeelte van het stroomgebied van de IJzer en het stroomgebied van de Brugse Polders worden aangewezen als bekkens.

AFDELING III

De deelbekkens

Artikel 21

§ 1. De Vlaamse regering deelt de bekkens aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria verder op in deelbekkens.

Ze bakent op nauwkeurige wijze op kaart de grenzen daarvan af.

§ 2. Oppervlaktewaterlichamen die aan de hand van in hoofdzaak hydrografische criteria niet volledig tot een bepaald deelbekken behoren, worden door de Vlaamse regering geheel of gedeeltelijk toegewezen aan het meest dichtbij gelegen of meest geschikte deelbekken.

HOOFDSTUK V

De organisatie van het integraal waterbeleid

AFDELING I

Het stroomgebiedsdistrict

Artikel 22

§ 1. De Vlaamse regering neemt de passende initiatieven die er op gericht zijn dat de voor de internationale stroomgebiedsdistricten van de Schelde, de Maas en, in voorkomend geval, de IJzer en de Brugse Polders, bevoegde autoriteiten binnen de door de Kaderrichtlijn Water bepaalde termijn een stroomgebiedbeheerplan kunnen opstellen voor het volledige stroomgebiedsdistrict en dat dit plan overeenkomstig de termijnen, bepaald in de Kaderrichtlijn Water, wordt getoetst en herzien.

§ 2. Als het niet mogelijk blijkt om binnen de door de Kaderrichtlijn Water bepaalde termijn een stroomgebiedbeheerplan vast te stellen voor het volledige internationale stroomgebiedsdistrict, dan stelt de Vlaamse regering in elk geval voor elk van de op het Vlaamse grondgebied liggende delen van

de internationale stroomgebiedsdistricten een stroomgebiedbeheerplan vast overeenkomstig afdeling II van hoofdstuk VI.

De Vlaamse regering doet hetzelfde voor die gebieden die geen internationaal stroomgebiedsdistrict zijn.

Artikel 23

De Vlaamse regering en de door haar aangewezen openbare diensten en agentschappen alsmede de bekkenbesturen, verlenen hun medewerking aan de opstelling van het stroomgebiedbeheerplan waarin de doelstellingen voor het desbetreffende internationale stroomgebiedsdistrict nader worden bepaald en waarin de maatregelen, vereist voor het realiseren van die doelstellingen, overeenkomstig de Kaderrichtlijn Water worden omschreven.

AFDELING II

Het Vlaamse Gewest

Artikel 24

§ 1. De Vlaamse regering wijst de minister aan die belast is met de coördinatie en de organisatie van de planning van het integraal waterbeleid.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de krachtlijnen van het integraal waterbeleid.

Daartoe stelt de Vlaamse regering een waterbeleidsnota vast.

Artikel 25

§ 1. De Vlaamse regering stelt een Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, afgekort CIW, in. De CIW is multidisciplinair en beleidsdomeinoverschrijdend samengesteld.

§ 2. De CIW staat op het niveau van het Vlaamse Gewest in voor de voorbereiding, de planning, de controle en de opvolging van het integraal waterbeleid, waakt over de uniforme aanpak van de bekkenwerking en is belast met de uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse regering inzake integraal waterbeleid.

§ 3. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast voor de samenstelling en de werking van die Commissie.

AFDELING III

Het bekkenniveau

Artikel 26

Per bekken wordt een bekkenbestuur en een bekkenraad opgericht.

Het bekkenbestuur richt een bekkensecretariaat op.

Het Vlaamse Gewest stelt per bekken de nodige middelen en het nodige personeel ter beschikking voor de werking van het bekkenbestuur, van het bekkensecretariaat en van de bekkenraad.

Artikel 27

§ 1. In het bekkenbestuur zetelen minstens :

- 1° een vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest, die door de Vlaamse regering wordt aangewezen, op voordracht van de minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, II, 1°, en 4°, van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 ;
- 2° een vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest, die door de Vlaamse regering wordt aangewezen, op voordracht van de minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, III, 2°, 8°, 9° en 10°, van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 ;
- 3° twee vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest, die door de Vlaamse regering worden aangewezen, op voordracht van de minister bevoegd voor de openbare werken en het verkeer, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, X, 2°, 3° en 5°, van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 ;
- 4° een vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest, die door de Vlaamse regering wordt aangewezen, op voordracht van de minister be-

voegd voor de ruimtelijke ordening, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, I, van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 ;

- 5° een provinciaal mandataris van elke provincie wiens grondgebied geheel of gedeeltelijk deel uitmaakt van het bekken ;
- 6° een bestuurlijke mandataris van elk deelbekken dat deel uitmaakt van het bekken.

Het bekkenbestuur wordt voorgezeten door de gouverneur van de provincie waarvan het grondgebied deel uitmaakt van het bekken. Als het grondgebied van meerdere provincies deel uitmaakt van een zelfde bekken, wordt het voorzitterschap waargenomen door de provinciegouverneur die in onderlinge overeenstemming wordt aangewezen.

De aangewezen provinciegouverneur staat in voor het overleg en de samenwerking met de besturen van naburige Staten of gewesten, die bevoegd zijn voor het waterbeheer, met het oog op de afstemming van de aspecten van het waterbeheer van regionaal belang.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels voor de werking van het bekkenbestuur.

§ 2. Het bekkenbestuur heeft tot taak :

- 1° het bekkensecretariaat te organiseren en aan te sturen ;
- 2° het ontwerp van bekkenbeheerplan goed te keuren, rekening houdend met het advies dat de bekkenraad hierover heeft uitgebracht en met de resultaten van het openbaar onderzoek, bedoeld in artikel 43 ;
- 3° het bekkenvoortgangsrapport vast te stellen, rekening houdend met het advies dat de bekkenraad hierover heeft uitgebracht ;
- 4° de onderlinge afstemming van de relevante deelbekkenbeheerplannen met het bekkenbeheerplan te onderzoeken ;
- 5° een advies uit te brengen over de waterbeleidsnota ;
- 6° een advies uit te brengen over de in artikel 37, § 1, bedoelde documenten ;
- 7° een advies uit te brengen aan de overheden die bevoegd zijn voor het vaststellen ervan over :

a) ontwerpen van investeringsprogramma's en ontwerpen van technische plannen met een rechtstreekse invloed op de watersystemen ;

b) ontwerpen van investeringsprogramma's en ontwerpen van technische plannen inzake openbare rioleringen en groot- en kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties ;

8° het voorstellen van een adequate bevoegdheidsverdeling van de waterwegen en de onbevaarbare waterlopen om een meer geïntegreerd, logisch samenhangend en efficiënter beheer te realiseren ;

9° een advies uit te brengen over alle andere onderwerpen die worden voorgelegd door de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering kan de in het eerste lid, 7°, bedoelde programma's en plannen nader omschrijven.

Artikel 28

§ 1. Het bekkensecretariaat bestaat minstens uit het personeel dat door het Vlaamse Gewest ter beschikking wordt gesteld van het bekkenbestuur en uit afgevaardigden van de bij het integraal waterbeleid in het desbetreffende bekken betrokken besturen, diensten en agentschappen en de voor afvalwater bevoegde maatschappijen.

§ 2. Het bekkensecretariaat is in het bijzonder belast met :

- 1° het voorbereiden van het ontwerp van bekkenbeheerplan ;
- 2° het jaarlijks voorbereiden van het ontwerp van bekkenvoortgangsrapport ;
- 3° het organiseren van het openbaar onderzoek met betrekking tot het ontwerp van bekkenbeheerplan ;
- 4° alle andere taken die door het bekkenbestuur worden opgedragen.

Artikel 29

§ 1. De bekkenraad bestaat uit vertegenwoordigers van de onderscheiden maatschappelijke belangen-

groepen die betrokken zijn bij het integraal waterbeleid.

De vergaderingen zijn openbaar.

De Vlaamse regering bepaalt het aantal leden, als ook de wijze van voordracht en benoeming van de leden en de nadere regels voor de werking van de bekkenraad.

§ 2. De bekkenraad brengt advies uit over :

- 1° de in artikel 37, § 1, bedoelde documenten ;
- 2° het ontwerp van bekkenbeheerplan ;
- 3° het ontwerp van bekkenvoortgangsrapport ;
- 4° alle andere onderwerpen die worden voorgelegd door de CIW, het bekkensecretariaat of het bekkenbestuur.

§ 3. De bekkenraad kan op eigen initiatief advies uitbrengen over de planning en uitvoering van het bekkenbeheerplan en alle overige aspecten van integraal waterbeleid.

AFDELING IV

Het deelbekkenniveau

Artikel 30

Per deelbekken of voor meerdere deelbekkens die behoren tot eenzelfde bekken wordt een waterschap opgericht.

Artikel 31

§ 1. Op initiatief van een of meer van de hierna vermelde partners kan een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid worden opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van :

- 1° het Vlaamse Gewest ;
- 2° de provincie of de provincies op wiens grondgebied het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is ;

3° de gemeente of de gemeenten op wiens grondgebied het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is ;

4° in voorkomend geval, de polders en wateringen in wiens ambtsgebied het deelbekken voor het grootste gedeelte gelegen is.

§ 2. Het samenwerkingsverband wordt opgericht met het oog op het opmaken van het ontwerp van deelbekkenbeheerplan en het uitbrengen van een advies over het ontwerp van bekkenbeheerplan.

Het samenwerkingsverband stelt eveneens een adequate bevoegdheidsverdeling van de waterwegen en de onbevaarbare waterlopen voor om een meer geïntegreerd, logisch samenhangend en efficiënter beheer te realiseren.

Bovendien kan het samenwerkingsverband worden opgericht met het oog op het gecoördineerd uitoefenen door de bevoegde overheden van een of meer van de volgende taken :

- 1° het beheer van de onbevaarbare waterlopen, waaronder beheersaspecten van waterlopen van eerste categorie, naargelang wat daarover is bepaald in het bekkenbeheerplan ;
- 2° het beheer van het water bestemd voor menselijke aanwending, met uitzondering van het water bestemd voor menselijke consumptie ;
- 3° het beheer en de exploitatie van de openbare rioleringen en de kleinschalige waterzuivering ;
- 4° het beheer van de ondiepe grondwatercyclus, voor zover er geen effect is op andere grondwatercycli, en met uitzondering van de adviesverlening voor grondwaterwinningen ;
- 5° alle andere taken die krachtens de in § 3 bedoelde overeenkomst worden opgedragen.

§ 3. Het samenwerkingsverband is gegrond op een overeenkomst, die de organisatie en werking ervan regelt.

§ 4. Het secretariaat van het samenwerkingsverband wordt waargenomen door de provincie op het grondgebied waarvan het deelbekken geheel of gedeeltelijk gelegen is. Indien het deelbekken gelegen is op het grondgebied van meerdere provincies, wordt het secretariaat waargenomen door de provincie die in onderlinge overeenstemming wordt aangewezen.

Het secretariaat is in het bijzonder belast met :

- 1° het voorbereiden van het ontwerp van deelbekkenbeheerplan ;
- 2° de coördinatie en de opvolging van de uitvoering van de in § 2, tweede en derde lid, bedoelde taken ;
- 3° het voorbereiden van de vergaderingen van het samenwerkingsverband ;
- 4° alle andere taken die door de in § 3 bedoelde overeenkomst worden toevertrouwd.

§ 5. Het Vlaamse Gewest, de provincies, de gemeenten en, in voorkomend geval, de polders en wateringen, stellen voor de werking van het samenwerkingsverband, in functie van hun taken, de nodige middelen ter beschikking.

§ 6. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen betreffende de samenstelling en de werking van het samenwerkingsverband, alsmede de vertegenwoordiging van de maatschappelijke belangen.

HOOFDSTUK VI

Vorbereiding en opvolging
van het integraal waterbeleid

AFDELING I

De waterbeleidsnota

Artikel 32

§ 1. De waterbeleidsnota legt de krachtlijnen vast van de visie van de Vlaamse regering op het integraal waterbeleid voor het Vlaamse Gewest in zijn geheel en per stroomgebied afzonderlijk.

De waterbeleidsnota geeft eveneens aan in hoeverre de krachtlijnen van het integraal waterbeleid vastgelegd in de waterbeleidsnota afgestemd zijn op gewestelijke beleidsplannen.

§ 2. De eerste waterbeleidsnota wordt uiterlijk op 22 december 2004 vastgesteld.

De waterbeleidsnota wordt minstens om de zes jaar herzien.

§ 3. Het ontwerp van waterbeleidsnota wordt voor advies voorgelegd aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Het ontwerp wordt tegelijkertijd voor advies voorgelegd aan de bekkenbesturen.

§ 4. Aan de waterbeleidsnota wordt een ruime bekendheid gegeven.

AFDELING II

Stroomgebiedbeheerplannen

Artikel 33

De Vlaamse regering stelt voor elk stroomgebiedsdistrict overeenkomstig artikel 22 een stroomgebiedbeheerplan vast.

Artikel 34

§ 1. De stroomgebiedbeheerplannen worden uiterlijk 22 december 2009 voor het eerst vastgesteld en bekendgemaakt.

§ 2. Deze stroomgebiedbeheerplannen worden vervolgens om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien overeenkomstig de regels voor de opmaak ervan.

De plannen blijven in ieder geval van kracht tot de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen zijn bekendgemaakt.

Artikel 35

§ 1. Het ontwerp van stroomgebiedbeheerplan wordt voorbereid door de CIW.

§ 2. De diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, de bekkensecretariaten, alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut, stellen op eenvoudig verzoek van de CIW, alle informatie waarover ze beschikken en die nodig is voor het opstellen van de stroomgebiedbeheerplannen ter beschikking van de CIW.

De Vlaamse regering kan de voorwaarden bepalen waaronder deze informatie ter beschikking wordt gesteld.

Artikel 36

§ 1. Het stroomgebiedbeheerplan bepaalt de hoofdlijnen van het integraal waterbeleid voor het desbetreffende stroomgebiedsdistrict, met inbegrip van de voorgenomen maatregelen, middelen en termijnen die worden bepaald om de doelstellingen ervan te bereiken.

Het bevat minstens de in Bijlage I genoemde gegevens.

Bovendien worden de stroomgebiedbeheerplannen zo opgesteld, en verlopen de besluitvormingsprocedures zodanig dat ze voldoen aan de essentiële kenmerken van de milieueffectrapportage, bedoeld in artikel 4.1.4 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieu-beleid.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud en de methodologie voor de opmaak van dit plan.

§ 2. De Vlaamse regering duidt de onderdelen van de stroomgebiedbeheerplannen aan die bindend zijn voor de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest zijn belast met taken van openbaar nut.

Behoudens in het geval, bedoeld in § 3, tweede lid, kan van het bindende gedeelte van de stroomgebiedbeheerplannen niet in minder strenge zin worden afgeweken.

§ 3. Indien de realisatie van het bindende gedeelte van de stroomgebiedbeheerplannen de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan of de wijziging van een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg vereist, dan wordt uiterlijk binnen de twee jaar na het van kracht worden van het stroomgebiedbeheerplan, het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan verstuurd naar de bestendige deputatie van de betrokken provincie of provincies, de colleges van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten en de door de Vlaamse regering aangewezen adviserende instellingen en administraties.

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, zoals bedoeld in het eerste lid, kan slechts afwijken van de bindende bepalingen van de stroomgebiedbeheerplannen op basis van een gemotiveerde en gelijktijdige afweging van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten, op basis van het verslag van de plenaire vergadering of op basis van de tijdens het openbaar onderzoek geformuleerde bezwaren en opmerkingen, of de adviezen, uitgebracht door de aangeduide administraties en overheden, of het advies van de Vlaamse commissie voor ruimtelijke ordening. In dat geval wordt bij de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan het stroomgebiedbeheerplan onverwijld terug aangepast door de CIW.

De aangepaste stroomgebiedbeheerplannen worden door de Vlaamse regering vastgesteld, bekendgemaakt, ter inzage gelegd en ter kennis gebracht overeenkomstig artikel 38.

Artikel 37

§ 1. Tijdens de opmaak van het stroomgebiedbeheerplan worden ten minste volgende documenten bekendgemaakt aan het publiek :

- 1° minstens drie jaar voor het begin van de periode waarop het stroomgebiedbeheerplan betrekking heeft : een tijdschema en werkprogramma voor de opstelling en, in voorkomend geval, de bijstelling van de stroomgebiedbeheerplannen, met inbegrip van de te nemen raadplegingsmaatregelen ;
- 2° minstens twee jaar voor het begin van de periode waarop het stroomgebiedbeheerplan betrekking heeft : een tussentijds overzicht van de belangrijkste waterbeheerproblemen die zijn vastgesteld in het stroomgebied ;
- 3° minstens een jaar voor het begin van de periode waarop het stroomgebiedbeheerplan betrekking heeft : het ontwerp van stroomgebiedbeheerplan.

§ 2. De in § 1 bedoelde documenten worden voor een termijn van honderdtachtig kalenderdagen ter inzage gelegd bij de gemeenten waarvan het grondgebied geheel of ten dele worden bestreken door de stroomgebiedbeheerplannen.

Iedereen kan gedurende die termijn zijn schriftelijke opmerkingen indienen bij de colleges van burgemeester en schepenen.

Op verzoek wordt inzage gegeven in de achtergronddocumentatie en informatie die werd gebruikt bij de voorbereiding van het ontwerp van stroomgebiedbeheerplan.

§ 3. De in § 1 bedoelde documenten worden tegelijkertijd bezorgd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, die hierover binnen de in § 2 genoemde termijn een advies uitbrengen.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen zenden hun adviezen aan de CIW.

Wanneer het advies niet is verleend binnen de in het eerste lid bepaalde termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

§ 4. De in § 1 bedoelde documenten worden tegelijkertijd bezorgd aan de betrokken bekkenraden en de bekkenbesturen, die hierover binnen de in § 2 genoemde termijn een advies uitbrengen.

De bekkenraden en bekkenbesturen zenden hun adviezen aan de CIW.

Als het advies niet is verleend binnen de in het eerste lid bepaalde termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

§ 5. De CIW maakt bekend dat de in § 1 bedoelde documenten ter inzage worden gelegd, onder meer door middel van :

1° mededelingen in de geschreven pers ;

2° mededelingen op radio en televisie ;

3° elektronische dragers.

Die bekendmaking vermeldt minstens :

1° de begin- en einddatum van het openbaar onderzoek ;

2° de plaats waar de in § 1 bedoelde documenten ter inzage liggen ;

3° de vermelding bij wie de opmerkingen kunnen worden ingediend ;

4° de plaats en de datum van de in § 6 bedoelde informatievergadering.

§ 6. Na bekendmaking van het in § 1, 3°, bedoelde document en uiterlijk negentig kalenderdagen vóór het verstrijken van de periode waarbinnen schriftelijke opmerkingen kunnen worden gemaakt, organiseert de CIW, in samenwerking met de bekkensecretariaten, in elk bekken minstens een informatie- en inspraakvergadering.

§ 7. De gemeente verstuurt uiterlijk de tiende werkdag na het openbaar onderzoek de schriftelijke opmerkingen aan de CIW.

§ 8. De CIW onderzoekt binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan de ingebrachte opmerkingen en adviezen, stemt de stroomgebiedbeheerplannen onderling op elkaar af, maakt een definitief ontwerp van stroomgebiedbeheerplan op en legt dat ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering.

Artikel 38

§ 1. De Vlaamse regering stelt het bekkenbestuur en de bekkenraad, alsook de betrokken provincies en gemeenten in kennis van het vastgestelde stroomgebiedbeheerplan.

§ 2. De bij besluit van de Vlaamse regering vastgestelde stroomgebiedbeheerplannen worden bekendgemaakt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad en liggen ter inzage bij de betrokken provincies en gemeenten en bij de bekkensecretariaten.

AFDELING III

De bekkenbeheerplannen
en bekkenvoortgangsrapporten

ONDERAFDELING I

De bekkenbeheerplannen

Artikel 39

De Vlaamse regering stelt voor elk bekken een bekkenbeheerplan vast.

Artikel 40

§ 1. De bekkenbeheerplannen worden uiterlijk 22 december 2006 voor het eerst vastgesteld en bekendgemaakt.

§ 2. De bekkenbeheerplannen worden vervolgens ten minste om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien overeenkomstig de regels voor de opmaak ervan.

De plannen blijven in ieder geval van kracht tot de nieuwe bekkenbeheerplannen zijn bekendgemaakt.

Artikel 41

§ 1. Het ontwerp van bekkenbeheerplan wordt voorbereid door het bekkensecretariaat.

§ 2. De diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest belast zijn met taken van openbaar nut, stellen op eenvoudig verzoek van het bekkensecretariaat, alle informatie waarover ze beschikken en die nodig is voor het opstellen van de bekkenbeheerplannen en het bekkenvoortgangsrapport ter beschikking van het bekkensecretariaat.

De Vlaamse regering kan de voorwaarden bepalen waaronder deze informatie ter beschikking wordt gesteld.

Artikel 42

§ 1. Het bekkenbeheerplan bepaalt het integraal waterbeleid voor het desbetreffende bekken. Het is een beleidsplan dat tevens de voorgenomen acties, maatregelen, middelen en termijnen bepaalt om de doelstellingen ervan te bereiken. Het geeft nadere uitvoering aan de waterbeleidsnota en, in voorkomend geval, het toepasselijke stroomgebiedbeheerplan.

De maatregelen bedoeld in het eerste lid kunnen beperkingen opleggen. Zij mogen evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die

plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen, met uitzondering van de werken of handelingen binnen overstromingsgebieden en oeverzones.

Het bekkenbeheerplan bevat minstens de in Bijlage III genoemde gegevens.

Bovendien worden de bekkenbeheerplannen zodanig opgesteld, en verlopen de besluitvormingsprocedures zodanig dat ze voldoen aan de essentiële kenmerken van de milieueffectrapportage, bedoeld in artikel 4.1.4 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud en de methodologie voor de opmaak van dit plan.

§ 2. Het bekkenbeheerplan mag niet in minder strenge zin afwijken van de als bindend aangeduide bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan.

Het bekkenbeheerplan houdt rekening met en is afgestemd op onder meer de natuurrichtplannen en de landinrichtingsplannen.

§ 3. Het bekkenbestuur duidt de onderdelen van het bekkenbeheerplan aan die bindend zijn voor de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest zijn belast met taken van openbaar nut.

Behoudens in het geval bedoeld in § 4, tweede lid, kan van het bindende gedeelte van de bekkenbeheerplannen niet in minder strenge zin worden afgeweken.

§ 4. Indien de realisatie van het bindende gedeelte van de bekkenbeheerplannen de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan of de wijziging van een ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg vereist, dan wordt uiterlijk binnen de twee jaar na het van kracht worden van het bekkenbeheerplan het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan verstuurd naar de bestendige deputatie van de betrokken provincie of provincies, de colleges van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten en de door de Vlaamse regering aangewezen adviserende instellingen en administraties.

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, zoals bedoeld in het eerste lid, kan slechts afwijken van

de bindende bepalingen van de bekkenbeheerplannen op basis van een gemotiveerde en gelijktijdige afweging van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten, op basis van het verslag van de plenaire vergadering of op basis van de tijdens het openbaar onderzoek geformuleerde bezwaren en opmerkingen, of de adviezen, uitgebracht door de aangeduide administraties en overheden, of het advies van de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening. In dat geval wordt bij de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan het bekkenbeheerplan onverwijld terug aangepast door het bekkenbestuur.

De aangepaste bekkenbeheerplannen worden door de Vlaamse regering vastgesteld, bekendgemaakt, ter inzage gelegd en ter kennis gebracht overeenkomstig artikel 44.

Artikel 43

§ 1. Het ontwerp van bekkenbeheerplan wordt voor een termijn van zestig kalenderdagen ter inzage gelegd bij de gemeenten waarvan het grondgebied geheel of ten dele wordt bestreken door de bekkenbeheerplannen. Gedurende die periode kan iedereen schriftelijk opmerkingen indienen bij de colleges van burgemeester en schepenen.

Het ontwerp wordt tegelijkertijd bezorgd aan de bekkenraad en aan de waterschappen die deel uitmaken van het betrokken bekken, die hierover binnen de in het eerste lid genoemde termijn een advies uitbrengen.

Als geen advies is verleend binnen die termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

§ 2. Het ontwerp van bekkenbeheerplan kan tegelijkertijd met een van de in artikel 37, § 1, bedoelde documenten ter inzage worden gelegd. In dat geval wordt de in § 1 bedoelde termijn op honderdtachtig en de in § 4 bedoelde termijn op negentig kalenderdagen gebracht.

§ 3. Het bekkensecretariaat maakt bekend dat het ontwerp van bekkenbeheerplan ter inzage wordt gelegd, onder meer door middel van :

- 1° mededelingen in de geschreven pers ;
- 2° mededelingen op radio en televisie ;
- 3° elektronische dragers.

Die bekendmaking vermeldt minstens :

- 1° de begin- en einddatum van het openbaar onderzoek ;
- 2° de plaats waar het ontwerp van bekkenbeheerplan ter inzage ligt ;
- 3° de vermelding bij wie de opmerkingen kunnen worden ingediend ;
- 4° plaats en datum van de in § 4 bedoelde informatievergadering.

§ 4. Gedurende de in § 1 bepaalde termijn en uiterlijk dertig kalenderdagen vóór het verstrijken van de periode waarbinnen schriftelijke opmerkingen kunnen worden gemaakt, wordt door het bekkensecretariaat minstens een informatie- en inspraakvergadering georganiseerd.

§ 5. De gemeente verstuurt uiterlijk op de tiende werkdag na het openbaar onderzoek de schriftelijke opmerkingen aan het bekkensecretariaat.

§ 6. Het bekkensecretariaat bundelt en coördineert de opmerkingen van het openbaar onderzoek en bezorgt die samen met het advies van de bekkenraad en de waterschappen die deel uitmaken van het betrokken bekken binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst ervan aan het bekkenbestuur. Het bekkenbestuur onderzoekt het advies en verleent binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan haar goedkeuring aan het ontwerp van bekkenbeheerplan.

De beslissing houdende goedkeuring van het bekkenbeheerplan maakt in voorkomend geval melding van de minderheidsstandpunten.

§ 7. Het bekkenbestuur bezorgt het goedgekeurde bekkenbeheerplan, samen met het advies van de bekkenraad uiterlijk de tiende werkdag na de goedkeuring ervan aan de CIW. De CIW onderzoekt binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan de onderlinge afstemming van het goedgekeurde bekkenbeheerplan met het stroomgebiedbeheerplan, de andere bekkenbeheerplannen en de waterbeleidsnota.

De CIW brengt de wijzigingen aan die noodzakelijk zijn om die afstemming te verzekeren, motiveert deze en stelt het bekkenbestuur hiervan in kennis.

Het bezorgt het desgevallend gewijzigde bekkenbeheerplan aan de Vlaamse regering.

Artikel 44

§ 1. De Vlaamse regering brengt het bekkenbestuur, de bekkenraad, de waterschappen die deel uitmaken van het bekken, alsook de betrokken provincies en gemeenten op de hoogte van het vastgestelde bekkenbeheerplan.

§ 2. Het bij besluit van de Vlaamse regering vastgestelde bekkenbeheerplan wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en ligt ter inzage bij de betrokken provincies en gemeenten, bij het bekkensecretariaat en bij de waterschappen die deel uitmaken van het bekken.

Artikel 45

Op voorstel van de CIW heft de Vlaamse regering binnen een termijn van negentig kalenderdagen na de vaststelling van een nieuw stroomgebiedbeheerplan, de bepalingen van het bestaande bekkenbeheerplan die strijdig zijn met de bindende bepalingen van het nieuwe stroomgebiedbeheerplan op bij gemotiveerd besluit.

Dit besluit wordt in artikel 44 bedoelde wijze bekendgemaakt.

ONDERAFDELING II

Het bekkenvoortgangsrapport

Artikel 46

§ 1. Jaarlijks wordt een bekkenvoortgangsrapport vastgesteld dat ten minste is samengesteld uit :

- 1° een geïntegreerd voortgangsverslag van de stand van uitvoering van het bekkenbeheerplan ;
- 2° een opgave van de nog te verrichten activiteiten en te nemen maatregelen in het bekken ter uitvoering van het bekkenbeheerplan.

§ 2. Het ontwerp van bekkenvoortgangsrapport wordt opgemaakt door het bekkensecretariaat. Het wordt voor advies voorgelegd aan de bekkenraad, die hierover binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst ervan een advies uitbrengt.

Als geen advies is verleend binnen de in het eerste lid genoemde termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

Het bekkenvoortgangsrapport wordt vervolgens door het bekkenbestuur vastgesteld.

§ 3. Het bekkenvoortgangsrapport wordt door het bekkenbestuur meegedeeld aan de CIW, aan de in artikel 24, § 1, bedoelde minister en aan de waterschappen die deel uitmaken van het bekken.

§ 4. Het bekkenvoortgangsrapport ligt ter inzage op het bekkensecretariaat.

AFDELING IV

Het deelbekkenbeheerplan

Artikel 47

Het in artikel 30 bedoelde waterschap verleent haar goedkeuring aan het deelbekkenbeheerplan.

De Vlaamse regering bekrachtigt voor elk deelbekken het deelbekkenbeheerplan.

Artikel 48

§ 1. De deelbekkenbeheerplannen worden uiterlijk op 22 december 2006 voor het eerst vastgesteld en bekendgemaakt.

§ 2. De deelbekkenbeheerplannen worden ten minste om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien overeenkomstig de regels voor de opmaak ervan.

De plannen blijven in ieder geval van kracht tot de nieuwe deelbekkenbeheerplannen zijn bekendgemaakt.

Artikel 49

§ 1. Het ontwerp van deelbekkenbeheerplan wordt voorbereid door het waterschap.

§ 2. De diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, de bekkensecretariaten alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse

Gewest belast zijn met taken van openbaar nut, stellen op eenvoudig verzoek van het waterschap, alle informatie waarover ze beschikken en die nodig is voor het opstellen van het deelbekkenbeheerplan, ter beschikking van het waterschap.

De Vlaamse regering kan de voorwaarden bepalen waaronder deze informatie ter beschikking wordt gesteld.

Artikel 50

§ 1. Het deelbekkenbeheerplan bepaalt het integraal waterbeleid voor het desbetreffende deelbekken. Het is een beleidsplan dat tevens de voorgenomen acties, maatregelen, middelen en termijn bepaalt om de doelstellingen ervan te bereiken. Het geeft nadere uitvoering aan het bekkenbeheerplan.

De maatregelen bedoeld in het eerste lid kunnen beperkingen opleggen. Zij mogen evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen, met uitzondering van handelingen en werken in overstromingsgebieden en oeverzones.

Het deelbekkenbeheerplan bevat minstens de in Bijlage IV genoemde gegevens.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud en de methodologie voor de opmaak van dit plan.

§ 2. De bepalingen van de deelbekkenbeheerplannen mogen niet in minder strenge zin afwijken van de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan, noch van de bindende bepalingen van het stroomgebiedbeheerplan.

§ 3. Het waterschap duidt de onderdelen van de deelbekkenbeheerplannen aan die bindend zijn voor de diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, alsook de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest zijn belast met taken van openbaar nut.

§ 4. Het waterschap bezorgt het ontwerp van deelbekkenbeheerplan aan de adviesverlenende instan-

tie die daartoe is aangewezen bij de in de artikel 31, § 3, bedoelde overeenkomst.

Als geen advies is verleend binnen een termijn van negentig kalenderdagen, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

§ 5. Het waterschap bezorgt het ontwerp van deelbekkenbeheerplan, samen met het in § 4 bedoelde advies, binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst ervan aan de instantie die, op grond van de in artikel 31, § 3, bedoelde overeenkomst, bevoegd is het deelbekkenbeheerplan goed te keuren.

Deze instantie onderzoekt het advies en verleent binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan haar goedkeuring aan het ontwerp van deelbekkenbeheerplan.

De beslissing houdende goedkeuring van het deelbekkenbeheerplan maakt in voorkomend geval melding van de minderheidsstandpunten.

§ 6. Het waterschap bezorgt het goedgekeurde deelbekkenbeheerplan, samen met het in § 4 bedoelde advies, uiterlijk de tiende werkdag na de goedkeuring ervan aan het bekkenbestuur. Het bekkenbestuur onderzoekt binnen een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst ervan de onderlinge afstemming van het goedgekeurde deelbekkenbeheerplan met het bekkenbeheerplan en in voorkomend geval met deelbekkenbeheerplannen van aangrenzende deelbekkens in hetzelfde bekken.

Het bekkenbestuur brengt de wijzigingen aan die noodzakelijk zijn om die afstemming te verzekeren, motiveert deze en stelt het waterschap hiervan in kennis.

Het bekkenbestuur bezorgt het desgevallend gewijzigde deelbekkenbeheerplan aan de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering brengt het bekrachtigde deelbekkenbeheerplan ter kennis van het waterschap, het bekkenbestuur, het Vlaamse Gewest en de door de Vlaamse regering aangewezen openbare instellingen, bevoegd voor aspecten van het integraal waterbeleid, de betrokken provincie of provincies, de betrokken gemeenten en in voorkomend geval, de betrokken polders en wateringen.

Het bij besluit van de Vlaamse regering bekrachtigde deelbekkenbeheerplan wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en ligt

ter inzage bij de betrokken provincies en gemeenten, bij het bekkenbestuur en bij het waterschap.

§ 7. Op voorstel van de CIW heft de Vlaamse regering binnen een termijn van negentig kalenderdagen na de vaststelling van een nieuw stroomgebiedbeheerplan of bekkenbeheerplan, de bepalingen van het bestaande deelbekkenbeheerplan die strijdig zijn met de bindende bepalingen van het nieuwe stroomgebiedbeheerplan of bekkenbeheerplan op bij gemotiveerd besluit.

Dit besluit wordt op de in § 6, vijfde lid, bedoelde wijze bekendgemaakt.

HOOFDSTUK VII

Bijzondere verplichtingen met betrekking tot de stroomgebiedsdistricten

AFDELING I

Milieudoelstellingen

Onderafdeling I

Vaststellen en bereiken van de milieudoelstellingen

Artikel 51

§ 1. De Vlaamse regering stelt, door middel van milieukwaliteitsnormen, overeenkomstig het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, de milieudoelstellingen voor oppervlaktewater en grondwater vast die uiterlijk tegen 22 december 2015 moeten worden bereikt.

De Vlaamse regering stelt tevens milieukwaliteitsnormen voor waterbodems en milieukwantiteitsnormen vast, overeenkomstig de procedure van artikel 2.2.2. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Ze houdt bij het vaststellen en bereiken van de milieudoelstellingen rekening met de strengere normen die vastgesteld zijn overeenkomstig andere specifieke regelgeving.

§ 2. De milieudoelstellingen die uiterlijk tegen 22 december 2015 moeten worden bereikt, hebben betrekking op :

1° voor oppervlaktewater :

- a) de goede chemische toestand ;
- b) de goede of zeer goede ecologische toestand ;

2° voor grondwater :

- a) de goede chemische toestand ;
- b) de goede kwantitatieve toestand ;

3° voor kunstmatige of sterk veranderde waterlichamen :

- a) de goede chemische toestand ;
- b) het goed of maximaal ecologisch potentieel.

§ 3. Behoudens de in de artikelen 53 tot 57 bedoelde gevallen, dient bij het realiseren van de milieudoelstellingen minstens de goede toestand van het oppervlaktewater en het grondwater of het goede ecologisch potentieel van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen, en indien mogelijk, de zeer goede ecologische toestand of het maximale ecologisch potentieel van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen, te worden bereikt.

§ 4. Behoudens de in artikel 55 en artikel 56, §§ 2 en 3, bedoelde gevallen, mag de bestaande toestand van het oppervlaktewater en het grondwater in geen geval achteruitgaan.

ONDERAFDELING II

Aanduiding van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen

Artikel 52

Met het oog op het vaststellen van de milieudoelstellingen kan de Vlaamse regering oppervlaktewaterlichamen als kunstmatig of sterk veranderd aanduiden als :

de voor het bereiken van de goede ecologische toestand noodzakelijke wijzigingen van de hydromorfologische kenmerken een betekenisvol nadelig effect zouden hebben het op :

- a) het milieu ;

- b) activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de scheepvaart, havenfaciliteiten, openbare voorzieningen voor water bestemd voor menselijke consumptie of hernieuwbare energieopwekking ;
 - c) de bescherming tegen overstroming van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen gelegen buiten overstromingsgebieden ;
- 2° het doel dat door de kunstmatige of veranderde aard van het oppervlaktewaterlichaam wordt gediend, niet kan worden bereikt met andere voor het milieu aanmerkelijk gunstigere middelen, omdat dit technisch niet haalbaar is of onevenredig hoge kosten zou meebrengen.

De aanduiding wordt overeenkomstig artikel 61 om de zes jaar getoetst en zonodig herzien.

ONDERAFDELING III

Omstandigheden waarin van het bereiken van de milieudoelstellingen kan worden afgeweken

Artikel 53

De Vlaamse regering kan de in artikel 51, § 2, bedoelde termijn verlengen als alle noodzakelijke verbeteringen in de toestand van het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam niet binnen die termijn kunnen worden bereikt omdat dit technisch niet haalbaar is, of onevenredig hoge kosten zou meebrengen, of niet mogelijk is omwille van natuurlijke omstandigheden.

In dat geval zorgt de Vlaamse regering ervoor dat :

- a) alle maatregelen worden genomen die noodzakelijk worden geacht om de oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen voor het verstrijken van de verlengde termijn geleidelijk in de vereiste toestand te brengen ;
- b) de redenen voor de betekenisvolle vertraging bij de uitvoering van deze maatregelen worden onderzocht ;
- c) het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering van deze maatregelen wordt aangeduid.

De verlengingen zijn beperkt tot maximaal twee herzieningen van het stroomgebiedbeheerplan, be-

halve wanneer de natuurlijke omstandigheden zodanig zijn dat de milieudoelstellingen niet binnen die termijn kunnen worden bereikt.

Artikel 54

De Vlaamse regering kan minder strenge milieudoelstellingen vaststellen voor oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen wanneer het bereiken van de milieudoelstellingen technisch niet haalbaar zou zijn of onevenredig hoge kosten met zich zou meebrengen als gevolg van :

- 1° de aantasting van die oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen door menselijke activiteiten, zoals vastgesteld in de overeenkomstig artikel 60 uitgevoerde analyses en beoordelingen ;

- 2° de natuurlijke gesteldheid van die oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen.

Bij het vaststellen van de minder strenge milieudoelstellingen neemt de Vlaamse regering de volgende voorwaarden in acht :

- 1° aan de ecologische en sociaal-economische behoeften die door die menselijke activiteiten worden gediend, kan niet worden voldaan met andere voor het milieu gunstiger middelen, die geen onevenredig hoge kosten met zich meebrengen ;

- 2° er wordt zorg voor gedragen dat :

- a) voor oppervlaktewaterlichamen de best mogelijke ecologische en chemische toestand wordt bereikt die haalbaar is gezien de redelijkerwijs niet te vermijden effecten vanwege de aard van de menselijke activiteiten of verontreiniging ;
- b) voor grondwaterlichamen zo gering mogelijke veranderingen in de goede grondwater-toestand optreden, gezien de redelijkerwijs niet te vermijden effecten vanwege de aard van de menselijke activiteiten of verontreiniging.

De Vlaamse regering herzielt om de zes jaar de gevallen waarin ze van de milieudoelstellingen afwijkt.

Artikel 55

Een tijdelijke achteruitgang van de toestand van oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen als die het gevolg is van een van de volgende omstandigheden :

- 1° omstandigheden die zich door een natuurlijke oorzaak voordoen en die uitzonderlijk zijn of redelijkerwijs niet waren te voorzien, met name extreme overstromingen of lange droogteperiodes ;
- 2° omstandigheden die zijn veroorzaakt door redelijkerwijs niet te voorziene ongevallen.

Hierbij neemt de Vlaamse regering al de volgende voorwaarden in acht :

- 1° alle haalbare maatregelen worden getroffen om de verdere achteruitgang van de toestand te voorkomen zodat het bereiken van de milieudoelstellingen bij andere, niet door de omstandigheden getroffen oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen, niet in het gedrang wordt gebracht. Deze maatregelen mogen het herstel van de toestand van het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam niet in de weg staan wanneer de omstandigheden van het eerste lid niet meer bestaan ;
- 2° het oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam moet zo snel als redelijkerwijs haalbaar worden hersteld in de toestand waarin het zich bevond voordat de gevolgen van die omstandigheden intraden, behalve indien dit niet mogelijk is omwille van het feit dat :
 - a) de vereiste verbeteringen technisch niet haalbaar zijn ;
 - b) de kostprijs van die maatregelen onevenredig hoog is ;
 - c) de natuurlijke omstandigheden een tijdige verbetering van de toestand van het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam of grondwaterlichaam beletten.

De effecten van die omstandigheden worden jaarlijks geëvalueerd. De Vlaamse regering kan de nadere regels van die evaluatie bepalen.

Artikel 56

§ 1. Het niet bereiken van de goede toestand van een grondwaterlichaam, de goede ecologische toestand van een oppervlaktewaterlichaam of het goed ecologisch potentieel van een kunstmatig of sterk veranderd oppervlaktewaterlichaam houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen indien dit het gevolg is van nieuwe veranderingen in de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam of indirecte wijzigingen in de grondwaterstand, omwille van :

- 1° activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de scheepvaart, havenfaciliteiten, openbare voorzieningen voor water bestemd voor menselijke consumptie of hernieuwbare energieopwekking ;
- 2° de bescherming tegen overstroming van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen gelegen buiten overstromingsgebieden ;

§ 2. Het niet voorkomen van de achteruitgang van de zeer goede of goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen als dit het gevolg is van nieuwe veranderingen in de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam, omwille van activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de bescherming tegen overstromingen van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen gelegen buiten overstromingsgebieden.

§ 3. Het niet voorkomen van de achteruitgang van de zeer goede toestand naar een goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen als dit het gevolg is van nieuwe activiteiten van groot maatschappelijk belang met betrekking tot de openbare voorzieningen voor water bestemd voor de menselijke consumptie of de inrichting van een overstromingsgebied langs het desbetreffende oppervlaktewaterlichaam.

§ 4. In het geval van §§ 1, § 2 en 3 neemt de Vlaamse regering de volgende voorwaarden in acht :

- 1° alle haalbare stappen en maatregelen worden genomen om de negatieve effecten op de toestand van het oppervlaktewaterlichaam of het grondwaterlichaam tegen te gaan ;
- 2° het doel dat met die veranderingen of wijzigingen van het oppervlaktewaterlichaam of grond-

waterlichaam wordt gediend, kan niet worden bereikt met andere voor het milieu aanmerkelijk gunstiger middelen, omdat dit technisch niet haalbaar is of onevenredig hoge kosten met zich zou meebrengen.

De Vlaamse regering herziet om de zes jaar de gevallen waarin ze van de milieudoelstellingen afwijkt.

Artikel 57

Bij het aanduiden van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen en bij de overeenkomstig de in de artikelen 53 tot 56 bedoelde afwijkingen van de milieudoelstellingen zorgt de Vlaamse regering ervoor :

- 1° dat het bereiken van de milieudoelstellingen in andere oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen in hetzelfde stroomgebiedsdistrict niet in het gedrang worden gebracht of niet blijvend worden verhinderd ;
- 2° dat alle maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de toepassing van de nieuwe bepalingen tenminste hetzelfde beschermingsniveau waarborgt als datgene dat wordt gewaarborgd door de bestaande wetgeving.

Artikel 58

Wanneer uit monitoringgegevens of andere gegevens blijkt dat de milieudoelstellingen voor waterlichamen vermoedelijk niet worden bereikt, zorgt de Vlaamse regering ervoor dat :

- 1° de oorzaken van het eventuele falen worden onderzocht ;
- 2° de betrokken vergunningen en toestemmingen worden onderzocht en zo nodig worden herzien ;
- 3° de monitoringprogramma's worden getoetst en zo nodig herzien ;
- 4° de noodzakelijke aanvullende maatregelen worden genomen teneinde de milieudoelstellingen te bereiken, met inbegrip van de vaststelling van strengere milieudoelstellingen.

Indien de in het eerste lid, 1°, bedoelde oorzaken het resultaat zijn van redelijkerwijs niet te voorzien of uitzonderlijke omstandigheden die het gevolg zijn van natuurlijke oorzaken of overmacht, in het bijzonder extreme overstromingen of lange droogteperiodes, kan de Vlaamse regering afwijken van hetgeen is bepaald in het eerste lid, 4°, onder voorbehoud van de in artikel 55 bedoelde tijdelijke achteruitgang.

ONDERAFDELING IV

Kostenterugwinning van waterdiensten

Artikel 59

De Vlaamse regering doet de gepaste voorstellen van maatregelen om het in artikel 6, 6°, bedoelde kostenterugwinningsbeginsel tegen het jaar 2010 toe te passen.

AFDELING II

Analyses en beoordelingen

Artikel 60

De Vlaamse regering zorgt er voor dat voor elk stroomgebiedsdistrict de volgende analyses en beoordelingen worden uitgevoerd :

1° de kenmerken van het stroomgebiedsdistrict :

a) voor oppervlaktewateren :

- 1) het vaststellen van de ligging en de grenzen van de oppervlaktewaterlichamen ;
- 2) het indelen van de oppervlaktewaterlichamen in de categorieën rivieren, meren en overgangswateren ;
- 3) het aanduiden van oppervlaktewaterlichamen als kunstmatige of sterk veranderde waterlichamen en het indelen van deze in de categorieën rivieren, meren en overgangswateren ;
- 4) het voor elke categorie onderscheiden van de oppervlaktewaterlichamen in typen ;

5) het bepalen van de referentieomstandigheden voor de typen oppervlaktewaterlichamen ;

b) voor grondwater :

1) de ligging en de grenzen van de grondwaterlichamen ;

2) de karakterisering van de grondwaterlichamen ;

2° een beoordeling van de effecten van menselijke activiteiten op de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater ;

3° een economische analyse van het watergebruik, die voldoende gedetailleerde informatie bevat voor :

a) de relevante berekeningen die nodig zijn om rekening te houden met het kosten teruggewinningsbeginsel.

Dit impliceert :

1) langetermijnvoorspellingen van vraag en aanbod naar water in het stroomgebieds-district ;

2) waar nodig ramingen van volume, prijzen en kosten voor waterdiensten, en ramingen van relevante investeringen, inclusief voorspellingen van dergelijke investeringen ;

b) een oordeel over de meest kosteneffectieve combinatie van maatregelen op het gebied van watergebruik, gebaseerd op ramingen van de potentiële kosten van dergelijke maatregelen.

Bij het maken van de in het eerste lid, 3° bedoelde economische analyse van het watergebruik wordt rekening gehouden met de kosten voor het verzamelen van de relevante gegevens.

Artikel 61

De analyses en beoordelingen zijn uiterlijk op 22 december 2004 uitgevoerd.

Ze worden voor het eerst uiterlijk op 22 december 2013 en vervolgens om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien.

Artikel 62

Personen die ingevolge hun ambt of in opdracht van de overheid werken aan de uitvoering van de in artikel 60 bedoelde analyses en beoordelingen, mogen voor de uitoefening van hun opdracht onroerende goederen betreden, met uitzondering van woningen en gebouwen, bestemd voor privé- of bedrijfsactiviteiten, om er de noodzakelijke opmetingen en onderzoeken te verrichten. Zij dienen zich daarbij steeds te legitimeren en moeten in staat zijn bewijs te leveren van hun opdracht.

Voor de uitvoering van deze analyses en beoordelingen kunnen de noodzakelijke meetinstallaties en de eventueel bijbehorende nutsleidingen bij wijze van erfdienstbaarheid van openbaar nut worden aangebracht.

De in het eerste lid bedoelde personen mogen bij de uitoefening van hun opdracht de bijstand van de politie vorderen.

Artikel 63

De Vlaamse regering stelt de nadere regels vast voor de inhoud en de uitvoering van de analyses en beoordelingen.

AFDELING III

De maatregelenprogramma's

Artikel 64

De Vlaamse regering stelt voor elk stroomgebieds-district afzonderlijk of voor het Vlaamse Gewest in zijn geheel een maatregelenprogramma vast ter verwezenlijking van de milieudoelstellingen.

De Vlaamse regering kan nadere regels vastleggen inzake de afstemming op of de integratie van het maatregelenprogramma in bestaande waterbeheerplannen en bestaande maatregelenprogramma's.

Artikel 65

De maatregelenprogramma's bevatten de in bijlage II bepaalde gegevens.

Artikel 66

§ 1. De maatregelenprogramma's worden uiterlijk op 22 december 2009 voor het eerst vastgesteld.

De maatregelenprogramma's worden vervolgens om de zes jaar getoetst en zo nodig herzien.

§ 2. De maatregelen dienen uiterlijk op 22 december 2012 in uitvoering te zijn.

Nieuwe of herziene maatregelen dienen binnen drie jaar na de vaststelling ervan in uitvoering te zijn.

AFDELING IV

Programma's voor de monitoring

Artikel 67

De Vlaamse regering stelt voor elk stroomgebiedsdistrict programma's op voor de monitoring van de watertoestand.

De programma's dienen uiterlijk op 22 december 2006 in uitvoering te zijn.

Artikel 68

De programma's bevatten :

1° voor oppervlaktewater :

- a) de chemische toestand ;
- b) de kwantitatieve toestand ;
- c) de mate waarin het oppervlaktewater aan erosie onderhevig is ;
- d) de aanvoer en afzetting van sedimenten ;
- e) de ecologische toestand en het ecologisch potentieel.

2° voor grondwater :

- a) de chemische toestand ;
- b) de kwantitatieve toestand van het grondwater.

Voor de beschermde gebieden worden de programma's aangevuld met de bijzondere voorschriften van de communautaire wetgeving op grond waarvan de beschermde gebieden zijn ingesteld.

Artikel 69

De Vlaamse regering kan de nadere regels vaststellen voor de inhoud en de uitvoering van de programma's, met inbegrip van de uitbouw en het beheer van waterkwantiteits- en waterkwaliteitsmetnetten.

Artikel 70

Personen die ingevolge hun ambt of in opdracht van de overheid werken aan de uitvoering van de in artikel 67 bedoelde programma's, mogen voor de uitoefening van hun opdracht onroerende goederen betreden, met uitzondering van woningen en gebouwen, bestemd voor privé- of bedrijfsactiviteiten, om er de noodzakelijke opmetingen en onderzoeken te verrichten. Zij dienen zich daarbij steeds te legitimeren en moeten in staat zijn bewijs te leveren van hun opdracht.

Voor de uitvoering van deze programma's kunnen de noodzakelijke meetinstallaties en de eventueel bijbehorende nutsleidingen bij wijze van erfdienstbaarheid van openbaar nut worden aangebracht.

De in het eerste lid bedoelde personen mogen bij de uitoefening van hun opdracht de bijstand van de politie vorderen.

AFDELING V

Register van beschermde gebieden

Artikel 71

De Vlaamse regering maakt voor elk stroomgebiedsdistrict een register op van alle daarin gelegen beschermde gebieden.

Het register bevat tenminste de volgende in het kader van de communautaire wetgeving aangeduide beschermde gebieden :

- 1° oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen binnen elk stroomgebiedsdistrict die dagelijks gemiddeld meer dan 10 m³ per dag leveren of meer dan 50 personen bedienen, aangewezen voor de onttrekking van water bestemd voor menselijke consumptie en de voor dat toekomstig gebruik bestemde oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met inbegrip van de beschermingszones voor die oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen ;
- 2° gebieden voor de bescherming van economisch betekenisvolle in het water levende planten- en diersoorten ;
- 3° oppervlaktewaterlichamen met als bestemming recreatiewater of zwemwater ;
- 4° de kwetsbare zones water in uitvoering van de richtlijn 91/271 van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, de kwetsbare zones in uitvoering van richtlijn 91/676/EEG van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, de kwetsbare zones ecologische waardevolle agrarische gebieden en de kwetsbare zones natuur, bedoeld in artikel 15bis en 15ter van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen ;
- 5° de definitief vastgestelde speciale beschermingszones in uitvoering van artikel 36bis van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en de waterrijke gebieden van internationale betekenis bedoeld in artikel 2, 21°, van hetzelfde decreet.

Artikel 72

Het register wordt uiterlijk op 22 december 2004 opgesteld en wordt voortdurend opgevolgd en bijgewerkt.

Artikel 73

Het register omvat minstens kaarten waarop de ligging van elk beschermd gebied is aangegeven, alsmede een beschrijving van de communautaire en Vlaamse wetgeving op grond waarvan zij als beschermde gebieden zijn aangewezen.

De Vlaamse regering kan de nadere regels bepalen met betrekking tot de inhoud, het opstellen en het bijwerken van het register.

HOOFDSTUK VIII

Wijzigingsbepaling

Artikel 74

In artikel 2.2.1, tweede lid, eerste zin, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid worden tussen de woorden “water” en “of” de woorden “het sediment of de biota” ingevoegd.

Artikel 75

In artikel 17, § 2, eerste lid, van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, gewijzigd bij het decreet van 21 april 1983, worden de woorden “de oever” vervangen door de woorden “het einde van de oeverzone”.

Artikel 76

In artikel 17 van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, vervangen bij het decreet van 11 mei 1999 en gewijzigd bij het decreet van 3 maart 2002 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 wordt 7° geschrapt ;

2° § 5 wordt vervangen door wat volgt :

“§ 5. Elke vorm van bemesting is verboden, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing, binnen :

- a) de oeverzones afgebakend in de bekkenbeheerplannen ; als de oeverzones enkel de taluds van een oppervlaktewaterlichaam omvatten, geldt het verbod binnen vijf meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam ;

- b) tien meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam dat gelegen is in het Vlaams Ecologisch Netwerk ;
- c) tien meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van een oppervlaktewaterlichaam, als een helling grenst aan een oppervlaktewaterlichaam.”.

Brussel, 9 mei 2003.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

*De Vlaamse minister van Financiën en Begroting,
Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,*

Dirk VAN MECHELEN

*De Vlaamse minister van Mobiliteit,
Openbare Werken en Energie,*

Gilbert BOSSUYT

Bijlage I. Inhoud van de stroomgebiedbeheerplannen

1. Algemene gegevens

- 1.1. de integratie van alle beleidsvoornemens van de betrokken waterbeheerders voor alle aspecten van het waterbeleid binnen het betreffende stroomgebied ;

2. Gegevens met betrekking tot de milieudoelstellingen

- 2.1. een lijst van de overeenkomstig artikel 51 vastgestelde milieudoelstellingen voor oppervlaktewater, grondwater en de in artikel 71 bedoelde beschermde gebieden ;
- 2.2. de aanduiding van de gevallen waarin overeenkomstig de in de artikelen 53 tot en met artikel 58 bedoelde gevallen moest worden afgeweken van de milieudoelstellingen, met inbegrip van de redenen daarvoor, de vereiste maatregelen en de in verband hiermee vereiste informatie, en in het bijzonder :

1° in het geval van artikel 53, een overzicht van :

- a) de maatregelen die noodzakelijk worden geacht om de oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen vóór het verstrijken van de verlengde termijn geleidelijk in de vereiste toestand te brengen ;
- b) de redenen voor de betekenisvolle vertraging bij de uitvoering van deze maatregelen ;
- c) het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering van deze maatregelen ;

2° in het geval van artikel 54, een aanduiding van de redenen voor het vaststellen van minder strenge milieudoelstellingen ;

3° in het geval van artikel 55 :

- a) de voorwaarden waaronder uitzonderlijke of redelijkerwijs niet te voorziene omstandigheden mogen worden aangevoerd, met inbegrip van de vaststelling van passende indicatoren daarvoor ;
- b) de in artikel 55, tweede lid, 1° bedoelde maatregelen ;

4° in het geval van artikel 56 : een aanduiding van de redenen voor die veranderingen of wijzigingen ;

3. Gegevens met betrekking tot de analyses en beoordelingen

- 3.1. overeenkomstig artikel 60, 1°, een algemene beschrijving van de kenmerken van het stroomgebiedsdistrict :

1° voor oppervlaktewateren :

- a) kaarten met de ligging en de grenzen van de oppervlaktewaterlichamen ;
- b) kaarten van de typen oppervlaktewaterlichamen in het stroomgebied ;
- c) aanduiding op kaart van de overeenkomstig artikel 52, als kunstmatig of sterk veranderd aangeduide oppervlaktewaterlichamen ;
- d) bepaling van de referentieomstandigheden voor de typen oppervlaktewaterlichamen ;

- 2° voor grondwater : kaarten met de ligging en de grenzen van de grondwaterlichamen ;
- 3.2. overeenkomstig artikel 60, 2°, een overzicht van de betekenisvolle belastingen en effecten van menselijke activiteiten op de toestand van oppervlaktewater en grondwater, met inbegrip van :
 - 1° een raming van de verontreiniging door puntbronnen ;
 - 2° een raming van de verontreiniging door diffuse bronnen, met inbegrip van een overzicht van het bodemgebruik ;
 - 3° een raming van de effecten op de kwantitatieve toestand van het water, met inbegrip van onttrekkingen ;
 - 4° een analyse of beoordeling van de andere effecten van menselijke activiteiten op de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater ;
- 3.3. een samenvatting van de overeenkomstig artikel 60, 3°, uitgevoerde economische analyse van het watergebruik ;
- 4. Gegevens met betrekking tot de maatregelenprogramma's
 - 4.1. een samenvatting van de overeenkomstig artikel 64 en bijlage II vastgestelde maatregelenprogramma's, met inbegrip van de wijze waarop de overeenkomstig artikel 51 vastgestelde milieudoelstellingen moeten worden bereikt ;
- 5. Gegevens met betrekking tot de programma's voor de monitoring
 - 5.1. een kaart van de overeenkomstig artikel 67 gevormde monitoringnetwerken, en een presentatie in kaartvorm van de resultaten van de overeenkomstig artikel 67 uitgevoerde programma's voor de monitoring voor de toestand van :
 - 1° oppervlaktewater : ecologische, chemische en kwantitatieve toestand ;
 - 2° grondwater : chemische en kwantitatieve toestand ;
 - 3° de in artikel 71 bedoelde beschermde gebieden ;
- 6. Gegevens met betrekking tot de beschermde gebieden
 - 6.1. vermelding en kaarten van de in artikel 71 bedoelde beschermde gebieden waarvan een register moet worden opgemaakt ;
- 7. Gegevens met betrekking tot functies van oppervlaktewaterlichamen, de overstromingsgebieden en oeverzones en de grondwaterlichamen
 - 7.1. de aanduiding op kaart van de functies, andere dan die welke betrekking hebben op beschermde gebieden, die worden toegekend aan oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen op niveau van het stroomgebiedsdistrict, met een voor een breed publiek bedoelde nota waarin die aanduidingen worden gemotiveerd ;
 - 7.2. de aanduiding op kaart van de overstromingsgebieden en van de oeverzones voor de waterwegen, voorzover deze het belang van een bekken overstijgen ;

8 Overige gegevens

- 8.1. een register van de bekkenbeheerplannen en andere meer gedetailleerde plannen en programma's die betrekking hebben op sectoren, aangelegenheden of watertypen, alsmede een samenvatting daarvan ;
- 8.2. een samenvatting van de overeenkomstig artikel 37 genomen maatregelen inzake voorlichting en raadpleging van het publiek, de resultaten daarvan alsmede de planwijzigingen die daarvan het gevolg zijn ;
- 8.3. een lijst van de autoriteiten bevoegd voor de toepassing van de bepalingen van de richtlijn binnen ieder stroomgebiedsdistrict ;
- 8.4. de contactpunten en procedures om de achtergrondinformatie en de in artikel 37, § 1, bedoelde informatie en de overeenkomstig artikel 67 verzamelde monitoringgegevens, te verkrijgen ;

9. Herzieningen van het stroomgebiedbeheerplan

- 9.1. een samenvatting van alle veranderingen of actualiseringen sinds de publicatie van het vorige stroomgebiedbeheerplan ;
- 9.2. een beoordeling van de vooruitgang die is geboekt bij het bereiken van de milieudoelstellingen, met een presentatie in kaartvorm van de monitoringresultaten voor de vorige planperiode, en een verklaring voor de milieudoelstellingen die niet zijn bereikt ;
- 9.3. een samenvatting van en een verklaring voor eventuele maatregelen in het vroegere stroomgebiedbeheerplan die niet zijn uitgevoerd ;
- 9.4. een samenvatting van alle aanvullende tussentijdse maatregelen die in het overeenkomstig artikel 64 opgestelde maatregelenprogramma zijn vastgesteld sedert de publicatie van het vorige stroomgebiedbeheerplan ;
- 9.5. In de in de artikelen 53 tot 58 bedoelde gevallen, moet de herziening van het stroomgebiedbeheerplan daarenboven de volgende informatie bevatten :
 - 1° een samenvatting van de herzieningen van de gevallen waarin overeenkomstig de artikelen 53 tot 58 van de milieudoelstellingen is afgeweken ;
 - 2° een evaluatie van de uitvoering van de maatregelen ;
 - 3° een overzicht van eventuele extra maatregelen ;
 - 4° in de in artikel 53 bedoelde gevallen daarenboven de redenen voor de betekenisvolle vertraging en het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering van de maatregelen ;
 - 5° in de in artikel 55 bedoelde gevallen daarenboven een overzicht van de effecten van de in artikel 55 bedoelde omstandigheden en van de in artikel 55, tweede lid, 1°, bedoelde maatregelen ;

10. Opmaak of wijziging van ruimtelijke uitvoeringsplannen en plannen van aanleg

In het geval bedoeld in artikel 36, § 3, worden de volgende elementen aangegeven in het stroomgebiedbeheerplan :

- 1° de aanduiding van de ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg die moeten worden opgesteld of gewijzigd ;

2° de aanduiding van de elementen die in de op te maken of te wijzigen plannen moeten worden opgenomen ;

3° een indicatieve raming van de eventuele planschade die hieruit voortvloeit ;

11. Niet-technische samenvatting

Een goed onderscheiden, voor een breed publiek bedoelde samenvatting van de krachtlijnen van het stroomgebiedbeheerplan.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van [...] betreffende het integraal waterbeleid.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Gilbert BOSSUYT

Bijlage II. Inhoud van de maatregelenprogramma's

1. Maatregelen voor de toepassing van communautaire wetgeving

De maatregelen die nodig zijn voor de toepassing van de communautaire wetgeving voor de waterbescherming en andere communautaire wetgeving ;

2. Maatregelen voor de realisatie van het kostenterugwinningsbeginsel en het vervuiler-betaalt-beginsel

2.1. De overeenkomstig artikel 59 genomen maatregelen die nodig zijn voor de realisatie van het in artikel 6, 5° en 6°, bedoelde vervuiler-betaalt-beginsel en kostenterugwinningsbeginsel, met inbegrip van :

1° de in artikel 60, 3°, b) bedoelde beoordeling over de meest kosteneffectieve combinatie op het gebied van watergebruik, gebaseerd op ramingen van de potentiële kosten van dergelijke maatregelen ;

2° de redenen voor het niet onverkort toepassen van de maatregelen ;

3° het aandeel van de verschillende vormen van watergebruik in de terugwinning van kosten voor waterdiensten ;

3. Maatregelen met betrekking tot duurzaam watergebruik

3.1. Maatregelen om duurzaam watergebruik te bevorderen om de overeenkomstig artikel 51 vastgestelde milieudoelstellingen te bereiken ;

4. Maatregelen met betrekking tot de in artikel 71 bedoelde beschermde gebieden en met betrekking tot de waterrijke gebieden

4.1. Maatregelen om aan de bij decreet of besluit vastgestelde voorschriften met betrekking tot voor de onttrekking van water bestemd voor menselijke consumptie gebruikt water te voldoen, met inbegrip van maatregelen om de waterkwaliteit veilig te stellen om het niveau van zuivering dat voor de productie van water bestemd voor menselijke consumptie vereist is, te verlagen ;

4.2. maatregelen inzake waterrijke gebieden ;

5. Maatregelen met betrekking tot kwantiteit

5.1. beheersingsmaatregelen voor de onttrekking van zoet oppervlaktewater en grondwater en de opstuwing van zoet oppervlaktewater, met inbegrip van :

1° een register of registers van wateronttrekkingen ;

2° de vermelding van de gevallen waarin vrijstelling is verleend van de beheersingsmaatregelen ;

5.2. beheersingsmaatregelen voor de aanvulling van grondwaterlichamen ;

6. Maatregelen met betrekking tot overstromingen

6.1. beheersingsmaatregelen, zowel bovenstrooms als benedenstrooms, in verband met de risico's op overstromingen die de veiligheid aantasten van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden ;

7. Maatregelen met betrekking tot verontreiniging

- 7.1. maatregelen ter voorkoming of vermindering van verontreiniging door puntbronnen ;
- 7.2. maatregelen ter voorkoming of vermindering van verontreiniging door diffuse bronnen ;
- 7.3. maatregelen voor het progressief voorkomen of verminderen van de verontreiniging van oppervlaktewateren door prioritaire stoffen en van verontreiniging door andere stoffen, die het bereiken van de overeenkomstig artikel 51 vastgestelde milieudoelstellingen kunnen verhinderen ;
- 7.4. maatregelen om elke betekenisvolle en aanhoudende stijging van de concentratie van verontreinigende stoffen in grondwater ten gevolge van menselijke activiteiten om te buigen, om de grondwaterverontreiniging te verminderen ;
- 7.5. maatregelen ter voorkoming van verontreiniging uit technische installaties en ter voorkoming of beperking van de gevolgen van incidentele verontreiniging ;

8. Maatregelen voor andere schadelijke effecten

- 8.1. Maatregelen voor andere schadelijke effecten op de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater die overeenkomstig de in artikel 60 uitgevoerde analyses en beoordelingen worden vastgesteld, in het bijzonder maatregelen om ervoor te zorgen dat de hydromorfologische toestand verenigbaar is met het bereiken van de vereiste ecologische toestand of het goed ecologisch potentieel ;

9. Andere maatregelen om de milieudoelstellingen te bereiken

- 9.1. Alle andere maatregelen die nodig zijn om de overeenkomstig artikel 51 door de Vlaamse regering vastgestelde milieudoelstellingen te bereiken, met inbegrip van :

1° de maatregelen die overeenkomstig artikel 58 moeten worden genomen in geval de milieudoelstellingen vermoedelijk niet worden bereikt ;

2° de maatregelen die moeten worden genomen in geval van de in de artikelen 53 tot 58 bedoelde gevallen, in het bijzonder :

a) in het geval van artikel 53 :

- de maatregelen die noodzakelijk worden geacht om de oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen voor het verstrijken van de verlengde termijn geleidelijk in de vereiste toestand te brengen ;
- de redenen voor de betekenisvolle vertraging bij de uitvoering van deze maatregelen ;
- het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering van deze maatregelen ;

b) in het geval van artikel 55 : de in artikel 55, tweede lid, 1° bedoelde maatregelen.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van [...] betreffende het integraal waterbeleid.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Gilbert BOSSUYT

Bijlage III. Inhoud van de bekkenbeheerplannen

1. Situatietanalyse

Een beschrijving van de huidige toestand van het watersysteem op bekkenniveau, waaronder een omgevingsanalyse, een sectorale analyse en een economische analyse :

- 1.1. een omgevingsanalyse : de inventarisatie van algemene fysische en ruimtelijke kenmerken van het bekken, een watersysteembeschrijving en relevante beleidsmatige en juridische aspecten voor het bekken ;
- 1.2. een sectorale analyse : de inventarisatie en analyse van de watergebonden milieuaspecten, randvoorwaarden en aanspraken van de in het bekken betrokken sectoren. De volgende sectoren worden minstens in aanmerking genomen :
 - land- en tuinbouw ;
 - huisvesting ;
 - toerisme en recreatie ;
 - transport- en vervoersinfrastructuur ;
 - industrie en handel ;
 - ontginningen ;
 - jacht en visserij ;
 - energie ;
 - natuur, bos en landschap ;
- 1.3. een economische analyse : informatie voor de relevante berekeningen om het in artikel 6, 6° bedoelde kostenterugwinningsbeginsel toe te passen. Dit bevat onder meer langetermijnvoorspellingen van vraag en aanbod naar water in het bekken, de ramingen van volume, prijzen en kosten voor waterdiensten, ramingen van relevante investeringen en een oordeel over de meest kosteneffectieve combinatie van maatregelen op het gebied van watergebruik, gebaseerd op ramingen van de potentiële kosten van dergelijke maatregelen ;

2. Potenties en intersectorale knelpunten

- 2.1. een beschrijving van de knelpunten en de mogelijkheden, waarin de interactie tussen de toestand van het watersysteem, haar functies en de waterketen wordt geanalyseerd ;

3. Visie

- 3.1. De integratie van alle beleidsvoornemens van de betrokken waterbeheerders met betrekking tot alle aspecten van het waterbeleid binnen het desbetreffende bekken. Dit omvat minstens de gebiedsgerichte langetermijnstreefbeelden en de operationele doelstellingen ;

4. Acties en maatregelen

- 4.1. De acties en de maatregelen die zullen worden genomen om de doelstellingen te realiseren, met inbegrip van de raming van de middelen. Dit bevat onder meer een overzicht van de binnen het desbetreffende bekken vereiste infrastructuur- en inrichtingswerken, de daarmee gepaard gaande beheerswerken, met inbegrip van beheersingsmaatregelen, zowel bovenstrooms als benedenstrooms, in verband met de risico's op overstromingen die de veiligheid aantasten van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, en de aanduiding van de met de uitvoering ervan belaste diensten en agentschappen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de besturen, of de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die in het Vlaamse Gewest zijn belast met taken van openbaar nut ;

5. Functietoekenning

5.1. de aanduiding op kaart van :

- a) de overstromingsgebieden binnen het desbetreffende bekken ;
- b) de oeverzones binnen het desbetreffende bekken, voorzover deze het belang van het deelbekken overschrijden ;
- c) de in artikel 71 bedoelde beschermde gebieden binnen het desbetreffende bekken ;
- d) de mijnverzakkingsgebieden binnen het desbetreffende bekken ;
- e) de waterzuiveringszones binnen het desbetreffende bekken ;

5.2. de aanduiding op kaart van de functies, toegekend aan oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen binnen het desbetreffende bekken, voorzover deze het belang van het deelbekken overschrijden.

5.3. een indicatieve aanduiding van de binnen het bekken geldende eutrofiëeringsnormen ;

5.4. een voor een breed publiek bedoelde nota waarin de in 5.1., 5.2. en 5.3. bedoelde aanduidingen worden gemotiveerd.

6. Opmaak of wijziging van ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg

In het geval bedoeld in artikel 42, § 4, worden de volgende elementen aangegeven in het bekkenbeheerplan :

- 1° de aanduiding van de ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg die moeten worden opgesteld of gewijzigd ;
- 2° de aanduiding van elementen die in de op te maken of te wijzigen plannen moeten worden opgenomen ;
- 3° een indicatieve raming van de eventuele planschade die hieruit voortvloeit ;

7. Niet-technische samenvatting

Een goed onderscheiden, voor een breed publiek bedoelde samenvatting van de krachtlijnen van het bekkenbeheerplan.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van [...] betreffende het integraal waterbeleid.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Gilbert BOSSUYT

Bijlage IV. Inhoud van de deelbekkenbeheerplannen**1. Acties en maatregelen**

- 1.1. de acties en maatregelen die zullen worden genomen om de operationele doelstellingen en taakstellingen te realiseren, met inbegrip van een raming van de middelen daartoe ;
- 1.2. een evaluatie van de in de vorige planperiode geheel of gedeeltelijk uitgevoerde acties en maatregelen, met inbegrip van een berekening van de kostprijs ervan ;

2. Functietoekenning

- 2.1. de aanduiding van de oeverzones, andere dan deze welke werden aangeduid in het bekkenbeheerplan ;
- 2.2. de functies toegekend aan oppervlaktewaterlichamen binnen het desbetreffende deelbekken, die niet in het bekkenbeheerplan zijn aangeduid ;
- 2.3. een nota waarin de in 2.1. en 2.2. bedoelde aanduidingen worden gemotiveerd.

3. Niet-technische samenvatting

Een goed onderscheiden, voor een breed publiek bedoelde samenvatting van de krachtlijnen van het deelbekkenbeheerplan.

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van [...] betreffende het integraal waterbeleid.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Gilbert BOSSUYT
